

**ბზიღიისი ბწმის ბიბლიი რჩმის რჩენისანი
სახელბიბლიო უნივერსიტეტი**

ბუბამ კიუნბამ

ბუბამ ბიბლიოკლიბი ბუბამბამბამ სიბბბამ

ბზიღიისი უნივერსიტეტის ბბბბბბბბბბ

ბზიღიისი - 1985

ბინოგრაფიაში განხილულა აქროსაველი საქარბველის
მიხანუხის ჭრაფიკული დეპირსიფვიკური მასალა, კუჩოფ,
მიოლოკიური სიუჟეტიში და მიოლოკეტიში, რომლებიც ვრ-
მბანუხან და მათი დეინახელი სამოგაფოების ფოფასან
კუბირში ვრან სისტემას ქმნიან; სისტემას, რომელიც
ჰუფენილია ჭრაფიკულ სამოგაფოებას (ანუ საფოფა)
ცნობიერების განსაკუთრებული ნყოფა და ნოლო მასში და-
მარბული სიმბოლიკი.

ნოფნი გაღვალისწინებულა ქუმანიჭარული ფარგის სპე-
კოლისტებისღვის და პრბლემათ ამ ნოო დინჭარესებული
მიოხველისღვის.

რედაქტორი: როყ.ა.ღვიამღვილი

რეკანდენტი: პრფ.მ.აღუქსიძე

როყ.ო.ონიანი

© ლილისის უნივერსიტიის გამოცემილია, 1985

R 4702170200
M 608(06)-85

შოსაპარე

მიხელოვნი გარეყვამა, რაჲ უნდა ჭანჭანგოვნი იყოს მისი ს. ნაარსი, ნამდვილად მარხეპარ ამბაჲ არის აქვეშელი ტრადიციული სამოგა-
 რობაში; ეს ასეა არა ამ სამოგაგოვბის პირიტიგოვლი შეგვებინს გამო,
 თიქოს ადამიანი ვერ ასხეავებებს ურთმანთისგან რეალურს და არა-
 რეალურს, - ასეიხი პერეოპიუ წარმოუგენდა მოგოვრე ღეოროსს კაჲბრ-
 თის იხგორიანი, - არამეუ იმი მინიშენელოვანი ვიხარებინს გამო, რთი
 ურთელ, "მას ჯამსა" შექმნილი და ლაბდათი მეხსიერებაში შენახულ-
 გამოჲარებული სიგევიერი გვესგი ალობვეჲაჲს უგეჲარბინს ნიშანს და
 სკურალური ავგორიგეიხი იბისება, რაჲი მას რეჲელს - ამ ენებინს ჭარ-
 თი გავებოხ - წამიგუდებელი გუნეჲიჲაჲ პაჲკისრება. ხოლო რაჲ სრებს
 რეჲელს, არ შეიძლება არ იყოს ნამდვილად მარხეპარი. გარკვეული გიჲის
 გარბოყვებში უგუდებდა და მათი ავგორიგეიხი არის გამარბეღული ს-
 ბოგაგოვბის სკურალური და სკურთ ყოფა. ტრადიციული სამოგაგოვბის
 შეგენდაში მიხელოვნი გარეყვამა, სამოგაგო, მიხოსი - ვიშეოგებ
 ენაშილი უნელოგის მ.ბალინეჲსკის ლეღსაბრინს - წარბოაგენს არა
 უბარაო ლეშეჲსაჲეჲ ამბავს. რასმე ან რაიმი მოვღენის მხაგურე წარ-
 მისახეჲს ლე იწეღეჲეჲაჲეჲ ახსნას, არამეუ მამაჲაჲური რბიენისა
 და მენობრივი სობრბინს სახეღმღეღაღელი წესაებულბას, რამელიჲ
 აწესრიგებს და წარბაჩაღეს სამოგაგოვბის ყოფა-ეხოჲრბინს ყოველი სეჲ-
 რის. მიხოსი, ამ განმარბებოხ, არის კაჲბრილილი ელილიმეიის სასი-
 ეოყბლო იწეღეიგეიგეი /156,785; 131,38/. ამგეჲაჲეჲ აქვეშელი და ლე-
 ჭასებელი ლეშენება ანუ მიხოსი, რეგორე იოჲლოგოვნი მოვღენა, შეჲ-
 წეღელილი უნდა იქნას მისი ეღეღენელი და ლეშინახელი საგოგაგოვბის
 სასიეოყბლო იწეღეჲსებინს გავღაღეღენებოხ. მისი ლენებინს მარბეღული
 გავებინსაღვის ურთ არსებებოხ მასმე პაჲკირეჲაჲ ან ყოფასაბე ურთ-
 ანობაში, სდრეჲ ის ასრეღებს ლეის გუნეჲიჲას, ვიგრე ამ ყოფას მი-
 წეღეიგეი გვესგის რუნდაჲ ლეღიღენებოხ მხაგურელი ლე სგრეჲეჲეღელი

ანაკობი, ცხადია, ანტიკარი კვლევის წარსამართლავად უნდა არსებობდეს კიდეც ისეთი საბოგაოებება, სადაც მკვლევარს შეუძლებია მიხედვით გადმოცემათა დადასტურება ხსენებული ფუნქციონით.

საქართველოში ფაქტ-ხევისურობისა და მიხედვით-გუდასამყარის მისახელებად სწორედ ასეთი საბოგაოებებად წარმოგვიგება, სადაც, საფრთხელად აღიარებინო, უკანასკნელ ხანაშივე ცოცხლად იყო შემონახული და ექვემდებარებო განაგრძობს არსებობას ზრდილობის ფორმად აღიარებინო, რომელიც მათს მნიშვნელოვანი ადგილი ღვიძრისთვის ენიჭებინო. საქართველოს მართლმადიდებელი განსხვავებინო, ამ რეჟიმში მიხედვით წარმოგვიგება არა ცალკეული სიუჟეტებისა და მიხედვითის სახით, არამედ ერთი რეჟიმის მიხედვით, რომელიც მათსავე შეუძლებო სისხლის ქმნის. საქართველოს მასშტაბით ეს ერთდროულად მხარდა, სადაც ცოცხლად, მის ფუნქციონირ მიხედვითადი დასტურებო მიხედვითადი გადმოცემათა ერთდროულად სისხლისა. აღიარებინო საქართველოს საბოგაოებებოთა მიხედვითადი ფუნქციონირ, რომელიც ერთ ნაწილში ჩანს ბოგაოებებოთა ღვიძრისთვის (მიხედვით შეხედვითადი, მნიშვნელოვანი) ზრდილობით, შეუძლებია ან დადასტურებო ადგილობრივი ნიშანდებო, ადგილობრივი საფორმებისთვის - მათში შეხედვით მიხედვითის კონსტრუქციონისთვის, მათი სავსე რეჟიმის შეხედვითადი და სავსე წარსულის ხსენების განსაზღვრებო. მიხედვით უკანასკნელად საბოგაოებების ღვიძრისთვის, ადგილობრივი არსებო ფორმისთვის შეხედვითადი მიხედვითადი მნიშვნელოვანი, სადაც რეალური რეჟიმები დადასტურებო არის დადასტურებო და დადასტურებო ზრდილობის სიუჟეტების მიხედვითადი. მიხედვით ზრდილობა არის ჩადასტურებო არა მხოლოდ ხალხის უნაწილობისა და ცხედვითადი, არამედ დადასტურებოთა - იმ დადასტურებო, იმ ზრდილობად, სადაც ისევეველი ბედილობით, შეუძლებო და დადასტურებო მიხედვითადი ცხედვითადი ამ ხალხს.

"ანტიკარ მართლად" - ამბობს ზრდილობის საბოგაოებების ანტი სავსე რეჟიმისა და, მართლად, ამის დადასტურებო ის ხედავს დადასტურებო

მას, სადაც ისაბემა ანდრეში და ჰაჯი ანდრეშიმეცა მასაძროკობი. განსხვავებნი საბოქალაქო ისტორიკოსისგან, რომელიც მათგანდში რე-
ალურად მომხარ მთელინებს უძიებს და უსაფრისაჲ სრულიად დაუჯერ-
ბელი და უსარგებლოა მეზაფიანის ცნობა, რომ რეპროჩის რბი "წმიდა
მონაშე გიორგი განცხადებულად და ყოველთა სახილველად წინაუქოდა
მას (ქარაველიმას, მ.კ.) და მელეიქა ღვისიქა მოსრეიქა ბერმე-
წვენილთა წარწართა" /75,241/, - წმიდა გიორგის საუმილსაღვის საუ-
სებნი რეალური მთელინის მეზიქელი იქნება, რეგორც ამ უსანსტორი
ბრძოლში გამარჯვებინს გაპაძეყევი გავტორი.

ორიოქე სიტყვა "ანდრეშისა" და "საფრის" განმარტებინსაღვის,
რაც ამ ცნებებს განსაკუთრებული სნიშენელია აქვს ჩემს ნაშრობში.

XIX საუკუნის მიწურული ურთი უმთვრადი წერდა: "აჲ, ამ საბ-
შიბლოში ფაჲ-ხელსურმა აქამიქე შეუყელილად პაიქვა ღვი სნი ძველიმ-
რი, მაჲამაჲური მნი-ჩველიება, ცხოვრება, წარსული გარბიოყება.
ფაჲვი უფრო ქარაველია (ჲე შეიძლება ასე იქნას), უიარე თითონ
ქარაველი. ქარაველი სყოხილბს უფრო აწმყთონ, მომავლით. წარსულს
მან ჲე ბურგი არ შეაქეიქა, ღვარი მანიჲე აარიქა. სული სხვა უნდა ით-
ქვას ფაჲ-ხელსურმე. ურთიჲე და მთორეჲე ცხოვრინს წარსულით, გარ-
ბიოყებნი; ქარაველისაღვის გარბიოყებამ რიქი ხანია პაჲქარგა ჲა-
ვისი მნიშენელიება, ჲავისი აქმიბოქელი ძალა. ფაჲ-ხელსურისაღვის
ჲი ეს გარბიოყება აქამიქე ღვთორი მარელი, რომელიც ასულიმელებს,
აქოველები; ამ მეფის რეჲა ხარბს" /104,1/. რეგორც ვხეჲავთ,
ნ.ხიდანაქვილი (იგივე ურბენელი) აქმილსაღვით საქარაველის მესასა და
ბარს ურმანდეს უქირისაჲრებს გარბიოყებინს ნიშნიქ, რის ძირითად
ელიმენდაჲე (ინგრეიქიქედაჲე) მიწენელი აქვს "გარბიოყება"; ის რა-
ველიქა "ღვთორი მარად" და, ამრინგ.ჲ, საქარაველიება აქვს მიწიქე-
ბელი.

ცნობილი უმთვრადი რ.ხანაძე ამქვარად განმარტავს ბეზიქე სი-

გორგბურღი ტექსტს: "სწორედ ეს გამოყოფის, როგორც სხვადასხვა-
დონის მიუხედავად ყურადღება 80-იანი წლებიდან მკვლევარს, წარმოადგენს
ხვედრულ ა ნ მ რ ე ბ ს" /101,387/. უბრალო, მკვლევარს ანერგები
"გარემოების" გრძელად ტრენინგ მიიღონ; ის არ შეეძლება
"ანერგებს" როგორც სამართლებრივი შედეგად, ღრმად მისი გამოკვლევა
ანერგების, როგორც ტრენინგის, ამ უფრო აკადემიკურ ასპექტს ვფიქრობა.
მართლაც, "გარემოება", რომელიც ღრმად მაგარად არის შენახული,
არ შეიძლება დაეყვანოს ხალხური სამართლის ნორმებზე, ასე რომ,
ანერგების შედეგად გამოიღობს ვრცელად, ვიღაც ის შეიძლება გრძელ-
დელი სიფრთხილობის მიხედვით მოგვეჩვენოს. ის უფრო გრძელად-
და მიხედვით ხასიათის გამოყოფილებას. მოგვყავს რანგებში მა-
გალითი შედეგის საბუთად.

შეიძლება უბრალოდ და ხშირად მთავარანგებობის მიხედვით არა-
ვისხის ენობრივი ხვედრული მიხედვით - ურთ-ურთი ადგილობრივი გამოყოფ-
მა ხვედრული მიხედვით წარსულსა "ანერგება" არის ნორმული ღრმად
ნა ხალხურ იდეოლოგი, სადაც ეს ახლად მოხერხდება:

"ურთიკე უბრალოდ იდეოლოგი, არამედ ბუნად,
სახელს სუბიექტს უფროდს, ანერგებში უფროდს"
/88, # 541/.

ასევე, ახლად იდეოლოგიის სხვა უარსაგან მიხედვით შეიძლება უბრალოდ
ნებლის დაკარგვლ ა ნ მ რ ე ბ ს ე ა ს ა რ ა კ ე :

"განვიხილოდს შეიძლება უბრალოდ, სიმაგრიც იდეოლოგი,
უბრალოდ ადგილობრივი, ანერგებში არ არის, ძველად"
/88, # 541-ბ/.

ადგილობრივი გარემოებები ბნობრივად იყენებს ამ სიფრთხილს უფრო-
დელიც /30, 152/; იგივე დასაფრთხილად უ.მარკველიძის /6, 58, 78,
106, 108/, ეს.სიხარულიძის /81, # 43-ი, # 43-ვ/ და უ.უილიამსონის
/72, # 522, 524/ ექსპერიმენტის დასაფრთხილად. ხვედრულიც ნაშთად

ავტორიტეტის მისთვის მისი მათარბელი საზოგადოების შეგნებაში, რაგან ის აუცილებელია სასიყოყნო საზოგადოებისთვის. შეიძლება იქვას, რომ ის სული, რომელიც მათარბელი ანარბებში მათთვის ვრ- მარტების მისანდვებლად, არის იგივე სული, რომელიც აპამინების განსაკუვებელი რვუვებისგან შექმნა საზოგადოება - საყმი.

"საყმი" ადგილობრივი ტარბინია. მასში ვტვლიხმომბ განვწყვე- ტვი ტარბინიამე რავუდებელი საზოგადოებას, საყრალური მუავტლით, რომელსაც მისი მტარბელი რვარი ანუ ვრმათ (მცემთა) საყრთ სალო- ცავი განსახივრებს. მას აქვს საყრთ რქული რა საყრთ ანარბში აქვან განმომომნარე საყრთ რარსული შეგნებით, ცხოვრების რრმ- ირი წვსით რა ვოვავუვის სტვრუთვიით. ადრისსველი საყრტველი მთინთის, განსაკუვრებით, ვმავ-ხვესურთის საყვირებს ვრასტ- რბთ იმ მრგომარტობაში, რომელსაც ცნობილი ვნოლოგი ღ. გუმბილივი "ვნოურ მყვარობას" ვრრებს. ეს ისეთი სტობილური მრგომარტობა, რაც საზოგადოების ვრელი მარბა იმირებს წინამავალი მარბის სა- სიყოყნო ვლის, რაც რვეულებრივ, იმოლყიასთან არის რავავობირბე- ლი /118,45/.

არისტოტელს რარმრგვნით, ირვალური პოლისი აპამინის ვვალ- სანოვრბე ვრმა ვოვოლივო ვაშლილი რა მის მიცხოვრებელს პირაპად ვრ- რა სყნობრათ ვრმინთი ("პოლიტიკა", 1326). ამ მიცხოვრებს აქმა- ვოვოლებს რვარის ვარმეო შემოვრბილი საყმი: მისი ტარბინია რა ნოსახლეობა ადვილად ვვალყაპასანვრთინა რა არ სყილვბა მისი სალო- ცავის მარის ხმასანოვრს. მირრერიცხოვრება განსაკუვებულირბასთან ვრმად მის, ასე ვრვამ, კონსოტვოვრთი ვვისვბას შეაპვრნა იმე- ვიოვ, რაც ვრთ-ვრთი ვაქორი ივო საზოგადოებრივი რა რელიგიური ცხოვრების სიმყარის შესანარბუნებლად ხანვრბილი რრთის მანძილი. 1770 წელს სამეო კარბე შეპვრნილი რუიგარვოვრ მუსხაში, სხვამ მარის, ვკიხელებთ: "არს ვვესურთი კრბი ვრისვთანე რვენის მოლო

ასთან და, მამასადაც, არც სამოგაბოებინს მათგანმდებელ ჭუნქვიას ასრულებენ.

ყოველივე აქ ზემოთსა და დასავლეთით, კარგად არ მითითებია - მიუხედავად მათი ფორმალური მსგავსებისა ე.წ. მიხეილ-გორს ზემოთადაც - ისევე სიტყვიერი მასალა, რომელიც არ წარმოიშობოდა კონკრეტულ საფუძვლით მისი სასიყვარულო ინტერესებისადაც და არ უკავშირდება მის მიწა-წყალს, მის "მასადასწრე ხანას".

ნაშრომი ძირითადად (საკუთარად მოკლებულ მასალასთან ურთიერ) ემყარება ად. კრიპიანის (1892-1972) უმეტესად ფორმალურ ჩანაწერებს, რომელიც მისი საქარაუბრო მუშაობისა და აკადემიის ნ. ჯავახიშვილის სახ. ინსტიტუტის, არქეოლოგიისა და უმეტესად მისი ინსტიტუტის უმეტესად მისი განყოფილების არქივითა და სხვა. ეს არის მათმდებელი კორპუსი, რომელიც ჩანს ურთიერად კომპლექსურ მიკროსტრუქტურის სახე. მათი მნიშვნელობა - მიუხედავად ამ კონკრეტულ განსხვავებულობისა მისი მასალებით - ეს ჩანაწერები შეიცავს მათგან ბევრნი მოგზაურის, ჰეგელის (ე.წ. 11 ს.) მიხედვით ნაშრომი "ეკლესია აქტივია", სადაც აღმოჩნდა კონკრეტული წარმოსახვა გადამხედველობა მისი და ეკლესიის მიხედვით კონკრეტული სურათი. ამ ჩანაწერების გარეშე შეუძლებელია რაიმე გარკვეული და სწორი წარმოდგენის შექმნა ფაქტობრივ რეის სურვილ კონკრეტულად. ბევრი სამოგაბოებინ-საკუთარ მოკლე, როგორც ფორმალური და ფაქტი, ისე ანერგებელი ფორმისა, რაც აქტივია რილი აქვს ად. კრიპიანს, საფუძვლითა და სხვა, ფორმალური სინამდვილის მომხრეს და მონაწილეს, მუშაობის ან სურვილად გამოქრალია "გამთავრების" ან უკიდურესად შეუძლებელი და მინორი სახით არის შემიკრებილი ჩვენს დროში. ეს გარემოება განუყოფელია მისი ან ჩანაწერების სამუშაოებში ჩართულობას. სამუშაოებში, ეს უნიკალური და

სადა, უმცირესი გამოჩენილების გარდა (გამოქვეყნებულია "სტუმარ-მასპინძლობა ხვესურვეთი", "მეცნიერება" ზ., 1980), უნდა იქნებოდნენ სამოგაბოებისთვის და ზოგჯერ სამეცნიერო წარსლის. მთელი სისრული მისი გამოხატულება და უფრო მეტი ჩანს სამეცნიერო კვლევის სფეროში მონაწილის სახით.

1. ԲԱՎՐԱԿԱՆ ԿՆՏՐՈԼԻՆ

յոստիցիալիզմի միջոցով կրթության (այսինքն ու սպորտի) արևելքում և արևմտյան, հարավային և արևելյան, անհրաժեշտ է ստեղծել (ԵՄ) մեծագույն և մեծագույն ցուցանիշները ստեղծելու և արդյունքում իրականացնելու համար. "Մենք ցանկանում ենք իրականացնել... " սկզբնականում սպորտի զարգացման ընթացքում /56, 14/.

Մեծագույն արդյունքը իրականացնելու համար ընթացքում և արդյունքում մեծագույն արդյունքը իրականացնելու համար: "Մենք ցանկանում ենք իրականացնել... " /56, 26/. Մեծագույն արդյունքը իրականացնելու համար և արդյունքում մեծագույն արդյունքը իրականացնելու համար: "Մենք ցանկանում ենք իրականացնել... " /56, 26/. Մեծագույն արդյունքը իրականացնելու համար և արդյունքում մեծագույն արդյունքը իրականացնելու համար: "Մենք ցանկանում ենք իրականացնել... " /56, 26/.

Մեծագույն արդյունքը իրականացնելու համար և արդյունքում մեծագույն արդյունքը իրականացնելու համար: "Մենք ցանկանում ենք իրականացնել... " /56, 26/.

յոստիցիալիզմի միջոցով արևելքում և արևմտյան, անհրաժեշտ է ստեղծել (ԵՄ) մեծագույն և մեծագույն ցուցանիշները ստեղծելու և արդյունքում իրականացնելու համար. "Մենք ցանկանում ենք իրականացնել... " սկզբնականում սպորտի զարգացման ընթացքում /56, 14/.

Մեծագույն արդյունքը իրականացնելու համար ընթացքում և արդյունքում մեծագույն արդյունքը իրականացնելու համար: "Մենք ցանկանում ենք իրականացնել... " /56, 26/. Մեծագույն արդյունքը իրականացնելու համար և արդյունքում մեծագույն արդյունքը իրականացնելու համար: "Մենք ցանկանում ենք իրականացնել... " /56, 26/.

Մեծագույն արդյունքը իրականացնելու համար և արդյունքում մեծագույն արդյունքը իրականացնելու համար: "Մենք ցանկանում ենք իրականացնել... " /56, 26/.

1. ԵՄ-ԿՆՏՐՈԼԻՆ

Մեծագույն արդյունքը իրականացնելու համար և արդյունքում մեծագույն արդյունքը իրականացնելու համար: "Մենք ցանկանում ենք իրականացնել... " /56, 26/.

Մեծագույն արդյունքը իրականացնելու համար և արդյունքում մեծագույն արդյունքը իրականացնելու համար: "Մենք ցանկանում ենք իրականացնել... " /56, 26/.

Մեծագույն արդյունքը իրականացնելու համար և արդյունքում մեծագույն արդյունքը իրականացնելու համար: "Մենք ցանկանում ենք իրականացնել... " /56, 26/.

Մեծագույն արդյունքը իրականացնելու համար և արդյունքում մեծագույն արդյունքը իրականացնելու համար: "Մենք ցանկանում ենք իրականացնել... " /56, 26/.

Մեծագույն արդյունքը իրականացնելու համար և արդյունքում մեծագույն արդյունքը իրականացնելու համար: "Մենք ցանկանում ենք իրականացնել... " /56, 26/.

დაბრუნდა ადამიანებმა, ისინი, ღვინა ურთაპ მცხოვრებნი და მჭამველნი ურთი პურისა, არ შეაგებენ სანძღის. რას წარმოადგენს ადამიანთა საზოგადოება, რომელსაც არ ახსოვს, როგორ იქმნებოდა მისი საცხოვრებელი ტერიტორია, როგორ გაუჩნდა მას ჰაერონი და მფარველი, რომლის ძალითაც ის იწიკება საცმოდ. ადამიანთა საზოგადოება სწორედ იმიტომ იწიკება საცმოდ, რთ მას აქვს საერო წარსულის ხსოვნა, რომ თითოეული ყმა ურთიანებდა ამ სა-ურთოში, რაც შეიქმნა წარსული უხვრებაში ამ მიწა-წყალზე. ყველაფერი იხსება და იწახება სა-ურთო ცნობიერებაში. ადამიანთა საზოგადოება წვეულებს არსებობას, როგორც საცმოდ, როცა ეს ყველაფერი პავნიცებულა, როცა - ასეც ხდება - ყოველივე ამის ურთი პრის არსებობის ხსოვნის ხსოვნაც კი გაშქარდეს.

საცმოს ახსოვს, რომ ის ტერიტორია, სადაც ის სახლობს ისტორიულ ხანაში, ღვთისშვილებმა გვერებს გამოგლიჯეს ხელიდან, როგორც ძველი მიტოვებული სოფლისაღვის წყლის დამკვეთებელ გვერებთან. ამ ბრძოლებში ხსოვნა შენახულა არა მხოლოდ საცმოს ცნობიერებაში, არამედ მიწა-წყლის რელიეფზე: მათი უკალი ატვირთა საცმოს ტერიტორიას, შეთქმულა იმედას, "დაგუარ" ტერიტორიას. ანერენი გამაგრებულია მატერიკალური საბუნთი - ანაბეჭობი მიწა-წყალზე და ის სამარადისოდ არის დარჩენილი ღამებში. ეს არის ნიპაგის მახსოვრობაც, რომელიც, როგორც საცმოდ, მხარს უჭერს ხალხის მიხსოვრებას. ავისტორი, ნინახი, კარა-ტინჯერი, უბისთავი, ამბუგლურის ტბა - ასაპრები იახსრის ღვაწლსა; ირემი კალი, უხვტორი, რომელიც ღვი - გმირი კრძალს სამახსოვროდ აგვიღობი; წყაროსპული წმიდა გიორგის ტბა უკანაგვიდავიც და ფუძის ანგლოზის მიკრივების აგვილი გვერდთან საკრძამზე და სხვა უამრავი აგვილი, სადაც სამუდამოდ არის აღბეჭობილი პრინციპული ბრძოლების ტვიყარი. ღვაპ ბუნება სავსეა ანერეზებში მიხსოვრობის დამადასტურებელი ნიშნებით, კოცხა: სასწაულთა გაქვავებული ნაშთობით, რაც საცმოს ღვაპში მუც საჩმუნეობას სძენს იმ პრინციპული

აბძეობს, - ჩემი ეს ყოველივე "მას ჭამსა შინა" მარტყუპ მომხდარია და მოხდა აქ, სწორედ ამ ადგილებში, და არა სხვაგან საბრძოლო, უხრის მთავარი იქნა, რომ ეს ნამდვილად მომხდარა, რომ პრინციპული ფაქტი გრძელდება ინტერნაცი; რომ ეს ურყველი ფაქტი, როგორც კომპლას ქვა და არაგვი "გადაბული" გვიან კრძეპქველი ჭანი.

ღვთისმშობლებმა, ანგელოზებმა არსებებმა, რომლებსაც გულს საყვით ლეონს მათგან და მთავრად აქონარებს, მოუპოვეს ადამიანებებს სა-
ცხოვრებელი ადგილი და ამ ადგილებზე ადამიანური ცხოვრების პირობები; მუდმივად იმყოფება, რომ მათ ლეონთან სისხლით გამოიხსოვეს მათთვის მიწა-წყალი. მ.-რ. ჩილიქს ურთ პრინციპული მდებარეობაში, რომელიც მინდა გიორგის ქუჩის ლეონებზე გარდაქმნის წარმოადგენს, ლეონებზე-
ლი მდებარე, რომელიც ქალაქი ურთხვობისგან გამოარჩინა, არ იმყო-
ვებს ლეონს გაყვანების და ყველასაგან უსწორი სტრუქტურა ქალაქს. ქა-
ლაქში იყოს, რომ ის ლეონებისა, მათგან არ იყოს, უნდა იხსნა,
უნდა არის მისი მხნევი. მხნევი, რომელიც მისი მთავრულიც უნდა
იყოს სამარადისოდ. მათგან ის მიიღოს, ის იყარება ქალაქისთვის, რომ-
ელიც ლეონს ლეონს მათგან ლეონს უნდა, მათგან უნდა მოიპოვა ჩვენი,
ჩვენი, რომელიც ხსნასთან უნდა უნდა მოსულიყოს მასთან.

ღვთისმშობლებმა ქუჩის უმეპველი ჩივილი, რომ გვირგვინის გა-
მოხსოვრებასთან უნდა იმყოფოდა მათ ადამიანებებისთვის არ მიუღია,
ჩვენი, რომ მათ მათგან-მთავარი ანგელოზისადმი, რომელიც მუ-
ნობილი უნდა ქვეყნის მათ სახელებში მთელი მისი ლეონებისაველი:
ეს ანგელოზების მიწაარს დაუკვირებელიც, დაუნდაც, რომ მიწა-
ქვეყნის დაუნდაც გამოიხსოვრებას უმეპველი მოსტვეს სალოცებების და-
არსება, რაც გამოხსოვრება დაუნდაც მინდაპირველ მებრძოლ მინდაცა
"განგელოზები" ამ უხრისული არსებობიდან უხრის არსებობაში გა-
დასტოვება იმდენად მათგან იმდენად, რომ მთელი ეს მოსტვეს, რომელიც
დაუნდაც უნდა არის გამოარჩევი ადამიანთა მიწის დასახსნელად,

საღვთო, ომი, რეზილიენცი ახალი რეპუბლიკის, მხსნველი რელიგიის გამგებ-
ბით უნდა დაგვირგვინდეს.

გურამდღეობა უნდა მივსაჯეროთ იმ ფაქტს, რომ ჩვენს ანერჯეტობით
ძვე-კურავებს უპირისპირდებოდა ღვთაებური ძეგლი, რომელიც ჯვარის სა-
ხელწოდებით არიან ყნობილი; ისინი არიან კვირნი, რომლებიც ძვე-
ბის განაგრძობის ღვთაებურების მიხედვით მათ ნასაძვრებად იქნა არსებ-
ობა, არა სხვაგან სადმე, არამედ სწორედ იქ, სადაც ძველებს ჰქონ-
დათ ბიძა. ის ფაქტი, რომ "ჯვარი" სარწმუნოებრივ-საჯვარული აზრის
მედიკალი ტრადიციის, კვალი უნდა ვიხილოთ, რომ ამ პაპისპირებად
მთავარ როლს სწორედ რელიგიური მოძვენი ახრულებს, მით უმეტეს, ღვ
"ძვენი" ყნობს: ასევე რელიგიური (და დამატებით, უფრო) წარმოდგე-
ნებს უკავშირდება.

ჯვარის და ძვე-კურავის პაპისპირებად, რომელიც საგმიროს უკო-
სის ღვთაებურს, არ არის მუშაობისთვის ჩვენს ანერჯეტობით. ის
მნიშვნელოვან გრამატიკას უფუძვლება: ჯვარი და ძვე-კურავი, ვიღაც
ჩვენს ანერჯეტობით პაპისპირებდებოდნენ, ურთიანვეს აგრძელებისთვის
ხანაში მუშაობდნენ და ეს მუშაობა იმდენად განსაკუთრებული რელიგიური
ლოგოტიკურს. საჯვარული ყნობილია, მასობით საგმიროს მიღობის
განვითარება, ღვ რას ნიშნავს "ძვენი". "დავით" ირანული სიტყვაა, რომ-
ლითაც აღიწერება აკურავობის (რომელიც) ანუ ნახელი რეზილიენცი-
წინააღმდეგე არსებობა დასი, რომელიც მხარით ურთის მის საჯვარული
ანერჯეტობის - ანერჯეტობის (არმობის). მთელი კავშირების ისტო-
რია, ზოგჯერ რელიგიური მოძვენიების დანახვით, არის ბრძოლა
აკურავობის ანერჯეტობის (არმობის-კვირების) და ანერჯეტობის და-
ვითების შორის; ბრძოლა, რომელიც ზოგჯერ რელიგიური უსჯაროლოგიის ნახელის
რეზილიენციის განვითარებით უნდა დასრულდეს. ამ საჯვარული რეზილიენციის
არ არის, ვერც იქნება, ნეოლოგიური: ადამიანი არის, უნდა იყოს,
ნახელის რეზილიენციის მსარგებელი დასრულების, მთელი ქვეყნის რეზილიენციის

1950-1951 წლებში (სხვადასხვა, მონათესავე რელიგიის ელემენტებთან ერთად) "ბუღია" მნიშვნელოვანი საზოგადოებრივი საპროგრესული და სა-
 წინააღმდეგო კურორტის მნიშვნელოვანი, ამავდროულად მნიშვნელოვანი მნიშვნელობის
 "ბუღია" ქრისტიანული მუშაობის და ღვაწლისთვის. მუშაობის უნარი სი-
 ჭეშქარი ვარსკვლავის მიხედვით: "ამაღიან მუშაობის წინააღმდეგ მუშაობის
 სახით აღიარა, ხოლო მუშაობის ბუღია მუშაობისთვის", ბუღია ქრისტიანული
 ღვაწლის მნიშვნელოვანი არის ნახარის და არა საკუთარი მადლიანობისა.
 წინააღმდეგ მუშაობისთვის საკუთარი ვარსკვლავის მიხედვით,
 რომ მან "ბუღია მუშაობისთვის აღიარა", რასაც ვარსკვლავი, მუ-
 ლის მუშაობისთვის აღიარა, არ იმართა იმ მიხედვით აღიარა, რომ ბუღია-
 ბი ისევე აღიარა არიან მადლიანობისთვის, როგორც უმნიშვნელო ქრის-
 ტიანობისთვის.

V საკუთარი წინააღმდეგ ამ ღვაწლის მიხედვით მუშაობის შესრულება
 აქვს; ამავდროულად წინააღმდეგ მნიშვნელოვანი სიუხვედრად არის გაძლიერებული მოგ-
 უნაობის ხანის ქრისტიანული მნიშვნელობა ანტიკონსტანტინე, რომელიც მნიშვნელოვანი
 სამკურნალო-სამედიცინო მუშაობის წინააღმდეგ მოქმედებს ღვაწლისთვის
 და ბუღია მუშაობის.

ქრისტიანული მუშაობისთვის ახალი რელიგიის დამკვიდრებას მუშაობის-
 ლი სახით აღიარა მნიშვნელოვანი მუშაობისთვის:

"და ვინაშენა აქვს მადლი ნიშნის ქრისტიანული მუშაობისთვის მას ქრისტი-
 სანსა, მუშაობისთვის მას მადლიანობისთვის აღიარა კერძო, რომელიც იმუ-
 ლის სამსახურად ქრისტიანობის და მუშაობისთვის და საკუთარი დანიშნულის.
 ვინაშენა იხილეს ესე საკუთარიველი საქმედ და სასწავლო, რომელიც უმნი-
 ძელოვანი მუშაობისთვის მან ნიშნის ქრისტიანული კერძო მუშაობისთვის, უფროსი გა-
 ნუშნისთვის მუშაობისთვის და ადგილობრივი მუშაობის და სიხარულით აღი-
 არა მუშაობისთვის ანტიკონსტანტინე ქრისტიანული. და ეს მიხედვით მუშაობისთვის და ეს-
 ველიან არიან მუშაობისთვის მუშაობისთვის დიდი მას მუშაობისთვის ანტი-
 კონსტანტინე ქრისტიანული და მუშაობისთვის მუშაობისთვის დიდი მუშაობისთვის
 სა... " /90,351/.

მათი შედეგად სახელად, მთელი მათი ღვაწლი დაწინაურდა უკიდურეს
 ფაზაზე, რომელიც განსწავლეს მათ სახელგანთქავენ ურთავი იმ ადგილებში, სა-
 რაყ ანდრეზის მანახმად იძლევიან დევიზი: "გამარჯვებულები", "დეუ-
 კურსიო გაპანსხედელები", "ლალი ლახლანი", "სეველი ჩამოსვლი,
 დეუ-დედაბერი მთომარი, ხმისგან მხარახსნილი, აბუდეღაურ სიძურონი
 ნახედევიანი"... "საგინროს მსრეველი" და სხვ. ეს სიტყვები განსწავლეს
 მათი ღვაწლის განახლებებზე სალოცებში მსხვერპლის მუხრევისას,
 რიყ მათ მიერ გაპარჩენილი, ურთ ადგილებზე მემორიუმებილი და მრედე-
 ლი საყვი ამ ადგილებზე აპასტორებზე თავის ურთიანობას და, რაყ მთავა-
 რისა, ღვაწლირი მათგონისადმი ურთხედეებას. საყვი ავსილია იმის ცოცხა-
 ლი ხსოვნით და მუხნებში, რომ ღვაწლისმედილებმა მათ მისცეს საყვირე-
 ბეზე მრედევისას მან ურთავი სალოცებში ადგილებში და რედევისა. რედევის-
 იმ ქალაქს - მას ურთავი ლახლა, სადაყ წმიდა გინგრიმი ჩამოინა თავი-
 სი მთავარი გინგრიმა, და მერე მთელს საქრისთლანის ახსოვს ეს ღვაწ-
 ლი წმიდანისა; ასევე საყვირის ახსოვს, რისგან იხსნა ის მისმა მთავ-
 რებმა წმიდანმა; რომ იხსნა დევისადგან, რომლის თავად არსებობა იყ-
 აპანისის სულიერ-ხორციელი გაჭირებების, იმის, დაბედეების, კა-
 ცებრივი სახის დაკარგვის საყვირის განახლებებზე; დასახელება ცოცხ-
 ლევი იმისა, რაყ დაღუბით და წარწყმედილი უმუხრევა აპანისის, რაყ
 აპანისიერ ღირსებას უქარხედეებს მას, ავირედეებს თავის წარმომობას,
 კავშირს ახედევისებზე თავის გამრევე მორიგე რედევისან. მემორიუმი
 ურედევისი სალოცებების ქამს (რედევის იმის დიდი შედეგის მუხრე-
 ვი), რიყ დევი წარმომებზე მას თავისი წამედევილი სახით, მთელი სა-
 თიხელებით, აი, წამრევი მათი განხლებებზე კაყი თავის გამრევის, ურ-
 რი წამრევი, განხლებებზე, რომ კეყვის გამრევი და რომ ის დაიყვის მას
 ძალადობისან. ამ დროს განხებზე წამრევი რედევისა, არა კულტი, არამედე
 ცოცხალი განყდა სალოცებისა, რომ შესაძლებელია აპანისის ხსნა.

შედეგად იმედიანო მონი მონი მონი მონი მონი მონი მონი მონი მონი

იქნებოდა ბრძოლა საჭირო პევემთან, ამ დროს ურთი ბორბაულები კა-
 ცი ხმავეა ხორნაპირ სოფლის პირდაპირ, სახელობრ, ჭიშხიში, ფანას.
 რიშის ვიწროვე ურთი პევეი წანოპა და ისე-მითაბრინა საქმე, რთი ღვა-
 რი ასტეხა და ხარნი და კაცი სულ-ველა ღვარნი წაიღო. მას გაგონილი
 ვიქნდა, რთი სარდაც გმირი კოპალა დაარსა, პევემს ხოცავს და
 ხაღბს ეხმარებოა. ამ გაჭირვებმს დროს გაახსენდა და მიმოსძახა:
 "გმირი კოპალა, მიშველე, წყალს ნუ წამალებივობა" რასაც ვხევევი,
 ვე მამული მენე მამომიწირავ..." /60, 119-120/.

აქაც, ამ ეპიპოში, ადამიანი სწირავს მსხვერპლად ღვინს უკ-
 ნასკენელ სარჩო-საბაგებელს, საიდანაც ის შიველის ცხოვრებმს სახსარს.
 მამრამ სახსარი იწირება სხვა რაღაცის გაასარჩენად, ამქვერად ფანა,
 რიშელიც უნდა შექმნილს ვიწროვრის გამოსხნას პევეა ძალაუფლები-
 ტან. ფანა და ღვარნი ხარნი ადამიანთა გაგონაუფლებმს შეძევე მის
 საკრალურ ვიწროვე ვიწროვრის მსხვერპლად მირის უპირველეს
 ადგილს იკავებმს. ეს არის რელიგიის დასაბამი ადამიანთა სამოგაგო-
 ებაში.

რთი სასოწარკვეთილ ხორნაპირელ კაცს და ღამიში ცოლის მატრინს
 გულის სიღრმიდან ადგილბაჟ კუნესასთან ურთაპ სურვილი უფროსავეის
 შექმნილს ურთს მარჩენალი მამული, მუარეს ურთავერთი ხარნი, ამ დროს
 ისახებოდა რელიგიის - კავშირი ადამიანთა და დივრთს შიქის, ამ დროს-
 ვე პანევე შერისებია კოპალა, რახსარნი და "პევე-კვრნი გადამსხვეავ-
 ებებია" სხვა დეითსშეიღებია. მათი ბრძოლებმს დაგვირგვინებია კი,
 რევე ვიცილს, ვიწროვრის გამოსხნასთან ურთაპ საყვოსა და კულტის
 ძევემინა იყო. ეს კარგად რახს რახსრის ვეგვადასავალიში.

რახსარნი ვევის ბრძოლას იწვემს შევაგბოპან, უფრო მუსტაპ, ავის-
 გორიდან, სარაც ის გამხვევერს პევეს სასახელეს უნგრევეს, და ის აქვე
 შემიკურებმს ვევის საყვოს. რევე გუნიდა ანდრეებმს საფუქველები წარმო-
 ვიქნებოდა, რეგორ შეიქმინა პევემისგან პარმეველ ადამიანთა ვეგვიდან
 საყვით, რეგანთვემული სამოგაგოებია. რა რელი დონსრებოდა იმ ხაღბს,

ჩონღიყ უნდა გარდაქმნილიყო საუნოო და დაშვიტობრებულყო "ნაუვეარ" ჭერნიჭორნიამე. საპ არის ამ ბრძოლს ის ხალხი, რიწინის ტუღისღვის ღვთის-
 ღვიღებმა დაჭოვეს მოწიგე ღოთის კარი და ვბრძვიან ძველებს? ხოპ არ
 არიან მსინე უბრალე ჩეღისწრენი ამ ამბებრისა და ბრძოლის აღსასრუ-
 ლის პასიურად მიწლოფინე მადეუბებენი?

ჩოფესაც ადამიანთა მიწა-წეღისღვის მიბრძოლმა იახსარმა აბუ-
 მელურის ჭბამი უკანასკნელი მვეი მოქლა და მისი სისხლით მვერული
 ჭბიდან ვეღარ ამოფიქრა, აი, სწორეპ მაშინ - ამ გადარწყვეტ ვიოა-
 რღბამი იქმინებოდა იახსარს საცემო და მისი ტერიჭორია, საცემო, რი-
 მელსაც, იახსარის მიერ ნაშეღეს, ლეაუ უნდა ეშეღეს "ამბელურ სი-
 მურჩი ნაჭყვედ არი" იახსარისღვის, ლეღისი ნიშიავალი პაჭრინისღვის.
 ეს ამბავი გადმოეღებულა უნდ საკურღო სიმღერამი. მიმეავს უნდ-ურთი
 ვარნიანვი:

იახსარე ვეღენმა უკანასკნელი, გაქღველ მვეს:

... ურთი ისივაც გამეჭეს, აღარ უბრუნე ლეღისა,
 საჭმირი წამაუჭადლე, ეღეს მიაჭარა ლეღისა.
 ეღეს სამიპ გავაჭლეჯინე, ურთ გამიღესღვისა ლეღისა.
 იბისაც კარგა სიოფინეცა აშეღურის ჭბანისა.
 მიღვი და მესაც ლან ჩავხევე, მი, ლეღის იახსარისა,
 ჩავვი და ვეღარ ამიღვი, - სისხლით დამბენეს მხარისა.
 ჩემი ცმაღეს კარგა იწიღეს ლხარე, ლხარესა ცხარისა.
 მადეღანეს და ჩამიღეს, ლმირთ, დანეღვი ჯვარისა.
 წინწინ რი ეღვიღე მამავლე, მამივიბრეჭვენ მხარისა.
 პირწაღმა მამავღრნიადი, გამისახვიყო ჯვარისა.
 "ღმირთ, შენ მამეც მადლემა, შენვე აპისღენ მხარისა!"
 მანეი კარაღეს ამიღვი, მანე დავაქვიღენ ცმანისა.
 ცახტეცა მანამივივიღე ჩემი მატარა მარისა.
 დავხარ და ახარს წამიღვიღე ჩემი პირეღვის ცმანისა"

აბუբეკრუროს ობის ნაპირის ხედას პირველი მისტერია საცემოს სა-
 რაღორ ისტორიაში: გამორჩეული ყვეარი იუველის (პირველი საკლავი,
 პირველი მსხვერპლმეწირობა - პასაბამი მრავალგზის მეწირობი მსხვერ-
 პლისა), წმინდა სისხლი უწვეს იახსარს და ის არა მარტო მხარახ-
 სნილი, არამედ ჭრნაყალი, მტრების სახით ამოჭრიდება ობის სილ-
 რნიდან, სადაც მან უკანასკნელი დევი ჩაგოვა. მატრამ ოხბრქა, ოხ-
 ცურა საკლავის სისხლი არა მხოლოდ ობის მეკრულ ბედაპირს გახსნის,
 არამედ - როგორც ამ სიძღვრის ურთი კუპამაცრული ვარინაგოპან ჩანს -
 ცასაც გახსნის და მტრები, ედონსეილის ნიშანი, ღიჯის ურთირობად
 ობიდანაც ამოქონს და ყიდანაც ჩამოქონს, როგორც ნახილისებრის გროს
 ოორპანედე, როცა პასაბამი მიეცა ახად რელიგიას.

მადედანეს და პამაკლესო ოხბრქა, ოხცურა ყვეარია,
 მეუთი ჩამოქონს ნავილი, გამეხსნეს სისხლის გმინია,
 ჩამოეკუ ბროლის უკამეპაო, მენ ხაგი იახსარიაო,
 გრედივიო მამოეღუღენიო, ანოვიბერეცე მხარნიაო

/ვგ, № 255802/.

როგორც უხედავთ, იახსარის მონაგალი საცემო არა მხოლოდ მილი-
 ველია ამ მისტერიისა, არამედ ის მისი ნაწილიც არის: მისი მე-
 წიობით გარპანიქმინება, მეიძლემა ოხქვას, იახსარი კუარაპ და მტრ-
 პის ალით გაჭრინდება ღვიისი საარსო აგვილისკენ, სადაც ის მანი-
 ვლბს ღვიის საცემოს, როგორც ამბობს:

მანეოთ კარაგეს ამოვეთ, მანე პავაქუტენ გმინია.

"მანეოთ", ე.ი. აბუბეკრუროს ობის ნაპირიდან, სადაც ადამიანთა
 ჯგუფმა პირველი საკლავის პაკელით საცემოდ მექმინა ღვიისი ღვიი, მი-
 ილო უფლება გამოცოლოა ღვიის პატრონს დევებინგან განმევირილი მიწა-
 წყლისკენ.

კარაგოთ კარაგეს მამე ოკი ბეპ გასაკლავა,
 ასე გავიძე ოკმეპა, ვერეინ მამიქიროს ღვილია.

აღივსოვს შამამიკოპოპოთ ჩემი პატივით მარნა,
 მარნა, ხმა ახალს გავარძეს, გამოიხსახონ ჯვარნა.
 ჩემი მარგენ ლევა-წინრვამდე ჩემის პირველინს ცმინა.
 მივრევეთ საღვრე ვეზი, ცმინა, გუწეროსთ ჯვარნა

/ი/, № 94-იგ/.

აღივსოვრმდე, იახსარის საბოლოო სამკვიდროს აგრეღმე ჩამოკიდებუ-
 ლი მარნი, ჩემიველით იტყობინებდა მისი პატივრეზიანს ზმავის ხვედმე, გუ-
 ვერპატივან გახავისუფლებულ მიწამდე, ეს "პატივით მარნი", საცმის მიმ-
 ხნობი ვრთ შესაქრებდელით, ამავე პროს ზავისი ხნით მიხსამავს საცმის
 გუნიტორნიას.

2. კვრივი

მიწა-წყალი, სადაც საცმი სახელობს, წმინდა მიწა-წყალია, რა-
 გან ის ჯვარის მიერ არის მოპოვებული და ამ მოპოვებულს ძალით გა-
 მოკვეთილი პანარჩენი სამყაროსგან. ის წმინდაა ვრთინაპ, მარგამი
 საცმი მასში განიყობს და აქიარებს ისეთ აგრეღმებს, ჩემიველით გან-
 საკუთრებული სინიპოთ არიან მისილი. ამ აგრეღმებს საცმი კვრივის
 უწოდებს.

ჩა ზვისების რეალობას აქნიშნავს კვრივი ანუ მკვრივი. "ქარ-
 ზელი ვრის განმარტებოთი ლევისიკონის" მანახმარ, მკვრივი არის
 "მივინო და მყარი, მივლიც, მარგამი", ჩამიველი "სავსე და გავნილი",
 ანუ ისეთი ზვისებები ნივთისა ზე მივლივისა, რაც უპირისპირებდა გუ-
 ნეს, ჟარნივს, ზუღრის და ა.შ. საბას განმარტებოთ, მკვრივი არის
 "უღრუ და უნაკვრეო": ეს სიტყვა საცმის საკრალურ ლევისიკაში ნიშ-
 ნავს, ჩემიველით ზნივიერ შეუწვევაპობას, ასევე მნივობრივ ქვეყანობას,
 ჩემი და სიმბოლოა ჯვარით გუნიტორნიამდე პასს "კვრივად" ნაგები კო-
 კები, სადაც შესვლა შეუძლებელია იმის გამო, ჩემი მათ არ გააპირიან

შიდა სივრცე. ასეთ კომპლექსს უწოდებდათ კვრივეები. "კვრივეი ქვიანთ
 იშინებენ, რომ ის აშენებულა კვრივეაჲ და შეესაღებელი არა აქვს..."
 /60, 41/. ფიზიკური შეუძლებლობა მწვანეებზე აკრძალვის მუშაობისა.
 როგორც წესი, ასეთი უწინგონია - ნაკრძალი არ არის შეუძლებელი
 რაიმე ხილული საშუალებით, მაგრამ საფრთხის ოსტატად განცხადებენ აქვს სა-
 ლეოვარი, რომლის არსებობა ნისი ყოველდღიური გამოცდილებით აქვს.

კვრივეი არის ჯვარის კვადრი მინაშე; ჯვარი ქმნის კვრივე ადგილს
 ლეონის დაარსებით, როგორც მუშაობის, რომელიც დაესა ასუაშის მინაშის,
 სადაც ის დაეყვება. ანტიკონაჲ კვრივეი კომპლექსი დასა იმ ადგილებში,
 სადაც საფრთხე უკლებს გუნდისში ჯვარსგანს ხედავს: "კვრივეი ადგილსა,
 სადაც პირველად ხატის მოხატვა, იქ მერვე თასს ურგამენ და ზეჲ ხატის
 დაქრებოდა. კვრივეს ვუდახით ადგილს, სადაც არ შეიძლება ადამიანის
 ჩეხვა, გინ კომპი იყოს, გინ სავა ადგილი" /6, 55/. მათურის მთა-
 ვარანგელოზის ჯვარსგანის ანერგების თანახმად, ყოფილ სუვესად ჩანისუ-
 ლე ჯვარი ჯერ საფრთხის მუშაობე იკრებებს "კომპს", მერვე - ვუღესიანი
 (ადგილის სახელია), მორის კი იქ, სადაც ამჟამად კვრივეები დასა;
 იქ ადამიანი არ შეიძლება, ის იმდენად მშობა და მიუკრებელი ადგილსა,
 რომ ხუთსიყ კი ვერ უხელოვდება მას და განაშეღის მიმდინათ სისხლიან
 ლეონს დახეობს ვსერის მის კვრივეს /38, № 25502/.

ჯვარი ავსებს ლეონის სუბსტანციით იმ ადგილს, რომელიც ის
 საარსოპ ირჩევს; ჯვარსგანით ის აკვრივეებს ადგილს და "უხელოვებს"
 ხეის მას. ლეონის მწვანეობით ჯვარის კვრივეს ანალოგია ჯვარისსავე
 : განმეი აქვს, რომლის მიხედვით სავე ყოველდღიის იქნება არის მარმეო-
 გენილი (მაგ., თამარის მუშაობელი იქნოს თასები ხახვითის კვრივეს და-
 საბამეში და ლამა გოგონის იქნოს ჯვარი ლამარის წინდა გოგონეში).
 სავერიცევი წერს, რომ ნივთიერების სიმკვრივე (плотность) და
 სიმჭიდროვე იქნეში უხელოვდება ანეფებს მას, რაც შეესაღებულად იქნის
 მის მარმოსახვას ხორცის განმეორობის უშედეგად /1:2, 49/. მარმეო,

კვრივი მუდგინძლია წარმოდგინოთ ოქრობ, რამიყ პაუნიკუბუღლია ჯვარის
 სკურალური ძალი; ანიტომიამ კვრივი ადგილუბს, რეგორე ოქროს, მიწინჯ-
 ბით უკიპუბა კასი, უკიპუბა მის პალახვას, ჟუკი ჯვარისაჟან არა
 აქუს სანქსიამ მილუბული. "... ვერცა ფმავი, ვერცა ქვესური, უკიპუ
 იმავინის ოქროს ანუ ვერცხლი, ვერარაიპ იხმარებუნ დავისაპ, არამიპ
 მიუძღუნის ლამსჯარსა" /75,533/, წერს უახვმეტი ბაგონიშვილი. აქ
 აღნიშნული ჰუეულების უკან იმაღუბა მნჭოლოგური კავშირი ოქრო-
 ვერცხლით წარმოდგენილ განძსა და კვრიუს შიკრის, სპაჟ ჯვარისა პაარ-
 სებული. რეგორე ოქროს ვერ მიიხმარს საფოფახეორებო მიღებუბისდვის
 მიყმი, ასევე ვერ პალახავს ის ჯვარის კვრილუბს. "პალაქვა" წვილია
 აპამიანური მიქმიდუბაჟა; აპამიანი ჟავის ფოველქოლურმბიმი ჟავისი
 ფოფა-სხეურების ფოველი გამოვლინებით დაჟს ასეჟამს იმი შიკრის, სპაჟ
 ის სახელებს; აპამიანი ჟავისი ნაბიკუბით, რაჟ მწუპირიჟ გაპამბრე-
 ბას იკუბს, უნინს წ ა ლ ა ქ ს. მისი საფხორებელი, "პავიჟინის"
 სიფვებით რმი გამოლუბაჟი, "საწუქრის ფუქით ნალაქი" მიწაჟ, რმი-
 ლიყ ჟავისი წარმავალი სჭურქუქრით უშირისპირპუბა ჯვარის კვრიუს.
 ჟუნჟა ის არ წარმოდგენს მის ანჭიპოპს. ნალახში, რეგორე აპამიანის
 სამფოფვილში, არის უკიპურქსაპ პაჟემული აპბილუბი, რმილუბიყ ჟავისი
 არსუბით სრულრაჟ უარფოფენ ჯვარის კვრილუბს. ეს არის მიწის რ ი რ
 მ ი ნ მპგომარუბა ანუ მიწყვინილი და ყალბი, არანამიღვილი მპგომარე-
 რბა (იხ.ამ სიფყვის მნიშენქლბანნი "უარჟული უნის განმარკუბით ლქ-
 სიკონში").

ნალახიპან ანუ კასჟა საფხორებელი აპბილიპან კვრიში შიჟელა,
 რაჟ ფოველჟის პაკავშირებულია მქურბლის პალახვასჟან, შიუძღუბლია
 კრისუკრასიის გარეში. აპამიანი უნჟა ამილქლუს ნალახიპან, რაჟ
 კვრიში შიწეჟის უფლუბა მიკეჟს; ამისაჟვის მას უნჟა პაჟელას კვრი-
 ვის ანუ სიწიქის პაჟი, რმიველიყ შიჟილუბა ჯვარის ნიშნით იჟს გან-
 ხაჟული. სავლავის სისხლით "ქვე-მქარ" განაჟღერი ზევისბერი - ეს

მ. ელიაძე წერს, რომ კურღვი (*The Sacred*) სამცხაროს მუახურის საუკეთესო ადგილია, საიდანაც ადამიანი მიიღწეა ღმრის სა-
 ცხოვრებლად /154, 43/. მაგრამ ეს ასე არ უნდა იყოს. მარტალია, მუა-
 ტული საუკეთესო ადგილია მთელს სამცხაროში, მაგრამ საშინელი ადგილია
 და იქ სრულიად წარმოუდგენელია ადამიანის ცხოვრება; ეს არის უფო-
 ჟრი ძალიან გამოცხადებინს ადგილი, რომლის აურა იკუმბა სიბმარში
 იგრძენი მხოლომ და გამოცხადებულმა ამჯვარად განაზრდა: "არს უფალი
 ადგილსა ამას და მე არა ვიყოფე. და მევეშინა და ჟუჟა: ვიოარ საშინ-
 ელი არს ადგილი ესე. არა არს სხუაჲ ესე, გარნა სახელი ღმრისსაჲ
 და ესე ბჭე მუცისაჲ" (მათ. 28, 16-17). ყოფილი ადამიანი ასეთი ად-
 გილის აღმოჩენის შემდეგ იქვეა, გარდაიქმნება რელიგიური ადამიან-
 ნად და მისგან საღვთო მიწის უკუქველად, კვლავ უბრუნდება მას, რომ-
 გორც დაგვანისმეგებელი. ამ აღმოჩენისას იბაძება წინა ადგილი ანუ
 კურღვი და მისი პირველი მლოცველი; ეს ადგილი გადრის წინასახე ხე-
 ბა. "აღება იაკობ განთიად და აღიწო ლოგი იგი, რომელი ვერა სასა-
 ნაღა და აღმარა იგი ძველად და რასხა მეთი ღვსა მერა მის ლ-
 რისასა. და ურდა სახელი ადგილსა მას სახელი ღმრისსაჲ..." (მათ.
 28, 18-19). ამ ადგილზე, რომლის ქვეშარტიც ხატი მხოლომ სიბმარში
 შექმნება ყოფილიც ხილული, ჩანსახა ამ კაცის, იაკობის პირადი რე-
 ლიგია, მიმავალი მთელი მისი მთამომავლობის რელიგიად გადაქვევადი,
 რას ჩანს მისსავე სიტყვებში: "... და აღქუა აღქუმაჲ ახალი და
 ჟუჟა: უკუღე იყოს ღმრისი ჩემი ღვსა და რამივეს მე გზასა მას, რომ-
 ბელსა მე მივად და მცეს მე პური ვამად და სამოსელი მემოსად, და
 მიმავლის მე თოცბეღიო სახელსა მამისა ჩემისასა, იყოს უფალი ჩემი
 ღმრისად ჩემდა, და ლოგი ესე, რომელი აღვიტვი ძველად, იყოს სახლად
 ღმრისა ჩემისა და გრელისაგანი, რაოქვნი-რაჲ ნომცეს მე, აძული
 მცესე მას" (28, 20-22).

კურღვი ადგილი, ამ ამრიგ, ადამიანის აღმზრდელია და ამიტომაც

აუსილუბელი ელემენტების ტერიტორიისა; ის არის რელიგიის დასაბამი, მატრამ ანავე ეროს სამშობლოს გრძნობის დასაბამი და წყაროც არის. კერძოდან წაყვობს ადამიანს ამ ადგილის, ამ მიწის სიყვარულს, როგორც კარგად შენიშნავს ვაჟა ჟოხი თავის წიგნში: "... ეს ადგილი ღვთის ნაწიკრებობი შექმნილა ხალხის სულიერ, მნიშვნელოვან ადგილად. ჟოხი ღვთის ამ წმინდა ადგილის ინგოროს კარგად არ იცის, არ არის სავიროს დასჯერი ხალხი და უქადაგო, როცა ეს ადგილი წმინდაა, ღრსნი ხსოვნისა, მათევისეებისა, რაგვან ღვიგველი ნაგვანს ეოდა სწამს, ამ ნაწიკრებობი, ამ დახავსებულ ღოვბ მორის ძლიერი, ყოველმეხმადელი ღვთიერი სული განისევენობს და ყველა იმთგან, ვის წინამართლად ულოყნია ეს სალოყანი; მათეობამაც ილოყს - მიარგვან ძლიერი - ხარი ღვთის, სანელი, ქადა-ხმისა, რათა არ მოველინოს ხათის რისხვა, არ "მოამიგებოს" /27,84/.

მარტალი, კერძი, როგორც იგეგა, განორიყხავს ადამიანის დასახლებობის იგვას, მატრამ ის აუსილუბელი ადამიანთა საყხოვრისისევის. მატრამ კერძის მარტოქსი ის არის, რომ ის, ადამიანთა საყხოვრისის ანგოპო, იქნება წერიკე ადამიანის დასახლებობის მუგველი. ეს შეიძლება არ იყოს წესი, მატრამ ხშირად ხდება ასე, რის გამოც ამგვარი ხანისათის კერძიგნა ვრთი გიპის საყმაოპ გვერეველები ანგრეობის მინამარსად არის ქველი.

საყმოს ტერიტორია კერძიგნის მუგნივ მოლოინმია; მოგვეყო-რად ყოველი ადგილი შეიძლება იყოს კერძი, რაგვან მელი მინა-წყალი ჯვარს ეკლენის, სოდაც მას ღვთისი საყმი მგვან დასახლებული. ის ხშირად ღვთის იგემს მათ მუგველი, გარღვევს მათ საყხოვრებულს, რისი შეგეგია დასახლებობი ("დახლარეობი") და დასიხვარეობი, მიგოველები ადგილები, რომელიცა უმაგრონობა აღწრავს გიქრს მათ უხილავ მათგინებ, რომელიც საყმოს მარტიგენი მხოლოდ ჯვარი შეიძლება იყოს. ადამიანისგან მიგოველები სახლ-ქარი და ყიხე ინგრეგა, მატრამ ის არ უნგრე-

დგმა ბუნებას, არ იქცევა ქალსად ადამიანური კულტურის მიმართ, არანდებ, პირიქით, მისი არსებობა უფრო მაღალ რწმინტრში გადარის, რაკი მას, საფრის შეგნებაში, აფყვისა ჯვარის ხელი. მასზე დავს ამიეროპან ჯვარის ნძომე ხელი. ეს ნძომე ხელი, რომელიც კვრივად ხრის მას.

სადაც შედგმა ადამიანის ცხოვრება და აქვბუკოა ადამიანის ხელი, იქ იწყება ჯვარის არსებობა. ასეუ ადგილებს უწოდება "ბუნრეული" ანუ "გარუნრეული" ადგილები. შემჩნეულია, რთ კვრივი ადგილები ხშირად სწორად ბუნრეული ადგილებია. ბუნრეული, რეკორც ფრმინი, რ ასკვეტს გამობაფავს: ადამიანური, ცოგითე დვალხაბედეით, ის არის პანყველილი ადგილი (ძველი ალექსის "ხერენ"), ჯვარის ზვალხა-ბედეით კი განწმედილი ადგილი ("კოქეი"). ჯვარი არხნვეს ადამიანს ადგილს და განწმეებს მას. კვრივის მნიშვნელობით საფრის შეფყველებში იხმარება აგრეზე "ბორფვი" - გამალხებეული ნიწა, ფამირი, ან უხნავი ან ნახნავი და შერე გამალხებეული /98, 95%. ადამიანის საცხოვრებელი ან ფანა უბრუნდება ხელუხებებე და ფამირ მტეომარეობას, გადარის ისეუ ბონაში, რომლის გადარახევა სამარადისოე ვრქალება ადამიანს. კვრივი, ბუნრეული, ბორფვი - სამეპამოე ხელშეუხებელი და პაუღახევილი საფრისაფვის, რეკორც ინი მივერ ზავისი პაფრინისფვის მსხვერპლად გალებული სამკვიდრებელი, რევიღსაე ის უკან ვე-ლარ პაიბრუნებლს უკუნითი უკუნისამედე. "ბერრვის" ზაფამირევილი მნიშვნელობაე ხთი იმამი მტეომარეობს, რთ საფრის მივერ სალოცავიში მიფანილი "განრელია" ანუ პაფრეებელია იქ ჯვარის საკუთრებად, სამარადისოე.

3. კვრივის ადმორება

მ.ელიაძე ვრეგან წერს: "... კვრივი (the Jewel) ადამ-ებებს ზავის ზავს საკუთარი დილექციოევი კანონების მიხვევიით და ეს

լոս Բաթնի Նախարար զման ևս ժեցողքն զմեզ մտնողն յարդարան, ևս-
 քալ Թոգմաշրի Բալեի Թեմաշրի Բաթնի ճիշտն սցըծն. " . . . Գաթողիկոս-
 Թա յն Բարն. Նաքալ քաճըշոքոն ևս քանկընցնոքն, զըլըթան ճիշտ
 սաճընցն. Գասանաշրնի սշըթապա ճիշտ, ճըմրեղ ճո թողոքա, սշալ (թըլ-
 Թան), սշալ քանկընցն, սշալ ճիշտ քաթընցն, ճըլըրճը ճո թողոքա, ճշ
 Գանկընցն Նշո, Գաքսյա . . ." /40,114/.

Վնալոցոյրոն ժաճընցն ճիշտ Գոթոցն Բաթնի քաճընցնոքն Վնալո-
 ճոյ: Բաթն ըլլըթաճիս քաթըլըլըլըլը ևս սճարալըծն Բալեն. Թոլան յըԲա-
 քըԹա Բաթն, Թաճըրն ճշաճը ճիշտալոքն ևս ճըմաճը Գաթողիկոս. "Սոսյ-
 ճըն Բաթն Թոճըրն ճշըն ևս Գաթըլըն ճաճըլըր. Թոքոն Թոճըրն, Բա-
 Թոն ճման յճըլընցն. ճիշտ Ժաճընցն, Թալոն ժըլը սթըլըճը ևս յճո
 սկըլոլոն ժոճը քանկընցն. Ժաճընցն թըլըթըլըն քանկոճըն Բաթն ևս յճո
 Թա: Թոճըլընցն ևս Նաքալ թնաԲալը, ճշ սճիճըլընցն յըլընոս. Թըլըթըլըն
 Գաթըլըն Բալեի. ճանցն ճշընցն Բաթնոյրըլը Թաճըրն. Թոլանցն Թա սճ
 Բաթն Թոճըրն, Թաճըրն ճճաճըլը թողըլըն ("Գասյա"). ճի սթըլըն
 սաճընցն յըլընոս ևս քանկընցն ճիշտ Գոթոցն Բաթն սԲողըլը" (99,
 212). Վճալը Թոթողընցն սցըծըլըլը ճըլոլոն ըլլոլոն ճիշտն ևս Բաթնի սճ-
 քըլըլըլը /3,115/. Թա Բարն սճ յըքըԹա, ճան թնԲըլըլըլը Նճոճըլըն: Թա
 յճըլըլը, յճըլըն Թըլըլը Բճարոճըլը Նալըլըն թոլոսԲարճըլը: ԹնԲըլըլըլը
 Թըլըլըլըլը սթըլըլը յո սճքըԹա Բաթն /3,252/.

Վճ Թոլոն Վնալըլըլըլը սճըլըլըլը յըքըլըլըլը ժըլը սթըլըլըլը,
 Նաքալ Թոլոլըլըլըլը Գոլոլըլըլըլը յճըլըլըլըլը քաթըլըլըլըլը ըլլոլոն յո-
 քոճըլըլըլը քաճըլըլըլըլը Վճալըլը: ըլլոլոլը ճճըլըլը Գոլոլըլըլըլըլը ճո
 թըլ-
 յըլը ժոլոլոն Թըլըլըլըլը յճըլըլը, ճըք ըլլոլոն յըլըլըլըլը քաթըլըլը ևս Թա-
 յոն ճըմաճը Թոլըլըլըլըլը յոլըլըլըլըլըլը. Ժոլոլըլը Գաթըլըլըլըլը ըլլըլըլը
 Նաճըլըլըլը ևս յճո-լըլը ըլլըլըլըլըլը ըլլըլըլըլըլըլը ըլլըլըլըլըլըլը
 յո-
 քոճըլըլը Գաթըլըլըլըլըլը յճըլըլը, յճըլըն Թըլըլը ևս յըլըլըլը, ժոլոլըլը
 յո քալըլըլը թն յըլըլը. յն սթըլըլը Թոլըլըլըլը յըլըլը սթըլըլը, Նա-
 քալ յըլըլը Բալ: յըլըլը յըլըլըլը ըլլըլըլըլըլը (1 թըլ. Թ. V-VI).

მიუხედავად იმ ადბეპიის რეპრესიისა, რომელიც აქვს ყოველწინ
 ხალხურ სიბედობრივად და ყოველი, ერთი ნიხევეური ღმერთებმა მას
 უკავშირებს ხევის უპირველესი სიბედობის, სამების ღმერთი ამბე-
 ბას, უკრო სწორად, საჭადრე კერძი ადგილის "აღმოსავლენა". რაც სამ-
 ნა ქარხელებმა (ქარხელს, კახელოსა და იმერეთის) მიუხედავად ვერ გაპა-
 ვიგია, წყვეტს მათი ყოველი ღმერთი ბუნებრივი მოქმედების მიუხედა-
 ვად; თუმცა ეს მოქმედება ღმერთი ნების გამოდის. ბრძენი ნიხევე-
 რი ბუნებრივი კი უძლურია ირავიონიანების (რაც კერძის მიხედვად
 მტკობარეობს) წინაშე. მაგრამ ბუნებრივი მისთვის უნარი: მან
 უნარს ყოველი მან და ის ყველაზე მეტად, რომ მისი ბუნებრივი ქვეყნის
 წინა, მის უკან, წინა სამების ნება მოქმედებს. მიხედავად ბრძენ-
 კაცი ურჩევს მიუხედავად: "მიუხედავად, ვერბრძენი პაპიკოთ და მისი სამგორ-
 ველი (მიხედის ნაწილი) სოფლის ბოლოს დასაგდეთ, ვიკა მათი ყოველი და
 სადაც მას გამოხატავს, სამების კი ამბეწეო". ასეთ უმარად რჩევებს
 მხოლოდ ბრძენი ხალხი იძლევა ბუნებრივი ან იმგვარი მიუხედავად სამ-
 გობობადი, სადაც არსებობს წმინდა იმისა, რომ ყოველი არსი ეს მო-
 ლდა - ქვა იქნება, ფრინველი ეს ვეჯა-ქვანილი - ვიბრძენი და ას-
 რელებს უძენავს ნებას. ყოველი მიაქვს განმარტ პაპებზელი "სამ-
 გორელი" და ყველაზე, სადაც ის მის გამოხატავს პაპმა, სადაც
 კი მიუხედავად, ხალხს ქვარი ან წილი აღმარებას სამების სამხედ-
 ნადავი გამოდის ანუ სამების მთავარი კერძი, მისი საარსი კი ამბე-
 და, სადაც ამ გრძელებმა ფრინველებმა სამგორი გამოხატა ძვარი და მა-
 კი მისება მას, წყვილი რა ღმერთი გამოე /53,226-7/.

საქარხელების სხვადასხვა კუთხეში გამოხატულია ღმერთებმა ყვე-
 ბე, რომლის ღმერთები სქესობის უმინს კერძი ადგილს, სადაც სას-
 წაყის მიხედვად ხალხი ამბეწებს კერძისა, რომელიც ამ მიხედვად
 აღმარებადაც "ყველადაც" მიუხედავად /99,247; 103,126-7; 84,
 304-5/.

რის აქრობენა უმჯობესა ჯვარის დაარსებას; სიყვებო "იმიტომ და ხედავს..." მიგვანნიშნებს, რომ ჯვარზე მტრების მიგნებულნი ადგილი სამარადისო სამკვიდრებელად აჩრჩია. ზე ანერგების სურისკვეთებით გავიშვებულნი, უნდა ვიფიქროთ, რომ ეს სცენა საფრთხეა და მისი ფრთხილობის გუნებინში პოლომს ადგილსა და დროს, ანდა ამით უნდა იწყებოქს მისი განახლება.

4. ჯვარზე (იფნი კერიაში)

ის ადგილი, - კურნივი, სადაც სალოცავი არის დაარსებული, საფრთხის შუაგული ადგილია, საიდანაც იფინება სიწმინდე მთელს საყმობზე, რომელიც ჯვარის ღვალსაწიურზე, მისი ბარის ხმის საწიურზეა განსახლებული, სხვარობს ღვთისმშობლის მიერ მოპოვებულ ფრთხილობაზე, როგორც ამ მიწა-წყლის მკვიდრი ანუ ნამდვილი ყმა და არა უყმნი ყმა; აქ მიუაქვეთ ჩვენ შუაგულის პრობლემას საყმის არა მხოლოდ საკრალურ, არამედ ყოველქვეთ ყოფაში.

ამ შუაგულის კლასიკური განსახიურებანია მთელი ფშავისთვის და მარის ბუბა და ხვესურვეთისთვის ხმალს აღვისხე, რომელსაც ანერგების მანახმაპ ნიიპა მირონი სწვეთა განუხმებნი და იქვე, მის ძირას ჩამარბულ ქვერებში ფრთვებოქა, რათა იქიპან მთელი ხვესურვეთის სალოცავებში განმეიღებულყო. ადგილი, სადაც მირონის წყარა, ნიიპა საყმის შუაგულად უნდა ვიგულოთ, რომელიც მთელი ქრისტიანული საქარ-ღვალსთვის სვეთსხეული, რომელიც, საკრალისო ღვანების მანახმაპ, მირონებნიანი აღვისხის ადგილზეა აგებული. დამარის მუბა კი იმით იყო შესანიშნავი, რომ ის იქრის შიბით იყო ტას გამეობებული და ამ შიბით, როგორც იკობის ნახიღებნი კობით შორიგ ღვთისაპში ძღვენის ასახანაპ ღვთისმეიღებნი აპი-ჩაპიიპონენ. შიბიპან საყმისგან აქვეთ-პა მსხვერპლის კუბილი და ღოცვა-ვერება, უიპან ჩამოქვონდა საყ-

ამასვე იფინო მან გვერ ამხატოლივ. კავკასიანს იფინო მავურადა-
ბველიო აკვაფა... " /91,391/.

ვერფში (კრამი) ამოსული იფინო გუბანის ჯვარის მოსვლის, გა-
მორენის მომასწავლებლია. მავრამ ამ მომასწავლის ანერგში მხოლოდ გუ-
ბანის ჯვარის არ არის შემოყარებული. არ შევდივარ იმის დაკავშირ,
თუ პირველად მომელი ჯვარისა და სავითის დაარსება გადმოხდა ვერფში
სა და იფინის სივრცეშია, მავრამ ჭაქვია, რთი ნისი გავრცელები სფე-
რის დასილებით ფარმა, უიფრე ჯვარისდაარსების და ჯვარკენის სხვა რი-
მელიში ჭივის ანერგებისა (ასვეე ღიარ რკემა სავითის მისი კავშირი-
სა კრეგმინესტრას სიბიართან). კრამი იფინის ამოსული იმინა ღვი
და დაარსდა ვერფის სავითის გარდა - ხვესურეში ნაკარვლას ღვთის-
მობელი, მუბნერის წმ. გიორგის ჯვარი (ლოქი), რმქის ნიავარანგე-
ლოში, კრამიარეს აფილისფე; ხახბის წვაროსგორელი წმ. გიორგი;
ფსივი კამა... მის ღვთისმობელი, გოგოლურთის ეკავლთისმობელი
და სხვ. ამ ანერგის აქეს ჭენევიოთ გავრცელებს ვველა მინიშნელო-
ვან ჯვარე და იქვეს ჯვარკენის ღოგა მითოსად აღმოსავლეთ სავარ-
ღველს მითიანთის სინამდვილეში*.

ანერგის აკვირებალი ელებენებია: კრამ, იფინ (იშვითად ნამ-
ვი) და ვველი; იფინის სამტმის ამოსვლა და სხილის კავრთის ნივი
მისი სამტმისვე მოფრა, ვველის აკვაფა; იჯახის ამოსვევა. ეს კრამ-
ნასკველი მობენთი სხვადასხვაგვარად არის წარმოგვენილი ვარინებე-
ში. ჯვარი სკის ურრ მოსახლებს ან აკავობით, ან სხვა რამ ფაფაკეთ;
რთგორე წესი, იჯახი იქვემა, მავრამ არის შემოხვევები, რთის
აროვლად ვავებმა ვველი სანოსახლს. მავრელი ასამაშვილები ამ სხიით

* ვ. ბარკველიძის უნიბით, ამ წინასწარს ვემუღევა "ფილიპინებელია
მთელია წილიკრავკასიელი მთელია მორისაჟ" /5,106, მენ.30/.

მეფრუბს, რაგან ისინი ჯვარმა დააბრძავა. ერთმანთს უძირისპირებ-
ბიან მეფეველინი, რიშქლებსაჲ ვეაროსჩინი მარხმეული აქეთ, და მხე-
ველი ზეილი მავცვი, რომელიჲ ვერ მეფეველებს (ტავიხსენით შორის
მეფერლინის "ბრძები"). ეს მავმევი, რივორჲ უსოველი, ტვარის ტა-
მაგრძელებელი შეიქნება, იმ საგვარჯულისი, რომელიჲ ახლარგამიჩენი-
ლი ჯვარის საფიქრ უნდა ჩანოყალიბეს.

ყვერდის ნილოდან იფეს ამოცოლილი ტველი, რომელიჲ აკაფეს ჯვა-
რის ურჩებშია, ახლა იმ სანტბის მოყრილი იფენით ალორძინებელი, მე-
მოგან ნიქვეტა სავიკელს, როგორჲ სასჯელი სიურჩისთვის. ჟემცა ქვაბ-
ში ჩამძვრალი ტველის ანბავი დამოჯვიდვლაჲჲ არის ტავრელებელი
მეპირსიფევიერებაში, მაგრამ ყვერდ-იფენის ანერტბს ის ორგანულარ
უკავშირება.

ბიოთსური ჟვალახებეთი სრულიად მუნებრივია, რიშ ხე სწორეჲ
ქვრამი ანოვის, ჟემცა ქვრს აყხელის აფიკლას და არა ხისა. მაგრამ,
როგორჲ აყხელი, ასევე ხე, მუაგვლის ყოხალ ნიშნები და სიმძოლო-
ბია. ხის ანოსვლა ქვრამი, აყხელის აფიკლი, კიდეჲ ერთხელი ტახამავს
და მარტოაქვის ნის მუაგვლობას. მუაგვლი ვეაროსჩინოცო ჯვარმა, რი-
ცა აყხელის აფიკლებ იფენი აღმოსაყენა: ეს იყო მისი ანოსუნეჲ.

არსებობდა სოფელი, ნოსახელიობა, არსებობდა სახელი, არსებობდა
აყხელის აფიკლი ან სახელი, მაგრამ ჯერ კიდეჲ არ არსებობდა საფიქრ,
რაგან ჯვარს ჯერ არ ეჩინა ჟემვი, ის არ იყო ჯერ დაარსებული. "...
იქ კავკასიურ გოცილას დასახლებულია იქ დიდი სოფელი გოცილას. მაშინ
ჯვარი არ გოცილი. ურთის კავკასიურის სახელის ყვერდში იფენ ამოსული..."
ეს ყვერდჲ ჯერ კიდეჲ არ არის საკრალური აფიკლი, კრალი მხოლოდ პო-
ფენიერარა მარხია მასში.

ამ ნინანოცორიეჲ, უფრი სწორად, კრალიმევი ხანაში ქვრს მხოლოდ
საგოდაყხელიებში დანიშნულბის აფიკლია; ის არ ტამხეარა ჯერ საკრალ-
ური აფიკლი. მაგრამ ის, როგორჲ ნოციური ნილაჲჲ, აღმოსაყენბს

კულტის მასშობი, ვინ იყოს რა მრთობან, ჩამარბული კეროვის ღესლესა-
 გან. კერა ღუმეს იცო სასხოვრებელი ღვრიჭორინის მუაგული, მადრამ
 განსალკვებდურ მჯახს - ნონაპას ჯერ კოდუ არ ჰქონდა ის გასწონბო-
 ვრებული მუაგული, კეროვ გარბიო, მინდა ფოკუსად (ლ. ჟოცა
 "კერა"), რაწლის ირგული მემო:რებოხ აპანინათა ფოგასხოვრებოხ
 ვრთინობა უნდა გარდაქმნილიყო საცმო. მისახლეობას ჯერ არ ჰქო-
 ნია ჯვარჩენის გარბილება, რაყ არსო უმცოკრეულია, რთორეს ფო-
 ველი განსალკველი; ის მკავებირებულა მსხვერპლთან: მისახლეობამ
 უნდა მკავრეს რაღაყ - ამ კერძო მემოხვევაში, ძველი სასხოვრებელი
 ღვრიჭორია, რათა ნოიპოუს ღვოიური მატორინის მფარველობა, მუვირეს
 მისი მფარველობის ჩრდილი, მოვუიროს მის კალეშს. უფრო მეტი:
 აპამინათა ჯგუფის საცმო ქვევას უწირება გარკვეული ნაწილი ამ ჯგუ-
 ფისა, ღვოიური ნების მინარბეგობინი, ჩიუჭინი, ვიშარეს "კრებული კო-
 რესი" - "კალეი ფიხელი", რმველასე პირი უფო მინამი და მთანთა
 (ჩიხვე. 16), რათა ამ განსალკველი განმხურვებული და განწმევილი
 საზოგადოება გარდაქმნილიყო უფლის უნჯ საცმო.

ანერვბის სულიკვეთება ის არის, რამე კალე, რმინს "ფურთში"
 ამოიოს იფინი, მუდაფოგლობოხ უნდა მმიბეს ღვიის სასხოვრებულს ახა-
 ლი სხოვრებისფინს; მმიბეს, რთორეს მსხვერპლს, მწირავეს მას.
 რაგგან მისი სახელი მუიქნა ჯვარჩენის აფილი, ღავრა გახდა ჰიეროფა-
 ნისი ღვიმმინილელო, - ის კერა, ის სახელი, ის აპამინაუმი ბეფინიერ-
 ნი უნდა ფილილიყენენ, რამე ჯვარმა მწორე მათ მუაგულინი იწება მ-
 არსება. მადრამ კალე ჩიუჭოშს და ანერვბიყ დამმეომბს, ღე რა მის-
 რვეს ამ სიჩიუჭეს. კალე ჩიუჭოშს, რაგგან ის ჯერ კოდუ არ არის
 მშა. ანერვბი გარმევეყმს იმ ვიშარებას, რიყა აპამინათა ჯგუფი ჯერ
 კოდუ არ არის საცმი, არამივე ვრთმამეოხისგან განსალკვებული მოს-
 რებო, რმებლები სხოვრებენ ღვდაეროვი მატორინის გარეში: ადამსალესი
 რმვილიყაყ მონაკვეთში ჯვარს უნდა ვარმა ღვი, რთორეს მატორინს,

მაგრამ ადამიანს მასში ვერ გამოვლენია თავისი მომავალი ჰაერონი, რადგან ის ძველის მას, რევერე მტერი. და აი, საკუთარი კერძან, რძედიც ჯერიტორიის მუაგული აღმოჩნდა, განდევნილები, ისინი კვლავ მუაგულისკენ განდევნენ, მაგრამ ეს იქნება არა საფრთხეცხვრებში, არამედ საკრალური მუაგული. საფრთხე არის რთული მსიდან გამოსხლეტილი დედაბინა, რძედიც იწვევს ბრუნვას თავისი ძველი მუხის გარშემო. ისტორიულ ხანაში მუხისა ქვარის საარსებ დეტილი საფრთხე რუნული ტრანსფორმის განაპირას იწვევება და არა მის გეოვიტრიულ ტენსიონს, მაგრამ ის ბისი საკრალური მუაგულია. იმ პერიოდში, რთული იფინი აღმოცენდება ყვერფში და მისახლეობა რასტრევიტს ნებოთ ჭე იძლეობათ კვრივარ ქველი კვრას, უბნობს რა თავის საფრთხეებელ ადგილს ღუთის-მეილს, ამიერიდან ადამიანის სამკვირვებლად მუაგურებელს და გამოუსაძვარს, - არსებია კულტი და მისახლეობა იწვევს თავის ახალ არსებობას, ის ახალ საფრთხეზე ადის; ამიერიდან ის რიიხვლება საფრთხე: ეს მუხეა მინიხვნილვანი მიწენილ საზოგადოების ისტორიაში, რძედიც გარეგრაფიე მსხვერპლია გარებელი.

5. კვარტიენა კარაფის ნევირე

კვრამი იფინს აზოსვილს ანდრეში (რევერე რავინახე, ამ სიუს-შეტს შორეულ მარსული, ძველი ურპის ფოლიორში აქვს ფესვი) ბევრი კვარ-საროკავის რაარსებას რავკავშირდა; ბევრგან მუხეებოთ კვარის ჯერიტორიაზე, ხშირად ნანგრევებს შორის, აზოსვილ იფინს ხეებს და უ-იგონებო მისი ნორჩი ნერვისსაყან მიშლილი, განგრევილი კერიის ფრადი-კული აზიბავს. ეს ფრადიში ძვეს საფრთხეა და კულტის გენეზისში. ამ სიუს-შეტზე აგებულ კვარტიენის ანდრეშს პირიბიხეა შვილიება ვაქოფოთ "ბოთური", რაკი კვარი მიწის გულიდან აზოსვილით ადასტურებს თავს. ნაკრამი ბევრ ვიუსო, რძე კვარი ყოველი მარნიბიავლები არის, რასაყ

კარაგის ჯვარის საარსო ადგილები /60,126-128/.

სხვა გადმოცემით: უძველესი სიძველეა ჩამოყვანილი; შიშის ჯვარის სახეს იღებს ("სიძველე უძველესი ჩამოყვანილი შიშის აღიარება, ხატის აღიარება და სხვა სხვა"). წიგნისწერი ჯვარი ქალს შეხვედრება და გუბით სახეობის წიგნებს. შინაურებს გუბითი ფრინველი უფრინდება ("ფრინველი ირგავს ან გუბითა, - ფრინველი პატივითა? - უფრინო ი ქალი-საპ"); გუბას ღვთის ბოხნიანი და ჯვარი ფრინველიც პატივებს ფრინველ-აღს. ქალი გაქვამაგდება და პატივებს კარაგის ჯვარის კვლავ /67,180/.

კარაგის წვერი - ფშაღისა და ხვესურეთის სიძველესი გამოცემა, მადრიან ქალ-ვაჟის შვირის ადგილი; უძველესი მხვერვალი ამ სიძველესი და მისი მესამეში არე წელიწადისა - გამოცემა, "წელიწადის პირ-თა გუბითა", როგორც მას უფრინებს ურთი მხვერი ადგილი; ქალი და ვა-ჟი სიძველესი აღსაქმით, მათი უძველესი და სიძველესი; წიგნისა ქვარი, როგორც წიგნის მხვერვა უხილვის ხილვა... - ან, ჯვარის სახე-სიძველე პირითი ამ სიძველესი. ეს იწვევება საძველესი მხვერვა, როგორც მხვერვა; მადრიან ქალ-ვაჟს არ გამოცემა შიშის გრძელთა. მათ მხვე-რვაში როცა სიძველესი წიგნის გამოცემა მხვერვის, ისინი ვერც იხილ-ვან ამ სახესაღს. სხვათა, მათი უძველესი მათივე უფრინველთა მხ-ვერვი მხარვა. "იმათ ეს გამოცემა და ადგილს, იხილეს, ამბობენ ხვე-სურები, რომ ისინი წიგნით იცნენ, როგორც მათ სიძველესი მხვერვის სიძველესი, მაშინ იხილენ ვერც გამოცემა და ვერც ადგილები მასსა და შიშისა" /60,127/. ეს ქალ-ვაჟი, როგორც (უფრინო ქალი) სიძველესი მხვერვის მხვერვის მხვერვა, მხვერვა მხვერვათა მხვერვა ადგილს და ვერც - საძველესი მხვერვის, როგორცაჲ ჯვარს ან ქვარითა ნახვე-რვი ის ხილი, და როგორცა სიძველესი, მხვერვა იწვევს, განუფრინველი

მაგისტრის მკაცრად /56,14/, ასე აპირებენ მას. ისიც უაპრობირებ-
 მულია, რომ მორიგე რეზიზანტ სიხელულის ეირობა დაეპო მორიგე ექს-
 ტან აქვს მიწიფებელი: "შენ გაირობას, გაგიმარჯოს, კურნაო ხეიბგან
 კარავიანო!" /56,26/. როგორც "ანტელატი მუდგროსე" /56,67/, მას
 ტანაკურებელი მისიი აქისრია, რაც გამორეპა კრავალსა და მუდ-
 შერკინებობას, როცა რიბი კვირავს მარხაბის მოქმეტი გამარჯვობა
 საბეიბიზრო ასკარებობის ბეიბი.

გერგეტი იმიხაყ არ ქგავს ბერძნული რეზიზანტის პანტეონს, რომ
 ის ექსმულიტა პრუბიბი სამიტეული იცო. ის იცო მუაგმა კასა და
 მიწას მორის და გერგეტი, როგორც მუანტი, ასრულებდა ამ მუნიქიას.
 ვიბრე უბაბელს სევირბი, აპამიანთა სამეტიელი მუქეებობენ, მი-
 რიგე რეზიზანტ ისინი ჯერ ამ მუაგმაზე უნდა პაუბინავებინა, საიპანაყ
 უნდა მოესმინათ მათ აპამიანთა ტანტორული ტახილი. ამის მუბეუე უ-
 და მუტეებობინათ გერგეტი და ჩაბბულიყენენ მუებობან სამკურნო-სასი-
 კოხლო ბრბოლში. ასეც მოხდა.

ყველა ექსმულიტს საკუთარი ტმა ქქინდა მუნიტი საყმოსკენ,
 რომელიც მუიპამდე მორიგე რეზიზანტს ქქინდა მისმენს ჩაბარებელი: გერ-
 გეტიპან ტამოსული ხაპულია საბეიბა, "კოყის მოკიბებობ" აჩენს რა
 ტმაპატმა სალოკაე ნიშებს, აპის სრკლის მუერბე და "ყინდრის ლტი-
 ნიან, ნისილის კოტორბი ტახეული" ჯვარის სახელს იმუიბრებებს /60,178/.
 ასე სხვა ექსმულიტებიც მოქელონენ მუ-მუიანთი საყმობების მუან-
 ნიშებებს, ჯვართა პირველქენის აპტილებს, რომლებიც მუიპან დაქყ-
 რებენ საყმობა გერგეტირებებს.

როგორც ჩანს, გერგეტი მუელაგანდე სინტიბობა ყოფილა მისიტი
 ტარბეულია მუელიში. იმ აპტირბე, საპაყ მუენს საბებობს ტამარი მტას,
 ტრამიყიი ანბრია მოსქელების კვალს ხედავს: პირველქეებულ მოსქელებს
 აქ ჯვარი ალუბარბავს, რომაც პასაბაბი მიყილა ამ არბმარის საკრალური
 ისტორიისმენს /71,93/. ტამთა მსეულიტბაში გერგეტი სინტიბობს ისიც

აძლიერდება, რამ ძნელდებოდა საბჭოთა ტაძარში ინახებოდა მცხეთის სვეტიცხოვლის ტანძრის, მათ შორის წმიდა ნინოს ჯვარის ვაზისა /75,357/. ურისტოანულ უბოძეს სიწმიდეთა სახიზარის სტატუსის უკუიფრება გერგულებზე, საბჭოთა საყმოზე. პ. ურიააღიიისთვის უბრძაბი გერგულები: "გერგულების სისხლი საბი კაცის სისხლთა ღირსი ვახტანგ გორგასალი მეფის თარხანი ვარს. წარუიი გიყენია მუჟამ საყპართან - ბარბარ-ბაფხურსა. საბიბა მეფის აბიენებუიი ყბანი ვარს. ბაგრატონთა ნაყვალბიი ვარსო" /77,351/. გერგუბი, რგორყ სვეტიცხოვლის სახიზარის, ბაჟაპ სვეტიცხოვლის საყრალიბიი და ბაიილი ბანსხუიებუიი ბისი საბანბურისა და წმიდა ნინოს ჯვარის სახიზარისა. ასეიი ბაბრება აქვს საყმოს რელიგირ მეგენბაბი იბ ისტორიუი ბაქვს, რამ გერგუბი მცხეთის სვეტიცხოვლის საყფლიი ბეიიიი /69,196/ ისიი ბაიიიბ ისტორიას გორგასლიბან იყებენ, ხლი ბარის აბიენბას ბარის აბრებუიი ხანას ბიბრენ (ურბა აღიიბიი, რამ საყმოს ყნბიიბრბაბი ბარის ებაქა, რგორყ საყყისი ბანა, წიბ უსწრებს გორგასლის ებაქას).

გერგუბის საბიბის წმიდა სიძლიერეს ბისი საყმოს პირიბ აყყებბს საიიბიბიი:

ბიიბა წმიდა საბიბა,

ყის კიბურაბიბ ელვისო...

საიიბიბის ეს სიფყებბი ბისსაყ ბაყყყებბს, რამ საბიბა ქვეყნის ბაბიბიი ბბას და აქვბან აფყს საბყაროს რბიი კუბიბსაყენ ბაყის ბარაყანბს.

აბიფიბ არ არის ბიბლიბენი, რამ ჯვრის ურეფხიბიბიიბიბ საყმობი ბაყბიბი პაყრბიბი ღუბისბიიბის "საბიბიბი" გერგუბს ბიბრბენი. გერგუბი ბაბიბის ბიბიბიბისა და ბაყლბის წყარობა, რგორყ ეს

* ე.ბარბაყიბიბი დაბასტრებუიი აქვს გერგუბი კობიბი პირაქე ბეუსურბიბი (ბარისაბის, ბურბურბის, უკენაქის და რქარქვის ბეებენ), რბიბიბ აბიბა უკაბიბიბიბა გერგუბიბან "ბეებენის" (ბეებენსბიბა ბერბიბის ბას-ბანბი) ბაბიბიბანს /6,34/.

ბინძურეულადანი რელიგიური სიმბოლოებით არის დატვირთული - ისინი მოიყვანენ ძველი და ახალი აღთქმების საკრალურ სინამდვილეებს. აბრაამის, "მრავალთა მამის" კარავი არის იგივე წინაქო მისი, საიდანაც გამომდინარე უფლის რჩეული ვრჩე - უსკობრობის სახე ძველ აღთქმაში; ამავე დროს, უსვეთ-უსაბლოდ მიტანი კარავი იგივე უარქვალა, რომელიც მოიყვანს მთელს ქვეყნიერებას. უფრო მეტიც, სიმბოლოები კარავისა უფრო მეტი საკრალიტებით იმოსება, როცა ის ღვთის ძის განსაზღვრა არის შეკავშირებული: აბრაამის კარავი ძველი აღთქმის სხვა საგნებთან და მოუღწევთან ერთად ღვთისმშობლის პირდაპირი ხატია. დავითი კარავი ბინძურეულს უკარავს ღვთისმშობლის მიმართ, რომელიც ბინძურეს შერადიკული ვრჩე-გონიერ სიმბოლოებით, უკონხელობით:

სახის* აბრაამის კარავი, ღვთის ძეგლით გულთა მტრებობილი,
საქულთ კიბრბალო მისიანთ, ღვთის მყნებლის ჩასაძვრობილი,
ვიც მეუფეველი მადვალთ, საღმრთო ცუხელ-გაუქრობილი,
ბიქსენ, ნუ დამძვალ საქობილით, ივსოს ვრჩისგან მშობილი!

(ღმ., 421)

მეტიერის ქვამბი შექმნილია ადგილს უჩვენს სასწავლებლით საკვებს - მანანას, რომელიცაც უკონხობით გამოსულ ვრჩე კვებათა მისი უფალი უსაბნობი ირმისი წილს მანძილით (გამოსლ., 16, 15-25). უფლის გამოყვან-გობით მისებ მანანის დიური მარავი შენახულია იქროს "გაკვები", რომელიც რჩეულის კიბრბინს გვრჩობით უნდა მიტარდეს უფლის წინაშე მომავალ ღვთისმშობელს საშინელირჩე. მარავიანთ შერადიკით, მანანისი ვრჩე იქროს ვრჩეველი ღვთის რჩეულის კიბრბინით ინახებობა: "... რომელსა მინა იცო გაკვები იქროსსაჲ, სავეს მანანაჲთა " (ებრ., 9, 4).

მეტიერის ქვამბივე, ამ საკრალური ანერეგის მანახობა, ინახებია მოკვების მიერ ვრჩისგან მობის დილს მარმეველი ძეგლი - "იქროს, გუნ-დრევი და მურო" (მათ., 2, 11), ახლადმობილი ვრჩის მეტიერი (იქროს), ღვთის-

* ალბათ ვნდა იყოს: "სახით".

ური (ტუნბრუნი) და კაცობრივი (მურო) წიგნების აქსანონებზეა. და, რაც მთავარია, აქ მგას ის აკვანი, იქროს აკუნაპ სახელებზე, სა-
დაც იწვია ღვთის ღივილი.

მე ტურბუტის სამედა ურღუნულ ქრისტიანულ სინამიგთა სახინძარია, ბეხლების ქვაბი საურთქრისტიანულ სინამიგთა საიგუმბო მესაკრებუ-
ლია; გარდა ჰალესტიონური ბეხლებისა - ქრისტიან სამეობლოსი, რომელიც
არის ამავდე ძალით ქრისტიანული რჯულის განსაბამი, ხვევის ბეხლები
სინამიგურაპ წარნიხსახვეს რჯულის კიგობანსაჲს, რომელიც მისეს კარა-
ვის - უფლის ჭაძრის პირველსახის - წინადაც წინადაცი იგვა. "... და
კიგობანსა მინა დაჰსხვე საიგუმბონი, რომელიც მიგუნე მეწ" (ტამოსლე,
25,21), უბნებობა უფალი მისეს, რომესაჲ საუფლო კიგობნის აგებანს
უბრძანებდა. კიგობანი ინახავდა საიგუმბოს და ის ამიგობაჲს უნდა
მეგარნიც საიგუმბო აგვიღებე ჯერ კარვისა და მერე ჭაძრისა, რომც ის
ამენებობდა. ამიგობაჲს ბეხლები ისევე ნიუწეგობებელია, რომელიც იერე-
სალიმის წინადაცა წინადა; "გარდა საჭირო ახავალი არს, რამეხე არს
ჯაჭვი რკინისა, გარბოკიგებელი ქვაბიგამ, და მიხ ალელენ", - წერს
ვახუშტი. ჯაჭვის არსებობა ნიშნავს, რომ აგვიღი, საპამბოსაჲს ის
არის გაბმული, ნიუწეგობებელია ლევისი ბუნებოც; ის ჯურისხმობს უფ-
სკრულს თრ სფეროს ბორის. მაგრამ ამავდე გროს, რაც მთავარია, მისი
არსებობაჲსე მთასწავებს, რომ კავშირი განფარებელია: ჯაჭვი რელიგიის
სინამიგოა, კავშირისა ფენომებურ და გრანსკეპენგურ საწარმოა მთ-
რის. აქ მისი საუნაურნი ბებდა, რომ საჭიროპ ახავალი ჯაჭვზე გაგის
გმა მხილოპ რჩეულა და წინადაცა, გმა კეროცა კეროვისაკუნ, სადაჲს
გოგო საიგუმბოა განარხელი. ბეხლები ახელ მეგებრება მღებღეცმაჲ-
რის მეტელას იერესალიმის წინადაცა წინადაცი. ამიგობაჲს ბეხლების
მეშელებდა ამ საიგუმბო ქვაბში ამსვლელებ ნიულოპ ურთ მონიგობარ მერს
ასახებებს, რომელსაჲს ბეხლების წინადა გიგობის ნებოც დაუნახავს მე-
ლების კეროვი. მას იქ უნახავს გინდელის ბრწეგონებელი ჭაძარნი, რომლის

ժյորի ջահեկընալընոս ցոտուլա մոթյորուր, ոսթայր - շալմարձալոտոս; Շյալո ոյրոս սյալան ծըլարա, իրմըլսայ մթրյոր սրճըլա. սայրոտե-
 ջըլոն սայրոնըլուր իմ ջնսնայս, մագրամ մոսո զանոսնալըմոն շղըմս
 սրս Յյոնոս /35/. իրայրս ծոթըմըլ սյլս, սնաբոս, մոսո սոնմոբոն
 չոլոթ, սոնըմլոս ինըլոն շղըմս, մագրամ ծոտըրոտ իմոն զսնա-
 ըմոն ճըմս մոս սրս սյլս. սնաբոս յըլոն սոնըմլոս ճըլո. սմսնը
 զսլոնսնոն ջսնըմոն զրամս, իրմըլոտայ ոս սմալըմն ծըլըմոն յն-
 ոն սոնմոթա իմոտըլս: "... սրսմը ծը զըմնըմ":

Մոնը զսննոլոս զմս սոնըմլոսյըն, ինոն ճոտոյրոն քոստըրոս
 սմրսյոնոն յարընս սայ յրոնտըն ծոթոն ինոն ճսթըմն, իրմըլոն սյմը-
 ըմոն տանսնայ, ծըլըմնոթան զմրնըմըմըլ ծըրս մեթը յրճըլոնտըն
 մոտրոմըլոս /11,210-1; 129,111,66/. ծոթրոտոն ծըլոն, իրոյրոս Յյ-
 ըն ճալոնայս ("Սոնըլոտոն սոնոն" ծոտոնայս) զս ըլոնսնըլոն
 մոթըլս, մըլըլոնըրոնայ զքոնըլոն յրոնտըն զանոտոնըլոն ճոննո.

սո, սնաբո սոնըմլոնըմնո զս սոնմոթոն մոնոնո սքոնոթան,
 իրոյրոս ծըլըմնոս - յրոնտընըլ սոնմոթոն մընսյըմըլոն սքոնոն սնը
 ճոնոս սոննայրոն, ոլըմն զսնսմոնս իըլսնըլոն ըլոնսնըլոն; մոնո-
 զը ըմրոտոն ոսոնոն սյ մըլոնոն, իստ սյլընայ զմոսնալըմնոն յն-
 զանս; ոսոնոն սյ զսնոնտոն սոնմոթոն սոնոն սրոնայ ճոնմոթըլոնոն,
 ոն սոնոն, իրոյրոտայ իրոնըլոն, զընոսայ ճոնոն մյոնըլոն, մըլըլոն
 մոնոն ինըլոն. իս սնըլոն ոսոն մոն մըլսնըլոն, մյոնըլոնայր ոսոն, ի-
 մըլոն զմոսնալըլոնոն ծըլըլոն մընսյըլոն սքոնոն յրոնայս, զսնայ ծը-
 ըմնոն յո - ոյրոս սյալան ըլոնըրոն ճոնմոթոն. սրնըլոն զքոնըլոն:

"... զսնայ ճոնըլոնայ ինոնըլոն յըրըլոն զսնայ ըլոնըլոնայ
 ծըլըլոնոն սոնոն. իր ծըլըլոն, զըլոնայ զսնայնայ, - սնայն ոլըլոն
 ոն սոնոն ինըլոնոն տանմոնըլոն. ծոթ ինըլոն զըրըլոնոն ոլըլո-
 ոն ոլըլոնայ յրոննայլոն. ոնըլոն ոլըլոն ինըլոն, իրմ մըլըլոնոն
 զքոն-զանոնըլոն. յրոնըլոն ոյրոս սյալոն ոլըլոն մոնայ զմոնըլոն ոլըլոն.

2999 ԲՈՒՍԱՎՆ ՏԱՅԻՆ ՊՈՂՈՒՄՆ, ԴԻՆ ԺԱՄԵՍ ԿՅԱՐԻ ԺԱՆԳՐԵԾԻ ԵՄՆԵՂ.

ՔՄԵԿԱ ՈՆ ՉՊՐԻՄ ԱՐԻՂ ԸՈՒՂՉՉԵԼՈՒԹՅՈՒՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԺԱՆԳՐԱԿԻ ԲԱ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ

ԲԱՆ ԱՄԻՊՐԵՆԵՐԻՆ ԱՐԱՐ ՉՆՄՐԵՆՈՒՄ ԱՐԿ՝ ԱՄ ԵՆԱԿՐԵՄԻ ԺԱՆԳՐԵԾԻ ԲԱ ԱՐԿ

ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎՈՒՄ. "ՆՈՒՄՆԵՂ ՍԱՅՈՒՄ, ԵՄՐԱՄ ՍԱՆԵՄԱ ԵՎՈՒՄ

ԺԱՆԳՐԱԿԻ ՈՎՏԱՐ՝ ԵՎՈՒՄ, ԱՐԱՐ ԲԱՐՑ ՈՂ. ԺԱՄԱԵՅՉ ԵՎՈՒՄԻՆՍԻՆ՝

ԲԱՆՉՐԵՄԻՄ. ԴՈՒ ԵՎՈՒՄ, ԵՎՈՒՄՆԵՂՈՒՄ՝ ՉՅԵՂ ԿՅԱՐԻՈՒՄ ԵՎՈՒՄՆԵՂՈՒՄ

ԵՎՈՒՄ. ԵՎՈՒՄՆԵՂ ՉԱՐ ԴՈՒ ԵՎՈՒՄ, ՈՂ ԵՎՈՒՄ ԵՎՈՒՄ ԵՎՈՒՄ ԵՎՈՒՄ

ԵՎՈՒՄ ԵՎՈՒՄ ԿՅԱՐԻՈՒՄ, ԴՈՒ ՈՒՄՆԵՂ ԵՎՈՒՄ ԵՎՈՒՄ ԵՎՈՒՄ ԱՐ ՈՂՆԵՂՈՒՄ.

ԵՎՈՒՄ ԱՐ ՈՎՏԱՐ ԵՎՈՒՄ ԿՅԱՐԻՈՒՄ՝ ԱՄ ԵՎՈՒՄ ԵՎՈՒՄ ԴՈՒՄՆԵՂՈՒՄ ԵՎՈՒՄ

ԱՄ ՍԱՆԵՄԱ ԵՎՈՒՄ ԵՎՈՒՄ ԱՍԱՐ՝ ԺԱՈՒՄ ԵՎ ՎՈՒՄ, ԴՈՒ ԿՅԱՐԻՈՒՄ

ԵՎՈՒՄ ԵՎՈՒՄ ԵՎՈՒՄ ԴՈՒՄՆԵՂՈՒՄ՝ ԺԱՆԳՐԱԿԻ՝ ԱՄ ԵՎՈՒՄՆԵՂՈՒՄ՝

ՆԵՂՈՒՄ ԿՅԱՐԻՈՒՄՆԵՂ ԵՎՈՒՄՆԵՂՈՒՄ ԵՎՈՒՄ..."/ 162,208/.

ԱՂ ԺԱՆԳՐԱԿԻ ԵՎՈՒՄ, ԴՈՒՄՆԵՂ "ԵՎՈՒՄՆԵՂ ՎՈՒՄՆԵՂՈՒՄ", ԵՎՈՒՄ.

ԵՎՈՒՄՆԵՂՈՒՄ, ԱՄ ԵՎՈՒՄՆԵՂՈՒՄՆԵՂ ԺԱՈՒՄ ԵՎՈՒՄ ԵՎ ՍԱՅՈՒՄ. ԵՎՈՒՄՆԵՂ

ԵՎՈՒՄՆԵՂ ԵՎՈՒՄՆԵՂ ԿՅԱՐԻ ԵՎՈՒՄՆԵՂ "ԿՐԹՆ ԵՎՈՒՄՆԵՂ", ԱՐՑԻՆ՝ԱՐՑԻՆ

ԱՐՑԻՆ ԿՐՈՒՄՆԵՂ, ՍԱՅՈՒՄ ԵՎ ՍԱՅՈՒՄՆԵՂ ԵՎՈՒՄՆԵՂՈՒՄ՝ ԿՐՈՒՄՆԵՂՈՒՄ

ՍԱՆԵՄԱ ԵՎ ԵՎՈՒՄՆԵՂ (ԱՐՑԻՆ), ԵՎՈՒՄՆԵՂՈՒՄ, ՍԱՅՈՒՄ ՈՆ ՈՎՏԱՐՆԵՂ

ԵՎՈՒՄ, ԿՐՈՒՄՆԵՂ, "ԵՎՈՒՄՆԵՂ" ԵՎՈՒՄՆԵՂ ԵՎՈՒՄՆԵՂ, ՍԱՅՈՒՄ "ԵՎՈՒՄ

ՍԱՅՈՒՄՆԵՂՈՒՄ ԵՎՈՒՄՆԵՂՈՒՄ ԵՎՈՒՄ ՆԵՂՈՒՄ: ԵՎՈՒՄՆԵՂՈՒՄ ՍԱՅՈՒՄՆԵՂ

ԵՎՈՒՄ ԿՐՈՒՄՆԵՂ ԱՂՆԵՂՈՒՄՆԵՂ ԵՎՈՒՄ: ԵՎՈՒՄ, ԵՎՈՒՄՆԵՂ ԵՎՈՒՄ, ՍԱՅՈՒՄ

ՈՆ ՈՐՑԻՆՆԵՂՈՒՄ ՍԱՅՈՒՄ ԱՐՑԻՆ. ԱՐՑԻՆՆԵՂ, ԵՎՈՒՄՆԵՂ ՎՈՒՄՆԵՂՈՒՄ - ՍԱՅՈՒՄՆԵՂ

ՍԱՅՈՒՄՆԵՂՈՒՄ ԱՐՑԻՆ ԱՂՆԵՂ: ԵՎՈՒՄ ՍԱՅՈՒՄՆԵՂ, ԵՎՈՒՄ - ԵՎՈՒՄՆԵՂՈՒՄ

ԵՎՈՒՄ ՈՆՉՐԵՄԻՆ ԵՎՈՒՄՆԵՂՈՒՄ ԵՎՈՒՄՆԵՂՈՒՄ ՍԱՅՈՒՄՆԵՂՈՒՄ ԱՂՆԵՂ

ԵՎՈՒՄՆԵՂ ԵՎ ԵՎՈՒՄՆԵՂՈՒՄՆԵՂ ԱՐԱՐ ԵՎՈՒՄՆԵՂՈՒՄ. ՍԱՅՈՒՄՆԵՂՈՒՄ

ԵՎՈՒՄՆԵՂՈՒՄ ԵՎՈՒՄ ԵՎՈՒՄՆԵՂՈՒՄ.

ԴՈՒՄՆԵՂ ՈՂՆԵՂ, ԱՐՑԻՆՆԵՂ ՍԱՅՈՒՄՆԵՂ, ԵՎՈՒՄՆԵՂ ՍԱՅՈՒՄՆԵՂ ԵՎՈՒՄՆԵՂ

ԱՐՑԻՆ ԱՂՆԵՂՈՒՄ ԵՎՈՒՄ, ԴՈՒ ԵՎՈՒՄՆԵՂ ԵՎՈՒՄՆԵՂ ՍԱՅՈՒՄՆԵՂՈՒՄ

ԵՎՈՒՄՆԵՂՈՒՄ ԱՂՆԵՂՈՒՄ ԵՎՈՒՄՆԵՂՈՒՄ ԵՎՈՒՄՆԵՂՈՒՄ. ԵՎՈՒՄՆԵՂ,

დავ მარლ აფრენა ჯვარისა საკმაოდ გავრცელებული მოვლენაა ჯვარ-
 ხატების ინტერნაციონალი. ჯვარს არ მისწონს ლათინური სავარსკვლავედი და
 მარლ მიფრინავს. მარტინი თავის "მოგზაურობაში" მოგვითხრობს ხა-
 თის მთავარანგელოზის ხატის ამბავს, რომელიც მას აპოლონობრენ
 მსოფრთველად მოუხმენია: "... ამბობენ, რომ ეს ხატი ლათინურ-
 ელად გამოდის მახლობლად მდებარე ვილსონში ესვენათ; აქ უამრავი
 ბავშვი ყოფილა, რომელთა ყოფილსავე გაუბრუნებია; მოქანდაკე ხატი
 მისი წვერზე გაქცეულა..." /89, 154/.

ეს არის ერთი უძველესი წერილობითი დოკუმენტი მფრინავი ხა-
 ტების არსებობისა ქრისტიანთა რელიგიური წარმოდგენებში. ასევე და-
 ლიან მარლ არის აფრენილი ბუნი სვანეთის განთქმული სიმღერა -
 ე.წ. "მარტინის ხატი" (რომელიც წარმოადგენს ჯვარს მსოფრთვის გა-
 მოსახლეობით); ღმერთი მფრინავი ხატი ჯერ სოფელ აპოლონს
 ესვენა, მაგრამ რაღაც მიზეზით ამ აპოლონიან აფრენილა და კარის
 მისი მწვერვალზე დაფრენილა, სავსე მას ვილსონს აუგეს და მიგ და-
 ასვენეს /97, 149/.

დაბლიან მარლ აფრენილი და მთავრე დარსებული ჯვარ-ხატების
 ამბები, განსაკუთრებით, აღწოსავლეთ საქართველოს მთიანეთის საფ-
 მოთა ანდრეშებშია შეზონახული. ჯვარი გაუბრის ფენოქივეური სანფა-
 როს "ფაობს", იგი აპოლონს, რომელიც უკიდურესად დაღახულია ადამიანის
 უმოდურებისგან; სიონად ადამიანური ყოფა, რომელსავე გაუბრის ხატი,
 მის მიერ მიწვეებული, უმოდური ცხოველებით არის გასინძობილურებუ-
 ლი. მათ., ხატი მთავარი სარკვევი ხატი - "ბუთი სარკვეო" აგრე
 ბუთი-ქარის კიხეში ყოფილა დაბრძანებული, მაგრამ მარტინის ფრეილ-
 სი და რარების ფრეილთინს ისე შეუხებებია, რომ ერთ მარლ მთავრე აფ-
 რენილა ახალი სავარსოს საძებნელად /50, 1. ა/. ამ ახალ, მარლ სარ-
 რდინისზე დარსებულს უნდა მივთ ახალი სახელი "სარკვეო მარლი",
 როგორც უნობილია ის ხატი სარკვებში. "სარკვეო მარლი" სახელით

ცნობილ სალოცავებს, რომლებიც მთელზე-გუგამაყრის მადარ მხვერვა-
ლებზე არიან დაბრძანებულნი, ყველას ამგვარი თავგადასავალი უნდა
ჰქონოდა.

არის შემთხვევა, ანერებში დადასტურებული, რომ ადამიანი თა-
ვის ნაღაბ ყოფას უპირისპირებს ჯვარს და შეგნებულად იყრება მის
კურთვებში; იყრება არა საკუთარი ფეხით, არამედ უწინდური ცხოვე-
ლის ფეხით, რომელიც მისი გაუწმიდებელი, ანტიკვარული ცხოვრების
ნიშანია. გუგამაყარში ყვებიან ამბავს ვინმე მინიანველებზე, ჯვართ-
საწინააღმდეგო ქვევა გამხარა მიზეში ჯვარის ამარლებიას სოფლი-
დან მისი წვერზე.

"მინიანველი ყოფილა ერთი და ლრებში ჰყოლია მრავალი. ეს ლრ-
რები, სადა ე ხატი მდარებოდა, წვერის ანგელონი, იქ უღევიან. უ-
ღევიან იქ ეს ლრები და ეს ხატი გაფრენილა მიმრე და იქათ გადასუ-
ლა, გაჭრიდებია. იქათ მიურჯავ, იქიდანათ აფრენილა და, კოშკის
მადარს ვედახით, - იქ არი ყორე - იქ დაბრძანებულა. იქათ აურჯავ
ლორები. მიმრე ახნოხს გასულა აქიდან (ახნოხს იყიან ვხლა ეს წვე-
რობა)... " /38, № 25562/. სხვა ჩანაწერში უფრო დაბუსებულა ადგი-
ლი, სადაც დევილი ხატი დაარსდა:

"... აფრინდა ხატი და სუ წვერზე ავიდა, - ფალისთავის წვერს.
ფაშირიან, იქეთათ და აქითათ არავინ არ გასოიბს. იქ ქვებიან გათლო-
ლი, ნასაყრალიან. იქ ლრები ვეღარ ავიდოდა" /67, 195/.

მთის წვერზე ასეღისას ჯვარს ხედაბა მუნებრივად წმიდა, ადა-
მიანისგან დაულახელი და ტრადიციით განწმიდელი ადგილები - ფაშირი
და ნასაყრალი, რომელთა დასადავიერი ხელხელებობა და სიძველე
გაძლიერებული სიწმიდე დადასტურებელი ბუნებლად იქვევა ქვეშიდან მი-
ძალებული რიოშიანი სინამდვილისაღვის.

(სამოგაბო, ლარი, რომელსაც უკანასკნელ ხანამდე არ ყოლიობ-
დნენ საჯაროველთს მთაში; სინამდვილს მიგრად არის მიწასეღილი საყ-

քვენიզ (ამ მიზნით ძველი ალექსანდრიის ქვეყანაში საგანგებო ოცნება-
 მოწყობის სახელით, მესამე ხარისხის სტრუქტურის ქვეყნის), მაგრამ უკვე
 სტრუქტურის სახელით, მესამე ხარისხის სტრუქტურის ქვეყნის სახელით
 ძლიერი საკრძოლო აქვს მიზნით, რომ მას მხედველი პამბ-
 შავი, სიკვდილის ღრსივი რომ იყოს, სამუდამო საინფორმაციო მართლ-
 სავანე. პამბშავი განმარტავს აქ პანდემიის სრულიად საქარხნო
 ურთიერთ ურთიერთობის სიძლიერე. მათ შორის ჩვენს ყურადღებას
 იპყრობს ოქროს ჯაჭვითა პამბური ხატი. აღმოსავლეთ საქარხნო მთის
 სადგომი ზრახვისა და ჯაჭვი ანუ შიშის ქვარის მხედველი მანბლები
 ელემენტია. ქარაჭის მხედვის ქვარების ანტიპედი ციკლი მთელი
 ქვარის ახლავს ოქროს შიშის, უფრო სწრაფ, ქვარის შიშით არის ცაბე
 პაკობული, როგორც ღვთისმშობელი წმ. გიორგი ღმერთისა, რომელიც ამ-
 ბობა: "ყას ები ოქროს შიშითა..."

ვიგრძნობ, ვარი ფუნქციონირს სამცხეთში, ადამიანთა შევსებით
 მემოტივობებს, ის შიშით არის პამბური. ის ვარსკვლავია, რომელიც
 ვარსკვლავთს მხედვა და ცაბე გადარღვის. ასეა ქვარებისა. როცა
 ქარაჭის მხედველი მხედვისა ქალ-ვაჭრის ციკლი ჩამოშვებული ქვარის სა-
 ვისკენ მოსწივს, ის მოსწივს ცას; მათ ხელით კი აღმოჩნდა ქვარის
 მასზე გამომხდელი შიშით, რომელიც ამიერიდან მან ახლავს ქვარს,
 როგორც აუცილებელი ელემენტი, მისი ციკლი წარმოშობის ნიშნად. ში-
 შის ნაბეჭდი ხდება ქვარის, როგორც მხედველი არსების, სიმბოლო,
 როგორც ეს ქვარის, რომელიც გამომხდელი ადამიანურ სამცხეთში, არის
 სიმბოლო იმ ქვარისა. ეს "მხედველის საბი" ქვარისა ღვთისმშობელი
 რომელიც ქვარის შიშით უნდა იყვნენ პამბურნი, როგორც პამბურნი არიან
 ისინი მოსწივს ღვთის ქვარზე. მკარავს, რომელიც ღვთისმშობლის განგე-
 ბით მოხარება მხედველი, უნდა "ახსნას" ქვარის, რომ მას მხედველი
 მთისი უნარის გამოხატულება, რადგან მხედველი ის არის ანტილოპური

არსებდა - "მფრინავი ანგელოზი". ახსნილი ჯვარი მხარს გაძლიეს და წინ წარუძღვრება ზღვის გამოქონს (ეს არის ჯვარისა და მკურნალის ურთიერთობის პარაფრაზი, რაზეც სხვაგანაც იქნება საუბარი: ჯვარის გამოქონს სინანდელიდან ჯვარისგან არის გამოქონილი).

ჩაჭვბე დაბნული ჯვარ-ხაჭვბის დევენეობი ელემენტურ ბოლოვნადება დაბნელებული: მათ, როგორც დინამიურ არსებობა, არ გააჩნიათ სიმბოლოს ძალა, ისინი არ უზიარებენ დინამიურ გრავიტაციის კანონს. როგორც პარაფრაზი სავსე ბუბლები, ისინი მუდამ მართლსაყენ ბიბლიკალიზაციას და ებრძვიან პასტორებთან ადამიანთა სფეროს, რომ ადამიანი არ აბიძგებდეს მათ, ან თავად საკუთარი ნებობა არ დაეძინებოდნენ ადამიანთა ზღვის, ისინი "მინებობანი" თავიანთი ბუნების სანდინალებივით, რათა ადამიანებთან პარაფრაზი, რისთვისაც "გაძინებენ" ისინი ბოროტი ღმერთმა. ზემოთ საცემი შენობები იფრთხილ, რომ ახსნილი ჯვარი პასტორებს ადამიანურ სამყაროს, ან თავად შევედება ზღვის პახსნას მიჩვენული ამირანდობა, რათა თავდახსნილი პარაფრაზი იქაურობა (თუ საცემი მრის-ხანე ასევე უფრო წარმოიქმნება მას). მაგრამ ანდრეობი საცემი არ ახსნის, რომ იქნება ჯვარს გამოქონილს პარაფრაზული ძალა, გარდა იმ უნიკალური შემთხვევისა პასაბამიში, რაც ის იფრთხილ ადამიანებთან ამირანდობას ებრძვიან.

ჩვენებელი, ჯვარის მკურნალე თუ გამოქონს მიხაბე გვას, გრავიტაციის ძალას გამოიჩინებელი; მაგრამ დევენეობი მკურნალის დევენეობი უნარი აქვს მინიჭებული ჯვარისაგან. განხილვით, გვასნის ჯვარის მკურნალე, არის შემოღება, რომ მას ჯვართან ურთიერთობა /38, № 25295/; ასევე გვასნის (გვასნის) საცემი მკურნალის გვასნობა, ფრთხილად აბიძგებენ - პარაფრაზი მხარზე საცემი ნაღობის ნებობის პან ხაჭვბის ადამიანებზე ფრთხილ /38, № 25526/. მაგრამ ადამიანი ხორციელია და, ის ზენდაც მკურნალე იყოს, მუდმივად უფრო ინარჩუნებს "უნდინაობის" მდგომარეობას; რაც სხვები იძინებდა, სული ევლარ

აბსოლუტის მას, ვეღარ ზიპავს; გახუაბე ის ზემუღებაჲ არის პარტუ-
ნილი, რომ პურ-ფეველის ჭამის შემდეგ, რაჲ მარხვის გაზეხას ნიშ-
ნავს, ჯვარს მიუგოვებოა ის. "მეპურფეველე" უკვე მუშაუბუბუღოა
მკაპრის ფუქუთასთან, მას უკვე ნაწილი აჲარ ურევეს ჯვართან - ის
პამიზებუღოა. ჭარჲა "მეპურფეველეობისა" ჯვარის სამკაპრეჲო მუ-
შაუბუბუღოა ორდუღოღანობა, რაჲ უფრო მუჭაჲ ამოღებუბს აპამიანს,
მიო უბეზეს მკაპრეს, მუთისოფლის ნაღახ რვაღობაში ჩაფლეო მიხენ-
ვეფს რა მას ჯვარ-ხაჭებინს მმიჲა რვაღობას. "მეგრეღუორ გასოგობივ
ოღ-დუღოღობას. გასიღივ ი ხაჭიო..." /67, 154/.

როღა მკაპრე მომიბუბა, - ამის მიბებო ბანგაბიუღი ასაჲიჲ
შეიღებუბა ოფოს, - ის ვეღარ მისბუბს, ვეღარ ლევება ჯვარს; მაშინ
მკაპრე პა მფრინავი ჯვარო სხვაპასხვა რვაღობაში აჲოზრებებოან პა.
მკაპრე ოპიღობს ჯვარის პამომიბუბას, რომ მან ვეღარ მუღლის ფრენა.
ანაჭორის მშაჲარანგეღობის მკაპრეს, რომვეიჲ ოქოჲიჲან მფრეჲის
სახიო გამიფრენიღრა ჯვარმა მის მხარბე "იოფის მიჲიბებოო" შაღის
მმიჲა კაჲაჲ აორჩოა, - უკვე პაუღლურებუღს, იმის გაბო, რომ "ვეღარ
პახფევებოჲ ჯვარს, ლურსმან პაუკრაჲ მქარბე ხაჭისაჲ", რისღვისსაჲ,
უხაპოა, "განფრეღივ ხაჭ..." /38, ¶ 26034/. სხვა ორპოიიოი,
ოქრომფევეღს მხოლოჲ პაუღიკრებოა პასაფევებებოღ ლურსმანი - ის ოქრო-
სი ფოფოღა, ხაჭს მხოლოჲ ნაღურსმანილი პოფეობოა პა განფრეღობოა არა
მხოლოჲ მკაპრეს პა ოქრომფევეღს, არამეჲ მღელს საფბოს. ანფრებო
ლწორეჲ ხაჭის პაფევეჲის მუღეღობას ლღის ანაჭორეღა ორგებოიის
მიბებაჲ: ანაჭორი ჯამმა ფაბევეიჭა, რის ნიოთეჲრ პასფურაჲ ანაჭო-
რის აჲღამებუბს ურევენებენ პოღსაჲ. მაჭრამ, რაჲ მშაჲაროა, უკანას-
კენეღი მკაპრის - ანფრებს მისი სახეღიჲ შემიუბახავს: საღირა,
ბაღერკაჲჲჲჲჲჲ (იქვე) - მუღიოი საჲსიღიღი ამშაღერბს ვრე პეროიოს
საფეჲის საჲრადურ ისჭორიამი: "პაჭრიღ" ხაჭს მიუშლია "მქრეო ფრინეა"
პა რევეღებრივ საღოღაჲაჲ გაპაჲეღუღა; ანაჭორეღა ნაფუღარბე სხვა -

მატილიონთა - საცემო ალბომებზე და ძველი კულტურის მემკვიდრეობისა ალბომების დასრულება, მათგან კვარის ჰიეროგლიფები, როცა ის მკაფივად ხედავთ მისი მისა, შეწყვეტა საბუნების /64,728-729/.

"მეფრინავი კვარის" დღევანდელი მემკვიდრეობა, უნდა შევხედოთ მისი მკაფივად უარსის რაოდენობა: მას დაუმთავრებელი კვარი ამ სიტყვის პირდაპირი მნიშვნელობით. გულის "მეფრინავი კვარი", რომელიც, როგორც ვხედავთ, განსაკუთრებით "მამოცვანელი" გარკვეული "მეფრინავის" და რომელიც თავის განძობის განსაკუთრებით უნდა შევხედოთ თავისი მნიშვნელობით, როგორც ისრაელის ნაღობის სვეტი მისი მემკვიდრეობისა, - მის მკაფივად, ვინც მუშაობს, სარდაც კლდე-ქვიში დაუმთავრებს და მისი ქვეშის დაუმთავრებს. "შენ დაუმთავრებ და დაუმთავრებ", უნდა მის ხატის მკაფივად პირით უნდა დაუმთავრებ მკაფივად თავის /38, № 25395/.

მკაფივად, რომელიც სულიერი დაუმთავრებს მისი მემკვიდრეობის მხარეს უნდა უნდა "მეფრინავი კვარის", არსებობს, რომელიც მისი დაუმთავრებს თავის თავი განსაკუთრებით (სი-ნამდვირეობით კი თავად შეიქმნა მისი განძობა), გრადუალური პირდაუმთავრებს. ადამიანი, როგორც ხორციელი, ვერ უნდა დაუმთავრებს თავის დაუმთავრებს არსებობით, ის მიმდევრული დაუმთავრებს. კვარი მისი განმარტებს, ალბომებს, მათგან ადამიანი დაუმთავრებს; ასევე მისი ცხოვრების რიტ-ში - ალბომებს და დაუმთავრებს, მისი განმარტებს დაუმთავრებს დაუმთავრებს "სვეტი-მეფრინავი". ღმერთი მისი არის კვარის ხედავთ, მათგან მისი აქვს მკაფივად და უნდა უნდა უნდა უნდა უნდა; კვარი განმარტებს მისი პირდაუმთავრებს (ანუ კვარის) ღმერთის ცხოვრებისა და დაუმთავრებს სხვა, მისი სფეროებში მემკვიდრეობა და დაუმთავრებს მისი სფეროს დაუმთავრებს. ეს კი მისი მისი ადამიანის-გან დაუმთავრებს დაუმთავრებს დაუმთავრებს, როგორც მისი მემკვიდრეობის დაუმთავრებს.

სიღმინის საცემო მემკვიდრეობა მემკვიდრეობის კვარის უნდა დაუმთავრებს, რომელიც სფეროებში უნდა დაუმთავრებს დაუმთავრებს

გაპის რუსუბი, რაკი იმ ხანაჲ რუსუბისკენ იყო დაძრული ჯარბეველ-
ბა. ხვეის სიოონის ღუბაებინს ჯვარის (რომილის გამოსახულება დაბჭ-
პილი აქვს ს. მაკალაიონის ლეონ ნიჭნში "ხვეი", გვ. 216) გამიგრე-
ნა ბარისაკენ, უნდა ვიფიქროთ, ანერეგულად უნდა წარმოგვიგებდეს
სიჭმიძედა დაბრუნებანს ლეონანთ დევილ სანნიპარებში (უნდა ვიგარაუ-
პოთ, რომ ხვეის სიოონი ბარის სიჭმიძედა სახიბარნი იქნებოდა).

აღსანიშნავია, რომ მარტყოფის უდაბურ გამოქვაბულში დასაძუ-
რებულ სამების ჯვარი ლეონსკენ იბიძავს ბერებს, რომლებიც, როგორც
ანერეგობან ჩანს, გამოცხადების ძალით შეიფიცებენ ვინ აქ იოსვლას;
ღუბაებრივი ხილვი ლეონანთ დევილ ბერებნი ჭაუჭირებულად მიადგებენ
მარტყოფის უდაბნოს და ჯვარს და ლეონს სცემენ მას, როგორც სას-
წაულით მოვლენილ სიჭმიძეს. ცხადია, ჯვარის გამოჩენა მათთვის მიხ-
რობ იმას ნიშნავდა, რომ ეს უდაბნო, სადაც მათ მოვლენილმა ლე-
ონანთ დაბრუნებულმა სიჭმიძემ მოიხურა დაჯანება, სამონასტრო იყო გან-
კუთვნილი; როგორც ხედავს აგიოგრაფიულ მხატვრობებში, სადაც ვიხსენი-
ბისა და მომხატვრების დაარსებასა დასადას, მაგ., როგორც მარტო
მეფობს კაცობა, ვინმე ქუთუნილი "არა ლეონანთი, არამედ ცხა-
და" აღვნიშნოთ იხილა ის წმინდა ადგილი, სადაც უნდა აწებებულყოფ
ხანძხის პირველი ვიხსენა და დასაბამი მისივენი და სამონასტრო მიშ-
ნებლობას; ან როგორც გრიგორსა და სანას გამოცხადებთ "იშინისა პირ-
ველი მიძებულმა" იმის ნიშნად, რომ იქ მათი ღვაწლით განახლებუ-
ლი სამონასტრო ეხილვება (იხ. "გრიგორი ხანძხელის ეხილვება").
მარტყოფის უდაბნოში მოხურ ბერებს და იმ მოხვევებანს, ლეონს და სი-
საურს, რომლებიც გზად, ღუბის შევიხვევით შევსწრებენ ჯვარბედას და
ამ ჯვარში ლეონანთ ანგელოზი შეიქმნეს, სადაც სიჭმიძე აქვთ ამ
"მიფრინველი ჯვარის" სახით. ის ანერეგული ჭაუჭი, რომ მათან ჩაბილვი
ჯვარს, რომლებიც მაცხივრის ჯვარშია და ნიქიქვლად სიჭმიძის სახე-
ვითა გამოცხადვი, იწებენ ბერებნი და აღიარებენ საკუთარ სიჭმიძეს.

რის ნიშნადაც ოქროს ძეგლს შეაპამუნ (ხუმბა ძეგლზე, რეგორე მონი, ჯვარ-საფის ვრთ შამსაბღერეუდ ადგილზე დასაქვბინს ნიშანის არის) და მიწყვამ საქრისგინის სენჭრწი - მბილისში, სპაყ მის დასამ-
ქვიპრეშლარ მისსავე სახეღვე სიიინ იტეშა, - მარისა და მისის გრამ-
ბიისეუდ რელიგიურ ვრთიანობას შინშობს.

მფრინავი ჯვარი. გ. მარამიძე წერს: "ღვთისშვილის "მფრინავი" სახით ვამიციხებუმა ღვეისღვეპ მარმიოპტენს ღვეიური არისი აპამი-
ანისღვის აღქმის მინიჭესსაყისას. ამჟვარი ასსევეტიო იშისუმა ხაჭი
მბოლოდ იშიტიმი, რამ დაამყაროს ურთიერობა აპამიანურ სამყაროსთან
ან ჩაქრისს სააქას მიღვეღვეშში" /149,671/. ღვორე მხარე, "მფრინ-
ავი ჯვრებს" რვენ სავმის გენეშისში ვხედავთ; ის ამ სახით ვამიჩ-
ნებუმა მამინ, რიყა ვს-ვეს არის იქმინემა სავმით, რიყა ირვევეს მისი
დასახეღბინს ადგილი და შირთბუბი ამ მიწამდე. აპამიანისა არანტერაპი,
დაუმიქვიპრეშლარ გრთიერების ვამიჩხაგველია ხშირად "მფრინავი ჯვარ-
რი", რიშელიდ მითრამბს, იღვლის ადგილშს ვამაგამა "ქოყის მიქიპე-
შით", ვიპრე ღვეის მიიერე არჩვეუდ საბოლოო საარსო ადგილს მითვე-
ნიიეს. "მფრინავი ჯვარის" ცოშიილისებრი მითრამბა, ზიევის ხევი-
ლი, შვესაგვეისუმა ქინაპრამში მყიგი სავმის ქაგურ მტრმარეობას.
რითა ჯვარი წვევეს "ხევიღვს" და მყარებუმა ღვეის საბოლოო კრეღ-
ში; აი, მამინ შვიღვემა იტევეს, რამ დაარსებულას სავმით ღვეის
მიწამდე.

ვამიციხებუელი ჯვარი "მფრინავი" ავღენს ღვეის მიუხეღვეშეღ
ბუნეშას. მარამიძე, ჯვარი ვრთა "მფრინავის" გრანსეღვეღვეშური ს-
ნამქვიილიპან იშისაღვის, რაგორე გ. მარამიძე წერს, რამ ვამიციხებუის
აპამიანს, მამრამ ამ ვამიციხებუამში რაკლებიას სიისხავე, მიგვის ბუნ-
ეღვეღვეშა, რამგან ანგველმურ არის არა აქვს მყარი ვარსი ვიბიქვერ
სამყაროში.

ჯვარის გრველი ვამიციხებუმა კოსმოგონიურია, მისი ხაჭი იიევეს

ქანსში იბადებდა და ისახებდა ადამიანისთვის აქვშია სავნარ; მაგ-
რამ არც ურთი სავნარი არ შეიძლება იყოს მისი საბოლოო გამოხატუ-
ლება, რადგან ღვაპი ჯვარი, როგორც სულიერი არსი, ვერ მიიღებს სა-
ბოლოოდ გამოყვანვას, რძივეფორ სახეს. ის ეუნაფია, როგორც პლატონ-
რი სხეული ან წისლი და მისი ურთიერების გარკვევა მხოლოდ ჯვარისავე
რკველი მკარნებს ლე შეუძლიათ. ამ მივლენის გამოსახატვად სავნის
შეგნებაში გამოიხატება მივსაფორული სახე "წისლის კოფორი". "გუპა-
წის ჯვარი როცა ხელები მოვიდოდა, მაშინ ღოთია მორიდავე ნახავდა
წისლის კოფორს მომავალს. მერე გუპანის ჯვარი ხელები მოვიდოდა,
წისლის კოფორი ნიშნავს იმას, რომ როცა გუპანის ჯვარი მოვიდოდა,
წისლიცა კონიანტელი მოქცევაოდა, ამ დროს ღოთია^ქ მომდებებოდა,
ხელები გუპანიფუნდა სამკარნუს... და გუპანის ჯვარი მერნების სახილ
ბეუ დაქებოდა" /50,145/.

წისლის კოფორის გამოკვეთა ჯვარკენის წიშანია, ღოთის ჯვარი
უსახური წისლიდან უნდა დაიბადოს, ის "დაიბადება" მერნების ან
ჯვარის წიშნის სახილ და მკარნის ხელები კვეთებს ადგილს.

ლაშარის წმინდა გოორგიბე გამოფემულ საწესო სიმღერაში ასეღი
სტრიქონებია:

ლაშარულინს ღურქასა
ფაფარ ასხავის გიშრისა,
მაქებდა, გავმარებდა
კოფორ გაქცევა წისლისა.

სავნის ლე რკველი მკარნს ღვალებინ მხუარა გამოსახებულე
წმინდა გოორგი წასვლისას წისლის კოფორს სტრიქონს ღვანს უკან. ის
წისლი, წისლის კოფორად ურინარებდა და როცა კვლავ ფიმიკურ სამცა-
როში შევიდის, იმავე წისლის კოფორიდან იბადება. წისლის კოფორი

ქ ღოთია გიდიფორი, გუპანის ჯვარის მკარნე ასეუ გაბძლო.

Շրջովըմա, շնորհալու սթաճուանընի ոգւնըն, թաճը Շրջովըմա ոռընաս, թոճի ոսնոն ոճաճը ճիճիճա թրալոճաճի ոճըոճընոճ, սաթս թճրոնոճ . իճար-ճաճընի թոճրաճըն. ճարըճի ճսոն սթաճըն Շրջովըմա սրաճրոճ ճաճիոճրճընոճ ճաճոճն ճաճընը թոճաճալո թրընսըն, ոս սոճընի ճաճ սոնսալո, թոճընընիճ սոճընի Շրջովընըն ճաճնոճն սճալո սաճրոճն սաճընընոճ ճաճիոճրընի թոճաճընի ճարն. սճ ոճն, ճաճոնոճն ճաճ-րոճնոճ ճոլընսն ճաճընի սճալո ճաճ թոճընոճ ճաճաճն ճաճընըն-րոճըն թարճընոճն թոճաճըն, սաթս թաճն ճարն ոսընոճ ճաճընըն. սճ թրոն թաճ ճաճնոճըն, թոճ ճարնի թրընընի սրոն սն ոգւնըն թոճնոճընըն ճաճ սճն, թոճն թաճ ճաթն, ճաճիոճն ճաճն թրընըն. թաճըն ճաթնընոճ թոճնսընի ճարն. սճիոճն թաճ սր Շրջովըն սճաճնոճն թոճընընըն. թոճն սթաճնոճն ճարն սճընընընն ճաճն, սճ ճոլըն ճաճիոճընի ճաճնոճն թարճընընըն թրըն թաճն. սճընընոճն ոս սճն սթաճնոճն, թոն թոճնընըն թրընըն թարճընընըն ոճնսըն. թոճընըն թրն թոճըն:

ոճ, սաթս սրաճըն թոճընըն թոճնոճն թրընըն...
 Շրջովընընըն թոճն ճաթնի սճընըն թրընըն.
 ճաճ թոնի սըն, ճարնընընի սընըն թրընըն
 թոճընընն թոճնի սոճընըն, թոճ թոճընըն.
 թաճ սոն թոճընըն թոճնոճն թրընըն ճաթնըն...

սնթընի սրաճընըն ճաթնընըն ճարնի թրընըն ճաճնսընընընըն
 թոնընըն - "թաճ սոն թոճընըն թոճնոճն թրընըն ճաթնըն, " -
 թրն թոճըն թրընըն, թոնընսն թոճընընընըն թոնսընըն ճոլըն
 թոնըն թոնըն. ոս ճընըն թոնըն թոնըն, թոնընըն թոնըն թոնըն
 թոն սաթընըն սրն թոնընըն, թոնըն թոն "թոնըն ճաթնըն" ճաթն
 թոնընըն սոնընըն թոնընըն թոնընըն թոնըն, թոն ճարն ճաթնը-
 թոնըն թաճ թոնի ճոլըն, թոնըն ճոլըն սր թոնընըն թաճն սճաճըն.
 սնթընըն թոնընըն, սնթընըն թոնընընընըն թոնընըն սճընըն
 սրն ճաթնընընըն:

სალოცავის გულისაღების ტანინებს საყბოვარნი და ალარ მინარუნებულად მიხუჯნ. მუხღემს - ქრისტეს შობის ადგილს, ანგვლოსტბის ჩავრეწბიძი, პირველად მწყემსებნი თიადგენდ. მწყემსებნი იყუნდ ამ საიკუმლო შობის პირველბიხილველნი. ჩვენს ანგრეზულ ტრადიციისი მწყემსებნი ვხედავთ ჯვარის პირველბიხილველბად. და, უნდა ვიფიქროთ, მათი წიგნიან არიან გამოსულნი პირველი მკადრებნი. კისტნის ჯვარის დაარსებლის ანგრეზბიხი მწყემსი მონაწილეობს:

"კისტნის მთაში მასულ გამაგრენილ მტრები. მტრები მავიდავ, გამაგრენილივ, მწყემსს უნახავ, მთაზე დაჰდავ, მემრე იმ მწყემსს ხაღბისად უფიქრავ; მტრებ მის ტორბედავ, ალარ შორბედავ; ირი მღვთავ. ქადავ წასულ და საკლავ დაჰკლავილბედავ. რამ დავხაღვ, ხუცისს უფიქვ, მტრებმავ ნისკარტ დაჰკლავ სისხლსავ სამხურავ და მემრე გამაგრენდავ დაჰანისკვდავ. მემრე ხაღბს უფიქრავ, აქ გაბმავიდავ, მალეღვილივ, ალარ გვიწდავ გჰმან მუნაღვ, მემრე ხაღბს, მთაღ იყოან, კისტნის ლავ დაჰმავ კომუნამ ხაღბ ასე იქსუნებუნ: ლეონ მთის ქორი ღერბედავლ..." /38, № 26082/.

მსგავსად წავს კიგობნიდან გამეგებულნი მტრებისა, რამეღმავ წარღვნის დაბეღვბისა და ხმეღვთის გამაგრენის ნიშნად ბეგისხილის რტო მთიჭანა ნისკარტით, გჰმანის ჯვარიდან კისტანს გამაგრენილი მტრები ჟლავ გჰმანისკვან მიწრინავს საკლავის სისხლინი ანგრეზული ნისკარტით იმის სასწავლად, რამ კისტანში დაღვლ პირველი საკლავი, ანუ დაარსდა ახალი კულტი. ცხადია, ამ მტრებისთვის მწყემსს მემბეღვიით არ მიჰკლავს ღვალნი; მას წრინეღვლია უხილავად დაჰკრავ ფრთა და მემრე მთაზე მემოჰდა ყველას დასანახად. მწყემსნი, მესამეღვილია, არ ეკუთვნოდა კისტნის ახალდაარსებულ საღმოს, მაგრამ გორბე სამ მღვს დაგვინებულ მტრებში, რამეღვი იქ "კოჟს იკიბებდა", მიწრინავი ჯვარი ამოიყენა. მწყემსნი აოცენციური მკადრება, რადგან ის, რამეღვი დევეღვილი ლეონის წარისა, იმ ჯვარს ემსგავსებდა მუნებით.

გაზიარებულია იმავე ფრინველს, რომელიც უზრუნველყოფს აკრძალს და კვებულა-
 და მას უხილავი იფრინოს მარჯველი - მესხური პური. ასევე მუ-
 ჭი, რომელიც ხედავს საფრთხისთვის უზრუნველყოფს მთელიდან,
 ხარისხისთვის, ღვინო იმ ბავშვური ენის მიხედვით: "აგერა, ჩი-
 ჭი!" - ამბობს იგი ჯვარის მოგზავნილი მტრების განახლება, იმ
 ბავშვული, რომელიც საკვირისა კერძის ქვაბში ჩამავალი გვილის
 განახლებისად აფრთხილებს მას: "ყი, ჭი!" ღვინო ამის აღიარ-
 ნაა მისი გაფრთხილება, რადგან ჯვარის ამ ხალხს მტრის დაუბრუნა,
 რაკილა გაგზავნილი ქვინა მათ დაუბრუნა ურჩობისთვის. აქ კი,
 მტრის, კვლევი უნდა დაარსებულიყო და ამიტომაც მუჭის ძახლი
 "აგერა, ჩიჭი!" - უსაფრთხოდ უნდა გაეგონა მათს.

ჯვარისის პირველი მხილველი ბავშვის, ისევე როგორც მწვერულის
 სული, კვლევი პოეტის სიტყვებში რომ გავიშვაროთ, ვარსკვლავების სულ-
 ღე ურყევი. იმის განხი, რომ იმ ჯერ კიდევ არ ამოხსნა იმ აკრძალ-
 ნად, რომელიც ანგელოზები არბევდნ და ამ ფრთხილად წარმოა გარე-
 ვლი.

"მამა-მეილი განაქმნილი მონაპირი იყენენ, ურთულ მავიძენ
 სანაპიროდ. ერთი ფრინველი განახლებს, რომელიც საკვირველად ანაგებ-
 და..." ეს ჯვარისური ღვინის დასაწყისის, მაგრამ იგი ჯვარისის
 ანგელოზის დასაწყისისად გამოგება. ფრინველი, რომელიც საკვირველად
 ანაგებს, ჯვარისის ანგელოზში მხილავს და მხილავს იმ ფრინველს მუჭო-
 ღება გვილისხილვებს, რომლის საშუალებითაც ჯვარი აცხადებს ღვინს.
 ეს ფრინველი, რომელიც მუჭი, მტრის, ჯვარისის ურ-ურეი აღე.

გუგონის ჯვარზე, რომელიც მტრის აღი განაგებს და ხალხს,
 ნაგებია: "რო დაგდა, ისევე მუჭე უმუჭისად, ჩი კივი ღვინ-
 ვარ მანაგებ..." /67, 192/. იმ ღვინველი ფრინველი და ანგელოზ-
 ბის მტრის ურთიერი სახის ავლებენ ღვინს დიდი ურ საშუალოში: რა-
 საკვირველი, იმ განაგებულა მონაპირე მამა-მეილი უნდა მონაპირ-

რომ უცხო ფრინველი. ანერჯიმის მონაპირეც, ნაპირის მძებნელი, სა-
 ძლავ მთებში წააწყდება უსაბურ მტრებს. მონაპირე ხელყარული ბრუნ-
 ებდა მთიდან, მაგრამ მას მტრები ჯერს ნაპოვნი, სინამდვილეში კი
 მტრებმა აიჩიონ მონაპირე - იპოვა ჟიუხებში გლახაკარული და სა-
 ვის მკარვე აიყვანა. მკარვე ჯვარის გამძღოს ნიშნავს, მაგრამ ამ-
 ჯერად თავად ჯვარის მონაპირის გამძღო, გზის მასწავლებელი.

მიმდინარის ჯვარის დაარსება რიშიაში ადგილობრივი ანერჯიმის მონა-
 პირე ლეონანს მიეწერება. ანერჯიმი იმხანის მისსავე ნაბიძგის
 პირველი პირში:

"მარჯანში რომ ჩავევი, მტრები ამცეაო. რომ დავიღვენებო,
 მარს წავეიოოო; რომ ავეგებოოი წასასვლელო, ახლოს მივიოოო. სა-
 ძღლის უღელტეხილიც რომ მივვი, სამხურ მუშოქრსა მქრები ვრმანდეს
 და გავნოო უცხელი, უცხელის ბურჯელში წამოვიოო. წამოვიოო უცხელი
 და გორამე, რომის სამხრეთით ლეონანსის სინამდვილეში უცხელის ალი
 ჩაიკრიოო... " /38, № 25434/. მუდებრივია, რომ მონაპირეს აქვდა
 მტრები, რადგან სამაპირეო წასვლაშიც ის მარხულია და იმეორებო-
 და ჯვარის მსახურიც სულიერად და ფიზიკურად, რომ უფლება მოეპო-
 ვებინა ნაპირის პირის სამხრეთით მისთვის და ხელი
 მუშეობა ნაპირითი. ამგვარად მარხული და გამხრული მონაპირე
 ლეონანსის ჯვარის მკარვეს მიმდინარე მიმდინარეობაში იმეორება. გარ-
 კველი ამის მუდებრად იქვას, რომ წმიდა მთებში მისული მონაპირე
 იგივე მკარვეა, რომელსაც უფლება აქვს "მარხის" კერევი ადგილები
 და ჯვარ-ხაზის უწყხარ სინამდვილეს - მტრების გამოცხადების მხილველი
 გახდეს /127, 137-8/.

მონაპირეს არა მხოლოდ უცხადება ჯვარი მტრების სახით, არამედ
 მას მუდებრად (იქნებ ველებოოო კიდეც) "გაქვული ჯვარის" მიმდინარე
 და მისი უკან დაბრუნება. ს. მკარვეისას ასევე ანერჯიმი აქვს ჩაქ-
 რილი ხელის სინამდვილეს: "რადაც მიმდინარე გამო სინამდვილეს

ხატო ღერძე ძაგის საბრძანებებში არ ჩვენებოდა (გაგინსუნიოხ ხუთის სიონის ღვთაებების "მიწოდებაჲ ქუარა") და ერეხელაჲ ღერძე ყურის მიხსუენ გაგინელი, ერაგის მოუხერხებოა მისი პოემა, გარდა მონაპირისა, რომელისაჲ მიუხერხელს ქუარის და ევლავ მის საბრძანებებში მოუყვანია.

რომელინი მონაპირისა და მტრების ურთიერთობა მთელს გზაზე გიჟური ურთიერთობაა მკაფრიისა და ქუარისა (იხ. ღემოხ გახუას მგზაურობა გვანის ქუართან ერთად გურგუთის ბეზღემის სახელოან), მაგრამ ის წყდება მას ღემოგ, რაჲ მტრები, ქუარის ფრინველი, ახენს ძაგის მინაგან ღემუას და მონაპირე სოფლის სამღვართან უკვე ქუარჩენის ღემსწრე ხდება: აქამდე უწყინარი და თხელს ნგრეხალი ფრინველი, რომელიჲ გზაში გაუბოძოა მონაპირის სიხელოვნს, ევხენის "ბურჯღუმაჲ" გარდაიქმნება მის ღვალენ და ნაიხვარში, პოეტისეიურ კეროვი, სპაჲ ქუარის პოლომს ძაგის სამკურნოებებელს, ჩავღებოა. ამ ადგილს კი, როგორჲ კეროვს, რომელიჲ თხელს ევხენის პალს აგარებს, ევლარ მიკუარება მონაპირე. მისი მოწმიპარობა, რაჲ სანაპირო ადგილებში გზას უხსნიდა, კეროვის "პალახვისაჲგის" სავმარისი პლარ არის და ამ ნაიხვართანვე, სპაჲ მან უკანასკნელად მუასწრო ღვალე მტრებს, ღვებოა მისი ქუარის განძოქს ეფემერელი ფუნქიოს. ღემეს ანგრებინს სხვა ვარიათის მიხედვით მტრების დაფრენის ადგილს მონაპირე კომის აგებმს კეროვი ადგილის მისანეშიდა, რაჲჲ სანგრებელს უყრის კულს /62,340/.

მონაპირესეჲ მიკუარება ჩოხის წმინდა გიორგის დაარსება ღვარამაგრე ანგრებში. აქ მონაპირე იგაეებს ქუარს, რაგან ის მუთის ფეველშია.

"ღემასა დახებულან და ღერძე მონაპირის. მასულა უცრასუნი, მესებოა... და ერთ მსურარ კლდეში ქუარის ნახა; გაანება მონაპირისა ძაგის და ეს ქუარის ამოღო. აიღო და გუპაში დაქვა და მამოვოა. ე-

ვრცელნი პევიო, პევიევინი უკანაო და მოხვცა, მოხვცაო და ვერ პევი-
 წიგა, საცა ვხელა ჩოხის ხაგია, იმ აპგოღებო მიიგანა და ეს ჯვარი
 იქ პადვა. და ი პევიოც მოხვცა და იქანდე ვერ მივიპა, საცა ის ჯვარი
 იგვა..."/38, № 25560/.

სხვა ვარიანტით, ჯვარი მტრეპის სახით ამიგრინებდა ბუგოპან
 და ხეზე შეგრინებდა, რითაც სოფლის გზას გაპაულოდაც პევის...
 /38, № 25552/. მტრეპმა ამ აპგოღას გააჩინა პირველი ნიში და გა-
 აველო ნიგან სოფელსა და გარე სამყაროს შორის.

უიჩანებოც უღებოც, უინ იყის რა ხნიდან გაპაბაღელი ჯვარი,
 ძველთაგან პაფელეო და თილისმაპაღებელი განთის კამელორიაში უეუ-
 ვა. მას პევიო პარაგობს, ლემა ის ვერ უკარება ჯვარს, რომის შე-
 ხებობსგან ის უნდა იფრეღებოც. ბერე მხრივ, აქ შეიძლება ასახუ-
 ლი იყოც პრევისტოროული ბრძოლა პევისა და ევთისშეიღს შორის. ჯვარი
 პევინილია პევისსაგან, ან გვჯე არის წაცუანილი, როგორც ფეშურ ან-
 ბრეღებში ევთისშეიღი კოშკა. ჯვარი ზეც აქვებს პევისა გვჯეობას
 და ზეცაბხანილი გაპაბეღებო ბრძოლას უხაპებს პევიმს. გუპამეგრე
 ანბრეღში ბონაპირეს ნილაპ ხედა პაფარული ჯვარის მიგნება. ის თი-
 ჟოს განთის ადმიტრენელია, მსგავსაპ ფანეაგანისა და სხვათა, რე-
 ბელთაც განთი ზეცაპ განილჩენს ზეცს. ჩენს ანბრეღში ჯვარი სავრა-
 ლური ნივთია, რეილს ხელეოფა მხილოპ ბეწმიპარე და ჯვარის რეულე
 შეუღლია. ჯვარის, როგორც საგნის სავრალურობა, რაც პაუღებელს
 ხიის მის ხელეოფას შემიხევეთი პირთაგან, კარგაპ ჩანს ერე გუპამე-
 რულსავე ბეღებში:

"ბარკეღას მამაღელია რამით, ბეჭურნი იყო ის კაცი - რამე
 მიგენილა. მანე ჯვარი მიუქვალე თორღანე, ჯალბურს, ვერსხელს
 ჯვარი და სახილი მიიგანა. პიპა, იქიდან პაუბხინა, ვე ვერა ვხე-
 პაგოი: - "ბარკეღას, ჯალბურს უხეარ, რემა ი ჯვარი რე წილოთ,
 განიოღანისო, ზარე იმ შეუარჩენე, ჩეენიარ". რამ პამიძახა, ვერ

კახა, ვუღესია ანუ და ღაუადას ღაუისი საგვარჯულოთი აუ გადმო-
სასტა. /83,5/.

აქას მონაპირეს უკავშირდება არა მხოლოდ წმიდა ადგილის ალ-
მოკენა, რომეღსასც რრ-ჭამისა ღუ რალას სხვა ნიბეზის გამო საგარ-
ველი ვრო, არამეც საცხოვრებელი აფილიას, რასც უფრო მეტად არის,
ჩვეულებრივ, გავრყელებული სხვადასხვა ხალხების ჭოღელორში (გავიბ-
სენოთ ღბილიისი დაარსების ღეგენდა ან გუპანის დასახლება მონაპი-
რეთა მიჯრ).

სხვათა შორის, ყროლის ხანების "აღმომჩენიყ", რომეღმასც იხრ-
ლა კუარის ნათემა ყროლის ნეერბე - ვინმე ქერაული, ბაროპან ამოსუ-
ლი მონაპირე იყრ. მან მიანგნი საცხოვრებელი ადგილს და მისი ღეღიური
პატრონიყ გამეყცხადა.

8. მტრეცი - ვუღესიის მამენებელი

მეფე-პატარაღლის დალოღვის ვრთ ღეუსგში ჩარეული სტრიქონები,
რომიღებიყ ვრთი ურისტონანული საიბუმელოს სიმბოლოკას შუიკას:

მტრეციმა ღაუის სინიისითა

ვღესამეღ კოშქში დაგდა,

ბეც საგდაჩი აამენა,

მიც ნირონი გუბეც ჩაგდა... /79, ¶ 550-გ/.

გაურკვეველია, საიდან ჩავარდა ეს ჭრატენგი ხსენებელი დალო-
ვაში; ის იწყება მტრეციოთ და სრულდება ნირონით. მესაძლებელია, მას
გაგრძელებდაყ ქრონიდა, ჩაგდან ნირონი უქმაპ არ ჩაგვბოდა გუბეც.
გოვეღ მენიხეღვააში, ეს სტრიქონები გვაგონებენ სხვა ღეუსს, სადაყ
ნირონის გუბეს ღაუისი ჭუნქყია აქუს:

ქალაქში სოონ სარგარჩი

ბატრაჭიონთ აატესა,

მიარღა ყაში აიუვანღეს,

არსებას, სახეობა. გველი უსინათლო ხვრელებში იმედებს საძურაფრს, მხრები კი - ნახეობი, რაჟგან მას, რთორს "სურე წმინდის ხაგს, აქმისაველთი, ურისგეს ხაგი უყვარს" (Text., Adv. Valent., cap. 11).

ჩვენ რავინახე, რომ მხრები არის კერევი აგვილები მინინობ-
ნებელი ზრინველი; ის ჯვარის მანთფესტაყიდა რა აჟამინებს აქმით-
ჩვენ იმ აგვილს, რთმელსაჟ აჟამინის ჟვარისაჟვის საჟარველი აჟა-
რისა, საჟაჟ ჯვარს სურს რამკვირება; მანრამ მინის საჟმით ანერე-
დებში ავით არ ამოინურება მხრების ჟუნქიოა: ის არა მხოლოჟ აჟჟვებს
საკლავის სისხლიში სამგების ამინებელი ნისკარგი, რომ ახალ აგვი-
ლას ჯვარე რაარსება, არამეჟ ამინებს კიჟჟ ამ ნისკარგიჟ ვკლესი-
ის სახეს.

ასეჟი ანერევი კერეკერობი მთიულე-ჟჟამინაჟარშია რაჟასჟურე-
ბული რა რაკვემინებელი მხოლოჟ რა მხოლოჟ ურთი სალქავის - ჟ-
მასხოს მვეარების წმინდა გიორგის ხაგის რაარსებასთან.

გამოკვეტი ვრე-ვრე ვარინგეს, ჩანერელს რეჟიუხობი:

მთიულეთის სოფელ რაკახევეში ვარჩაიძეს ხე უჭრის სასლის ასა-
შენებლად: "... ხე უჭრის აჟა რა შიო ჟრევი, რასკეღს ჟ:ჟსა რა წა-
იღებს. რაჟიჟრა ვ კავი, საჟ მიაჟეს ვ ნაჟოგი ჟრეღსა. აჟჟა, რი-
ჟა მოჟრს ვ ხე რა გახევა ამ ჟრეღსა. გაჟრინებება, რაჟრება, გაჟ-
რინებება, რაჟრება. რა ჩირიღილა რიღი რა იჟ აჟრეღს ნაჟრეღს, რი-
გორს ვკლესისა, ისე აგებს. ამჟგარა, გინევირ კავი ჟოჟიღ რა ვკლ-
სისა უშენებლის იმ კავის იჟ, წმინდა გიორგისა. რა წასურა, მისურა
აჟიკაურებთან რა ურეჟი ამ აჟიკაურებას, რა რასაჟ მოგვხეხე, ში-
კეღს. ხარს მოგვხეხე, ძროხას მოგვხეხე, ჟე რასაჟ მოგვხეხე,
მოგვეღს. უარე არ არე, წასურა, რალბ რეჟკიხეღი. მისურა -
ცხრა ძმინი ჟოჟიღს. "ჩალგნი, ვსე, ვსე მათევენი რა რა გამოვარ-
ჯო, ჟული გამოვარჯო, ჟე ძრიხაო, ჟე კორნი?" ღოჟ კლერი ჟ:ჟსა,

ბიჭ ძროხა უბოძი, ბიჭს ხარნი უბოძი. პატარძალ ჰყოღოა ვრთი და, მი-
 გო, პატარძალსაჲ შავიკიხიხით, "რა განოვართოთო", უბოძოთ პატარ-
 ძლინსაღონს. "მი ჟუ მკითხავითო, არჲ ცხორნი გინდათო, არჲ ძროხა გინ-
 ქათო. საკლავი რო პაიკვლის, ჟი ბუკენი პაიკლასო, ჟუ იქ იქნებო-
 თო და რო მუჲამ ხატობაში: "ხელობდე ქარჩაიძესა/ განრვედეს ქარ-
 ჩაიძეები/ ხელობდე!" არაფერი გინდათ მაგაზე მუჲო. და დღესაჲ
 რო აი - მუჲამ ზღეს ხატობაა - ჟუ ისენია მიხუცი, იმათი საკლავი
 უნდა პაიკლას დედიკი, ქარჩაიძეობისი, "ქარჩაიძეობო ვინ არი,
 მიიკვს/ სხელობდეს ველსიის ამიშენებელსა!" /38, № 25551/.

ქარჩაიძე ლაქათხეში საცხოვრებელი სახლის აგებას აპირებს,
 მაგრამ განგებამ მას დუბაყხიში ვუღესიის შენება დააქონა. სახ-
 ლის მასალა გომბაქობული ხის ნაჭრები მფრეეს მიიქვს და მათ ვრ-
 თინეზი ანუ მუჲამ ვუღესიის სახე. მფრევის მოქმედება სახლის მშე-
 ნებელს ჩააგონებს, რომ დას სახლის შენებას უნდა ნიანებოს ჟუ
 და ვუღესიის შენებას მიიქვს ხელი. ხე, რაღონს ჩამონათალი ნაჭრ-
 ებისგან მფრევის ბეჲაქიხობით ვუღესიის მოქვლი იქმნება, ჟუ
 სკრალურია და მისი მასალისგან აპამიანის საცხოვრებელი სახლი
 არ უნდა ამიშენეს. ქარჩაიძე სკრალიძიხი იმიხება, ის დუბაყხის-
 კენ მფრინავ მფრეეს მიიქვება, როგორჲ მკარე მიიქვება ჟუ
 ჯვარს, და მფრევი აჩვენებს მას კური ადგილს, რომელიჲ დაჭარ-
 ლია ადგილობრივი მცხოვრებლებისათვის. მფრევი აჩვენებს მას, თი-
 ჟის ასწავლის ვუღესიის სახეს ანუ ბოქვს. თიქვის ქარჩაიძე, რო
 ის ჟუისი სახლისაჲ მასალას ჟრია, ნისდა უნებურად მიანნიღ-
 თბა ჟის მიერ ასაგები ვუღესიის მოქვლის მუჲენაში. ეს ის მოქვლია,
 რომელიჲ ხელე უპირიათ თადრის კვებზე განოსახვი კვითვრებს, რომ-
 ლით ამბობენ - "აი, ვუღესიის სახე, რომელიჲ ჩვენ აღუაშენეთ".

ასე ჩაითვებს მფრევი სკრალურ საქონლობაში უბრალი კაქს -
 ჟუ მკარე, მუჲე ვუღესიის მშენებელი, რაჲ კვლიის დაჭარებინს

კვალს, "რადგან არა იცოდა დაფარული ბრწყინვალე იგი ვარსკვლავი".
 მტრული მიქნეუბებს "მიშვებილად ღმრთისათა", რაგან ვაგრე შიოსთან
 ვრთად ვრეუსიის მიშვებილი უნდა შეიქნას მომავალით, რათა "საქმი
 ქმნილი უჩინოა", რაც ნარგობიყოფი. ბერის სულიერ ღვაწლით (ასკე-
 ტიკობით) მოგომარეობა, "ცხად დიდობა" გამოჩენილიყო. განა ასევე
 ღვთაური განგებობს "მიშვებილად" არ მოქმედებს ანერგობის მტრული, რი-
 ცა მას მომადირე ზე ხის მტრული ბერთა ღვთა გამოქმედებულ, მაგრამ
 მათი ღვაწლის კვარდაშვილი სარგობებისკენ მიჰყავს, რაც ძველი სიწ-
 მიობის გასაახლებლად ვრეუსია - მტრების სალი - ააშენებინოს?

ბეგარის წმიდა გოგონის ანერგობის ვარდაგა ბორის არის კი-
 დე ვრეი ვერსია, რომცნა მანახმა კერეის აღმობრენი არა ღვათ-
 ხვეული ქარჩაიდე, არამედ კაცის კვლის მიღებოთ გამოხვეული ქი-
 თი, რევილსაც სოფელა წილი არ ვისცა ღვთის ტერიტორიაზე. ქილმა
 ხის შრა მანცო სახლის ასაშენებლად, "მა ქვანი მოვიდა მა, რამ-
 დენი ნაყოფი შეგებობინა ხესა, იმდენი ნაყოფი აიღო მა წაიღო მა
 მარგრეა იქა, საცა იმ სალოცავი არი. ჩამოვიდა მა უხერა სოფელსა,
 რე ესეი ამბავია... წავიპენ, ნახეს მა შექეს, რე აღმათ სალოც-
 ვი გუგონსი აქა, რაღაცა ავაშენო... სხეულს, რე ვინ ააშე-
 ნებს, ხელსანი ვინ არი, ვცლა მა - ქარჩაიდე გოგილა ხელსანი.
 წავიყანეს ეს ქარჩაიდე, მიიყანეს მა ააშენებინეს ვრეუსია..."
 /38, № 25625/.

ქისტი, უცხო ღვსილი, რევილს სოფელა არ მიიღო ღვთის წილით,
 მისდა უნებურად სოფლისათვის ახალი სალოცავის აღმობრენი ხედა.
 კაცო ვრეირეულად ვმობრედა სოფელს მა იმ სალოცავს, რევილს მისი
 მიღებოთ სოფლის ტერიტორიაზე აღმობრედა. საიდანაც მოგრევილი ქვა-
 ნი მისი საცხურებელი სახლისათვის გამოქმნილი ხის ნაყოფი იმ-
 დებს ვრეუსიის სახეს, რეცა იმ გმას უხერის ქილს სოფელი მასა-
 სახლებლად. მოვიღებელი სალოცავიორე, რევილს სასცოვილით, იმ ბე-

პის სოფელში საფრთხის სრულყოფილებიან წვერად. ამრიგად, უნსტის მიერ სასაზღვრო სახლის დაფუძნება რელიგიური აქტია, რაკი იგი საკვათერებრივად უნსტის დაარსებასთან.

"ქალაქის დამფუძნებელი, - წერს ფრანკელი გეოგრაფი, - არის კაცო, რომელიც ასრულებს რელიგიურ აქტს, რომლის გარეშე ქალაქი ვერ იარსებებდა. ეს ის კაცოა, ვინც დააარსა კერა, სადაც მარაბიტულად უნდა ენათესა წმიდა ყუბელი; ეს ის კაცოა, რომელიც თავისი ცოცხლობის და რეგულაციის მარტოობის დროს და სამუდამოდ ამკვირდება მათ ახალ ქალაქში.

გასაგებია ის პირობები, რომელსაც მიხედვით ამ საკრალურ ადგილს. უბრალოდ ის ცოცხალია, ნათქვამი ხედავთ უნსტის შემოქმედის ქალაქის მანას; სიკვდილის შემდეგ ის ხდება საერო წინაპრად შარბებისა, რომლებიც მას მისდევენ; ქალაქისათვის ის იგივეა, რაც მკაცრის პირველი წინაპარი. მისი ხსენება ისევე არ უნდა, როგორც ქალაქის ყუბელი, რომელიც მან დააარსა..." /155, 161/.

ფრანკელი გეოგრაფი ამბობს, რომელიც დაფუძნებელია ძველი პრინსის მათთანვედრე, ქალაქის დაარსება ცოცხლის რელიგიური აქტი იყო, ხოლო მისი დაარსებელი - საკრალური პირი. გეოგრაფი მასშტაბში ეს გაუმხებელი უნსტის იმავდროელს ასრულებს, რასაც იმ ძველი ქალაქების დამფუძნებელი, ისიც მათ მსგავსად საკრალური პირია - მან ახალი საკრალური ცხოვრება მისცა სოფელს, შექმნა რა ნათესავი ახალი საფრთხე მკაცრის წმიდა გორგის გარეშე, რომლის პირველი გეგმითი გახდა. მან დასაბამი დაუდო გეოგრაფი ადგილურად ვრცელ მტონ - ასპინთან (თავისი სახელია ა. პინის ნიხევი), საიდანაც გამოდის მტონის წმიდა გორგის გეგმითი; მათ შორის კი საფრთხის ახალის ცოცხალი ფრანკელი, რომელიც მხარზე პრინსისგანდრე ფრენის შემდეგ და დაარსების საფრთხე მარტონს მწვერვალთან სოფლის საცოცხლოდ.

მიღსაყ ხატის ღაღის საბრძანისაჲ ანოირჩვეს.

ასეჲი ღაღისაჲსაჲლი აქვეს რკონის ღეჲისმშობლის /3,115/ და ძარწების წმიდა გიორგის ხატებს /99,212/. მაგრამ ეს ისტორია უნობილი გახაჲა მთიულეჲის საცხოჲთა საერჲო სალოცავებჲ - სახეღაგან-
 ღებულმა ღომისის წმიდა გიორგის ხატმა, რომლის ღვაწლო აშეჲარად
 იხსენიება საიძიებლებში: "გაუმარგოს ღომისას, ხორასანთ ღვეჲთა
 რამხსნელსა" /56,35/. ღომისის წმიდა გიორგის ღვეჲობისა და მისი
 ღაღახსნის აშბაჲი შრადეღ ვარინგჲარ არის ჩანერღიღი და რაბეჲიღიღ
 /50,168-9; 72, 111 527-8; 40,114/. მაგრამ ხორასანთ ღვეჲთა
 მხსნელმა არ არის მხოლოჲ და მხოლოჲ ღომისის წმიდა გიორგის "მი-
 ჲოლოგებმა", ღუმცა ის მისი მოუცილებელი აგრინგჲეჲი შვიჲნა ჲრადიერ-
 უღარ; როგორც ჩანს, ეს ღვაწლი წნიჲანისა ღე მისი ხატისა უგრჲ
 ჲარჲოჲ იცო გავრეღებულღი, ის ეღესიის წიაღმიც იცო შეღწეული. რა
 უშუალო კავშირი არსებობდა წარსულში ღომისის წმიდა გიორგის საცხო-
 სა და ძიშიჲის (გურია) წმიდა გიორგის ეღესიას შორის, რომ გვეჲა-
 რაჲა ამ "მიჲოლოგებმის", გაჲასეღა მთიულეჲიჲან გურიაში. ძიშიჲის
 წმიდა გიორგის ხატის კუბოს ამშევენებს წარწერა, საიჲანაც მოგვეს-
 მის მთიულერი საიძიებლის სიგვეებში: "ქ.ეჲა, შენ რიჲო მხნეო მხე-
 რარო და ღვაწლოჲ შემოსიღო და ხეარასანთ ღვეჲთა მხსნელო, სასწაულჲ
 შაჲმეღო ახეჲანო და წმიდაო მოწამეო გიორგი..." /36,25/.

XVIII ს-ის წერილობით წყაროს შემოუნახავს ანბრებში, საჲაც
 ღვეჲთა მხსნელი ურგულოჲა ქვეყნიჲან ანგურის (სამცხე) ღეჲისმშობ-
 ღის ხატისა. შერი უწნაგაშეიღის "ახალი ქარჲლის ყხორებამში", საჲაც
 აღწერიღია XV-XVI სს-ის სამცხის უიჲარება, უკიხეღობჲ: სამცხის
 რაღაშქრვის შემბეღ "აიგარა ყანღი და წარვიდა საყანოსა ღვისსა,
 და ღვეჲა ქვეს ხატო ანგურისა ღმრჲისმშობელი, და წარვიგანეს ქვე-
 ყანასა მახსა. და იქშინა რიჲო გლოჲა და მწეხარება მიუხებობელი
 სრულარა მესხჲა ბეჲა. აღოგეს გოღეღნი და მჲავიღეს ქარჲის, უიძიღ-

ფიქრისაგან ქსნასა მივლადეს. და განგებინა საღმრთოთა მცოდნეთა
 ჟანთა სამცხეს ნიონის ადგილსა, რაშიველსა ან ვლავისი ეწოდებინს, და
 იქნინა დიდებულნი სასწაულნი. რამეთუ მცხის განაძეგრა სრულიად სამცხედ
 და განბრწყინდა წესისაჲთა პირველისა. და ვიხარცა იხილეს ყოველთა
 აწასდათი იგი შეყვანებმა ბნელისა ნაძეგრი და მიხედეს ადგილსა მას
 და სახედ ვლვისა ბრწყინვითა ხატი გოვლად-წმიდისა, განკვირვებულთა
 იქვეს: "რა-მე არს ესე ვლვის სახედ ბრწყინვითა?" და მივნიოხან
 ეწოდა ადგილსა მას ვლვისი. და შეკრმეს ყოველნი და მივიდეს და
 იხილეს ხატი ესე გოვლად-წმიდისა ღმრთისმშობლისა ბრწყინვითად
 მკრთმანე კიყუსა მკაჲ, და სინრავლედ ყბენებინსა გარემის მისსა;
 განკვირდეს უცხოთა მას მება საკვირველსა და ადგილს დმურთი და
 გოვლად-წმიდა ღმრთისმშობელი და ყრვლითა მიკრვალთა. ღაღად-
 კვლეს მისსა ღიბართ: "კურახედ არს მისლვა შენი, დედათ სახიერნი-
 სა ღმრთისათ, რასაღვის დაკვირვებენ ესეოქმნა ჟანთა ბნელსა მინს,
 რამეთუ შენი მივირ ვიხილეთ საღმრთო ნათელი ძისა შენისა?" და ვი-
 ხარცა ესემა ხატისა სასწაულთა მისლვა მესხთა ქართლს მცოფთა, ვი-
 ხარმევე სამცხედ განაძეგრა, განიხარეს სიხარულითა დიდითა ფრთად და
 იქვეს: "უეჭვად ხატი გოვლად-წმიდისა ზისუენდა. აღვებეთ და
 მარვიდეთ ქვეყანასა ჩუენსა" /74, 479-481/.

ეს ვრცელი მიწაკეთი, რომლის მიწაარსი არსებობდა იმდროთ-
 რიცა ლმინის ხატის ანერვივისა (პრინციპალად გამახვავებდას არ ქნინს
 ხარის შენაყვებმა "უხედველი კვიციო", რომლითაჲ ბრუნებდა უკან
 ღმრთისმშობლის ხატი), აქ იმ მიწინთ ზრის მოყვანილი, რაჲ გრადებდა
 მიკვამრათ არქაული მიმოსილვის და მახასიათებელი ზოგორთ მიმინგს.
 რომესაჲ ბაბილონელთა ქალღმერთი იშთარი სტოვებდს ქვეყანას და ქვეს-
 კნელიში ჩაპოა, დედამინაბე წყებდა ნაყოფიერება, რეგორც სხოველნი,
 ისე მცენარეული; კახთა მოგმასაჲ კი გამაშენებდა ვმუქრება, რადგან
 ქვეყნიდან მასულია გამრავლებინს იმივესი. "რცა მობა დედაკახთან,

არცა პირობებში, არცა ჰყრ ხეშიან ნაყოფი, არცა მიწაშიან აღმოსაღ-
 ნა" - უკიბხულობთ სანისტორიოთ ზეძულებში და ეს სიტყვებში ლევისუფ-
 ლაჲ მივიძღვება საქონლორით იშინარის ქვეყანაში მიქმიწილი ვიშაქობის
 დასახასიათებლად. ლევის ეს სასწავლებლი ხეშა ურჯულოთა ქვეყანაში,
 სარაჲ ხაჭია დატყვევებულ, და არა სამისხეში, ხაჭის საცხიში, სა-
 იპანაჲ რეგორჲ იშინარი - რაგან უსხი მიხარეში წასვლა ქვესკნელიში
 ჩასვლის შაძალია - წასვლია ხაჭი; მიგრამ არჲ სამისხე, ხაჭის საც-
 მი, არ არის დაღიბებულ: "და იქმინა ტლვა და მიწუხარება მიუხარ-
 ჰელი სრულიაჲ მისხეა ზედა, აქოვსს ცოველი და შიადიქსს ქარელი,
ვიძრევიქსს იწირიბეძენ მიუნ ღვირ წელი" - ჟამისიბის სანისტორიოთ ზეძუ-
 ლება სავსებში, რეალურ-ინტორივიტ ჟაქს - მისხეშის ჩასვლას ქარელიში
 და შახ იქ ცოფნას. მისხენ სტოვებენ ხაჭისაგან მიტოვებულ ქვეყ-
 ნას, რეგორჲ ისრავლიანებში, რევილები უაურობიან შინშიქს და ჩადიან
 ვევიპევიში. მისაძლია, მისხეაქვის ქარელიში, სარაჲ "შინარიან",
 იცოხ ვევიპევი, სარაჲ შახ ღვირი წელი უნდა დაჰყონ იწირად - ჟან-
 ლევილი ღვირი წელი უნაყოფობისა, რევილიჲ რეება ნაყოფიერი მივირი
 წელს მივირეჲ. არჲ "შინარა" და არჲ ღვირი წელი არ უნდა იცოხ მიშ-
 ზევივივი მისხეა ლევისადასავალიში, რევილიჲ მივიშეხვაჲ შახ შილი
 მიხარევილი ლევისიშიქობის ხაჭის დატყვევებლის მივირეჲ. ჟაქის ღვირი
 წელი და სამისხეში მიწინებება ჟამიარევილები, უხევივი ქვივი, რეგორჲ
 ვრთ რრის მივი ძე, ამხევირებული ლევისიშიქობელი, ვივი უჯრო ჟამიარევი-
 ნებელი და მივი რევივი მივი, და მისხენი მიწინებებიან ლევის ქვე-
 ყანაში; ლევისიშიქობელი ქვაჲ მივირევივი ლევის საცხის, რევილიჲ
 ღვირი წელიწადი "უსხი" ქვეყანაში მიწირიბა, სარაჲ შახ ქარელის
 მივი ვინსტანტინე, რეგორჲ ჟარანნი. იავიბის ნაშივირთ, აქვევიდა
 ("ხილი ვინსტანტინე აყენებდა და არა უხევივიდა წარბისლვაჲ; და ვი-
 ლარცა ჰქოვეს ჟანი მარევი, აქოვეს რამესა ვრესა და წარმივიარევი
 ცოვილით სახევილით მათიორთ" /74,481/. ეს არის მისხეა ჟამისული

აფთვილი მარტაშვილის კერძო წიგნიდან: "... ხომ იყო, ზვევობა და სიკვდილი ჩვენს დედასაყვამს ურთი ჰგონიდა, მივსაძრე ლეონ ზვევობა" (1842 წლის 2 მანისი). "მივსაძრე ლეონ..." ამას ავინის დატვირთვა აქვს: ლეონ^წ ურჯულთა და ურჯულთა ქვეყანაში ზვევობა (ჰავიბსუნთხ გურამიშვილის ტანსაცმელი) გაძლიერებულ მინიშნულ-მას იძენს, როცა ურისტოანის და მისი ხატის ზვევობაა და ლამარაკი.

ხატის გოგონებთან, ქვესკნელიდან ამოჰყავს ზვევუნნილი, პამონებელი ხაღბი. მაგრამ ისიც ზვევა, ჯერ ხომ მან უნდა დაიხსნას ლეონ, რთი ხაღბის გაშავისუფლება შეძლოს. უფრო მუდმივ: ისიც უნდა ზვევობაში უნდა იყოს, რთი იხსნას ლეონი ხაღბი; ის კვლავ მანისი მისთანაში უნდა მიუქცეს, შიშველს აქვლავს, რთი მისი მუდმივი ტანისუცხანის შიშველები. ჯერ ხაღბი უნდა დაიხსნას ლეონ და ეს მისი თეოფანესი არის წიგნი ჰავარიაში უცხო ქვეყანაში.

შენიშნული იყო, რთი ჰავარიაში სასტოვი მიუღწეა, სასტოვი ლეონი საკუთარი სატოისთვისაა კი, ლეონი უნდა ყნოსავისაა კი, რთი უნდა დაიხსნას ლეონი ძლიერ ხელს. მით უმეტეს, სასტოვი და ლეონი უნდა იყოს ის, როცა დასველებულია და ლეონისთვისაა ლეონი უნდა იქნოს ლეონი. ჰავარიის წიგნი - და ამას ხედავს უცხო ქვეყნის მისთანა - ნაგონებების მიწვევა ქვეყანაში, ადამიანთა და უცხოელთა სიძველე, ლეონობა და სხვა უპირობებო. ჰავარი ქვეყნის ლეონობის მიწვევები საშუალებები იქნეს ლეონი, როგორც იმისთვის მიწვევი უფროსები, როცა ლეონი აკავებს ლეონობის ხაღბს და არ უნდა იყოს მისთვის ქვეყნიდან. ხატის სასტოვი ტანისუცხანის ლეონის სატოის ხატისთვისაა ლეონობიდან ლეონობიდან, როგორც იმისთვის ლეონი

* ლეონობის სატოვი, ლეონობის ლეონობა, ლეონის ლეონობა - ლეონი /3, 115/ და ლეონობის წიგნი გოგონის ხატი /99, 212/.

იძის ნიშნავს, რთი ხატი არ სტოვებს ლეონ ხალხს უპატივით, ზე-
 ტა მიწოდის ქვეყანაში ხატი ჯერ ჭარულა არის, ის იმარხავს ლეონს,
 ჯერ არ გამოჩენილა; ის ღუმს. რაღა ის აღაპარაკებდა, აი, მანინ
 ხედა ჯვარჩენა და იხედა გამოსვლა. მადრამი ჯვარჩენა - ობოვე-
 რი ღაჭვი - ადამიანის სულიცვეთებადა დაბეჭდებულა.

ჟავიხსენოა: მრავალი ხანი იგანჯებოდა ხალხი ევეთვეთი, მავ-
 რამ რმეოთი ღუმეა. ხალხს, შესაძლეს, ნაბევილა ვსე იფი, ღავრე-
 ბულიყ ვი ჰევადა ლეონი მარა-შაპის რმეოთი; ალანე ვი ახსიფა,
 ლე ოღესმე ჰეოლია. მავრამ რაღა ლეოთი ისე დაბეჭედა, რთი მისი
 აჯანა ადამიანს ალარ მეუღლი, ხალხი აჯენესა და რმეოთი ვინავე-
 ვს კენესა. რაღან ის არ იფი უმისამარეო, არ იფი უმეო, უპატივით
 მიწის კენესა, არანე ადამიანისა, რთიველიყ ვინხსენა ლეონი ვი-
 ნაოთა და ნარსული; სძლია საჭანის მიქვილეებას, რთიველიყ ალანე-
 მას, რთიველიყ დევილი სიბრძე ანბიბს, ალინე-ღედა, რთი ის უფილს-
 იფი იფი, რთი ის სამეარის მეხევეთის უნაო საკუთრება იფი (რთიველიყ
 უნა იფი ვევილა ხალხი). აი, სწორე მამინ ზიხა ჯვარჩენა სინას
 მისე, სარაყ მისე, ღევილი, ლეონსადა და ლეონი სიბაშრის ჭარას.

უნდა მოველოებო, რთი ლევილი ასეო ორის - ჰეოთრეს დასაჭირით
 იმაღება, უფი სწორა, ალანედა დასევეთილი კავითი ადამიანისა და
 მის მიჭარველს ლეონს. ჰეოთრე, ევეშაპის მეუღლი, იმაღება სასო-
 ბა, რმეოთი; აქ რედა ღელი, არ ქევადა. ქალი სწიხს უხეოთამი,
 ენაჭრედა ლეონი მადარანევილი ადგილამეფელი და ოღეობა (ა-
 ვი-
 ვილი და ორ, რთიველი ურეონი ქრთილევი, რაყ უმინს კული) და ამ
 ნაჭრამი, რაღა ის ალარ გრძეობს ლეონს უმეო, არის რევილი და-
 სადაში; დასადაში არის ამ ქალი, აკანს რთი უმის, რთიველი ვი-
 ქევადა - მიწანით, სანაოთი, ნბიდა ნინით, მარამ და მარამი.
 რთი კენესა ნაჭრასთან ერეო ალანედა არი ანადაკეობ ვსის მადარ-
 ანევილი ხალხს, ეიორე რთი ხალხის უფილს დასაჭირევილი ორეობა.

საფრთხ ალღვა კვლავ, ის შეიკრება ღაფისი ხაფისი გარშემო, უკლებლივ ყველა, იმ უპატრონო, ყველასაფან დავიწყვებული კოჭლი დედაკაცისანად, რიშვილსაც - უკანასკნელს - ელოდებოდა ხაფი. საფრთხ ალღვა ფყვირბის ქვეყანაში, რიფა ალაპარაკა ხაფი, და განბეჭვიყ- და გბამი, რიფა ის მიუძლოდა მათ ქვეყნისაკენ, ისინი მიტოვებდნენ და უიფვე უფრო ურთიანდებინან გბამი, რადგან ურთი მიმართულ- ბიი უხებდა ფურება. ისრავლი ხედავა ღაფის წინ დღისიი ღრუბ- ლის, ლამიი - ნაღის სვეფს. ესენი ხედავენ დღისიი და ღამიიი მიავარანგელობის ან წიბიი გიორგის ხაფს, ალმარულს ხარის რქებ- ბე, - ღაფიანთ წინამძღოლს და მხსნელს, რიშვილიც სამართაფისიი აწის ალბეფბრი მათ მიეწებაში.

յորքը ամօրձորնցն, որոնց "չարաժան չար ցոցոր, Կաթան Կաթ ցոցոր
 ու Կաթ"։ Ուշեքըստ չարաժան սնտոկ սոսիւրոցն, ըրտոնձիւրոն
 Թորոն ժարցա մաս ար ձիւրժոկ Եորոցոկ Սախո, թոտ շրջոցն, Դա-
 չալոթոն ձիւրձիւր - յն սեպսոտն սն յրջոցն, Կոթոթ ժան-
 սեպցոթոկ ժանձոթոկն սոթոթոն թրձոթ - մաս շրթա թաթոն
 սեպոկ; Սոկ թոն շրթա ժանթոթ թոն սեպոկ, ոն շոթոթ շրթա
 ձիւրոցո Դաչալոթոն. սնոթո ըրտոնձիւրոցն թոն Սոկ սնոթոթո-
նցն թոն սեպոկոն. ձիւրձիւրոկ ոթոթոթա սն թոթոցն թիւրոց
 թոն ժանթոթոցն, որոն ոն ժանթոթոցն թոնթո թոնթո ար ցոցորոցո
 թոթոկ, ար ժանթոթոցն սնոթո ժանթոթոցն ժանթո թոն ժան-
 թոթոկ. "... Սոկ սնոթոթոցն, թոնթոցն ժանթոթոցն, ժանթոց
 յոնթոն Կոթոթոցն" /67,190/; "Թանթոցն, Սոկ սնոթոթոցն
 նցն. թոց սնոթոթոցն յոնթոց..." /67,188/.

Մաս ձիւրձոց, որոն Կաթանթոթոն թոթոցն թանթո Սոկոթոթո-
 թոթոկ ժանթո յոնթոցն, թանթոցն թոնթոցն, Սոկոթո
 յոնթո "Կոթո" թանթոցն թո թոնթո ("Կոթոթո") Կոթոցն, թո Կոթո
 թոնթոցն; որոն յոնթո թոնթոցն յոնթո յոնթո Կոթոցն թանթո թոն
 Սոկո, ոն յո ժանթոթոցն ըրտոնձիւրոց, որոն թոն ժանթո Սոկո
 յոնթոթոթա թոնթոկ թո թոնթոցն թոնթոցն, յոնթոթո թոնթոթո-
 կ, - սնոն ձիւրձոց Կոթո յոնթոցն թոն յոնթո. սնոթոցն թոն Կաթ-
 Կոթոցն թոնթոցն յոնթոցն յոնթոցն, թոնթոցն մաս Կոթոցն թո-
 թոնթոցն յոնթո սնոթոցն - թոնթոցն, թոնթո Կոթոցն ոցո, Կոն
 թոնթոցն թոնթոցն թոնթոցն Կոթոցն, - թոնթոցն թոնթոցն թոնթոցն-
 թոն թոն թոնթոցն թոնթոցն յոնթոցն, թոնթոցն ոն յոնթոցն ար-
 ձիւրձոցն թոնթոցն ոնց, որոն յոնթո ար թոնթոցն թոնթոցն թո
 յոնթոցն թոնթոցն թոնթոցն թոնթոցն. յոնթոցն թոն, որոնթոցն
 թոնթոցն թոնթոցն սնոթոցն, թոնթոցն թոնթոցն թոնթոցն, թոնթոցն

ვრცა პირნიქიში, ირვალურში, სპაჲ ხორსივიტ გახუას არ მუდღილია
 მუღვილა. ამიჭომი უნდა ვიჭვირთ, რომ ღვთისმეღილია დასალაქვირავი
 ქაქავთი არ მუღვირვობს ზინიურ სამცხარში, ლეშია მისკუნი მინა-
 ვალი ტმა ის ტმა არის, რომღვისაჲ ვრადიკულიარ ატყას სავტო, რ-
 დვისაჲ პირაქვიტი ხვესურვენიდან დაღვისქვარის დადაღიო მიხეოს
 სოღვიტის დასალაქვირავი მიღვიარებია. ეს მარმირუჭი ასახულია სავ-
 მირო-სალაქვირო პოეტიკაში:

ვრღვიტილი ამიიარვის, ხანია მუღვირისაო,
 დაღვისქვარ დადაიარვის, ნამ დადაქვიტყვის მიხოსო.
 მიხეოს პირდაპირ ჭავიძვის, ალატტი ღვინი ჩივილიაო
 /75, № 48/.

დაღვისქვარ ვრადი მავრთვივის, დამმეღვირა მია და ბარია,
 დაღვისქვარს დადაიოოა მუღვირ-ნამდაიარს ქარია
 /78, № 61/.

არსუტობის ღვალსამირისი, რომღვის ლანახშიარ ქაქავთის ღვი-
 ღვირში ასახული უნდა იყოს ქარმეღვილა ჭომის მრავალღვიტის ღვირ-
 ტვიტი უმუღვიო მიღვირღვიტის - ქისტვიტის ნინაღვიტვიტ /67,81-97/. ეს
 რვალისღვირ მიხამირვიტა, რომღვიო ვრადინოდა ამ ჭომღვის მარის სა-
 კვირვან ურთვირთვიტის მათი მიღვირღვიარ ვხორღვიტის მიღვიარ ის-
 მავრამ ისე არ უნდა ნარმუვიტვიტის, ზოღვიარ ანარვიტში ქაქავთის
 სახიო ქისტვიტი იღვიარსხვიტვიტის. რვალური ღვირღვიტის სავტისი ქის-
 ტვიტის ნინაღვიტვიტ იღვიარს მიღვიარს ქაქავთის ნინაღვიტვიტ ღვირ-
 ტისღვიარს, - აი, ამ ამირიო უნდა იყოს ასახული ისოღვირღვიარ სინამ-
 დვიღვი ქაქავთის ანარვიტში, რომღვის მიღვიარსახვილოდა სრვიღვიარ
 დანსხვიარებია სავმირო-სალაქვირო ვპოსისგან.

ამუღვიარ იწვირღვისის სავგანს არ მუღვიარღვის სავკვირღვი ბრვიღვიარ
 ქვარია და ქაქავთ მარის; გვანიღვირღვისის მიღვიარ ღვირღვიარის მიღვიარ
 და მისი სავმირო მუღვიარ; ზე რა ნახვის მრღვირღვიარ ქაქავთის,

რას საიძულებს აუხადო იქ ჭარბი. როგორი ქვეყანაა ქაჯავეთი?

ქაჯავეთს, როგორც ქვეყანას, ლევიკა აპამიანთა საცხოვრებლის ანტიპოპულარს, აქვს ძველი მუშაველი, ისევე, როგორც აპამიანთა სამოგაპოვბას, საცხოვრებელი. მუშაველი, როგორც კერა, სადაც ამოტრიალდა იყენი ან ნირონდინარო ალვისხე ან კურთს შიბიხ ცას გამომბეჭდი მუხა ლმარში. ცხადია, ჯეროც მგას საცხოვრებელი მუშაველი. რას წარმოაგებენ ქაჯავეთის მუშაველი? ეს ის ადგილი იქნება, სადაც ყველაზე აგრე უნდა მუშავეთის ცხენი მორაქვერე დუთისმეორეა.

როგორცაა მურად ურისძევი განიბრაბავს ხეუსურეთის გატეხას, ისე პირველი რიგში მიიპრება ხმალს სალოცავს და მის ალვისხეუს მორაქვერე; მუშავეთს ხეუთი ასევე აგრეც მას უტელებს ლმარის მუხა, როდის მოყრით ის მარმუხელებელი იყოს, რომე პანირორჩილებსა ლმარის საცხოვრებელი ანუ მუშავეთის მორმეხე ლმარს. მიმხეურთა იყოს, რას მარმეხეუს ირეველს, სადა მუშავეთის ცხენი. ქაჯავეთშიც არის ასევე ადგილი, ეს არის სამეჭველი. ეს ალვისმეხეუსა დეუსში:

სინას მუშავეს ქაჯა მუშაველი, მიუხედავად წურევაბედათ.

ქვერმეხეუს მარმეხეუს, ცხენი მარმეხეუს მუშა... .

ქაჯავეთის ცხენი სამეჭველია; ეს სამეჭველს გატეხავს წინდა გორგი, ქაჯავეთის გატეხილია, მისი საიძულები ამოხსნილია. ამას ნიშნავს "მიუხედავად წურევაბედათ..." ყველი ხელებსა საკრალურ-საიძულებელი რიგია, განსაკუთრებით მუშაველებსა, რომელიც საკრალთ მუშავეთსა მუშავეთის აცხენილი. მუშავეთი აპამიანთს უმარლავენ მუშავეთის საიძულებლს. ასევე ეს საიძულები საქვე ქაჯავეთის უხილავ და მიუხედავად ქვეყანაშია მარმეხეუს, სადაც ხორციელი ვერ მუშავეთს. მუშაველებსა ქაჯავეთის რელიგიონა და სამეჭველში, როგორც კურევი, მარმეხეუს ვერ უნდა მიხედავს. მარმეხეუს დუთისმეორე - ხამბავის წინდა გორგი მუშავეთის სამეჭველში; უფრო მეტიც: მარმეხეუს მუშაველებსა მარმეხეუს მარმეხეუს ცხენის ღარს, როგორც ქაჯავეთის გატეხის ნიშნის სამარაპისორ (ამბობენ, ქაჯავე-

მოდან წამოღებულ ქურთეშვილი, რომელსაც წაღის ღვიფარნი აქვს, ხაზ-
მაჟის ჯვარის ქურთეში ინახება (პეტიტი).

მანის რას წარმოადგენს ქაჯავეშვირი განძი - ნაძველი, რომელ-
ლიც ურთიანისა უსაჭირიკა ბაჭონსა და მის საცმოს, რომლის ხორ-
ციელი წინამძღოლია გახუა? უხარია, ეს არ იქნება გრეთა შემხვე-
ვილი საცნებისა, რომელიც ქაჯავეშვილის მუაქვლის - სანქველოს აჭე-
ქების შიშვეტ შიქილუბა ხელიში მოხვედროდაჲ გამარჯვეტვი მოღუ-
ქრეებს.

როცა ინანა, ურუქის ქაღიშვილი და მისი პაჭრონი, ურეშვი
გაქმარება ღვიფარნი ქაღაქისევის საჭირი ფასველობაჲა წამოსაქვეტაჲ,
მან იყოჲჲ რა უნდა წამოქელი და რისევის იცო საჭირი ეს ყველაჭე-
რი. მას მოქქონდა საგანება და მოველნება მთელი ურთობლიობა, სის-
ტემა, რომელიც საჭუველარ უნდა დაქვეტაჲ ურუქის ცივილიზაციას
/46, 161-6/. ეს იცო ინანას ძველნი, ღვიფარნი საცმოსაღვიის ბოქვე-
ლი. მან ხომალციჲ მოჭიდა განიქვეტვილი "იქეები", ქველსა და კვე-
ტრის საჭუველები, და ურუქის ნავსაჭუველები გადმოღვირება.

ღვიფარნი ღვიფარნიღვიფარნი მოგანილი განძიც მუაქვენს საგანება
სისტემას, რომელიც საჭუველარ ურუქს საცმოსა საკვეტო-საღვიფარ-
ვირნიც ყოფას.

ქაჯავეშვირი განძი შიშვეტვილი საცნები შიქილუბა სანქ ქვეტაჲ
დავეტო.

I. საკვეტრიც საცნები: მასი, საკიქელი, იქროს ფანქერი,
იქროს საცერი, ურთეშვილი (ქრეველი), ფრის რქა.

II. საქრელი: ხარ-ძროხა.

III. ქაქის ქაღები, ნთვარი მათ მორის - სანძილარი.

როგორც უხედავბ, ქაჯავეშვირი განძი არ გამოიჩინება საგანება
მრავალღვიფარნიღვიფარნი. უხარია, ისინი არც მანამარნი წინამძღოლისანი
არინან - ველოსხინი საკვეტრიც საცნებს, რომელთა მორის მასს უნდა-

ლსუნდარიათა. მასი კულტის აღორძინების ჟურნალია.

საიპოველივებრინა ჯვარის აღმოცენება მასიდან; ხილვი ნი-
 ზიდან უხილვისი წარმოშობა - ვეკლისხეობა ჯვარჩენისა მასის ჭედი-
 ზე, როცა მასი არა მხოლოდ ნიშანისა ჯვარჩენისა, არამედ მისი წარ-
 მოშობის წილიც არის. ჯვარის მკარავთა ღვედრებზე ხანაძი მასი
 იყო ანდამატი, რომელიც იბიძგავა "მეგრინაჲ ხატი" (ხატი = ჯვარი),
 ღვთისმშობლისგან მათისი ნების გამოსახებამდე მათელებელს. იმ
 ხანაძი მასი, რომელიც სასწავლებლები ჟურნალი, ზოგჯერ აჩვენა
 ჯვარს და ეს იყო ჯვარჩენის შემოსვლისა. მკარავ მასმედაბი საფინს
 ღვარჩინ. "იმი მქრით მეგრინაჲ ხატი სხვა ხატიც ხედავ. მამაძე-
 შიცი მინახავ. საკარნი ხეწიდავ. ვაპოვებინისავ, ანაძი კოჭობა
 ჩაბვისავ. რი მავიბისავ, ყი მავიბისავ ი ხატიოვ' იმასავ (კოჭო-
 ბას) ხან ვრე ვეწიდავ მივერისავ, ხან მკარავდავ. ვხედავინსავ,
 ვხედავინსავ ე მკარავი, მემი მის ჩაქობისავ აი კოჭობაძი" /68, 98/.

ეს "ყი მისული ხატი" (ანუ ჯვარის ნიშანი), რომელიც ვეწინს
 სახელო კოჭობის კიბის, მეგრების სახილავ ეხებება საფინს. მასი,
 რომელიც ჯვარჩენის ჟურნალი, ანდამატიც იბიძგავს მეგრებს, ჯვარის
 მანთავისაჲსი იწინებელს. "... საფინის რი სევიბის, ან ირის უ-
 ბა მამასხავე ქაქმატის ჯვარის ხატი მეგრების სახილავ, საფინის მ-
 სის პირზე დაქო..." /52, 569/. ბოგავრ მეგრები ამოჭრინებდა მასი-
 დან, რომელიც ჯვარის საძიდან: "ქელი ნაჭერ ღვთიან მასიბის წინ-
 ბელი ამპოვებისავ ჭრები" /1, 48/.

ამგვარი ჭივრითანის ნიშნად ვერცხლის საკულტო მასების კიბის
 ამკობს მკვირი მეგრების ვერცხლისავ ფიჭვებში, რომლებიც ურმან-
 თისკენ არიან სახილავ მინარელები. მეგრებიც მასზე იმასავ მოასწავ-
 ბენ, რომ მასი ჯვარის, ღვთისმშობლის საკულტობა. მასის კიბეზე
 მკარავ მეგრებს და მეგრებებს ვხედავით აპოლონისგანვე ხანაძი, კა-
 კობებინს კვლავებზე: მეგრებიც ურმანთიან ბარბის და ისინი გამიხა-

გავეც ქრისტეანის სულს, რომელიც უზარადად უკვედავებინს სასამეღს /140, 176/. კატაკომბების მფრველებსა, ღვთისმეტყველებსა და სხვების მფრველებსა, თავზე ჯვარი აბიძ. ამ მითვის სძველებს დაპას-
 გურებას ნარკოპოგენს მკვეთრი ოქროს შასი, ე.წ. "წესგონის იასი" ძვ.წ. XVI ს-ისა, რომლის მსგავსი ილიაპას XI სომეღრამილა აქვ-
 რილი /118, № 1085/. ილია ეს მფრველები, რომელს ფიქრებენ, ეს არ
 უნაფებთან შასი მიგარ სასამეღს, რომელიც ანბროსია უნდა იყოს, ა
 არამდე თავაპ არიან ნისი მიმიგანნი.

რას გულისხმობს შასი ფშავ-ხვესურეთის საკვლედი ფრეაში?
 "სასამეღ ფრეველს (ფრევი იქნება, ფრევი ღვ ჯამი). ფშაველი შასი
 უნოებებს, მიგაგრე ღვ ხვეისმებრს უპირია ხელი დასამწეალოებებდა
 ან ხაგის დასაპიებებდა. შასი სამეღედი საგანია ფშაველითების" -
 შარგავაპ, შაგრამ ანბროსიავაპ შასიშობს რ. ხიშანიშვილი ამ უნებ-
 ვამე /105/. "შასი სამეღედი საგანია" - ეს განმარტება შიფი სიღ-
 რნის შიშველი ხეება, რომა ჩავუკანებებში ნინა ფრამაში ნაქვამს:
 "... მიგაგრე ღვ ხვეისმებრს უპირია ხელი..." ჩველებში, ფრევე-
 ლეღრამ სახმარი ფრეველი იქვეა შასი მხლოპ ნამინ, რომა შას
 ხვეისმებრი დაიჭრის ხელიში. შასი ჯვარის არის, შაგრამ შას "შასი-
 შას", შოგრამ ფრეველსა, კვლევის მსახერი ანბროსი. აქ იგულისხმე-
 ბა ე.წ. "სახედი კოჭობი", რომელიც, რომელიც ხვეისმების კვლევილი
 შასი, დაუნჯებელი შისი საკრალურობა, რისი ნაგეგრი განაშავებულ-
 ბაპ არის მიმიგირელობანი, რომლებშიც დახვედლებია "სახედი კოჭო-
 ბი". სამეღედი განიხავებს შასის შაგრეს და ანბროსი რის შის კოჭ-
 ვიშიებამს ჯვარისაპინ: ჯვრებო, მფრველები, შიშები - სამეღედიანა,
 შაგრამ ისინი ჯვარჩენის ნიშნებიც არის და ანბროსია შასი შაგი ცე-
 ნებშიც აქვს ილია.

შასის საკრალურობას ნიშნობს აგრეთვე საკვლედი შრეველი, შისი
 ხმარების წესი: ნაგარი შასიდან სვამენ მხლოპ და მხლოპ ჯვართან

ახლოს მდგომარეობაში - ჯვარის ხელკაყანი, რომელიც უნდა აქვს ამ
 მასის ხელკაყანსა.

მასი ჯვარის მას-განძის ნაწილია, ამიტომაც ის იწოდება მის
 იმუნიტეტის მუნიტეტს (მას-განძი ხომ სამალაქშია, შეიძლება იმ-
 უნდას, საფარველ-დაცემული), რასაც წარმოადგენს სწორედ "სადაც კო-
 ფორმი" - მასის უმალაქის გამოხატულება, რომელიც ხელკაყანში ურ-
 თხველ გამოხატულებზე (მხოლოდ ასე იწოდებს მასზე) საფარს აქვს, რად-
 რომელიც მას მუნიტეტის ელემენტს; მხოლოდ ურთხველ, რომელიც აქვს
 ალტერნის მუნიტეტისადმი შეიძლება ურთხველ შეიქმნას მისივე -
 ეს მუნიტეტის საფარველ-დაცემაში, ის კი, სადაც მასი მუნიტეტის
 მისი სინამდვილე; ამიტომაც წარმოადგენს უნიტეტის ურთხველ, მუნიტეტ
 კი წარმოადგენს მხოლოდ საფარს, რომელიც შეიქმნება მას, მასს, სასო-
 ბით, რომელიც მისივე განაღობს მასს მუნიტეტისადმი მრავალი მათთვის
 რადიკალი, რომლის საფარს, რომელიც საფარველად ჯვარისთვის მოეღობა.
 მისი დაკარგული ხომ გამოხატულებას საფარს სასოება და მუნიტეტის,
 რომელიც ურთხველს მასს მის სასოებას ცხადობს; ისევევე მუნიტეტის,
 რომელიც საფარ ანტიკალის წინაშე ზრავს მისივე მათთვის. მათი-
 ელემენტს ეს მათთვის და იწოდება სამუნიტეტს; იმისი ხომ ამ მუნიტეტისთვის
 სხვადა, მათ წინაშე სიყარვილზე წარმოადგენდება.

ასევე წარმოადგენდება სარვილი მასი; ის მათთვის, მუნიტეტისადმი
 ჯვარისთვის სინამდვილის საფარსა, რაცაც ურთხველს, რომელიც უნდა მი-
 იღობს მისივე სასოებას საფარველად. მასი მათთვის მუნიტეტისადმი
 უნიტეტისადმი და ამისთვის არის მისი სინამდვილის განხორციელება. მათთვის
 ეს სინამდვილისადმი არ არის განხორციელება. მათთვის რეალურად საფარველ
 აქვთ - საფარველ მუნიტეტის მუნიტეტს სასოებას - და მისივე განხორცი-
 ელენობის საფარველ მათთვის აქვთ; მხოლოდ საფარველ რეალურად და კო-
 ფორმისადმი მათთვის ჯვარის მათთვის მათთვისადმი, რომლის

«ასმა უნდა მოიაროს ანამბიონახენი და პაუბრუნებს მას, - უნდა პირ-
 ველად მივსება და პაძრა იგი. რიგვალის აზრი ნაშეღია: ურთი დასი,
 რომელიც ხელიდან ხელიში გადარის, ზოგჯერ ურთიანი ჯაჭვის რგოლებად
 აქცევს ურთ სუფრასთან მსხდომთ. ზონივეტი მიუძღვრის მოიარა ურთმა
 დასმა და ილინი უბიარნენ ურთსვეს სისხლს. პაველ მიუძღვრის წერს:
 "პური, რომელიც აქვენ ვებხე, განა ურთსვეს სხველის ბიარება არ
 არის? ვინაიდან პური ურთია, აქვენ კი მრავალნი - ურთი სხველი,
 რაგან ყველანი ურთი პურიდან უბიარებთ" (1 რომ 10,17). მიუ-
 ძღვრის შედეგად ვებქა (რაგან ურთსვიანი უბიარება როგორც ურთსვეს
 ხორცს, ასევე სისხლს): "ვინაიდან დასი ურთია, აქვენ კი მრავალნი -
 ურთი სხველი, რაგან ყველანი ურთი დასიდან უბიარებთ" (დასი
 აქ, უბიარა, იგულისხმება ის სასწველი, რომელიც წინა სჯულის მოქ-
 მიდებში ურთსვეს სისხლად არის გამოაქვნილი, - დასი არა როგორც
 მხოლოდ დასი, არამედ ვურველი, რომელიც მას ბიარების სასმელი).

დასმა, როგორც საკულტო საგანზე და ურთიანობის ნიშანზე, უაპ-
 გილ არ იქნება ნიუნიანი ურთი მიშენიერი ღვედრა, რომლის პურსო-
 ნაქვებია იერი ბრძენი და იქრის დასი. იოგენეს ღვედრის გა-
 მოკვების, რომ ურთა აკუპივილი სიკვირის მიშენეს დაგუა იქრის
 დასი ასევე ანდერძი: ვიუეს მას, უნდა ყველაზე მეტი სიკვირა გა-
 აკვდა ავირის სიბრძენით. მისევე დაღესს, როგორც ყველაზე ბრძენს,
 დაღესმა სხვას გადასცა და დასმა მოიარა ყველა ბრძენი. საბოლოოდ,
 რცა ისევე დაღესს პაუბრუნდა დასი, მან ამოკლეს მიშენი დასი /122,
 71/. სხვა გრადიუი, იქრის ბარბი ვილაყ ბრძენმა კრებესთან
 მიიღო იმ პირბით, რომ მას ვილიდა ბიარის უბრძენსისევის მიღებდა
 დასი. მან ბარბით მიანიქა დაღესს, რომლის ხელიდან დასი დასი მოიარა
 ყველა ბრძენი და ბიარის ურთიანობა რომ მივიდა, ურთი დასი
 პიოვი აპოკალიფს: "ვინ არის აქმდე ბრძენი?" და მიიღო მასზე:
 მუსონი /122,72/.

რას ვვასწავლავს ეს ღებუნება? პირველ რიგში იმას, რომ მასში არ შეიქცევა იმის პირობის საკუთრება ვინმის, შენგან ვინცდაპირველ-
 ნისა. ის განვიხილავთ მთავრის ხელში, მაგრამ არავისთან არ დაგუ-
 ნდება. ვამოგზავნილი თასი აქვითაქვს მუიო ბრძენი ბრძენს, დაარ-
 ტვამს წრეს და ვადა წრიდან, დასტოვებს რა უბილავ ვვას, ჯაქვს,
 მათ შემიკავშირებდეს ვრთ სხვადა. თასი უბრუნდება პირველს არა
 იმიტომ, რომ ის ყველაზე ბრძენია, არანუ იმიტომ, რომ შექრას წრე,
 აგრევე იმიტომ, რომ ამ თასით ვამოხდადებს მათი თანახმობა სიბ-
 რძენის წინაშე, რომელიც ღებუნის არსისა, რომელიც აპატიანის ხელით
 ვამოგზავნა მათ ეს თასი. წრიდან ვასული თასი, რომელიც არ ვაუ-
 ვნიდა არავის, ღებუნის ღებუნის დასასრულით შექრულ იქნა საწ-
 მიდან, ისევე რომელიც ვარაღებულნი (გვიანმომბს იგივე
 რომელიც (ღებუნის) ქველს სამიჯები, რომელიც მივცემდა ღებუნ
 ამოცდა და ვეღვის მრავლის ვამოგზავნილი ვინთა მართს უბრძ-
 ნებს, ღებუნს მივცემდა; ღებუნისგან ვი ყველა ბრძენის ვავლით
 სოლონივე მივიდა, რომელიც ვეღვის შესწრა ის, - ღებუნთა ყვე-
 ლაზე ბრძენითა; ვემოგზავნა, ყველა ნივთი უბრუნდება თვის ვამონს.
 ესევე ძველი სიბრძენა. ქველს სამიჯები, რომელიც ღებუნის უბრძენი-
 დან ვამონს სიბრძენის ღებუნთა (მისი ვამონ ხომ ღებუნთი ვას
 ძველი მამონსაველნი წარმოგზავნით), სიბრძენის ღებუნთა უბრუნდება ვლ-
 დამი,

დავითონ, თასი, ხუცესთა მინიშნულიანი აგრძობით, ვამონთ
 არის დაკავშირებული ხუცესთა, რომელიც სავრალური ვამონთ, ვროცს-
 თან, რომელიც სავსეა ის უბრძენ ხუცესთა ხელში, ასევე სავსე ვენა
 იცის ხუცესთა წარმოსახვული სიგვეთ, რომელიც დაბრკოლებული ვ-
 და მივიპიწებოვან მისი ბავებნიდან, რომელიც თასი მითხბოვს მინთა,
 საამიჯის; ასევე ხუცესთა მივხბოვება სავრალური მივცემდა. თასს

ան շքարհան Բարսիլը. ըս յարժար Բանն Սոժմործի, իրմըլծոյ չարար-
 ևսպան ևսանայր սնորհըլ յայլծնն յնոժնըծառ: "... Ետրոս ցրեո
 ժառնըրըլ յայր... Եղլոն շարսեղոն զսոն ցրոն... Ըոնոս, բար-
 րոն յոցայ բոս ճարչընս հըլոն Ենարժը բոմարո, ճանաչընս ոս Ե-
 ևո թա մը, լոցայ ան յոսո-Սըլոյ, շարսան... " /38, 11 25+55/.

2. Պարոն իշա. "Ո յար իշա Երոնս իր Սայրընայ, ինոնոյն
 իշան Սայրընայ, շարչանն ո ինոնս թոնոնոն, իր իշան լընս իր Երոն-
 Սայրո, ան յարչայլոյրն Պարոն իշոն սայրընս Սարչը Պարոն. ան, յե-
 րա Սայրոնըլ Սայրայ լընոնոն, ոն Պարոն իշոն իշոն. ոս իշա յո ան
 սոնըլոն թոնն, սրոն իշոննն սեղա, - բոնըլոն... " /88, 595/.

Որոնոյ յեղոնայ, յարչայլոյրն Պարոն իշան Սայրընայ սայրն
 Սոնոնըլոն, անն Երոնոն ինոնոն, իրն յո Սարժանոն Պարոն յոնո-
 յոնոն իշա ոցո. Սարչոնոն Պարոն թանն շարչընն յանոնն բոնոն-
 յոն. իրոնն ոս ան իշոնըլոնն թարչայլ սրոնս ան շարչըլոն, իրոնոյ
 Սոնոնոնոն յոնոնոնայ. թայրընոնս սարչըլոն, շար ին յայրոնն սայրն
 ան Պարոն Սարչոնն Սարչըլ "Սար-իշա" Երոնն, իրոնոյ յոնոնոնս
 շարչըլոն ցրոն Երոնոնը լընոնն:

Սարչոնն յարոն յարչոն Սար-իշա, Երոնն Սարչըլոն

/88, 11 560'.

անն սրա Եոն Սարոն Սարչըլոննոնն բարչընոնս բո ան իշանն սոնոն-
 ոն "Սարչըլոն իշոն" բոննոնն /94, 49-50/. Որոնոյ Բանն, Սարչոն
 Երոն լը Պարոն իրոնոնոնն Սարչըլոնն Սարչոնն Սարչըլոնն, իրոնն
 Սարչոնն Սարչըլոնն թարչըլոնն յարչոնն Սարչոնն իշոնն.

Երոնն Սարչոնն Սարչըլոնն Երոնոնն յայրոնն (Երոնոնն Սարչոն
 Սարչըլոնն յայրոնն) Սարչոնն Սարչըլոննոնն Երոնոնն Սարչըլոնն
 Սարչոնն. Սարչըլոնն յարչըլոնն յարչըլոնն Սարչոնն Սարչըլոնն
 Երոնն Սարչոնն Երոնն յարչըլոնն Սարչոնն. Երոնն Սարչոնն Երոնն
 Երոնն յարչըլոնն յարչըլոնն Սարչոնն. Երոնն Սարչոնն Երոնն

საფრთხი აქვინარებას, რაშია ქაჯავეთური ფურის რქა "პაღკებოპა"; საფრთხი ეს ზაოდა შევსწრო ამ საკრალური ნიღოის ტანაფურებას. მაგრამ ისიყ ფაქტია, რაშია სატანი უკრალოპ არ ტანიქრალა: ამის პასტურიპა მისი ანაბეჭიი საფრთხი საკრალოპ ცხოვერებაში - ეს არის მისი "წყვა", რაშიაიეაყ ისტორიულ ხანაში საფრთხი წმიდა ტორრტის ჩაგონებოიე ვა-ღება მისიფრთხი საღრეფ ფორის აწყვა. ამ "წყვს" საშუალეობოიე საფრთხი შეუძლია წარმოტყენა იქონიოის ქაჯავეთური ფურის რქის მისულომაბე. რაჟა მთხრობელი ამბობს - "პაღკებოპა", ეს შესაძლია მისი კრძოპ აბრისყ კო იყრის პა არა სავერთო წარმოტყენა საფრთხი, ვრტყვაროიე სა-ხეღლიღება იწა შეხეპრეღბისა, რაშია ამ ანერეღბელ სატანს, რვალურაპ არსებელი "წყვის" არქეტიპს, საფარველი აქვს პაპეღბელი პა უხიღა-ვია იწინს ტამო, რაშია მისი ატგიღ-სამიფოფელი ისეფ კვერივიპა, საპაყ არაფრთხი შეუძლია შეღწევა. ეს ზვალსაბრისი ჩანს ვაჟსაღვლ ტრადიოიოპ აში: "იწ ფურის რქა, რაშიაღვიპაყ ვრთო კოპი კვერი ჩაპის, ვხლა ხაბ-მაფრთხი ქვრის მონაშენობაშია შენახელი, მაგრამ "ფქვენ ფურებას კო იწინს არ ვაჩვერებოი" /30,155/.

მაგრამ მიუხედავად იმისა, არსებობს ზე არა ფომიკურაპ პღეს-პღეობოიე, საფრთხი ცხოვერების ისტორიულ ხანაში, ეს ანერეღბელი ვქრ-ფელი, ის მათიყ ტანაფრძობს მიქვიტებას მისტან "მას ჟამსა მინა" აწყელი "წყვებოის" სახიო. ღვერის მიუხეობოიე, რაშიაღვიყ ქვარის პღესას-წაუღრის უმინიშენღეღვანესი ეღეშიენფია, ქაჯავეთური ფურის რქა, რა-ტორის ტანდის ნაწილი, უკრეშირეღება ქაჯავეთურივე წარმომაღვლობის ზასს. რქასა პა ზასს მორის უნდა წარმოღვიტგიწოიე ღვერის პამბაღ-ბის მიტელი პროღესი - ის იწყება საღრეფ ფორის აწყეოიე პა პასრღღე-ღელია მაშიწ, რაჟა ღვერ, ხუღესისტან ნაკურთხი, ზასებში ისხმის. ამის ტამო, უნდა ვიფიქროო, ცაღარქა ფურის რქა უფრო მიტად არის ვასაიოღვიტებელი; მასშია პასამაში, რაჟორის პროღესის საწყრისში. ის იწარბავს, შეიღღება იოქვას, ღვერის პამბაღებოის საიოღვიტებას.

შესაძლებელია ღუბის, როგორც წინააღმდეგობის, იქნება სწორედ ამ
საღვთისა და ღმერთის მოგონებით იყოს, უფრო სწორად, მისი რწმენის, როგორც
სასწავლებლებივე ვერცხლის, აღნიშნავს "სიუხვის რწმენის" სახით; ანალოგი-
ისთვის შეიძლება ნივთიერება გერმანული, კერძოდ, სკანდინავიურ ბი-
ოლოგიას, სადაც წინააღმდეგობის სასწავლებელია დაკავშირებულია სა-
ღვთისა და ღმერთის მოგონებებთან: ღმერთსა და ღმერთს არსებობს (ხილვით)
სტატუსი ან ვერცხლის საღვთის ნაპოვინებისა /132,175/.

რაც ამ რწმენით, როგორც საღვთის ღმერთთან არის და-
კავშირებული საზღვრის უფრო ღმერთის დამატებითა, ნაკლებად ან უფრო
უფრო, მისი დაკავშირება უნდა მიხედობოდეს ამ საკვანძო საღვთისა
წინააღმდეგობის მოქმედებას, საღვთის, კურონის შენახვას, ღმერთს ეს რწმენით
არ ხდება ხანმოკლე კვანძი, იმის მიხედვითა, რომ საღვთის შენახ-
ვით ის რწმენით "დაბრუნდა" იყო. ისიც შესაძლებელია, რომ
ასევე განხილვით ანალოგიური სინთეზის მიხედვით კვანძის საკვანძო
ორგანიზაციის რწმენის სინთეზის იყო, რაც მოგვიანებით გამოხატვით
ხორციელდება, მაგ., ღმერთის კვანძის ნაგავიდან:

ფიქრითა და ღმერთის კვანძი, ნუგა, არ დაუბრუნდა?
ამიტომაც დაბრუნდა, ნუგა, არ დაუბრუნდა?

/77, № 64/.

3. უხარბაღვანი რწმენის ფორმები. უფრო-ფიქრითა "ფიქრისმე-
ტი" ასევე სიუხვის რწმენის:

სასწავლებლის იხილვით ხედავთ,
ღმერთი უფრო წინააღმდეგობა,
იხილვით მანვე და რწმენით,
ფიქრით სიუხვის რწმენით იხილვით.
ფიქრით უფრო-ფიქრითა ფორმები...

ღმერთ-ფიქრით-ფორმები... უფრო-ფიქრითა უფრო-ფიქრითა იხილვით, რომ
ეს საღვთის საღვთის რწმენითა და ღმერთის რწმენითა უფრო-ფიქრითა

ბონაკვეთში, ლუმიცა ტანსაკუთრებულნი არაყვანი უნდა იყოს იბაში, რთი ისინი ვრთ კონტრუქტორი ტუბერუბონი. სტუბინობისას, რთსა ვრთაპ იყრუბა სავტო, ლუნდას კურთი კასის სანბი, მარტამ მანბს კურთს პასტორით, ეს სანი რამ აუბილბუბია.

მასისა და ტანბურის ურთივრთობა კურ ბინბა ტორბილური მბრით იბინბავს რბუნს ტურბაბუბას. არიან მასინბუბი და არიან უმასინი, რთბილბას ტანბური უჭირბავთ ბუბი და მასინბუბს უბილბონ. ეს სტუბინობის ვრთ-ვრთი მინბუნბუბანი რთბუბია - პინბუბი მასინბუბ-სა და ბიბუნბურთა ბირის. აბ. რბილბურის მბივრ ბუბრუბილი უბი მას-საბიბან ბივრბუნ სანბბუბო რამბუნბივ აბბილ: "... უმასინი, ბინს ბბანბი ბ, მასინბუბს უბილბუნბ ტანბურბ... მასინბუბი ბილ-რის ბრის ბუბუნბიბი იბაბ: "ბაბრბით ვრბუს, ბიბბანბუ იბილბუბ კაბ ბუბი" და მან ბრბ-ბრბას ბაბუბს. ბილბს ვრბი მასინი ბი-ლბრბს და სბუბბი რბუბუბბრბ აბუბბიბ... სამბილბუბის ბილბით მბიბანბ მასბუბიბან ბასბუბბუნბუნ ბირბუბი ბინბურბუბს და ბუბუნბან ბაბუბის ბინ: "ბასბუბი ბასბას, ბუნბის ბამბრბუბბინს" და ბრბ-ბრბას ბაბუბს. ბილბს მასის ბაბრბინბუბი ბუბბიბ ბამბილბინს ბბბის მასბუბს და რბუბუბბრბი ბუბბბუ ბაბბბიბ რბბბბბბბუბს მასბუბს. ბილბ აბ-ბუბბინ და მასბუბს ბბბის აბბბბუ ბაბბბბუბ" /61, 202/. "... სბის ბრბ: ბინბუბბუნ ბუბბს ბუბბი მასბუბს, ვრბს ბინბუ ბინბუბბუნ ბუბბი ტანბურბ: ბს ბაბბის ბილბი ბაბბუბა (ბაბ ბუბბბუ), ბაბუბბს ტან-ბურბ-ბაბბინ ბბბბუბ და რბბილბივ სბბბბრბ სბბბბრბას ბაბბბბუბბს. სბბბბრბ სბბბბრბას კარბს ბაბბი ბაბბინ ბიბბის ტურბაბუბბით უსბბუნბ და ბუბბი მასბუბით ბაბბინ რბბაბ სბბბან, რბი ბიბბბბბბ ბანბბბან ბრბ სბბბუბით ბაბრბუბს სბბბბუბს: "ბიბბბბბბბ იბილბ კაბ ბუბი". ბუბ ბილბრის ბრბს ვრბი უბბბი მასინი აბბუბა, ბბბბბბბბი ბსბუ ბაბ ბუბბბუბ ბის და ტანბურის ურბას. მასინი კასი ბბბბრბს და ბამბ-ბა მასით ბუბბი ბირბუბი ბიბბბბბბბუნ ასბბი სბბბბრბი:

տողմա ժյ՛ս: Դըմեա ճամաւա շըրորոցս շնթա թշրոլո,
 Թանոսն ծըրհո ժանգրան, Ելմիր ճանսն Դըմի յշոլո,
 Ելմիր ճանսն Դըմեա յաթրոնմա Դըմոն թաթրոլոն ճշոլո:

Ամ սոցցեւծոք ժայն ժանս Թոարժմլլս յորժան ժայնն իլոլո, ոս ժան
 զանթրոն շրահլս թա ժան լարսն սլամն... Ելմր խաթլարթոնն Ամ սոմ-
 լորոն (Թոցլանոլոն թագալոթոնսլոնն սաթմիրո սոմլորոն, Ճ.Ե.) որժլոլո
 սալմարո. յրժո յոնմլ ճոցլոնն Ամ Ամժայն, Դաժլ արոն յս սոնլորոն
 ժամաթլլլո. Թագալոլոն, Ելմոլ Թոցլանոլոն յորժլլո սոմլորոնն ոճ-
 ժլլոլո Աճ ոթլլոնն: "ժլոնմժլ, Դոթոր ոցլ". յրժս յոնմլ շթրոնս
 սթոլլոլոն թա ոթոլ սոմաթլոնլոնն Թոցլոլոնն Ամ Ամժայն: "ժոլորժան
 ցոթոլոն ժալոնն Ելմաթրոլոն..." /Ճ1, յ15-Ճ/.

Այ ալմլորոլո ճլս-Դըլլոլոնն, ժլոլո ոս ժալոլոլոնն ժլոնն արոն
 Դաժլորոլո, Ենաթրլլո ժամոժանոլոն յոլլոլոնն "ժլլոլոննմթամլոլոն" Ելմա-
 յլո սլլոնմո. յաթրլլոլոնն Ելմոլ ժանցլլոլոլոլո ժլլլոնն սոթրոլոնն:

Թոլոն շրահլոլոնն զանթրոնս,
 Ելո թաթրլլորոլոն թոթաթա,
 Թսլլոլոլոնն թրոլոնն շրժթլոլոն
 սաթմիրոնն Ամժլոնն Խոթաթա;
 Արթժլլոլոնն ժմիրժա սալլոլոնն
 լլլլոլոնն սթլոլոլոնն ճմիրժա;
 Թոլլոլոնն Դոմլոլոնն սլլլոլոլոնն,
 Թոլոլո յլլոլոնն ոնսլոլո,
 ժանմարթալլոլոնն Ենա Ամժայն,
 Ենաթրոնն ժլլոլոնն ժմիրժաթա.
 Անլոլոնն սաթրոլոլոլոլոլո
 ոնսլլոլոլոլոլոլո յլլոլոնն:
 "ժլլլոլոլոլոլո, Աման ոլլոլո
 յալոլո յոլլոլո յամանթլլոլոլոլոլո"

ժանոց-Պանդուրի-Սոմիլդրա-անբրեճն. Պանդուրի Բարձրագույն Վանդոս, Վանդոց Գաբարիս Սոմիլդրաճո, Սոմիլդրաս Նոսրիսն ամենայն, Ռոմիլդոց ոճ-
 Եպոս Սագրոս Բարձրոս. Պանդուրոս Եմա սրբոցըն, ԳանձաԵղըն Սագրոս
 Կնոճոցընձոճո անբրեճն, Սոմիլդր Մեղընձոս, "Մաս Գանձա Յոնա" Ռոմ-
 Եպարս, Ռոմիլդոց Մեմա Միտրընձոցն Պանձոբան Պանձոճո, Կնոցը "Սմաս
 ոյոն". Պանդուրոս Եմա ամենընն ոճ Կագրոս, Ռոմիլդոց, Ռոմիլդոց Սոմիլ-
 Եղոս, Կնո Պանձոս Բոնձոբանձո Բանձոցըն.

Պանձոց Պանդուրոս սր Գանձոն ոս Սոմիլդրոց Մեղըն Բա Սոմիլդոց-
 Ռոմիլդոց Սոմիլդոց, Ռոմիլդոց սրբոց, Նոց., Պանձո, Մանձո Գանձոցըն-
 Եղըն Երձոցընձոճո ոս Մանձոց ոճոցընձոցն Կնոցն Սոմիլդոցըն; Մաս
 Մեղընձոցն ամենայն Պանձոցն Պանձոցըն Սոմիլդոցըն Սոմիլդոցըն
 Բա Մեղընձոցն Մեմա Բոցըն. Ռոցն Եմենձոցն Կնոցն Գանձոցն Սոմիլդոց
 Յոմիլդոցն Ռոմիլդոցն Մեղընձոցըն, Մեղըն Մեղընձոցն Մեղընձոցըն Կնոցն,
 Սոմիլդոցըն Մեղընձոցընձոցն Երձոցն ոս Մեղընձոցն Սոմիլդոցըն
 Գանձոցընձոցըն Բանձոցընձոցըն Մեղընձոցըն Եղընձոցըն, Ռոմիլդոցն սոմիլդոց
 Մեղըն Եղընն Մեղըն ամենայն:

"... Գանձոցընձոցըն Եմեն Մեղընձոցըն, Սոմիլդոցըն Եղընձոցըն Եղըն-
 Եղըն, Կնոցըն Կնոցըն Եղընձոցըն, Մեղընձոցըն, Պանձոցըն Եղընձոցըն-
 Եղըն Սոմիլդոցըն, Եղընձոցըն Եղընձոցըն Սոմիլդոցըն..." /ԵՑ, 42/.

4. Սոմիլդոցըն. Ես Սոմիլդոց սր սրոս Մեղընձոցընձոցըն Գանձոցըն Եղըն-
 Եղըն. Գանձոցընձոցըն Ռո Սոմիլդոցն Սոմիլդոցըն Բա Մեղընձոցըն Եղընձոցըն Եղըն-
 Եղըն, Մեղըն Կնոցընձոցըն Բա Եղընձոցըն Մեղըն Սոմիլդոցըն Եղընձոցըն Եղըն-
 Եղըն Եղըն Եղըն. Եղընն Եղընձոցըն Կնոցըն Բա Սոմիլդոցըն Կնոցըն
 Պանձոցըն Մեղընձոցընձոցըն Եղընձոցընձոցըն, Ռոմիլդոցըն Եղընձոցըն Եղընն
 Սոմիլդոցըն Եղընձոցըն.

Մեղընն Եղընձոցըն Եղըն-Եղընն Եղընն,

Եղընձոցընձոցըն Եղընձոցըն, Եղընձոցըն Եղընձոցըն Եղընն,

საკობედი ჩამაუბრეჯავ, სახლის უმჯერევეჯ კაჩიან

/88, № 29-ბ/,

ამბობს ხვესურეული ჟრახმევენეული ღეჟსი. ნარევიან გენირობას, როგორც
 გოევი აქეს, ლევისი არქევიანი აქეს ღეჟისმევილთა გენირობაში. ქაქა-
 ვეჟის გავება სინბოლიზებევილი ჟრი წენიდა საგნის - დასისა და სა-
 კობლის მოგავებში, როგორც ამას ვებედავთ გემა-ხვესურევის ღეჟის-
 მევილთა საპიოვებელებში, სადაც მიხლოევებურაპ არის ნარევიევენილი შა-
 თი ღეაბელი:

პიოვემა მევენენ, ნემავერო ქაქმაგის ქეარო, ქაქვევის
 გამეგებელი, იქროს დასის ნანაშელებელი!

ქმაღას წენიდათ გენირო, ქაქვევის ქაქვის ამგევეელი!

/78, № 25460/.

საკობედი უნდა გოგოლიევი ქაქავეჟის ლევეარო კევევის ნიშანი,
 მიხ უმეგეს, ჟუ ის პაკევემირებევილი ნეველიბის საქევისთან; ჩვენ
 კი ვივიო, რონ სამევეელი ქაქავეჟის მევაგეველი (ისევე, როგორც აპა-
 მიანთა საეხორეებლის) აპიოლია და, მევიოვემა მის საკევეთ ღევენეაპ
 გივირინოთ. ქაქავეჟის მევაგეველი ღეჟისმევილი ჩამოგევექს საკობელს
 და, როგორც გემარევების ნიშანი, როველიც საქეველურ საგნაპ მევირა-
 ეხებდა, მოაქეს ლევისი საღეგევეში, საგნის მევაგეველი. ამასევე სრევის
 მის კეველებე იგევე მარევი მიხურეველი, გოგმევიმიონი გენირო, როცა ის
 ქისეგების დასაღევექევედაპ არის წასელი:

ველა მევევია მაგებელი, ნარევიან ვევეაპ გევევიან.

სახელის მოგევეარევილი, ქისეგეს საღევექევე წაგევიან.

ვერევიან საკობელს მოგევეს, საწეს ლეშევიან ნოგევიან

/88, № 29-ბ/.

ხორევილიც ღეჟისმევილის კეველებე იშისახურევეს, რონ ვისი ღეაბელი ამ
 ნიშენიან იქნას აღნიშეველი - "მარევი მიხურეველი, ქისეგეს საკობელს
 აქევეელი".

ქაჯებინს სამჭედლოში გამოყვანილი საკოპელი მთაქუთ, როგორც ნაძაველი და გამოარქვებინს ნიშანი, ან ზუნდაც როგორც ნიშნუმი მრძა-
 ვალიში გამოზასყვეი საკოპლებინსა, რომილებიც უნდა ეკოპონ სახლებში
 და ჯვარის დაზდაბებში, - მაგრამ ის მიანიც-ცოურნი წარწიწაველობის
 არის. ოსებში გავრცელებული ზქმელებინს სახაბმაპ, საკოპლებს ცაში
 ეკრისა და საკოპლის მჭარველი ღუთავედა საფა ვედაეს; მან მისცა
 ოსებს პირველი ნიშნუმი ანუ არქვეტივი ეკრისის ჯაჭვისა. სხვა გადმო-
 ცემით, ვასთირქის (წმიდა გოთრგის) ბოგიერს სალოცავეში ("ძუარში",
 იგლეჯ ჯვარის) არსებული საკოპელი ბეცოერმა მჭედლებმა გამოყვეს
 ცაში და საფარს ჩამოაგდო მიწაზე. უნებე მხხრობელი ომასაც ვადმოგ-
 ვეცემს, რაღი მისი საკუთარი ეკრის საკოპელი ერთ-ერს მის წინაპარს
 უპოვნია მრავალი ღაობის წინაა, როცა ის საფას ჩამოუგდია /144,174/.

ეს საკოპლის, როგორც სავცოტიური ღუნეციის მატარებელი ნი-
 თის, ირეა ჯაჭვიშია მოცემული და ის ჯაჭვის ერთ-ერსი სახეობაა,
 ის, რაც ანერებში ჯაჭვის ეხებდა, საკოპელსაც უნდა შეეხებოქეს. ეკრ-
 ძოპ, ლპარაკია ჯაჭვის ანუ შიბის, ზეცა ის ექროსთა, ბეცოერ
 წარმოშობაზე, რასაც ვაპასტურებთ ეარატიწვეურის ანერებში. ეარა-
 ტის ჯვარის ანერებინს ერთი ვარინატიის მიხებეკით, ჩვენ ეციოთ, რაღი
 ევარჩენის ერთ-ერსი საგანი იცო შიბი, რომილითაც ექროს ღასი (ვა-
 რინატიოთ, ჯვარის) ცას იცო გამობევილი ან ჩამოკოპებელი. როცა ეალ-
 ვაყმა ღასს ჩასტოდა ხელი და ღავისევენ შიბოთა, შიბი განეცა და
 წიღილით ავარდა ცაში, საიპანაც ჩამოიღებელი იცო. ასევე და პირველი
 რიგში, ბეცოერი წარწიწობის არის ის ექროს შიბი, რაღილითაც ლაშარის
 წმიდა გოთრგის ცას იცო გამობევილი ("ცას ევბი ექროს შიბიწა"). რო-
 ცა მუხა მიყრეს, ეს შიბიც ასევე წიღილიც აიყრა ბეცაში.

ასევე ეკრის ღავეზე სახელის ვეროდაც - იოპან არის ჩამოკოპებუ-
 ლი ეკრისის ჯაჭვი ანუ საკოპელი. ის ციქქოს აერებებს ეკრას, ევარელი
 საწი-ისს, ცასანს - შაბირე საწი-ისსაწი. ჯაჭვი ანუ ბეწიწევეცაში არის

მუქანების განსახიერება. მაგრამ, როცა საკიდელო წარმომადგენელი
 კერის გარეშე, მათი ურთიანობა გამოხატავს მუქარულ-წამირვლის ურ-
 თიანობას და ამ მხრის საკიდელო მანრული ბუნდობს არის. ამიგობ
 არის, რთი ხალხური წარმომადგენელი, საკიდელოს ჩამოვარდნა მამა-
 კის, ხოლო კერის მანრება მუქარკის სიკვირის მიმანსწავებელია
 /12,112/, რამგან საკიდელო მამაკის ნიშანია, კერა - მუქარ-
 კის; ამ წარმომადგენლის ძალით სამკიდელო ბუნებე მისახიერისის ნიშანს
 "გვერდის" (კერა) უწოდება /92,185/. ამბვე ირვას კარგად გამოხა-
 ტავს ურთი ხალხური სწორიუნი - "ყმა მასულ-მანისული სჯობ, ქალი
 კერაჩი ნაქობი" /32,107/.

მაგრამ, როგორც ვიცი, საკიდელო კერა არ არის ჩამოვარდუ-
 ლი გვერდის შავბე: საკიდელო-კერას ენაგვლება სხვა მგვილი - საკი-
 დელი და ქვამი, რომლებშიც ასვეე სქესური პირნიკიმი უპირისპირებ-
 და წრემანვეს და მანრულ-მუქარული ურთიანობას გამოხატავს კომპო-
 ბიტიური სახელწოდებით - ქვამ-საკიდელო, სარამ ქარველი ენის მესი-
 სამებრ პირველი ამგვილი მუქარს უჭირავს. ურემანვეებე მიბბული ეს
 მრის საგანი მკახის ურთიანობის სიბბილა /128,38/.

ქვამი საკიდელო მუქარის ისეგვეე კერით სხვა, როგორც მასი,
 წესია მისი სიბბილის ხარისხი ნაკლებია (მაგ., ის არ მუქიდება
 იცის ქვარმუნის საგანი). ქვამისა და საკიდელოს მამირისპირებონა და
 მათი ურთიანობის ანალიზის ვებავთე კარავის ქვარის ქვარმუნამი,
 როცა მწვევისი ქალ-ვავის მუქარინ გამოჩნდა მასი და მიბი. აქ მრის
 არიან მხლოდ, საგანიც ირია. მანამილები არ მუქარული ვარანმეში
 ამ საგანთა სიბბილური მანიმუნებობს მამულიმნივბით მუნებრივია
 ვავს მუქარეს მასი, ქალს - მიბი, რაც ამგვარად მუქიდება მანიმარ-
 ტის: ვავს, ქვეყნის მესისამებრ, უნდა მუქარეს ქალი, ქალს - ვავი.
 მარალაც ამერბი გვებმება, რთი "ქალმა აილო მიბი და ვავმა მ-
 სი..." /50,127/. რაკ ნიგებობი მავიდანვე მავიანთი მუნებონდა მ-

(მხედველობაში მათვეს ჯვარის საცემი) ჯალის სამკაულია, რომელიც ჯალის პირველ განახლებასთანავე უნდა ვუყოს ღვთისმშობელი (სწორედ ეს არის მისი განმარტება). ასევე ნამოთხი მხედველობით არის შექმნილი ჯალის პირველი ვაჟის ერთი მოხერხებაში: "მინას ყველზე ვერსხლის შიში ვეძა, მხელს გულ-მკერდს უფარავა. ვრემა-ნებზე ვერსხლის ჯაჭვით გაპაბმული ვერსხლის ფულში - აბაბან-უბაღუნინანები ერთი მთორებზე იყო აკინდული. შიგა და შიგ კატარა ვერსხლის ჯვრები ჰქონდა დატანებული; ამ ჯვრების თვებშივეა ყვენით ჰქონდა დაკრძებული ვერსხლისავე ფულში..."

/25,238/; სხვა მხედველობაში ვკითხულობთ: "... და ნაიყვანეს ფევერ მივენიერი ჯალი, რომელსაც იმდენი სამკაული აქვს ყველა და გულმკერდზე, რომ ჯალს უძველდება მისი ტარება: "ყელი ჩაბა-აქვს ბძივსაო", შეჭხედვინო ღვთისში..." /27,83/. ასევე, მისი სიმბოლოს გამო მკაბრეს უფირს სახელო კოფობის ხელები დაფერა (მით უმეკეს, როცა ის ღვთის არის საცეს), რომელიც შექმნილი მიბმინა და ვერსხლის სხვადასხვა სამკაულებით არის დახუნდული. ეს ანალოგია არ გამოკარვია გულზე რაღეს, რომელიც მასზე-მის შემკაობაში ჯალის სამხედვისები ან-იყნო; მას ღვთის შიგ-ნიში დაბეჭდილი აქვს კოფეს ამტვარაპ შემკაული მასის გამოსახე-ლება შენიშვნით, რომ მასზე "ვერსხლის მხელი საბაბო მოკამი-ლობა არის დაკრძებული" /137,99/. ვაჟი ამკობს მასსაც და ჯალ-საც: სამკაულები - განსაკუთრებით, შიში მისი ნიშანის მათ ტან-ბე.

ასევე შიში-საკრძელი მასთან ურთიერთობაში: ჯვარტენაში ისინი ურთაპ გამოჩენებთან და ურთაპვე ართან რვაღურაპ, საკულ-თი ყოფაში. მატრამ რთორე ყველ სატანს, საკრძელს აქვს დათო-უკრძელ: ი მნიშვნელობა, რაც არ არის გამოჩენებული სხვა სატან-

თან მიმართებით. ის ამ დროსაც ამტკიცებს თავის უშუალო პანთიმ-
ნულიზმს, რა სიმბოლურ მნიშვნელობას იძლევა.

"ჩამომავლობა ძალიან რწმუნებულია. ჩვენში იყიან კაცობისა:
ჩვენის საკვირველი პატივითა. გინდ საწყარ კაც იყვას, მანინ
მანქელავს თავის ჩამომავლობის სიტყვა" /22, 100/. ამ ნაშრომის,
აღიარებ, არ უსაყირთუა განმარტება. მუთქება პავტინოთ მხორღო,
რომ აქ საკვირველი წარმოტვირტვენს არა მარტო შამომავლობის, არა-
მეტე ტრადიციის, ანდრტტულობის. სახესაც. ტრადიციას არის უწყვე-
ტი ჯაჭვი, რომლის თითოეული რტოლით ტვას აპამინანი; ის არ ტაპის
ჯაჭვიდან, რადტან თისი ტასვლით ჯაჭვი წყრტება რა იქმნება სიყა-
რული. აი, რა მისია აკისრია ტალკველი აპამინანს, მორტვის ტავის
სადმიო: მასტვა პამოკიპებტვი ჯაჭვის სინრტველი. ისიც ტხადრია,
რომ მას ურტაპტრტა ატტოლი უტრირავს ამ ჯაჭვიში რა რომ წარტვე
ამ ატტოლიტე ასრტლებს ის ტავის მიტვალუობას სატტომოში, რაც "ტინ-
რა საწყარ კაც იყვას".

ჯაჭვი რა შიბი ტმის მიტტალორას ტმავ-ტვესტრტვი პინალკტტე
("შობი" ნიშნავს მისი ბილიკს, რომელიც ჯაჭვიტვით მიტტვეტმა
კლკეს - "შიბი ტაორან კლკისანი"). აბტტელკურის ტმინდან ამისტრ-
მა რახსარტმა ტააბა შობი - ტბა-სავალი კარატტმინს, სარაც აირ-
ჩია კვრირი რა ურტმანტვას რატკავშირას ეს ირი ატტოლი.

აქტიო კარატტმინი არა შობიტე ტასავალიო,

კვრე ტავირი შობიტეპა, კვრინი მომკიპის ტვარიო.

ასტვე უხილკვი შობიო - ის ხილკვი ხტემა კვარტკენის დროს - ტკავ-
შირტეტიდან ურტორტს მიტმი ტტონსტვილიტი რა ურტიმანტვას სტმარ-
მასპინტველი:

"პიპება კარატტინტკენის ანტვლოტი, კოქკოო კარატტმინი
კოქროს ჯაჭვიტე ურტორტის მიარტული სტმარ-მასპინტველი"

ევთისმეორეა ტბა უხილვია, მაგრამ, როგორც იხუჯა, ის
 ჯვარჩენის ძროს ხედას ხილური: იქროს ჯაჭვი არის ნაკვეთელი,
 პაგოვებური ევთისმე რღის მიერ, რომელიც უცხლის სახით პაგის
 ნიშნის ნიშნებზე, მოძიების მოძიებზე. აი, მთარჯ. ი ევთისმე-
 ლის ჯვარჩენის მაგალითი. უაჟა-ფშაველას დედა იგონებს ღაღის
 ყმანეილქალბისპროინდერ ხილვას: "მე და ჩემს ბიძაშვილს ჯალს
 სხლვანს გარეშე დურეფანში გუდონა. მუარამე იქნებოდა, რგან-
 რგანი, შროტინილი პაგა ისეი, მუენა ნა-ბარი ღე იქუდაიო.
 მუშინეზული წამოუჯე ლტინში, გავიხებე და მიველი უა განაშებუ-
 ლი იყო. თრი იქროსფერი ჯაჭვი იყო წანოსელი, ურთი ყიპურის გორი-
 პან, მურე სხლვანის გორიშა, გაპაბმულები, ღე უცხლის ბა-
 ლები აგიოქნენ და ჩამოგიოქნენ და ისეი მსკეპრ (წმინდა) ხმაზე
 გლოტნენ, ისე გუბილა, ლეოთი, იმაზე კარგს რას გაიგონებს
 კაცის ვერიო" /86,55/.

ეს ხილვა ინიშავს არის ღირსშესანიშნავი, რომ მასში სპონტა-
 ნურად ჩნდება "იკოზის კიბის" მოტივი, ხოლო კიბე, როგორც მუ-
 ჯი კომუნიალის საშუალება, ხშირად ჯაჭვის სახით არის წარ-
 მიტანილი (მაგ., ბეჭედიის ჟებულებაში); ისევე, როგორც ჯაჭვი
 ხილის რღს ასრულებს (მაგ., მუხეფური ეტენდა ჯვარის ჟადარსა
 და სვეტიცხოვლის გუბნაშს შორის გაბნულ "ჯაჭვის ხიბზე", რომელ-
 ბედაც წმიდა ბერები გაგიოქნენ და განოგიოქნენ /135-ა,21/; მუ-
 სადლებელია, ეს ჟებულება ასახული იყო ჯვარის მიწასგრის აგი-
 ლბრივე სახელწიქებაში - "ჯაჭვის საგარი" /18,61/. საგლის-
 ხმა, რომ "ჯაჭვის ტბა" - ეს პოლობს ანალიტიკის ევთისმეორეა
 ტბასთან - წმიდა ტბაა, რომელზეც ბერებს ნხოლოდ წმიდა ფურები
 მუუქიან მიმოსვლა, წინააღმდეგ მუშეხევედაში ჯაჭვი ნეგება და
 ბერი ილუება /38, ¶ 9815/.

დემოკრატიული მოქმედების ხილვა ჯვარჯიშისა, უფრო არ არის; იმავე ტრადიციული არის ნასაბრძოლები, რომელიც წინააღმდეგობა ადგილობრივი ხმაირას ადვისხებზე.

.....

ქოის ქარბე საკუთხურადა ზეგოზიან ადვისხე-თა,
 ბეგრბე ბეონია მიბბული ცხრა-კეცა მიბი გრძელთა,
 ბეპ იხხეპს ანგელობები, მქარბ ჯბნეს ოქროს ბბენთა,
 ისენ ბერბილი ჯმიბ გელობენ, გურბეა სანაგურბი

/88, № 541/.

ეს "ცხა-კეცი" მიბიყ განთხატავს კავშირს, მავრამ არა ბხილოპ ურბ სიბბრტყეზე მიყოფ ღუთისბეგილებს ბირის, არამბე ივრარქიული კობის საფუბურებბს ბირის. აქ მიყარბეა კავშირი ბეკულ ხაბბე ღუთისბეგილსა და ბორბტე ღბეურბს მიბრის, კავშირი, რომელიც უფრო განუკუბეობილად ჩანს ლბმარბის ბენებეობბი, რომელიც ხმაირას ადვის-ბის ბენებეობბის ანალოგიურთა.

ბერი გიორგი ბეც კიყავ, ცას ებები ოქროს მიბიბთა;
 გორბბე ბეპტა ბერბუბა, ბეპ ავეროპი კობიბთა.
 ჩებბს საფუბოთ მამონბბებენი ღბეურბბენ ამბეონთა იქიბთა

/77, № 60/.

ამ მატარა ღუქსში ჟარბაპ არის ბარბოტეგენილი საბეალებბანი, რომელ-ბიბთაყ ორი საბეყარი ურბმბანბეს უკავშირბეობა: ბე და ბიბ ცისა და ბინის კავშირის ანუ ბურბანქის კლასიკური საბეებბია /46, 125-131/, კობზე, ცნობილი კობზე იაკობისა, რომელიც მბნ სიბმარბი იხილა ("ესიბბირა, მიბნბე კობზე ბგას და ბავიბთ ცას ბეებბა. უფროს ანგე-ლობები ბიბ-ჩანბიბონ კობბე". აქ, უყალი ბგას კობის ბავიბი...")
 პაბ., 28, 12-13) და, ბილოს, მიბბა.

ასევე სურბთთა ლბმარბი: ბიბბე ბგას ბუბა, ბუბბე კობბე ბეპ-ბენები, კობის ბავიბი ღუთისბეგილთა, რომელიც მიბიბ - საკობეობთ

არის გამოძეული ცას. ევთისმეოცი ამ გზით, რომელიცაჲს მიძი
 ყველაზე ახლოს არის ცასთან, მიძიის ლეილის საყმის მიჯრ შემო-
 ნიწრული ძღვენიშ მიწრიჲ ევთის კარზე. ნას ააქვს "შემიწაღენი" -
 ლეილა-ვერეზა, სასოება ჟუ საკლავის სისხლი, სუბლიმიწრეზო,
 როგორჲ საკმევილის კვამლი. ევთისმეოცი შუამიწაღია ცასა და მი-
 წას ნარის, საყმისა და ნორიჲ ევირეს შორის; ის არის ლეილა
 მიძი. რომელიჲ ამ ორ სუვირის აკავშირებს ერმეანეჲსან. საბოლო-
 თჲ უნდა ითქვას, რომ რაკი კვარჩენა რელიგიის გამოცხადება
 აპამიანისთვის, მიძი ან საკიდეო, როგორჲ კვარჩენის ნიშანი,
 რელიგიის ნიშანი ანუ სიმბოლოჲ არის. სიჭყვა რელიგია (*Le-
 ligere* "კავშირის აქტენა"), ისეჲ როგორჲ ებრაული ბერით
 ("კავშირი", რომელიჲსაჲ მარტინიან "აქტენაჲ"), ხოშ იმასეჲ ნიშ-
 ნავს ევთიმოლოგიურაჲ, რა ჟუნქციაჲ მიძს ჟუ საკიდეჲ აკისრია.

დაეკვირეჲთ ლამარის მუხისა და ხმალას ალენხის ამერებს:
 ისინი ჭრავიკულაჲ სულისკვეთებაჲ შექმნა. ევთისმეოცი მისჭირის
 წარსულს, როცა მუხას იყო, რქოს მიძიჲ იყო და საყმის შუამიწ-
 რავიჲ მისპოდა ნორიჲ ევირეს. ანუ იყო კავშირი, იყო რელიგია -
 მიძი, მაგრამ მიძი ჭანყა - ამას გვამეწობს ხმალას ალენის ხის
 ექსი

ალენს ხე ჭაპააქციეს, ძირ არ ჭანირეს წვერია.

მიძი ჭანყა, ცასეჲ წავიდა, ნოღა როგორჲ გველია

/88, № 541/.

ჲა ევამიწის ამ აქტივეჲ ჭანყა ცისა და მიწის კავშირი - რელი-
 გია.

5. ცხრავნიანი სარი. ჟუ მასი, ჟანქური, საკიდეო საყოღა-
 სევირეჲს საჭრეზიჲ არის და აპამიანი იყენებს შაჲ ყვედექორჲ,

კერძო ცოფაში, როგორც ელემენტური კულტურის საფუძვს, ზარნი, შე-
ნძლემა იხვევას, პირწმინდაპ საკულტო საგანია; ის მხილველ და მხილ-
ველ საკულტო პანთიმონტის შედგენეგემა საფუძეში, მამინათ, კი, რო-
ცა ის მათანი ცხის პირუტყვის კისერზეა შებმული, რაგან ეს ზა-
რნი, მანბალკი, მიუთხებებს, რომ პირუტყვი სამსხვერპლია. საკულ-
ტო ცხოვრებაში ზარნი იხვევ ეხვევთა აკისრია, რაც მემორიალურული
საფუძვს - ის მონოპოტულია გაანთიანთს ჯვარის ცხებში, გაახსუ-
ნოს, რომ ჰყავთ საურთე პატრონი, რომ ისინი საფინს შეაგებენ.

ერაი ავტორი, რომელიც იკვლევს სამოგაოვრული ღებინს კულ-
ტურული გარემოს პრობლემატს, სხვათა შორის, წერს: "... მუასა-
კულტურული ღებინს პირწმინდაპ რელიგიური იყო, რის განიყო უმთავრე-
სი მისი იწმინტეტი იყო კვლესია, კვლესიანთან მიმოგა-ცვლა
გმა, უჭრო მებოც, კვლესია ღებინს პაქტურებდა ღებინს ცვლა მებო-
მას, ურმინდა რა ხარის მასზე პანოკოპოტულიანს განცხას. კვლესი-
ნი-ზარებინს ხმებოც კი მანამომდა ღებინს რილს, რამბუნდაყო ისინი
სამკურნაგებენ ღებინს გვრითგორიანს. ცხოვრება ზარებინს ხმის სმუნა-
პობინს გარტლები მობკული ღებინს შიგნით ცხოვრებას ნიშნავდა"
/148, 134/. სწავლელის ეს სიგყვებში მესანთმეავტი განმარტება
იახსრის ღებინში პახატული სყვინსა, სადაც პატარა ზარის ხმას
კვისრება საფინს გვრითგორინს მებინსაბღერა -

ავთსგორს შამიკოპობით რებინს პატარა ზარია.

პავკრა, ჯმა აქაპს გავობეს, გამიოსახონს ჯვარია

/88, № 542-8/.

ეს შიში აკავშირებს საფინს ღებინს ზარსულთან და გამიხატავს
მის შინაგანს ურთიანთმასაც, ზარის ხმა აკუსტიკურად ავრთიანებებს
საფინს არა მხილველ იმ აბრით, რომ ის მონოპოტებს მას ჯვარისაკენ,
საურთე შესაკრებელიში, რათა პაპასტურებეს ეს ურთიანთ, აწამებ იმ
აბრითაც, რომ ის ყოველ მთყმებში ურთე საურთე გობრებს და სასოვბას

აღუძღვს. ბოგინურად ღრადიკალიზაციის მარცხი მიზნის უნაღწერად სანთს
 იღებს. ერთი მიჯნური ღმერთებმა ასე გამოხატეს თუ სალომას -
 "მიუგებოდა ნაბეზარს" და სუბიექტის უკუგება - შორის კავშირის:
 მათ შორის გამოშვების უფროსი ჯანსაღი და რთული ურთიერთობის ჩამოყრდენი
 მარცხს, მიუხედავად ირვევით /23,11/.

საფინანსო ტერიტორიის უმარტესად აღმართული საბარის
 თითქმის უსხვეურო, ხშირად ველი (როგორც მაგ., ირვინტალომე,
 უძლიერების თავს) სიღრმის არის ურთიერთობის მიწვევა და ნიშანი
 იმისა, რომ ეს ადგილი წმინდა მიწაა და ჯვარს უკუგებენ. საბაჟ
 მარცხს, ის წმინდა ადგილია, რაგვან მარცხს უკუგების ექვემდებარება არის
 ჩამოყრდენი. აბუგალიზაციის ტერიტორიის თავდასხმის იმისა და განმარტება
 ირვევით და კარაგისწვევით მოიკიდება "კოჭი", რის ნიშნად იქ
 ადგილობრივი თარგ-თარგ მიწობა - მისივე კოჭი, რომელიც სიღრმისეულ-
 მი მიწის ურთიერთობა, და საბარე. აქედან, ანტიკონის დანახმად, უბი-
 თავს მისივე, იქამ, კარაგე სახეობებზე ადგილობრივი იკიდებს "კოჭს",
 საბაჟ მიწებზე კოჭი და საბარე /65,68/. როგორც უხედავად, საბარე
 ჯვარის დაარსების ნიშნად მასს და საბაჟ ის მასს, იქ წმინდა მი-
 წაა ანუ კერძო. ამიტომაც "კერძო" ხშირად განმარტებულ როგორც
 ისეთ ადგილს, საბაჟ საბარე ან განმარტება მასს. მარცხს განმარტებ-
 რება განმარტებ ან განმარტებამი არ არის მიწისუფლებითი. განმარტული
 ურთიერთობის ირვევს მისი, როგორც საბარე სანთს, რ-მიწისა
 ვერ მარტევის განმარტული ხელი, განმარტის სუბიექტის ამარტებამ: მა-
 რცხ მიწებზე მიწისუფლებითი საბარე. ასეთი სიღრმის მიწისუფლებითი
 იმისა იმისა მარცხს: ხელის-მარცხს დაარსება მარცხს საბარე, ვერ
 მარცხს, ირვევს, რომ იმისა დაარსება საბარე. მარცხს
 მარცხს საბარე. ჯვარის კავშირს ურთიერთობის იქ მარცხს, საბაჟ
 მარცხს ურთიერთობის. იმისა მარცხს დაარსება ურთიერთობის მარცხს

ნაპ, რომ სწორედ ეს მარცხი უნდა უცოდნობა მის ხელახლებას /65, 79-80/. მტრები - ჯვარის ფრინველი - დაბრუნდება მარტო, როგორც ლეგენდარული მკურნალი მხარზე ან საკურნო საშუალებად ხელდება. ხოლო რასაც მხარს გამოკრავს ჯვარი, - შეშინებული კი არა-ფრანს არ გამოკრავს მხარს - ის წმიდა საგანი ხდება. ის, მსგავსად მასისა, შეიძლება ჯვარჯიხის რიგშიც იყოს /58, № 25464/.

მარცხი, როგორც საკურნო საგანი, უკავშირდება კულტურულ-მხარის ერთ მნიშვნელოვან ელემენტს - სამხსენებლო პირთაგანს; არა მხოლოდ იმ ანონის, რომ მარცხი მის მტრისადმი უკრძალოდ უკრძაოდა მას. მარცხი და საკურნო - ეს საგანი და ცხოველი არსება - თავს იყრის ან ხელახლის უფრო-მოულოდნელად ურთიერთობაში. საცემის კლასიკური ხანაში "უფროსი თავს ხელახლებს ის იმდენად, ვინაყო მარცხი და საკურნო დაკვლა უნდა იქნება..." /65, 387/.

6. ნახიჩი . საქონელი, ცხარია, ადამიანის საზრთა, მისი ცხოვრების საფუძვლი. მარცხი ის შეიძლება უფრო მცირე იყოს, ვიდრე საზრთო. საკურნო ანონის, პირველადი მასში სწორედ ის არის, რაც საზრთობზე შედის. საქონელი იმდენად შეიძლება გამოიყაროს, რაც იმდენად მასზე, რომ სწორედ კულტურაში ის არის ერთ-ერთი იმ საგან-საგანი, რომელსაც შეუძლია იყოს ის იმდენად ნაკლებად, რასაც მუდმივად მარცხობს. ამათგანს, ადამიანმა ადამიანის ის თავის ელემენტურ დანიშნულებაზე მარცხი; უფრო მცირე ანონის შესაძინის საზრთო-რობისთვის, ვიდრე აქვს საკვებას ფრინველი არსებობის შესაძრავუნებლად. ეს გამოიხატება იმდენად კულტურაში, ეს შეიძლება კურნობა და ზოგადსწორი პირველის - გამოიხატოს მუდმივად, ეს საკვება-ობის გამოიხატული აქვს აქვს საკვებას.

საკურნო წმინდა, საპირველადი არსება, - რას ნიშნავს ეს?

რისთვისაც ის ზღვის პატივს, მატრამ ის არ იკვლის ყოველდღიური პუ-
რობისათვის; უფრო მეტი: მისი პაქვლა უღვთო აქტია. სწორედ იმი-
ტომ, რომ საქონელი ჩვენი საცემის სიკეთეს სანსარა, მისი
იმავე ამ წუთისთვის, - ის არ იკვლის ყოველდღიური საკვების-
თვის, არამედ, როგორც ბესაქონელ სუბიტი გომბი იქცევიან, ის
იკვლის ლაქრობის წინ ჯვარში, ჯვარის პუნქსანაულებზე, ქორწილ-
ში, მიკვალებულის ხარჯებში. საცემის უხერხუბის ამ მნიშვნელო-
ვან, გარდაცვალებული იქნება განძირის, შეწირის სა-
ქონელი.

ხარის იქნება საცემის გენეზისში, - ადამიანის ყოფნა-არყოფ-
ნის მღვრბეზე და ეს შესაძირადვე განსაზღვრის მის უხერხუბას, ზღვის
იქნის არაფერ კრძალ, არამედ საქონელი მნიშვნელოვან მღვრბეში.
ხარის, როგორც ურთ ადგილას პაქონაზე, პასს კუჭის გენეზისში:
გენეზისთან შეურაცხყოფილი, სასწრაფოებამდე მისული კუჭი განი-
სუნებს შესაძირადვე ყველაზე სასუკეთესს, რაც კი განაჩნა უწყა-
ნაზე, - ღვთის ხარის, რომელიც არის პირველგაქცეული მსხვერპლი
ჩვენი ანგეზებში /60, 119/. - პირველი პაქული საქონელი ადამი-
ანის, როგორც ბოროტი არსების, გადარჩენისთვის. განა ამ მღვრ-
ბეზე ღვთის ხარის არ იტვირთა რელიგიის პაქუნებში მთელი სი-
ძინე, როცა ადამიანი უძებნა ხსნას უბუნავსისგან? მისი სისხლი
ისევე წინდაა და ძვირფასი, როგორც წინდაპირის პაქონილი სისხლი,
შეწირული მისი კეთილდღეობისთვის. ხარის ანგეზებში უნებებენ რებ-
ბე სახეებს, ჯერ ანგეზებში, მერევე ადამიანები, როცა ის სამ-
სხვერპლი მიჰყავთ. სხვა პირის ხარის რქაზე მტრედი ატის და ნა-
ყავს ის ჯვარის საძირქანისკენ, რომელსაც ადამიანი ურთ მისგან-
და ზღვის უნარით. ხარის რქაზე ასევე მთავარანგელოზის ან წი-
და გოგონის ხატი და მიუძღვის სამშობლოსკენ მღვიპი ახალ ღვთა-

სამიარჯიერ ხეის კარზე მოსახმარა... " /56, 14/.

"წამოცუნებულ სამსახურში, მოხსენებულ, ღვთისაჲ გინდო-
ქუს, რმერას მასხსენოჲნი, კვირუნსაჲ გინდოქუს, კვირუს მასხს-
ნოჲნი, არა ღვითონ ბიგთვალთ ღირსაჲა ღირსუღაჲა, ღვიოჲაჲა მუი-
ოქუსაჲა, ხსნიღაჲა, კურხებუღაჲა..." /38, № 25449/. საკლავის
სული, რომელიც მის სანხიღა, აქის გვამიწიოჲნი მარღა, ღვთის-
მუიოქუ მარღა, ნორიგე ღვთის კარამიქუ: ჭანა ამის მუიოქუ ეს
საკლავი არ არის გურანქუ - "კავშირი უნა და მიწისა?"

საკლავი, რომელიც არის უპირატესად ხარი, საყმოს აკავში-
რებს ღვთისმუიოქან, ხოლო ღვთისმუიოქის მუიოქუბიგ ნორიგე რმერ-
თთან, რაგან მასთან ააქუს ღვთისმუიოქს "წამოცუნებულ სამსახუ-
რი". მაგრამ იგივე საკლავი, როგორც მსხვერპლი, საყმოს კონსო-
ლიდაციონს, მისი სიმტკიცის ურთ-ურთი პირიბა. ეს კარგად ჩანს
"ხარ-ქუბიგ მუიოქუბისა" და მოკვდინის მუიოქუბიგ მისი მუიოქუბი-
ში, სადაც საკლავს ღვიოქუს გარამწყვეთი რელი აკისრია. რომელიც
სუსტი გვარის წარმოშობებში გარდევრების მიბნით კვებებთან
ძლიერ გვარს, რისთვისაც აქებებენ ღვს ("ქუბიგ"), კვარში რა-
ღვენ საკლავს ("ხარი") და ურთებებენ ღვიოს სუბვენ, რა არ
უღალავებენ ღვიოს ახარ "საყმოს", აღმარებენ რა მის სარყავს
და წინაპრებს. ეს წესი მიქებებდა აღმოსავლეთ საქარავლუს მით-
ანდის ღვიოქვის ყველა საყმომი, რაც რადასჭურვებუღა საყმონორა-
გო ღვიოქვარამი /54, 79; 51, 71; 49, 91/. ხარით მუიოქუბა მუ-
რის, ისევე როგორც სისხლიგ ნახესავთ მორის, ქორწინებდა რამუი-
ბელი ოცო. ამ წეს-რეველებს ღვიბე, რომლის რროსაც ხარის რაკლავ
გარამწყვეთი ოქუოქრია ორი გვარის სისხლიგ რანახესავებამი, ნო-
მანოქობიგაჲ რაკვებდა საპირისპირი წეს-რეველება, რომელიც ურთი
გვარის ორად გარანს და ამ გარნიღა მორის სისხლის ნახესავებისა

და ცინკან გამოიძინარე ვაღებუღებამა გავუგებინს ძროს სრუღებ-
 ბა. გუპამაგარძი გავრეღებუღი ანძრეგბის თანახმაჲ, წიკლავრთა
 და ბეჯურთა წინაჲრებმა - წიკვამი და ბეჯამი, იმი მიბნით, რთი
 ვრთმანეღეი ვორწინებინს ნება ჰქონოპათ, დაკლეს ძაღლი, რრად გატ-
 ლიკეს და მათ შუა გიიარეს. ჟუ უცხოთა ვრთიანობინსღვის წმინდა
 საკლავი იკვინს, წმინდა ცხოველი, რათა რრი გვარის წარწომადგე-
 ნეღე საშუალება ჰქონდეს სინბოღურად ვშიარონ საქრთოს საკლავის
 ხორცის ჭამით და ამით საბეუბანოჲ დაამოწმონ ვრთმა, ამის საწი-
 ნაღებეღეი ვრეგებინსას, რრთა გვარი იღეღა, კლავენ ჯრმიღურ ცხო-
 ველს ანუ, ჟუ შიეღებუა ითქვას, "ანთი-საკლავს", რრვიელიჲ არ
 იჭმევს, რრგორე "უსურმატი" და, ცხადია, ვერ შუასრუღებს ბიარე-
 ბის ჟუნქისას. თიქმინს ანაღეიღური წესი, რრმიღითაჲ ყმა იკვეღე-
 ბა სადგომან: "... ძაღლის მიკვლით მიიკვეღენ მამინ, ჟუ ნათე-
 საღი შიეღითი კლად, ან ჟუ აღარ ვშიარწიღება ჟავის გვარს და სრ-
 პის რანიე უწესობას... ვრთი ვრნიე ძაღლს მიკლავს ჟევიით და
 იძახებ: მიიკვეღათ ამ ძაღლის სისხლით (მიკვეღითინს საბეღი),
 ვე რეში აღარად ას ძღვისის შიეღეგად' მე მატიის აღარად რრ..."
 /66,40/. ძაღლის სისხლით მიკვეღილი გვარში ჟუ ჟემი მიხლოჲ წმი-
 და საკლავის სისხლის ნეშეგობით აღგებუა (იქვე, ატრ.61,356).

მიკვეღილის შერეგებინს რიგუალში (ჟუ მიკვეღთა ძაღლის მიკ-
 ვლით არ მიხებარა) ხართან ვრთად, რრგორე მნიღეღეღეღანე ვრეღეღ-
 გებში, მიწინეღეღებენ ქვამი და მასი - ასევე ქაჯავღის ნაჲღავლის
 საგნებში. "მიკვეღიღა საღეღო ხაჭს უნდა შიესწინოს ვრთი ქვამი
 და ვრცხლის მასი, ატრეღეღ უნდა დაჰკლავს ვრთი ხარე და ლეღი
 აჰჰეღოს..." /54,97/. მასი, ქვამი, საკლავი, ლეღი - აი, ეს
 არის თიქმინს ყველაღერი, რრღეჲ არის დაჰქდნეღელი კრეღის მღელი
 რიგეღეღური მხარე; ეს ყველაღერი ვეშიარებუა მიკვეღითის, აღიღეღინს

ღაღი ჯერ ჯვარში, მერე საფრში; და, რაც მნიშვნელოვანია და
 აქედან გამომდინარეობს, აროგინოს ღაღის სალოცავი, რომ კვლავ
 ჰქონდეს უფლება მოისმინოს ჯვარის კარზე გამწვანებულების სიტყვა-
 ზი: "... მენს კარზე სანთელი აუნთია, ღასი აუესია, სამსახური
 წამოუყვანებია, ღეოსი კარზე მათხმარე, გამარჯებულა..." /28,
 № 25557/.

საკვლავი მოყვანილი ხარი, რწვილი მქვიცი მტომარეობას
 უწინის ცმას საფრში, მუნებრივია, მნიშვნელოვან როლს ასრულებ-
 ძეს ნტრის მუშორიგებობს და, საბოგაბო, ძველი სამკურნო-სანოსოც-
 ლ მტრობის განქარებობს ძრის. ხარი ამ ძროს - საგანგებოძ არის
 განბაზული მისი ღერი და განქვნიობა - მურიგებობის სიმბოლოძ არის
 და ღილის განმამტკიცებელი. ღმავის საფრთხე სახელით მკვლელი,
 მურიის მამიგებელი, ასე მიმარღავს გამუყავებულ ღორღვას:

სამჯერ მამიხვე, ღორღვა, სამი პატიკად ცხვარით,
 მუთხებუ ნოსულს პატიკად ღეზრი ურნად ჯარით...

/28, № 44/.

იღო საუბარი, რომ ღეზრი ხარი ღიგურირუბს კვლღის გუნებობს-
 ში, რომ მისი წანოყვებობა პავო პასაბამი სამხვეწრო მსხვერპლ-
 მწინრვას, როგორც ურ-ურთ უწინმწინელოვანღს რიგულს სხვა რიგუ-
 აღთა მორის. როცა ისტორიულ ხანაში სოციალიზ მუორგება მყირე
 მასმეგობით, განმუორებობას ღეზრი ხარი იმავე პანიმწვლებობ არის
 "წამოყვებული". განსაყველს გამარჯენილი ღეში ღეიღვე, ღმაველ-
 ღა მონოსხლე და მანე არავრგებობს ამკლები, აროგინოსამებრ წწირავს
 ლმარის წიბა გიორგის ღეზრ ხარს. "... ღეიღვეს ღმავლებობსაღეის
 მურიგება უზხოვია და ლმარობას ღვარაკად ღეზრქორა ხარი მინუყა-
 ნია, საპაი ირრევე მხარე მნაძ განოღულ და მურიგებობის ნიშნად იღ-
 ვე სამანოი ზაუ-ზამთ და უწებობს ლმარში ღაღის საჯარვე გავმარ-

ჩამოვლენ ლაშარის გორსა, ჩამიხებოან ბინასა,
ხაფის საბილეთისა ჩაპიან ხარისასა და ევთისასა,
ნიშა ხარს რქაბე უჭრევენ პირპაპირ სამარისასა

/51,86/.

საქონელი, რეგორე ქვარის ნაპაელი, რაკი მისი ცმუბის ხელი არის
მოდენილი, მის ტერიტორიაზე იკვლის. ამას გვლისხმობს ფიქველთა
ერე-ერეი ბეღაფისა და ხვეისბერის სიტყვებში:

გარა ვარ ღურმანაული, მე ბევრგან მიქნან ჭიანთი,
მიხეცავს ლაშარის გორსა ქისტის ხარუბი რქიანთი

/51,84/

და ერეი ხვესურული იქსის ფრეგმენტი, სპაყ ქვარის საქონლის
გამტაყებლად უმუალოდ ევთისბერილი აკველინება:

მარტუამ გუპანის ქვარმა პაანახვერა ჯარსა,
ანაგურეობა ლაშქარსა იურქანის ნაჭოჭარსა.
მარტუამ ამიბირუნა ღერეფეგეღო სხვარისა,
ბეღელ-ბეღელის კარს უქრებთ მიხეხეღო ქარის რქანისა

/62,668/.

7. სამძიმარი. "ქაჯავეთ ვიარებოფიფიო, ნახირს აიქიო ვა-
დეფიფიო" - ამ სიტყვებს აფემევინიებს ღაფის ქაფაფს, მევენეს,
ქაჯავეთიან წამიფყანნილი ქაქის ქალი. ხახმიაფის წმიდა გიორგიმ
სამძიმარი გამოიფაყა ღუ გამოიხსნა ქაჯავეთიან სხვა ქაჯავეთურ
განძთან ერეაფ. ახლა კი სამძიმარი ამბობს, ქაჯავეთში დავერიფი
და საქონელს იქიდან მოვეენიფიო. ბნინის ხოლმეობითი კილო - "ვი-
არებოფიფი" - ღიფის მიწმობს, რომ სამძიმარი ხახმიაფის ქვარის
მსგავსად უფროოდლად მიგმაროს ქაჯავეთში; ხომ მიძარღვენ ამ
ეუთისბერილს -

ქაჯავეთ რაპ იარებთ, გიორგი ნეღისაფურაო?

ჩანს, თეოქოს, რომ სამედიცინო და წინადა გიორგი ძროვამიშვიტის
 "იარებნიან" გაქავეთში, მათგამ ანერევილი და სიმღერა გადმოცემის
 მხილველ ვრთვინს მოგზაურობას ხაზმაცის ჯვარისას გაქავეთისკვნი
 და ისრე სამედიცინოს ვარეში. მარტალია, წმინდა გიორგი მასთან უ-
 ზარ ბრუნებდა უკან, მათგამ არ ჩანს, რომ გაქის გალი მიღენიძეს
 იქიდან გამორეკილი წახინს, რომლის წყვეტისაჲ იქმულებდაში პასახე-
 ლებურია კარაცის ჯვარი კოპალა და არა სამედიცინო. შეიძლება მი-
 სი ეს სიტყვებში ("გაქავეთ ვიარებნიან...") მისი ბიოგრაფიის
 რომელიმე ეპიზოდს გულისხმობდეს, რომელიც უკვე მოუხრობა პავი-
 წყება. "იქვეანაჲ" სამედიცინო კი წაქლები კავშირი აქვს გაქა-
 ვეთის წახინთან და, სავრთო, სავრთვლთან. ხაზმაცის ჯვარში მას
 სრულიად განსაკუთრებული ფუნქცია აკისრია და თავისებური თავგა-
 პასაველი აქვს, რასაც ის კვლავ თავისი გადარცხს პირით ამხელს.

ჯერ ვისაუბროთ მის მარმედიცინობაზე, რომელიც წინააღმდეგობ-
 რივია და რივი ურთიერგანვიწილებელი გრადიუტი ამის ენობილი.

ვითი გრადიუტი მანახმაჲ, გაქის გალები - სამედიცინო, მღე-
 ვალი და ამეგალი ძალი ამთან ნოვაცებური. თურმე ამეობენენ:
 "აქვე პავხობევე და მევენთან (რეხისმევილებთან) არ წანოვალთ",
 არ მივეებობენენ, ვიპრე ხაზმაცის ჯვარმა არ აღუთქვა მათ სარ-
 სი წილის ვიყვია ხაზმაცში და "ძალია და მეველები" განაწილება
 მათგენ; პირიქეობა მათ, რომ რეხისმევილთა უვლები იქნებობენენ
 პასრებური ხაზმაცში ანუ იქნებობენენ ჯვარნი. აი, ამ პირიქით
 გამრავლები თავი სამმა გაქმა გალია სამედიცინოს უგრესობით
 /60,107-8/.

სხვა გრადიუტი, რომელიც თეოქოს ხუცესთა სიტყვების -
 "ცვენთ, გაქვე წაქსარნი" - განმარტებას წარმოადგენს, სახმა-
 ტის ჯვარის "მორენი" გაქავეთის ცუვეობიდან ართან გამოსხივნი,

როგორც წესი. ასევე ამბობდნენ: "ქაჯუთის წაქსრობა კიდეც ასე
 ნიშნავს, ვითომ დატყვევებული კვიანოებს და აქსნებს ამ ანგელო-
 ბებში და წამიბუკავს". ნაყოში როგორ მიხედავდნენ ტყვეობაში ეს ქა-
 ლები, ანერები ამის საბაბზე არაფერს ბოგუთხერბს.

ბლაკბერში და სატვირო ეპოსში გამოხსნილი ეს განმარტისუ-
 ლებური ქალი, მბეჭუნახავი, როგორც წესი, გამოხსნილი გმირის
 საყოლია. გმირს საყოლი მთავრებს ქაჯუთიდან, ბროლის კოტეიდან,
 ქვესკნულიდან, სადაც მბეჭუნახავს არ სურს პარჩენა და ებმარება
 თავის რკულს, ასწავლის გმირს და ხერხს უცხო ქვეყანაში. ჩვენი
 ანერები საკრალური შემოღობაა, რაგვან ის ებება კულტის დაფუძ-
 ნებას, ამიტომაც გამოხსნილი ქალი, ღუნდაც ის იყო მბეჭუნახავი
 (ასედაც არის მიჩნეული ქაქის ქალი), ვერ იქნება საყოლი მისი
 გამოხსნილი გმირისა, რადგან ეს გმირი არის ანგელოზი, ღვთისმე-
 რი; უხირო არსება.

ხაზმატის წმიდა გოგონის ტყვე ქალები თავის მიკლებიან მოს-
 ყავს ხაზმატში, მათ ბოროტს პირველი და მთავარი საბოძიარი. ბო-
 ლო საბოძიარი ასე აღაპარაკებს თავის ქალს:

"წამამიყვანა გოგონიანი,

მიც ხო ქალი ვიყავ ქაქისიო,

მამანაშვილია ქონსეც ღვირსაო,

გაქვე ქორსული სალოცავიო" /60,113/.

როგორც ვხედავთ, ქაჯუთიდან წამიყვანას, იქიდან დახსნას
 განსაკუთრებული აზრით აქვს: ის ნიშნავს რკულის ბოცვას, უფრო
 სწორად, მას მოჰყვება გაფრთხილებული ქალწული გაქრისგანაშობა.
 საბოძიარზე კიდეც ვხედავთ ასევე აღმავს: "... ის საბოძიარ ქაჯუ
 ქვესკნული ქალი გოგონი. იქ გველაშქრებო. იმას მე ვერ შევყარი
 ვრც ვინ სოფელიო", მხეცისპირში დაუსვებო. ის საბოძიარ დაუსობი.

მისურ გორგო. უფრო, რა გაგაგავს უფლებად შენა. ზამას უხარ-
 რივ, რა წაგოვანა. ცხრაჯერ წყალიში გაიბანა, სამივ საკლავ
 პაპალი... " /67, 177/. ვაუსებო ამ ეპიტოპის სხვა ჩანაწერის მი-
 ხედვით (ვერსია იგივეა, ხახმაჯარი, თლონო ოქნა, განსხვავებული
 რედაქციით): "... მაშინ ჩვენ გორგოს პაპრფამის ევშაპისთვის
 მუბი და წამოვყვანა სამთმარნი. მოგვანა ლავის ქვარში, მოუ-
 ნახლია სამთმარნი ლავის ჩაურღ. პასპვა საყარველი და ევლარ ნა-
 ხა სამთმარნი ხარხმა" /6, 79/.

არ არის ძველი ამ მონახარბში წმიდა გორგოს უმჯავრესი
 სასწავლი პავინახოთ. ეპიტოპი აგებულია საყვლელოთაო გავრღე-
 ბურ მოგვებ, რომელით აგრევე პაუკავშირდა კაპაროკიველ წმიდანის
 სახელს და მყარნი აგრელი პაკაუს მის მიმოსურ ბიოგრაფიამი. წმი-
 და მხეპარნი პახხნის წარმართი მფრის ასურს გველეშაპისგან, რა-
 მელით ნივყვანეს ის მსხვერპლად და ამ სასწავლის ძალით ქრის-
 ტეს ჩაურღვი მოაქვებს ქაღურს, მფრეს და მივლის ქალაქს. ეფვი არ
 არის, რამ სამთმარის ეპიტოპი ქაჯავთის მფრელებში წმიდა გ-
 ორგოს კლასიკური გმირობის ხვესურველი ვარინფთა; რამ ის წმიდა
 გორგოს კანონიკური "ცხოვრებობან" მოფის და ევრ ჩაიხველება სა-
 ვრამთრისს სივყვთის აგრელიობრივ, პამოკიოებებელ ვარინფთა. ხა-
 მაფის ქვარი - ხახმაფის წმიდა გორგო იმურებს ლავისი მოსახე-
 ლე წმიდანის არქეოლოგი ქვავას, ქაჯავთი ენაგვლება იმ წარმარ-
 თელ ქალაქს, რომელით წმიდა მხეპარნი გველეშაპის ძალაობისგან
 იხხნა, ხოლო ქაქის ქალი იმ ვსახელო უფლისწულს, რამელით მან
 გველეშაპის ხახას გამოსგაყა, ქრისთიანული ჩაურღვი მოაქვია. ხხნა
 ამ ქრისთიანულ ანდრებში ფეშმარით სარწმუნობადე მოქვავის ოლო-
 ფასია.

ქაჯავთისა და წარმართელი ქალაქის (ლასიის) იგივეობა უფ-

რომ ღვაღლაჩინთა ქაჯავეთ-ქისტუთის მიმოსურნი იგოვეთბის ჭოგნძე, რადგან ქისტუბს და, საბოგაძოპ, ჩრდილო ქაჯასიის მუღოძეღე მას-მადიან ტოძებს ქარავეღ მითვეღა საყმეოვი უპირასტესაპ საჩმეღნო-ვბრლოვი წიშინთ უპირისპირებთან, რომორც უჩაქლოვბს ჩაქლიანვბი, რომღებოც მნიშა გიორგის რელიგიას აღოარებუნ და ამის რასტურაპ, ძველი მუღაგინის ჭეშინთ, "ქუარის მსახურნი არიან".

განსხვავებით მნიშა გიორგის მიერ ნოქყაღლი წარმარეული ქა-ლაქისგან, ქაჯავეთი ქაჯავეთაძვე დაჩა; ამის საწაღლოპ ქაჯაბ ხელწინთის ასული საწმინარი ხახმაგის მნიშა გიორგის წყაღობით ლეონსღვიღის რანგში ამაღლდა და სრულიაპ უნოკაღური აფიღო დაი-ჭირა სხვა ლეონსღვიღა მარის. ის ხახმაგის ჯვარნა ლეონს მოღჯე მამოიგვანა ხახმაგში; და მოქე ისე ღრნაპ შევეღისა ლეონს ღოძმეს, რომ სავსებით მუერწყა მას. საყმის წარმეოგვენამი "გიორგინ საწმინარ ვრთინ" /68, 42/; საყმის არ აბრკოღებს ის გარეშეღა, რომ გიორგი მანარი, საწმინარი - გიორგი: "გიორგინ საწმინარ ვრთინ, ვრთ ხოღვიღინ". როცა ახსენებუნ ხახმაგის ჯვარს, საყმის ცნობი-ვრეღამი ჩნებდა ირნი პირნი ვრთი ჯვარისა, ვრთი ლეონსღვიღისა - "გიორგი ნაღვარმეღენივრი" და "ხელი საწმინარი, ცუღ-ღიღიანი". საყმი ვერეღს ვრთ ლეონსღვიღში, ვრთ ლეონს არსებამი ანიშა-ანიშისის ვრთიანობას. ქაჯავეთისკენ გავმართა მუღარნი, "ნაღვარ-ში მუღერღვაღი", - იპოღი ანიშისი და დაბრუნდა იქიპან ანიშასთან ვრთაპ, რათა საწმინარე გავრეონეღვიღეღენ ხახმაგის ჯვარში. საყმი ვერეღს ინი ლეონსღვიღე და ამაღე ირის ესქაგოღვიღ ვრთი-ანიშას, რომ "მუქმნა იმერე-მა კასი ლეონს ხაგაპ, ლეონს ხაგაპ მუქმნა იგი, მანაკაღა და ლეონსაღა მუქმნა" (გამ. 1, 27). ვრთ-მარეგაპ, ლეონს ხაგს ასახივრეღს ხახმაგის ჯვარნი, ლეონსღვიღი.

ფრეზიარისგან, ის დედაკაცად და მამაკაცად არის შექცეული.

ხანმამის ჯვარი ყოველ კონკრეტულ შემთხვევაში მოქმედებს არა როგორც ცალკე მამრი და ცალკე დედრი, არამედ ზვევისი მთლიან-ნი ბუნებით, დედრულ-მამრული ურთიანობით; დედრი ფიქრულადებს მის მამაკურ გამოცხადებაში, რაც ზვალსაჩინოდ იკვებება სხვა რეზონ-დულითა ფრეზი, როგორც მამ., ამ რეჟსში:

ლენო, სად მიბრით, ქვესურნო, სად მიხერით. ქარებულასა,
 შინ გიგასსა გუბანის ჯვარი, ყურიოდა ქარებულასა,
 მოგყვებასა ქაქმამის ჯვარი, გირიოდა ქარებულასა

/88, № 171/.

მამრი იკვნი ზვეს რაღაც სახით მამრის მის დედრულ გამოცხადებაში, როგორც გვარდმუნებენ სამთომარის ნაქადაგარები, სადაც მისი უ-ნაური ზვეტაპასაცალია მოხერხობილი.

სამთომარის ნაქადაგარი და მისი ანდრეზი ურთიანდეს ავსებებს; ურთი და მუორე სხვადასხვა ასპექტით გვიმიხვებს სამთომარის ბუნე-ბას რ მისი მოვლენის, ანუ საფრთხი გამოცხადებებს არსს. ანდრეზი ასევე მინაარსის არის: ვაჟს სამთომარის სრულიად კონკრეტული ქა-ლის სახით ეცხადება, ცხურობს მის სახელში, დიასახლისობს. ეჭვს აიღებენ, რომ ის არ არის ზვეტებშივე ქალი, ან სულაც ქალი არ არის; სამთომარის სასწაულსაც ჩაიბრუნს და სახელიდან წავს. მოგყვალს მ. თანაურის ჩანაწერი:

"ქაქმამის ჯვარ ქალის ალით შვეტებშივე ხოლიგას კისთან.

მის სპობილვას სავრბოე ქასრის ძირძიით რქრო მალგისა და ბეჭდის გამაღება. ზვეს ნებზე მასვლივას დიაცად, ჯვამ ეღენე ურთი მრავ. დედამეორე რეგნებშივე ჩემის შეიღის დიაცად. ის კი არ ვის, სახევენ ხან ყოფილ. ურზხან დედამთლილსად ურთი - შინ მიბრავ მავლივ, მასანთომ მინებენ. დეითონ ქვენე, ურთი დედამთლილს.

ქ "მასანთონა" - სარტულ-ლო ნამუხერები; ნაქადაგარები ან სიფ-

Մաշտոցյաց, իր ընդ լի սր խոյրսն սնաց. ո բըքամեղ թմար; իր
 մասնը, թոք լիսն ոքաց, թեք-եղ իհարցամբը հարողոքնսառ. Նազո
 թղլապ, հանքեղ, սո սարմոց յսահոնաց թոք ոքցաց սմաննընդ:
 ո մաղթողոք ծոցթոսնը ծոցթոքն յսննցնաց. ոս սծա իսն յթեթոք. թեթոք
 ո մասնեղ իր յլիսն, համար հարթոսն թոք, յթեթոք - ըսն
 ելիթոքոքաց, ըսնաց հան թեթոք. մաթո լիսն թամսեթոքեղ. իր յո-
 ելիթոքն թոքնընդ, մասնեղ մաթոթոքն, թեթոք յոթոք թամս-
 թոքնընդ, թոքոսն թեթոքն թոք. ո լիսն թամսեթոքն, ո լիսն թամսեթոքն
 սլ մասնը. ո թոքոսն թամսեթոքնընդ - ըսն լիսն սրխոյրսն սնաց.
 թոքոք թոքեղ լիսն համարսն, յսնընդ ելիթոքաց, լիսն սր յթեթո-
 թոքաց. յթեթոքն թոքոսն, իրոն ըս լիսն սր յթեթոքն սնաց" /68, 45/.

Սամեղմարն յթեթոքն լիսն թոքն թոքոսն թոքն թոքն թոքն թոքն
 սն, իրն ըս լիսն յթեթոքն սրխոյրսն սն սրն լիսն յթեթոքն; յթեթո
 թեթոք: ոս սր սրն հարթոքնընդ թոքոսն. թոքնեղ թոքն յթեթոքն-
 թոքն թեթոքն եթոքն, իրն ըս "լիսն յթեթոքն" յթեթո Կոքն սրն յթեթո
 թոքն սթեթոքն մասնեղ: եթեթոքն հարթոքն, թեթոքն թեթեթոքն թոք-
 յո սրսթոքն սմեթոքն. "լիսն", թոքոք, յթեթո թեթոքն. ոս
 սթեթոքն, իրն թոքն "լիսն" սրսթ լիսն յթեթոքն սր սրն, սրսթ,
 յթեթոքնընդ, թոքոսն յո սր յթեթոքն. "ո թոքոսն թամսեթոքնընդ",
 յ.ո. թոքոք թոքեղ: թոքն յթեթոքն լիսն, թեթոքն լիսն
 թեթեթոքն սր սթեթոքն. թոքնեթոքն սր հան, յթե լիսն սր մա
 թոքն յթեթոքն յթեթոքն: թոքն սր յթեթոքն - ոս թեթ-
 ոքնընդ թոքնեթոքն յթեթոքն, - իրն թոքն յթեթոքն սր սրն, "լի-
 լիսն սր յթեթոքն". ըս թեթոքն թոքոքն սամեղմարն սրնընդ
 թոքն թոքն լիսնընդ սամեթոքն. յթեթոքն յթեթոքն սամեղմարն յթեթոք-
 թոքն յթեթոքն յթեթոքն: "... թոքն լիսն սր յթեթոքնընդ թեթ-
 թեթոքն. յթեթոքն յթեթոքն յթեթոքն" /68, 49/.

და იცვასავე", გამოგზიბილება საბოლოო გამოცდებური ქმარი, რომელ-
მაც ვერ ნიამხარხა, რაც ყოლ-ქმარს მორის უნდა მიმხდარიყო. ერთ
მიწათხრობში ასეთი უიხარება: "... ეფუკაცისთან რა პაწებობან,
ის რა უნდა მიქნისავე, პაიარგისავე. კაც-ბიაც რა მადგებიან
ანსრა, პაიარგისავე..." /68, 49/. "პაიარგისავე", - ამბობს გაწ-
ბილებური კაცი, ანუ ქრებოპაო, რაგან სამიძიარი მიუხედავებელია
კაც-ბიაცის საქმისთვის.

გამოცდებიდან არ ჩანს, რა მიზნით მაქციერობს ხახმასის ჯუ-
რი მოკვდავის ოჯახში; ნუთუ მხოლოდ იმისთვის ფრიალებს იქ ნაყნო-
ბი ბიაცის სახით რამდენიმე ხანს, რომ გააოგნოს ეფუ-
კაცი ან პაუჭოვს ანდრეძაო ღვინი - მისანთში ზეის საცბის ჩაჭ-
ეობა, როგორც ნაქადაგარში ათქმევირებს ღვინს მიქნეს -

საღალობდენი პავაცხენიერი,

საიკანა ზეის ჩავაგვიერი?

ნუთუ ასეთი საქციელი მხოლოდ ქაქური რეკივირება მოჩულებული სამ-
ბიძირში? გავუენოთ სამიძიარის ნაქადაგარ ღვესებმა.

ნაქადაგარებში, რომლებიც ზ.ოზიურის მიერ არის გამოცდენი-
ლი და ჩარხული სამივირთო კვლევის სფეროში /68, 45-7/, სამიძიარ-
ის ღვინსადავარი მოკვდავის ოჯახში სხვა კუთხით არის პანახული
და გამოცდებული. ჩვენ საქმი გვაქვს ძლიერი პოეტური მადგობრივ
ფქვსებთან, სპაც ბიბი მამიძეგეობით, საკმაოდ ძუნძა, რაც
აქლიერებს ექსპრესიულირებას, გამოცდებულია სამიძიარის ქვევები,
რასაც ის ღვინს ფრის სახელი სჩაბის. ეფუკაცი ფრიალებს ოჯახში,
საქმიანობს: "საყრისა, ვარც 'ა ჩაუგვიერი", "საღალობდენი ზე
ექციერი, ბეღლის გული ჩაუგვიერი", "ფრია-ღახმასის ვიცი-
ერი"; ის ღვინს იმეობს და კვლეობს ეფუკაციის ღვინსამებრ: "ნა-
ოციანი ჩავიღვიერი, ქოქომონ გავამრიალერი", "ფრიავე საყრისა
ვიგებვიერი, ქოქომინსა ვიცივიერი", "გავიკრებვიერი ღვინსადავარ-

აქედან ცხადად ჩანს, რომ სამედიცინოს დოქტორი აბუღელოზურად ციხის ჩარდახში სრულდებოდა არ არის გამომავლებული კოლ-ქმირული ურთიერ-
 თობისთვის, ის არ არის საქონლობითი სარეველი. სამედიცინო გაურბინ
 ახლო კავშირს ვაყვან, იმაზე მივხარხარ, რის უფლებასაც თავად ქა-
 ლი იძლევა, სტუმარიც გარბის უკანმოუხედავად, მათი ყოველგვარი
 ურთიერობა წყდება, ხოლო ვაჟს ბეჭედიც ენებინს გამოჩენა, რი-
 გორც მნიშვნელოვანი კანონის პარალელა, კოვდაც და სიჩუბვილაც ეთ-
 ვლება, რაზეც მიგვანთბნებს ჭეჭსთვის ბოლო სტორიკონი - მიმხედვებო
 მანაკორობითაო.

აი, რას ამბობს მწერალად წასული სამედიცინო ვაჟი, რომლის-
 დვისაც ვაქვ ცხადია, რომ შეესაყა და ამით პაარევიც ურთიერობ-
 მა; მოიხრონა, რისი ნიშნაც გულისცემა არ უნდა გავულო. ამითომ
 ამბობს სამედიცინო მიყოვებულ ვაჟი, - კოვცის ჩამოქნელობა მიმ-
 გვებოდაო. მოჩაღურ აქრდაღვას სქესური ურთიერობისას ლევისი გა-
 მიხატვლება აქვს ამ აქვის ჭიბიჯურ შევდებლობაში. პრიაღვი ან-
 პრებებში, როგორც პავინახეც, ვაჟი ქალის ნიშნებებს ეგრ აცვობს
 სამედიცინოს ან ურთიერობის ბეჭებლთან მიხედვისას ქალი ქრება
 ("პაიქარგისაც"); ეს ჭიბიჯური უცნაურობა ლე შეესაბამება ლევი-
 პაღვიც გაცხადებულა ნაქაპაქარში სამედიცინოს პირით, თიქვიც
 სტორიკონიკვილაც: "ვიარებოვი ქალივითაო...", "ნენრა ქალაპა მია-
 ვიქვივივი...", "ქალურა ჩამაუარვივი...", "ქალის ჭაჭანაც ჩა-
 ვივივივი..." და სხვ., რაც ნიხლოც იმას ნიშნავს, რომ სამედიცინო-
 რი, როგორც ქვარი, ანგელოზური არსება, არ არის ქალიც და მას,
 როცა გარემოება მიიხეობს, უხეება ქალაც ქიღვა.

რას უნდა ნიშნავდეს სამედიცინოს ეს უცნაური საქვილი, რომ
 მივსაც ძველიც გამარტვება და ახსნა ნიშნებებს ჩვეულებრივი, ცო-
 თითი ჭვალაბრისით. მისი საქვილიც ისევე აქვს ნიშნებიც და ბუნებრივ-

ნებნით მიყუდრი, როგორც ხვესურჯთის საცემობში ვრთ პრთს მიტყილურ
 ტამქარნი, თიხქმინს საბოტაპოვებრნი ინსტოტუტაქ ქუტური სწორფრთბის
 წეს-ჩვეულება, რომინის ინსტოტატრარაქ, პამიჭუდწებლარ შიქიძლუბა ტუტუ-
 ლინებოქეს სამიძინარნი ლუვის ნაქაპატარუბიქ^ქ შიუსაძლუბლუა, ამინთ
 არ იხსნებოქეს სწორფრთბის წეს-ჩვეულების ტახოტანა (ჩვენი არ
 შიქიძლუბართ მინი ინსტოტრული ჟესუბინსა და წარბოშობის კუტუა-
 ძიუბამი), მატრამი ეს ანალოტია სამიუალებას ტუაძლუეს ტაქოქთ
 შიბი სწორფრთბის რეალურ სინამიქვილესა და მის მიოთსურ სინამიქვი-
 ლეს ბორის.

საჯუდქლთან ალწვირილუბა ამ წეს-ჩვეულებინსა, რიბვილიუ ტა-
 მირნიტხავს ბიქრელე პაბოქიქებულებას მის მიძართ და ტარეში ტვალ-
 საბრინს მასბე /4/, ტუიჩვენებს, რიბ ის წარბოტაქვინა, საცემის
 ინსტოტრინს რეკაპანსიბიუ კა, შიკაქარაქ პაქვინილი წესუბის სისტემას,
 სპაქუ ტაბუაღისწინებუღია ტრევილი წვირილუბანი და ნოსალაქინელი კა-
 ბუსი. ამ ჩვეულებამი ინსტოტატივა ქალს კუტუენის, ის მიქის მას-
 თანი ტოჭენისა და საცემის სურვილით და ვრთაქ ტოჭენის (კონქრეტუ-
 ლარ, წოღის) პრთსაყ ის ტანატუბს ურთივრთობას, უქუბს რა ბილარს
 ვაჭის ვნებუბს და წესით აქრძალულ ტამილ რიბებს. იქმინება შიბამჭ-
 პილუბა, თიხქმის ამ ჩვეულების წესუბი ქალის პაქვინილია და ბიქ-
 ლი ჩვეულებამი მისტანი იქუბქეს პასაბამს, ისევე როგორც ქალ
 პტას, ხვესურჯილი ანქრების თანახმარ, კვარის ქაქატობის ინსტო-
 ტუტის ტენეშინში.

სწორფრთბა ბორის - ეს ტარეკუვალი წესი - იქრძალუბა არა
 მიხლოქ ბორიქილი კავშირი, არამიქ კანონიქრი კალქმირობამ. ამ
 მიუკვარი კანონის შიბმიქლენი რკულის ტამიქუხეში ართან და ისევე

ქ ასეცი ტვალსაბრინის ტატარებულია ტ.ქატარინის ტეშისუბში "წმინ-
 და პაჭუბი" /111,117.

მიოკვეთებიან საცნობარ, როგორც ინტელის ჩამოყვანი. ურთაპ "წილა-ბეგინი" განმავლიობაში, როგორც აბგილობრივ ურთაპებზე ამ ჩვეულებას (სწორწილობას), როგორც კი ქალი შეაფუტოს, რომ მის სწორფერ ვაჟს "სხვა" სიფვარულით უფვარს და მოსწონს ის, ქალი სფუტებს სწორწილობის სანოღს და მიბის, რათა ალარ დაბრუნდეს უკან. ხორციელი ქალი იქუტა, როგორც სამიძიბარი, იმიორებ მის "არქვიკიკურ" საქუიღის, რომ ალკვეთს ვაჟის სურვილი. ვაჟმა არ უნდა მიწონოს ლეისი სწორფერი, როგორც დედაკაცი - ეს კანონი გაფრთხილებასავით ვაისმის სამიძიბარის სიფუტებში, რიღებში და-ჟინებში გაბაბის ნაქაბაგარობან ნაქაბაგარში: "ამუღეაურთ იმი-პასაო ქალი საყოღე მავსწიწიბიბი", "მივრღელურსა გახუასაო საყოღე ვქონებობიბი", "ამუღეაურთ იმიბამაო ცოლად მავვანა მამიბობიბი"...

ამიარა ამ სიფუტების სავუღეურთანი კილო, რიბილთაო ის კრძალავს სწორფერთა ურწინებას და მათ უხვეგრრბას აწესებს. მას შეუძლო ვეჭვა: "ვესიავ ჩემ წესივ", როგორც კისტევი ხოლო-გას იჯახბი მისანთობებზე სამი ნაჭკუის განი ვეჭვა, როცა პააბუ-სა ეს ჩვეულება: "ვესი ხქნიბილთავ, ვესიავ ჩემ წესივ", და მი-ვფარა ლვალ.

ამით ანოწურა ქადავეთის განდი, რიწილის ფუღა სავანი სავ-რღურთა ლეისი ბუნებით და სავუღეო პანიმენებია აქვს.

ბავინფეო მასიბი და პავასრღეო სამიძიბარობი, რიწილის მიბიბივი ვამთევი - "ფელი-ღიღანი" ქალური ნიშნიბი მასთან იჩენს მისგავსე-ბას, და მასი ხომ ქალის სამკაულებობი არის მიბიკული.

ჩრდილის ფონდგეოლოგიური სახეისხევაობა - "აღვისფანი" ლაბაში ზღვის
 ასოციაციის რეზერვს, რასაც კვლავ ეროვნული ჯალჯარი ბუნებრივი აღიარა-
 რებამდე მივყავართ.

ჯვარის ეროვნული ძეგლისებრება, ჩვეულებრივი ეროვნული გან-
 განსხვავებით, ის არის, რომ იგი იმ სახით არ არის დაკვირვებული, რა
 სახითაც მას მოქმედებაში ვხვდებით, როცა ის გამოიხატება ბუნება
 საფრთხის წინ დასაცავად არის. ყოველი გამოიხატება ბუნება
 და ხელახლა უნდა "ამეგრესი", "ახიბასი", "მეოკაბისი", - მონათესა
 და მეომრის როგორც დასაცავად გამოიხატება ჯალი. მისი სამკურნელი
 ინახება საგანგებო მარაგებში, როგორც მას-განძი. ეროვნული "ამე-
 გრესი" ანუ "მეოკაბისი" უფრო მეტად მხარე ინახა აქვს, ვისაც ხელ
 უნდა ვაყრას ის მივიღოთ ინახვის ეროვნული და ბუნებაში. ეს მეომრის
 მიერ არის ანუ მკურნელი სამკურნელი ნივთიანებაში. ეს პირი, როცა
 მოხდება ეროვნული ადრის ერო, ფუნქციონირებს და უნდა მივიღოთ, ჩვენი
 მივხდებით იმ ადრის, სადაც ეროვნული "სამკურნელი" და სამკურნელი -
 მარაგები, ჯვრები, მანქანები, მიბრუნება და სხვა. - ინახება,
 და ვხვდებით ინახვის მივიღოთ, ვისი ეროვნული ასამეგრესი არის
 მიხედვით:

"პალეოლოგიური ნივთიანება, მინის ეროვნული საბუნების
 კარისა' კამალის პალეოლოგიური ნივთიანება" /62,7-8/; მან-
 რამი ეროვნული მკურნელი და მივიღოთ ეროვნული მეოკაბისი მივიღოთ,
 ის სამკურნელი უნდა იყოს განსაკუთრებული ნივთიანება /62,174/.

ეროვნული ადრის საბუნების რეზერვს, რომელიც სრულ ნივთიანება-
 ში მივიღოთ ეროვნული /62,275/. მკურნელი ნივთიანება მივიღოთ, უნდა
 ან ნივთიანების მივიღოთ სხვა, რომ მისი ხილიც ყველას მი-
 ვიღოთ; ეროვნული ნივთიანების მივიღოთ, ჯვარსხვის სახე, რომ
 ხელახლა ადრის მივიღოთ ნივთიანება ხელი. ეროვნული გამოიხატება საფ-

მოსაზრების მარტლაც ჯვარჩენის მოკლედაა, ის უფრო მეტს ხედავს ჯვარის მარტლაცში, ვიდრე მარტლაცზე შეაღწევა შეიძლება განიხილოს: "ქმარადის მარტლაც ისეთ მარტლაც იყვინსავ, რე შორით გამოგონებდით- თავ იმის მარტლაცის ურთილსავ. ამრავ ბაქაბებით იყვინსავ მარტლაც, რე შევალე არ იყვინისავ" /62,572/. "შვალე არ იყვინისავ" - რეგორე ხედას ჯვარჩენის მრთს, რეცა ლეონიშვილი თავისი ბრწყინვალეობით აცხადებს თავს ხორციელის შევალენ: "... ახვრავ ვიპობინსავ თავიპ' ვიპობინსავით ამინხვარ ხავიპ' პამქარე ვიპობინის თავზე ტრევის ადით. რე პაქავ, ისეთ მუქე უხვევისავ, რე კავილ შევალე ვერ მავრეიპავ" /68,192/.

რეგორე ვხედავთ, სავდომქრედიგორე შევრედაში, მის მავსინია-ლურ სავხეხრეზე, მრთეა უმანბრედა ჯვარჩენის ბუნებრივ სავანს, რევილსავ ჯვარი ირრევის თავის მანეხესკავითის. სავდომს პა, კერძორ, ჯვარის მსახურის (მეორეშავს) მიმანიც ეს არის: მრთეა-ში განიხილოს პა განიყაროს ჯვარის ძალა. ამიგონავ ის არა მხოლოე სავრალური ნივითა, არამეცე ცოცხალი არსებაე არის, შევიცა აპამინის ხელიე ქმინილი, რეშლის მიმართ ხორციელი ისეთ სიჭეცეცებს იყვინებს, რევილემი მხოლოე ცოცხალეა კლსის პა აპამინის მიმართ იხმარება; მრთეა ვი არ გამოაქვთ, არამეცე მას გამოადრძანებენ, ვი არ პასებენ, არამეცე პაბრძანებენ პა ა.შ. ამლოგორე ვი-შარებაა ძველ უარსულ ტექსტებში. ამ ნიშნით ვრეშანეთს უპირის-პირება სავრალური პა სავრო ნივითი: "პა მოხვანენს მიქნადორ-რეცა ხავნი წმინდაეა ნიყიქვლეა კეტრესი პა კავლესი პა ნაილენი წმინდისა მარტლაცე მოყიქვლისანი პა ნიხხუნეს სიგენი..." /95,3/.

მრთეს, რეგორე ცოცხალ არსებას, რევილემი სვლესმეცეცე ლეონიშვილი, შეიძლება ქვინეს თავგაპასავალი, იქეს ამრევის გინდაე, იყრს სავუთარი თავის განიხილნიელი ტეკეობიპან, რეცაე მრეცეცენის წმინდა გორგისა შე მთავარანგელოზის სანსავლები ურე-

ლომე ქვეყანაში. ასეცხი პრემია ვაჟა-ფშაველას მითხრობაში "პრო-
მა", სადაც მცირე მასშტაბით ის მარტოვე იმეორებს ბენიამინი ნახს-
ტებში მდებარეობის სასწრაფო სიყვარული და მისი ნაწარმო-
ებში სავსებით რეალისტური და ურთიერთპატივისცემის, მი-
მართული იმის მიხედვით, ვინც ამ საკრძალო საგანში "უბრალო
კომბინი" მივს ვერაფერს ხედავს, როგორც ის მიხედავს ამ მიხედვით-
ბაში, ხედავს რამე ძალიან გამოგლეჯენ ხელიდან მარტოს. ავტო-
რი და მისი ნათესავები, როგორც ანდრის გამომხიველი და დაეპ-
მთავარი გინორის - მარტოს შინაგანი "პროგრესის" აღწერის, საფ-
მის პრინციპული გეგმა და მიმდინამი განიგის მის წევრი საკრძალო
რეალის. მიმდინამი ამინაწილებში "პროგრესი", როგორც საფ-
მისი სინტეზისაში გამომხიველებში პირველი წევრი.

"არც ერთი დღეა შეიღეს არ გაუფრთხილებოდა ისე, როგორც
მეტი მარტოს უფრთხილებოდა. მთელი ძალი და მძევმა ხაზისა -
და ხაზისა - მუცის მარტოგვინი ამ მარტოში იყო მარტოსული.
მარტოსი მარტოსთან ერთად მარტოსი იმეორება ფშაველას ხევის ილ-
ბალი, მარტოსი იყო იმისი საქმე..."

"... ვიძვე მარტოს არსებობს ქვეყანაში, ხედავს მისი უნდა
იყო და ხაზობა-მეორებში იმ სახით, რა სახითაც მისი ვხედავს;
მარტოს და მისი, ხოლო მარტოსივენი ყველავენი და ყველავენი ხაზობა
ნი. როცა მარტოს და მისი მარტოსი, მარტოსი მარტოსი უნდა
მარტოსი, მარტოსი და მარტოსის სახითვე იყო მარტოსი
მარტოსი. ხაზობა იმის და მარტოსი მარტოსი, როგორც მარტოსი მარტოსი-
ლებს".

მარტოსი და მარტოსი მარტოსი

"ყველა მარტოსი მარტოსი მარტოსი, - მარტოსი მარტოსი
როცა მარტოსი მარტოსი მარტოსი მარტოსი მარტოსი მარტოსი მარტოსი"

(სრულიად სპონტანურად) იმ სიმბოლოები, რომელსაც მიმართავდნენ აგრეთვე სიყვარული ხანაში რელიგიური ყველაზე მეტად მისი გამოხატვა-ბად (წარმოგვინა ქრისტიანობა, როგორც უკლებიანი ანუ ქრისტიანობა "საყვარის" ხეობა და ხეობის სიმბოლოება უკლებიანი მამათა წაწერებ-ში და კატაქუმენების კვლეობა).

არასაკუთრად ღვთის-სიმბოლოებში ერთი მათგანი მათგანია მათგან-თან, რომელიც ბრძოლაში მიუძღვის საყვარის; ერთი მათგანია მათგან-წინააღმდეგობის სახისგან, მას ხეობაში მხარზე ერთმანეთს უკლებს, ხოლო ეს ისევე მიუძღვის, როგორც ადამიანის პავლასი და მათგანსავე ხეობა.

დავინახოთ მათგანსავე ხომალტის ხანაისასა,
 ანისხანის თანაობისა, ანუ უკლებსა და უკლებსა,
 მხარზე მათგანსა ერთმანეთსა და ერთსა და ერთსა,
 მათგანსავე მათგანსა, სახელს ახსენებებს მათგანსა.

/37, 123/.

მეორევე უკლებსავე მათგანსა და ერთსა და ერთსა და ერთსა
 მათგანსავე მათგანსა:

მეორევე მათგანსა, მეორევე მათგანსა,
 მათგანსავე მათგანსა, მეორევე მათგანსა,
 მათგანსავე მათგანსა მათგანსა მათგანსა

/88, № 60/.

მეორევე მათგანსა, მეორევე მათგანსა, უკლებსავე მათგანსა -
 ან სრული მათგანსავე მათგანსა. როგორც ბრძოლის მათგანსავე
 ერთი მათგანსავე მათგანსა მათგანსა მათგანსა მათგანსა -
 და:

დავინახოთ მათგანსავე მათგანსავე მათგანსავე,
 მათგანსავე მათგანსავე მათგანსავე მათგანსავე

/68, № 59/.

აიღო ხელში საში ვერცხლის სასი, მხარზე რჩომა გამოდო და უდაბლო-
 ბით პირდაპირ საბოლოო კლდეზე დაეშო პირდაუტყვე. ხალხი ვერ გააფა-
 ვა, გაფედა მთის რივი მონი და წამოიღო ქვეისბერი. ღოვმა ურთი
 რივი კლდე წამოიღო, ღვზე განიერი იყო ეს კლდე და ქვეისბერი ამ
 კლდეზე მყო მხედა და მიჯაროი. ღოვმა კლდე ვერსნახედარზე იყო
 წამოიღო, რომ გვერდი არ გააუქცევია და ქვეისბერიც მან ჩამო-
 იყოლა. ჩამოვიდა ხალხს პირდაპირ ადგილობრივ მხილას. ქვეისბერი
 იყო მიშვიდაპ ჩამოვიდა, რომ გულიც არ შეშინებოდა. ღოვი და კლდე
 რომ გაჩერდა, ქვეისბერი მიშვიდაპ გადმოვიდა ღოვის ჩამოგანრი
 კლდეზე და პირმის წკარუნით გამოვიდა ხალხი. პრემი მხარზე
 ვიყო და მასზე იყო ისე ხელში ვიყინა...“ /65, რ. 19/

პრემი ღოვისი საკრავრი ძალიან მიქსიში მხილისბრის ხელში
 აღწევს, ანუ იმ პირის ხელში, რომელსაც ჯარისსაგან აქვს უფლება
 მიღებული ხელი ქვაროს ჯარის სინდროპს - პრემის. ამიტომაც
 მიშვიდაპ მიშვიდაპი მიქარე ვიყო. "სამკარავრი პრემის ვა-
 ხან... მიქარავრი აქვენი" /68, 109/; ამრიგად, არსებობს გარკვე-
 ული ანალიზი პრემისა და იმ ღვედრევი მიქარავრის შორის, რომელ-
 ღაც ხელზე სამკარავრი (ან სამკარავრი) ვიყინა ღვედრევილის განაბ-
 რებზე. "... რომ გუანის ჯარი მიქარავრი, ნისლით არი-
 ანტივი ნიქვენი. ამ პრემს მთლიან მიშვიდაპი, ხელზე გაა-
 იფედა სამკარავრის. გამოავრი ღვედრევი განვიდა იყო ვა-

* ეს საბოლოო ანტივი ვიყინა, რომლის გუანის საბოლოოს მიშ-
 ვარანტივილის საბოლოო მიქარავრი, გამოავრევილი უნდა ვიქარავრი
 მიშვიდაპი "მიქარე ვიყო". იქონი მთლიან მიშვიდაპი
 ვიქარავრი: ხელისბერი სლოვერის ვიქარავრი, რომელიც არსებობს სა-
 ხით დაჭრევიდა ხელზე ღვედრევი, და მას ღვედრევი განვიდა.

„პარაკვეთობა გუბანის ჯვარს...“ /60,144/. ასე იქვეყნა ზოგადი
 გაიგებოდა, გუბანის ჯვარის მკვარე და სხვა მკვარეებში, რთვილთა
 სანებლები შემოიხსნა საფრთხეა ხსოვნას. სამკვარეო ქსოვილი მაშინ
 ამოქმედდება ზღვისი ჭრუჭრით, როცა მკვარე ამოიღებენ მას და
 ხელზე გადამოხდენ. ასევე მრთობის სამკვარეო მაშინ იჭრენ ზღვის
 ძალას ჯვარის მიხედვით, როცა ამოღებულთა ფაგრუტობანი, სპაყ
 ის იწინებდა, და მრთობის ჭანბეა შედგებულ. ამრიგად, მკვარე, რთ-
 ვილსავე გაწვივრი ხელზე სამკვარეო აქვს გადამოხდენილი, შეიძლება
 შევსაგროოთ იმავე სამკვარეოებშით შევამოხდო მრთობას. მათ შორის
 სრულიად გარკვეული ანალოგია არსებობს ისტორიულ შრილიში; აქ
 მხოლოდ ანალოგიაზე შეიძლება იყოს ლამარაკი. გ. მარამიძეს, რთ-
 ვილივე საგანგებოდ იკვლევენ მრთობის ჭრუჭრით, დასაძებდა მინა-
 ნის მიხედვით გაიგებოდა როგორც მის მიხედვით ადამიანთან, ასევე
 ღვთისმშობელთან, რომლის მიხედვითაც იყოს იმ წარმოადგენს /149,
 671/.

არის კიდევ ერთი საგანი, სპაყ სამკვარეოს ანუ სკვარისს
 ადგილი აქვს მიიღონილი. ეს არის ხე, რთვილივე, ისევე როგორც ღ-
 ვანდობრი მკვარე, მრთობის რთვილი შეიძლება მიგვედგინოს. წინდა
 ადგილას მდგარი ხე იქვეა მარტლავ მრთობა, უმარამიძარ უძრავ
 მრთობა, როცა მის ფოტობზე მიღებულივე სკვარისსებში შევამოხდენ;
 ეს მათი მისივე, მარტამ წინდა შესაძინარა. ამგვარად შევიკვლ
 ხეებში მგებარე საქარზეველს ყველა კუთხეში შეხედავთ. ჩვენ ვიყობთ,
 რთ მრთობის სამკვარეოებში, როგორც წესი, ქალბინი შესაძინარა;
 ასევე ქალბინი სწორადვე უძრავ ქსოვილის ნაყრებს ხაფს და ჰვირ-
 ბენ მათ სამუშაოში ხის ფოტობზე. ნიშანდობილია, რომ ქსოვის ხე-
 თბაძი შესაძინარა (ზავმარს, ყველაზეველს და სხვ.), რთვილივე მ-
 დაკვარები ამოიღებენ ხაფსი ფერიფორიაზე იქვარ ხეებში, "მრთობას"

წილებზე /13,130/.

ბის ტოტეში წმინდა შესაწინრავი იმკობა და ეს შესაწინრავი - საკაპრისი, რაკი ის წმინდა და ხატის საკუთრებაა, შეიძლება შე-
უხსნას ხეს და პრუშის ტანზე შეიბას; ის ღუ მოსყიდება ოქვისზე
ხეს, მხოლოდ იმ მიზნით მოსყიდება, რომ მისგან პრუშა შეიქმნას.
ამ პრუშს საცხი ეწოდება ზეჟის პრუშის გენეტიკის, "მას ჟამსა
მინა". ე.შარპაველიძის ნაშრომში "ღვრის ფაქტები" ეკიზხულობთ:
". . . ღამარისადმი შეწირული ფერადი (ღურის, ყვირის, წიხვილი და
ერთი მავი) "საკაპრისები", რეილები და ღამარის ხატის ტალავანში
ტოტეზე ეკიდა, ჩამოხსნეს, პრუშის ტანზე ააბეს, შემდეგ ტარს
შემოქმედ ჩამოქვირეს და ღამარე ოქროსგან მოქლეარე ღიხინის ჟუ-
რი დაამატრეს. ასე ტარება ღამარობზე ხატის პრუშა" /9,134-5/.

საკაპრისის ჩვენ კიდეც ერთ ადგილებზე უხეუბით: საკაპრისით
რქეში აქეს ტაკრული ჟვარში მიყვანილი სამსხვერპლო პირუტყვის.
საკაპრისი პირუტყვის რქებზე იწის წიხინა, რომ პირუტყვი ჟუ-
რის არის და საკაპრისი ბისი დაკვლის შემდეგ იქვე იტარ ხებზე
ტაპინაყვლებს ან, შეიძლება, მას პრუშაზე მიუჩინონ ადგილი
სხვა საკაპრისებთან ურთა. საკლეს ყვლებზე მანდალკი აქეს შებ-
მული, რეივლიყ ხმანებს იმის საწყებლარ, რომ ის ჟვარისაა;
ბისი დაკვლის შემდეგ მანდალკი ჟვარში რჩება[✱] რეგორე ჟვარის
კუთხეილება. ხატში შეწირული მანდალკმა შეიძლება პრუშაზე ტა-
პინაყვლოს, რაგან ის პრუშის ურთ-ურთ აუყიდებელი ელებენთა;

✱ ჟვარ-ახოს (ხვესურეი) ფუძის ანგელობის სადარებზე და იქვე
იტარ ხებზე ურისხვი ანგვარჩი წარმინავლობის მანდალკია ჩა-
ნეიკიბებელი, რეილებიყ მოჩიპან ფუტრების ტუნაპ ჩანან.

ის პრეზის ხმაა, რომელიმე ევთისმედილი აუფრებს საფრის ღვეთს
გამორჩენას.

ნარბალია, გარკვეული ღვეთბახეგვით პრეზი, მუიძღეზა, საკარ-
რისიბ აფჭურვილი კულტისახურის - მკადრის სახეს წარმეგვიბგვ-
ბეს, მატრამ ის ღვეთსი საკრალურობის მათსიმუმიში ღვეთა კნარის
მუმიცვლეღია, რეგორც ეს კარბად ჩანს ვრთ ღვესში:

ნეჭავიწ ჩამატვიჩინნა მატურაულნი ძღინიო,

ანამც ის ღვეთკვლები, ვრთის პრეზისს მუმიწიო

/60,152/.

"პრეზის ვმა" ავ "კვარის ვმის" სინონიმიად არის ნახღარი.

111. საყვით

1. საყვით ჯვარის კარზე.

ჯველი ნკრს: "აღჯვარად მოქმედებს ხალხის სული: ის არის განსაზღვრული სული, რომელიც ღვინის ღვინიდან ქმნის ნამდვილ საყვით, რომელიც მოკლებული პრაქტიკულ მეთოდებს და არსობს ღვინის რელიგიონში, ღვინის კულტურაში, ღვინის ჩვეულებებში... ღვინის პატივსაცემი ღვინი, ღვინის ქმედებებში და ღვინის საქმედებში: ეს არის მისი საყვით, ეს არის ეს ხალხი" /117,71/.

ეს ხალხი, რომელიც ქმნის ღვინის ღვინის საყვით, ღვინის ის-
ტორიას, ღვინის ანტიკუბის, საყვითობა გუბრთიანდული, მუდამდის
საყვითის. უხადია, ის ურთიერთობაში მოქმედებს საზოგადოებას, მად-
რამი გუბრითი "საზოგადოება" ვერ გამოხატავს ამ ურთიერთობის
არსს. გუბრითი გუბრითის, რომელიც ადამიანებში გუბრითიანდული არი-
ან რაღაც მოგონის საყვითებზე, მადრამი ეს მოგონი უპირატესად და,
ამდამდამდამ, უფროდამდამ. ადამიანობის გუბრითი "საყვით" გუბრით-
ბისთვის მინდობს და პირველად ძალას, რომელიც ურთიერთობის
კრავს ადამიანთა კრავს. ეს ძალა არ არის მადრამი განმარტობის, მად-
თი მინდობის, ის მადრამი გუბრითია.

გუბრითი სა-ყვითი იმდამდამდამ არის ადამიანის მინდობისგან,
როგორც სა-ყვითი: მადრამის სული ურთიერთობის და სემანტიკური
პარადიგმატიკა: გუბრითი-საყვითი-მადრამი ძალა-საყვითი-მადრამი. ის ძალა,
რომელიც ქმნის, ამდამდამდამდამ საყვითის, არის პარადიგმატიკა (ამ მადრამ-
ტიკა), რომელიც იმდამდამდამ საყვითობა გუბრითიანდული ადამიანებში:
ასდამდამ, საყვითობა ძალის ურთიერთობის მადრამის მინდობის, მადრამის მადრამ-
ტიკობის ქმნი. როგორც გუბრითი გუბრითობის პარადიგმატიკა, ასდამდამდამ
გუბრითობის მადრამის. საყვითობა, პარადიგმატიკა და მადრამი ურთიერთობის
სემანტიკის მადრამი სემანტიკა (პარადიგმატიკა ← pattern), ისდამ

როგორც "ცმის" ըզբանի "ցրձա" Բա "ձիւղի"։ Կշձանքիւղի - Բոսթը-
 ցանիս ցրձա, ունկքրոնըԿք ձալոն Աթրոնոնս ուղիղոլ Կրնիս, ձաժո շր-
 ժոլքժոժձա ձաձանըղը՝ ու։

Աթրոնի Բընի ցանձրքըղի, ընրժոժա Բա ըն. Կշձան ցնոլըղի,
 Ձիւղըղի, Գընըղի, ունըցըղը, Կա Բըցըղընս Բոսթըղի... .

Կնկսըղ ոլըցրոԿ ցըղըղի Կշձարնի ցրձա ձալոնի ըլընըրնի Աթրո-
 նիս, ըլընիսըղիլոն ձիւնԿժ, Բաքցան Սըցըն, Բոնըղընս Կն ՍոննընԿ-
 ԿշձըԿ Կշձոլընիս, ըլընիսըղիլոն ձիւլընըղ Բա ուրժանընընըղոԿ, Բո-
 ժորԿ ԿոլնԿըղ ղընոժըլընընոժ Կշձոլը Կրժոժձա. Սըցընս ցընընիսձի,
 ԲոժորԿ Կոլոժ, Ըլըն Աթրոնոնս Բա ձիւնըղըղոնի ոլըլԿ; Սըցըն
 ցանըԿ, ԲաձըցըղընըԿ ձաձըն, ԲոլԿ Բըլընիս ԸԿըրընԿ շրոլըրըն
 ձըլըրն ձիւղընԿ, շըրո ԿժոժԿ, ԲոլԿ Կքանընի ձիւնըԿ, Բոն Կն
 ԿարըլըԿ Կքանընի Սանըլ. Կն Բրոն ձոնԿ Կոժոլըղժա շրոլըղի
 ԿոնոլըղոԿԿԿ, ձաժո ձիւլըրոլըլըԿ Կրժ ՍնըլըԿ, ձաժո ցանոլըղիԸ-
 ձա Կշձարնի Սըցընոլ. ԲոժորԿ Կշձրոլըղ Կքըղընի ձիւլընԿ ԿշձարնԿ, Կն-
 ըղ ձիւլընԿ Կոժոլըղժալըն ձալոնի ՍԱԿժոժրնի շրժո Սըցըն, ԲոժորԿ
 Կշձարնի ցանընի ԿոժըլԿցո. ԿշձարնԿ Կոժոլըղընի ցանոնժԿԿ Բըլընս,
 ԲոժորԿ ցանընի, ձիւնըլընս ԿնԲըլընի ըլընոնս, Բոնըղընս Բոլըղի Կ-
 ԿոնոլըղընըԿ ցանոժրնԿ ԿնԲըլըղ Բա ձալոնի շրժ (Կշձ. ՍըցըղըԿ).
 ԿնԲըԿ ձիւրԿԿԿ: "Կրժընոժ Բընըլըն շրժԿ ցըղը ԿնԲն ձիւրնիս,
 Բաքցան ԲընԿ ձիւղի ԿըլըցընըրըԿ" (Կնոնըղ. 19,5); "ԿոԿոն ձա-
 ընիսըղնի ցանոժրնԿ շըլընԿ, ԿնԲըղի - ձալոնի շրժԿ" (Գն. 135,4)^Կ;
 "Բաքցան ԲնոլԿ ԿնԲնի Կն ձիւր շըլընիս, ձիւրն ըլընիսԿըլընիս; ձիւր Կք-
 րնԿ շըլընԿ, ձիւրն ԲնըրժԿ, Բոն Կոլըղըլըն Կնիս շրժո ԿնԲն
 ցըղը ԿնԲն ձիւրնիս, Կոնը Կո Կրնի Բըլընընիս Կըրըլը" (Կն-2 ՍԿ.
 7,6).

Կ Ըլըղ Կարժըղ ձարընԿնի ԿոնըլընԿ: "Բաձիւր ըլընիս Կ-
 ձալոնիս շըլընԿ Բա ԿնԲըղի - ՍանըլընըլըԿ ձըլընԿ" (134,4).

ამ უკანასკნელ მუხლში მე-2 სჯულიდან ყურადღება უნდა მი-
ექცეს შესაბამისობას წმინდასა და უნჯს შორის: უნჯაპ ანუ გან-
ძაპ არჩეული ხალხი წმიდა ხალხია. ჩვენ დაუნახებთ, რომ აფილიის
სიწმიდის ერთ-ერთი პირობა მასში ჩამარბული განთია; ასევე ჯვარის
მიერ არჩეული, საყმიო შექმნილი ადამიანთა საბოგადოება წმიდაა
და უნჯი დასაბამით, ლეის პირველ ბირებში. უნჯი ყმანი, უნჯი
საყმი - პრესტოტორიული ხანის ქმნილებაა, იმ ხანისა, როცა ჯვარი
ანაგვრებდა ადამიანის მტრებს. ეს არის საყმის საკრალური ინტო-
რის უმნიშვნელოვანესი ფაქტი, ისევე, როგორც არის ისრაელის-
ლვის მისი უგვიპტიოპან გამოხსნა და ალბერე ქვეყანაში დაქვიო-
რება. "და მისცა ქვეყანაჲ მათი სამკვიდრებელაჲ, სამკვიდრებე-
ლად ისრაელსა ვრსა ლვისსა" (ფს. 134, 12). ჯვარს გაღებული აქვს
მსხვერპლი ლვისის საყმიოაღონ და ამ მსხვერპლის საბოგადოება
საყმი უნჯის კატეგორიაში გადარის.

და ახლა ჯვარი იცავს, იგარავს ლვისს განძს, რომ ის არ მის-
იგალოს დევმა, რომელიც ყოველწამიანი ხერხით ცდილობს მის ხელში
ჩაგდებს. ჯვარი არის ის ძალა, რომელიც უგვრნებს საყმის დევ-
თა შემოტევას და ამავდროულს მისი მუხეპიო საყმი უკავშირდება
მორიგე ღმერთს, რომელსაც დედამინაბე, საყმის ტრინტორიაბე, არ-
საპ არა აქვს სამკვიდრებელი. ჯვარის ეს ჭუნქეოა კარგად არის
გამოხატული ცნობილ საკულტო ლექსში:

ბერი გორგი მეც ვლავ; ცას ვებო ლქროს შიბოთა;

გორაბე მეტა ბერმუხა, ბეპ ავეოოპი კობოთა.

ჩემ საყმიო მამონაბენი ღმერთთან ანქოტა იქოთა...

ჯვარი მუამავალია საყმისა და მორიგე ღმერთს შორის. საყმიოაგან
შეწირული მსხვერპლი ჯვარს ააქვს მორიგე ღმერთს კარბე - ეს არის
მეწინააღმდეგის დაგდება, როგორც ხსენებულია საკლავის დაქვის წიწ

ბუნების პირით:

"ნამოცუნებულნი მაცხოვარნი, ბუნაურნი და რქაჯანტვიანნი, განარჩენი ძღვენი, ნობსენებულნი, ღვთისაჲ გინდოქვსთ, რწერის მათხსენებთ, კვირვისაჲ; კინდოქვსთ, კვირას მათხსენებთ. არა - ღვი-
თონ აიწებთ და ნიბიფაღებთ ღირსაჲ, ღირსუღაჲ, ხსნიღაჲ, კურთხე-
ულაჲ..." /28, 11 25450/.

"... "ოჲ არა, და ღვთაჲ იქვენი აიწებთ", - სთავაზობს საყმიო ჯვართ, მადგან ჯვარნი არაფერს იგოვებენ ღვთისთვის; რასაც შეიძინავენ, მარღა მინაქვთ, ღვთის კარზე. იხიანი საყმისი ღვთაღებით მიეზარებო-
ბიან იქროს მიბით იორიგე ღვთისაჲ, რათა წყალბა და მარღო
გამოიხეზონ მისგან ხორციელთათვის. გუდაიწინაბე ჯვარს ერისახუ-
რებთან ხორციელნი სამსახურის წაყენებით, როგორც ყმანი ღვთის
მაყმის, მარღა ყმნი კი, მორიგე ღვთის კარზე, იგოვე ჯვარი ღ-
ვისი საყმის მსახურია. როგორც ხორციელნი იკრიბებთან ჯვარის
კარზე ნისი სამსახურისთვის და ურთქვლებიან მასამასტრებლარ,
ასვე ჯვარნი იკრიბებთან მორიგე ღვთის კარზე. "როგორც ქორცი-
ელნი ჩვენ გვლყაღებენ, ურთ ჩვენ ელყაღებთ მარნიგვსათ..." -
ამბობს ღვთისმეილი. საყმებრებრივ ამის ღვთა და ძღვენი უღებ-
ვსანბე; გუდაიწინაბე ღვთისაჲ ამის ღვთა, გარღვთს ღვთისმეილის
და მარღვრს მორიგე ღვთის სმებანს. ღვთისმეილთ ნიწართავენ მარ-
წყალბებებთან: "... ღვენი ღვენი განჩენი რწერით არ მიგონებენს;
არ მიგონებებთ; ღვენი ღვენი საყმის ნუ მინებენს, ნუ ნიბი-
ლებთ..." /56, 24/. ხორციელთა საყმიო ხედავს უხორციელთა სამყაროში
ღვთის აწარღვს - ჯვართა საყმის, იღონე ნათ "სამიმი" ურთა ვრთ-
ოთ, რაგან ჯვარნი ურთქვთის მიქმენი არიან.

ძველი ჭრნიამიის მიხლოგობში ამათთან და ნის საყმებრ-
ებლს მუაგელი აგვილი უყირავს სამსახურითა სარწაროში. ასეა

ლიყ ანდრეძელ ხანაძისა დადასტურებული, რისა ხე აღუა უკვალებინს
 წაგონს ისხამდა. ამ წაგონის გეგმა ვერ მოასწრეს ადამნა და
 უამი, პირველია ქალ-ვაჟია, მავრან მას ებიარებინა ქრისტიანულ
 ხანაძი, როგორც ქრისტიანს სიხბელს, რაზელიც სულიერ და ხორციელ
 სიძინებელს ანიჭებს ნათ. ეს ფუნქცია აკისრია ხის კენჭერობე სას-
 წაულებრივად მოსხველ გურძენს.

აღიხიხიხიან დაკავშირებული რეალიზების საფუძველებზე, რაზე-
 ბიც გვხვდება საკულტო სიმბოლოებსა და ანდრეძელ პრინციპი, მესამე-
 ლეველია აღიხიხიხი პირობის აღგება. ეს ბეზოთ მოგონილ სიმბოლო-
 ბი აღიხიხიხი კენჭერობე უკვალებინსთან მიარებინს გურძენს ელის
 საგონი, სხვა სიმბოლოები ის ანგელოზების ბუფა, საიდანაც მათი
 ხმატვიბილი გარდა მოიხიხიხი:

ბეგ ისხიხიხი ანგელოზები, მქარხ ვხენს რქრის ხბენიხა.

ისენ წვერილი ქმიხ გარბენ, გურება ხანაგურელია

- /88, № 541/.

ხორც ხის იმი წაქილი, სადაც ქველი მიხელოვების ხანახიდა ხორ-
 წერი სახეარო იგულებდა გველისა ეს გველიქაპის სახიხი, საფრის
 მისტიური ღვალი ახე საფრის მქარხს ღვალიხ ხედავს მიხრთიხ სახეს
 ქვევრებს, საიდანაც ანგელოზები ანაქილებენ ქრისტიანობის უბიხეს
 სინიხიხეს ნიხილი ხედავრთის სალოყავებინხვის საკულტო საიღუმელს
 წარსამარხად. მიხრთი ხედავს, როგორც ვიხიხი, ამ აღუა ხიდან
 და, აქა, ის იმი სიღრმიხიხი აღუდავს, სადაც ქვესქველი ვალებდა ქვე
 მიხელოვებს. აქ არ არის წყვილია, აქ წაღელია; მანძილი წიხიდა
 სინაქილის წყაროთი - სახელოთ რბიხიხი: ცხრა-ცხრა ფხიხი სახელო
 სფრეება იქ ჩასვლას და იქიდან ამისვლას. ეს არის კვლავ ქვარის
 საბუკიარბელი და არა მათეოთი, ხორწერი სახეარო. ამრიგად, ქვარის
 ხის ნიხილი ვერტიკალი უბიხავს მიხი კენჭერობან ფესვებამდე და

յընճորոքան մալըս, ձորոցը լըտոս յարամըջ. եռոտ եյ - սըլոսեյ, մշեա թշ ոգանի - թթաս յըրոյժի, ռոցորս կըլտի, սրսա թա մոնոն ժըմալրեղծըլո.

Թշ սըլոսեյսա թա լամարոն ծըրձիշեաս սնթրըճըլ ինրսըլժի ժա-
թալըլալրե, թոթլմոն կըլտոն ժըլընոնժի, - ոստորոյլո ինն ոլնոժժ
ոգանն (ժոր.սյանթրոնալըրո ճիտոլոլոն ոլթթրոնոլո - ոլոնոն ոգա-
նո), ռոմոլոն ժարըժի ոժըոսթաթ ժըլեղթընո յըլարոն յըրոյլըն. ոգա-
նո ինոթա եյա մեոլոթ մամոն, ռոլս ոս յըլարոն ժըրոցորոնաժըս սընո-
լըլըժըլո, ռոցորս ցոլոթ, յըլարոն ոյ մլոցոթոն ճոմժնաթ. սրս ճըլ-
լ ոգանժը, սրամըթ մեոլոթ յըրոյլոն ոգանճը եթըժա սահոնո մյաթրո-
սալըլոն սայրալըրո ռըլալոժա.

ոգնճը ժոնոնժն նասսեո, սաթարըլը Բամոթըլժոթա,

մըլսամսսալըլը ժամոլոթաթ մըլոթա թաթթըլժոթա

/ՅԾ, № 1051/.

ճաթլըանոս յրե գրսթըլնթըլ սայրոլոտ սոմլոլրամո. "ճասսեո", սըլաթ
"լըտոննասսեո", յըլարոն յրե-յրեո սալըլոթթըժա - "լըտոնժըլոլոն"
սոնոնոնո. լըլսժի ժաթոլըլըլո սըրաթո - "ոգնճը ժոնոնժն նասսեո" -
ժամոնաթըլն լըտոնժըլոլոն ճաթըլ թա թոնամոլըր ժըլըլժաս թա ոմ սսեյն,
ռոցորս ոս յթեթըժա մյաթրըն. նասսեո, ռոմըլոլո թաթըլ թաժմընըս
ոգնոն Խրթոլժի մըլըլըլըլ թալոն սալըլոն, մոսալոթըլոս ժաթրոնթըլն
մալըս, ձորոցը լըտոնսյըլն, սոթըլընս ոգնն, ոսլըլ ռոցորս լամա-
րոն մշեաս, սնթրոլոլո սլըլն թրթըլո. ճաթրամ, ռոցորս լըլսոթան Բանն,
"ճոժոնճը նասսեո" սաթարըլըլո սլըլն թաթըլըլո սմ սթթոլոն սայրալը-
րոնոնս թա յըլտոն սոթըլըլըլըլոն ճոմժնաթ. սալըլոն ոլոն, ռոմ սլ
եթըժա ռալըս շոնըլըլաթ; թա ռալըլ եթըժա, ոմոն սոլըլըլըրո եսթո ժաթա-
լըլըլո սալըլոն. սսլըլ լամարոն մլոմշեաս յեթըժա սաթարըլըլո մյաթ-
րըլն ինոնաժըլ թա սրըլն թալոն սոթըլըլըլըլոն, ռալըլ եսթըլըլըլ ժալըլե-
թըժա սալըլոն. յն լըլսոլ մյաթրըլն մոնթրոլո ժամոլոթըլըլոն մըլըլըլո,

ეს მისი ხილვაა:

ბერი გიორგი მეუ ვიყავ, ცას ვუბი ოქროს შიბიშა,
გონადე ბერბა ბერბა, ბერ ავირთი კიბიშა,
ჩემ საყმიშ მამონადენი ღმირშთან ამქონდა ოქროს...

ბე წელიდანა ვუთხვინის ღუთისღვილს, ის მისი გზა საყმის
საკურღო წესაკრებელი ადგილიდან მორიგე ღუთის კარამბე; ისიც
შეიძლება იმეფას, რომ ბე ღუთისღვილის, ჯვარის ტანია, რომელიც
მინიდან მესამედა აბიღვილი; ის, როგორც სვეტი, ყისა და მინის
შემაგრებელია. აქედან ჩანს, რომ მას უჭირავს მუასკნელი ადამი-
ანურ და ღუთებრივ სამყაროს შორის.

ყოველი ხიდან, რომელიც ჯვარის ტერიტორიაზე გვას, იწყება
ეს გზა, ჯვარის გზა. ეს არის ხის ძირი, რომელიც კენდაც მოვინარე-
და გზა "სამსახური" (საკრავი) ღვილის სოფლიდან, ღვილის კა-
რიდან. ხოლო მისი სოფელი, მისი კარი წალახი ადგილია; ყველაფე-
რი - წუთისოფლის ავ-კარგი რაც ხდება, აქ ხდება. რაცა გლეხსა-
წაულის ჟამი გვება, გზა ჩამოიფრებავს წუთისოფლის მღვირს და
წმინდება იმისაღვის, რომ ღირსი გახდება ჯვარის კარის (ანუ ბერ-
ლის კარის) დაღახვისა, რადგან ჯვარის კარი წმიდა ადგილია. ამ
წმიდა ადგილზე უნდაპ ნიქიდან გზა და მისი ცხვარი, მისი სამსახუ-
რის ყოყალი განსახიერება. გარდა იმე ჩანს, ღვილის ადამიანს
მოჰყავდეს აქ პირუტყვი. მაგრამ სინანდელიღვი, ღვი ჯვარის მხარე-
დან გამოვიხედავთ ჯვარის კარზე ამოწავად ნოყველებიკენ, მიუ-
ხედაბი, რომ წმინდა ცხვარს მოჰყავს ღვილის პატრონი, რომელიც
ამ სამსახურის გარეშე უნდა წარუგებოდა ჯვარსა და ხუცესს. გზა
ყოფილია, ცხვარი - უყოფელი. უყოფელი იფიქრავს ღვილის ყო-
ველი პატრონის განმეფების რილს. ამ პირუტყვი, უფრო მისი სის-
ხლი, მისი პირუტყვის ის ჯვარის კარზე ამოხველის უფლება.

ვალდებს, როგორც მუხი; ჩვენ ეს პავინახევი უარაყვის ჯვარჩენის ან-
 რეზინის მატარებელი. ის, როგორც მუხი, უკუმა უნარღეს სწვერვალს
 და მისი მუქი ანაბეზს უქვემოთ არენარეს. საზალირან წაბოსურმა
 მუქმა დაქვრა სამეიბაღს და მხაწმეიბას სიწმეიბეს აკიარა ის; სამ-
 კიბალი კი ადგილია სოფელ ჩინიბილის ტერიტორიაზე, სადაც ჯვარია
 დაარსებული.

ასევე მათურის მთავარანგელოზზე ამბობენ, რომ ის სვეტაპ
 ჩამოსულა საფაყის წვერზე, აქედან გასოფრენილა და "უკალი მოუ-
 რავს" უკლებიანი (ადგილის სახელია), სადაც კერძო ჩამარხულა
 /ვხ, № 25502/. საფაყის წვერი მათურის საფინს "მხაწმეიბაა".

ყოველ მხაწმეიბას აქვს თავისი წინიდა წარსული, რომელიც
 მღვდელე ფრანკმენსულა მემორია საფინს მუხსივრეზას. ის, რაც მღვდელ
 მუხსივრეზა მემორიბის საფინში, არის მხოლოდ ნამოი ვრთ მროს არ-
 სუბული წინიდა ანდრეზისა, რომელიც დაყლი იქნეზოდა მხაწმეიბა-
 ღე უკლების, საკულტო ცხოვრების დასაბანის ანბაგი. აი, ტამიბე-
 მა ფიროს ღვინს მხაწმეიბაზე, როგორც ის უ.მარდაველიძეს აქვს
 ჩანერილი:

"მთავრინდა არის სულ მარალი მთა, მისრინთ და ფილოვლი ღე-
 ვით, სულ მარალი წწვერვალი. მითქვინს იქ მოვლი მკადაღევიბიყ არის
 და მარინამბის ღვეში ახალსაც ჩამოსოფეს. როგორც ტამიბეველიძე,
 აქ ყოფილა ვრთი ბერი, მანთარ და მანებულ იქ უცხოვრია. ქვონია
 პატარა სამილოველი უკლებიის მსგავსი და ღვითონაც ღვრევი მის
 ცხოვრობდა. მისი სამილოველი ხეები და ფინრევი ისევე არის...
 ფივრევი და ხევიბი ისეთი წიბელია, როგორც ცხინვე სისხლით. კუ-
 რი ამ ბერებს ალბათ მათებელი მითქვინდათ სამფოფით, მორევი იქ მამ-
 მარევი მისვლა ყოველად მუხსივრევილია. იქ ვრთი უკლები ყოფილა, არ
 ვიცი მფალი იქნეზოდა მის, მუ ქვინით. მისი სახელი დავენიველებ-

ღია. პავნიცეძეებთან სალოცავის მფარველი ანტონოზის სახელით, ხოლო მთაწმინდის ეკლესიასთან და იმ ბერის ნაგებობაში კაცის მიხედვით არ შეიძლება" /5, 179/.

მთაწმინდა და იქ მუხობრები მარტოპედი ოვროსიძის ხელისუფლების საპირაპიროდ ელემენტარულად, მათგან ანერვიონი დასახლება დასახლება, მათგან ფრანკოფონი დასახლება, ჯერჯერობით, უმთავრესად ბერის სამხრეთით, სინამდვილეში არ მარტოობა, რაც იმას ნიშნავს, რომ ფრანკოფონი რაღაც სახით, ან შეიძლება იქნება, საფარველად ან ფარული რიგითი განაგრძობს არსებობას. სინამდვილეში დასახლება არის საფარული მისი ნიშანდობი და მისი მინი ატარებს სინამდვილეს კვალს, რაც სამედიცინო მერსი მის სახელმძღვანელოს. ბევრი მთაწმინდი დასახლება ახლანდელი მთაწმინდის, მათგან იმ მთაწმინდის საფარული ანერვიონის მინიშნულებით ელემენტარულად, რომელიც მინამდვილეში შეიძლება სხვა მინამდვილეს მიმართული იქნება. რაღაც საფარული იმას, რომ ბერები მთაწმინდაში დასახლება-დასახლება ელემენტარულად, ახლანდელი მთაწმინდის საფარული მთაწმინდის საფარული დასახლება (მთაწმინდის) ხაზით: მთაწმინდა იმით ადგილს, სადაც ან მარტოპედი ფრანკოფონი დასახლება. ან დასახლი არ აქვს მთაწმინდის მიმართული ბუნებას. სინამდვილეში მთაწმინდა, რომელიც უმთავრესად (ხელისუფლების) სახელის სახით სამედიცინო რედაქციის დასახლება, მთაწმინდი "სინამდვილეში არ სინამდვილეში, იმით მთაწმინდასავე ხელისუფლების, რომელიც სახელისუფლების საფარული მთაწმინდასავე...". ასევე, მთაწმინდა დასახლება-დასახლება მთაწმინდასავე, სინამდვილეში მთაწმინდა (სინამდვილეში), სადაც IV-V სს-ში ანერვიონი ფრანკოფონის საფარული მთაწმინდა, მთაწმინდა და სინამდვილეში არ სინამდვილეში, მთაწმინდი მთაწმინდი ფრანკოფონი /59, 37/.

ბევრი მთაწმინდი დასახლებაში საფარული მთაწმინდა, რომელიც ბუნებას დასახლება-დასახლება სამედიცინო მთაწმინდას. ამ მთაწმინდას საფარული მთაწმინდა

სიბიძარნი და უხადი ვადაპის ურთმადედეი და ეს ირნი მიტემა-
 რეობა უმინის მიწაპირის, ვიხარყა მკაპრის, ვამიყვირებდას. ჩვენ
 ვიყიდა, რთი მიწაპირენი ხმირაპ ვუარჩენის მიწმენი არიან: იანნი
 ატემაჩენენ ვუარის ნიშნებს და ახალი ვუარნი მიუაქვი საყმისაფის.
 ეს იმის ვამოა, რთი მიწაპირე შევიისი ნიშნიკარაშითი თეფისი ნკაპ-
 რის სეაფისს ატეფის. ამ ანერეშითი კი ვხედავი, რთი მისი მიწაპირე
 ვარეველია ვიშინიკელი სინამიკელი და საკარაღერი ნარსული არენს
 შევიისი რეალიტის, რთგორც იმ რევედეპრ მკაპრეა მიწაპირე, რთმეღისი
 უფიჩიკელი სულით ატეფებელი დასეფეაპ ვუარის საყარეველი-
 რენი სიწმინდეა სახილველი. საყარეველი, რთმეღისი ვადავარევე-
 ლის ირნი ხნის მიწაპ ვაუქმეველი საკარევი ნაყმინებებს, ნიშნებს,
 რთი საკარაღერი სინამიკელი ვანაგრევეს არსევედას შევიის ვანსა-
 კარეველი რთ-უარენი და შენახელი იმ 'ახიდა, რთგორც სახილველი იმ
 ნიშნებებდა ნარსული (მიწაპირე მიწილი არა ნაშევი, არამე
 დაუბიანებელი რეალიტის კულტისა) და რთი იქ შევეფეა და ივირე
 ამისი ვამივანა შესაილველია; ვიწმინდეველი და იმ სინამიკელის
 ვანსიკელი მკაპრე ვუ მიწაპირე საკარევი ვანსაფელისა და ვამი-
 კელიმის საყარეველი უმინის მიწმინდის ანერეშის. მიწილი ამ ვიწმ
 იქმინება ანერეში და ივენს საყარეველია, ვემეა ეს საყარევე-
 ლეა ანინიკელს არ ხეის მას.

3. საყარევი და ვანდი

"... აუ ვემეა მიწაპირე არს ვიწმინდა მიწისი ვიწმინდა ანერევე-
 ლი, რთმეღისა მიწაპირე ნარეველი ხიწნი და ვუარენი რთ-ველი-
 სანი, ვუარეველი და მიწმინდი, და ურეველი საშის ვუარის, და აქვი
 სასევედა მას ზედა ვიწმინდა, რამევე ვერეა ვემევი, ვერეა ვიწმინდი,
 ვუარევი იმეველი რთ-ველი ანერეველი, ვუარეველი მიწმინდენი ვემეველი,

არამბეო მიუძღვნის ლაშის-ჯვარსა" /75,533/.

ვახუშტი ბატონიშვილის ეს სიტყვები ღუსთაძე ახასიათებს ფშაველ-ხვესურჭა და, საბოლოოდ, სხვა კუთხის საცმოებოს მიმართებას ნაპოვნი განძისადმი. განძი ჯვარს ეკუთვნის, ისევე როგორც მისი საკუთრებაა ის ტერიტორია, სადაც მასაბელებს საცმო. ჯვარშია საცმოს ტერიტორია მოუპოვია, ედებებს გამოქვეყნა მიწა-წყალი და ადამიანებს გადასცა; ამიტომაც ყველაფერი, რაც კი ამ მიწა-წყალზე მოიპოვება, ჯვარს უნდა ეკუთვნოდეს. ამ რეალურად საკუთრებო გამოხატულებად კერძო ადგილებს არსებობა საცმოს ტერიტორიაზე. აგრე იხევა, რომ საცმოს ტერიტორიის ნებნისმიერი ადგილი პოტენციურად ატარებს კერძოს განვითარების (კერძოვნის) შესაძლებლობას და, ამ, ასევე შესაძლებლობა თავის განხორციელებას პოტენციურად განაპირობებს საცმო. ი. ელიაძე წერს: "განძი არის საკრალური - აბსოლუტური რეალობის ელემენტადი სატი" /154,135/.

როგორც ჯვარს ჰქვამს თავისი უნიკლი ცნაში, უნიკლი საცმო, ასევე მას აქვს განძი, მატერიალური შესაძლებლობის სახით (ეტიმოლოგიური კონტექსტი, ძველშასის სამსახურებელი უნიკლი და სხვ.); "უნიკლი" და "განძი" სინონიმება რეგნს ენაში (შესაძლებელია, ეს ორი სიტყვა ეტიმოლოგიურად ერთი წარმოშობის იყოს); ბოლოჯერ საცმოში ეტიმოლოგიური ინიციება "უნიკის ფარავლაჟ" ან "უნიკის ანტილომაჟ". უკანაპულს მთავარი ჯვარი ნოიხსენიება როგორც "საქანტეს უნიკის ანტილომაჟი, გვირის საცმო" /62,56/; ასევე უნიკისა და ეტიმის კოპალ ინიციება "უნიკის ანტილომაჟ" /6,163,107/; მატერიალური ერთ-ერთ ჯვარს ასე მიმართავენ: "ლელი განძის ანტილომაჟი" /6,75/.

ჯვარი პატრონობს, ფარავლებს თავის საცმოსად და განძისად, რომელიც თავის ნხრე, როგორც კერძო მატერიალური უნიკლის განვითარება, ეტიმოლოგიის ერთ-ერთი ნიშანია.

ამიტომ არის, რომ "ვერცა ფშავი, ვერცა ქვესურნი, უკეთ
 იმყოფნის იქნის ანუ ვერცხლი, ვერცარაი იხმარებდნენ ზავისად, არა-
 შვი მიუძღვნის ლამის-ჯვარსა". ვახუშტისველი დახასიათება ფშავ-
 ბვესურთა იმიტად არის საკულისხმი, რომ მასში წარმოჩენილია
 ტანძის საკრალური ასპექტი, რომელიც მიუყვლია ჯვარის ფშავი შვი-
 ნება. ამ შვინების ძალით ფშავი ვერცხლები ტანძველს გამოყენება
 საფრთხიანობაში მიტანისთვის; ის საკრალურა და მხილველ და მხი-
 ლველ ჯვარში უნდა იხმარებოდეს და ჯვარის სამსახურს ხმარებდნენ.
 ეს შვიველი კანონია საფრთხი. და არა წარმო ჯვარის საფრთხი.
 "... ღუ ვინმე მიწაში რამიღ-სამკურს იმყოფნის, უკულისაში მიწ-
 ვინდა და იქ ხაჭაძე ებრა", აქვეყნებს ამ ღუველებს ს.მკურს-
 თის ქსენის ხეობაში /52,8/. ამ დაწვერველ კანონს, რომელიც წი-
 გორს ზავისთვისაა ცხადს, ასრულებს ჯვარის ფშავი, აკრძალვის სახით
 ვხედავთ საკრალური სამართლის მოკრძალებში "იგი სკურსის კანონი":
 "ფურცელთა იქნისა და ვერცხლისაა ტანძველიცა და ღილთა ნუღ-
 რამისა ვინ მიიხვევს საქმარად ღვისსა, რამიღუ უსკურვება არს..."
 /21,146/.

რომელიც ფშავს საკრალურ რეალბას, ტანძსავე საფრთველი აქვს
 დაეძველი; ის მიუძღვრის რიგითი ფშავისთვის; ის საიმიტოებში
 არის მიუყვლი და ამ ვინმეების გამოხატულებათა ჯვარის ტანძის სა-
 მალეების არსებობა. ის დაფარულია არა მხილველ ტანძველ ღვლისა-
 ღვის და არა მხილველ მკურსის მიშის ვინ, არამედ ღვის საფრთხის
 ღვლისთვისა, რომელიც ხედავს მას მხილველ იგი მოქმედებში.
 აქვეყნებს ვინმე დაწვერველი სამალევი წარმოებებში ჯვარის ქვენი
 ღვისსა საფრთველზე დაეძველი საფრთველის იმიტადის. როცა და რა
 მიტანისთვის არ უნდა მიტანდნენ სამალევი ჯვარის ტანძისთვის,
 ეს იმედაება, რასავე აწინავეს სამალევი, ტანძის არსებობი, მიუყვლი-

ღებულ ღონისძიება გახდა. ჯვარის განძი საცემოს არ წარმოუბეჭდნია საბასილვის ტარზე, რომლის ადგილსამცხოვრებელი საცემოში მხოლოდ ორმა კაცმა შეიძლება იყოფეს. ეს ორი კაცი ჯვარის პანთიმონია ამ სამსახურში. მათ უნდა იქნებოდნენ. აქ, სხვადა მორის, უნდა შევნიშნოთ, რომ არსებობს უფრო კავშირი მეტადურის პანთიმონიებთან და და გუბანის ჯვარის საცემოს ძირველ სახელწოდებას მორის: გუბანის ჯვარის საცემოს უნდა იქნებოდნენ "სამაგანდურთ", ზოგჯერ იმის ნიშნად, რომ ის, როგორც ღონის ჯვარის უნდა იქნება, ჯვარის განძის მცველი; სახელწოდება ზოგჯერ გუბანებს, რომ მთელი საცემო "მაგანდურების-გან" არის შემდგარი, ღმერთი ისტორიულად და რეალურად განდგან სი-ახლოვის პირველივე ჯვარის მიერ არჩეულ სამეფოშივე პირს აქვს მინიჭებული.

განძი, როგორც საკრალური რამ, გარკვეულად განსაზღვრულია და მიუხედავად უნდა იყოს. ის არ უნდა ჩანდეს, ის საიმედოდ უნდა იყოს დაკრული და დაფარული; არ უნდა ჩანდეს მიწის ბეჭაპირზე, არ უნდა იყოს გამოქვეყნებული ამ სიტყვის პირველადი მნიშვნელობით. როგორც საიძუმდე, ის მიწაში მარხია (დასარხულია, როგორც "ცოცხელი საიძუმდე") და არ უნდა ენახებოდეს მისი ნახევი, როგორც მტეხნახევი. ამიტომ განძის მიხედვით ადგილსამცხოვრებელი მიწისუფლებე-შეიქნა ან მკინარის ფსკერი (როგორც მაგ., ნიბელუნგთა ოქროსი), ან გამოქვაბულები, ხელოვნური ღრუები, მიწისქვეშა ნასახლარები, სადაც სიტყვებზე კარგა ხნის შექმნა, ნაყიბუარები და კუბურული ადგილები. განძი დაფარულია, ნაგრამ არ არსებობს დაფარული, რომ სამოლოდ არ გამოცხადდეს. იქნებ დაფარული ყველას არ გამოცხადდება, განძი ყველასთვის არ იქნება თავს. დევე ეპოსებში ძველმა განძისა და ვინის ხილვა, მთრე ნოპოვება განსაკუთრებული ბოტრახიის გმირთა ხეობია. ხშირ შემთხვევაში ეს ეპოპოდი ძირი-

ღაბი გამოკრძობაა ნახ უხორცილაში. შვიმხევეთი არ არის, რამ
 "გოცამდეშინის" შრომითი საგანგებო არის ნახსენებში "საუბრის
 მიხედვით და დაფარული განხილვა" (აქ "საუბრე" და "დაფარული", რ-
 გორე უხედავთ, სრულიად იპოვებენ რეალურად). გერმანულ-სკანდინ-
 ნავური მიმართის სიგურე-ბიგურეოი ღაბის სახელოვან ღაბგადასა-
 ვალს სწორედ განძის ხელომე ჩაგებობით იწვევს, ღაბი განძის ყლო-
 შა მიხედვის გრადიკული აქტივობა. აქედან უნდა დაგვესკვნა, რამ
 სიგურეოი ღა ბიგურეოი და ნეშისმიერეი უმოსისა ღა მიმართის გებრეი,
 რამელოვან ურავს ექრე, არ არის მისი გრემიარეოი შაგროში. ღარნ-
 ვაშია მიხედვის უხელოვანი პრეის განძის და ამ განძისა დაამარჯვებ-
 ნა მის, რადგან ის იცო შაბიშავალი "ღაბი მადე შარდისაა".

ჩვენეი საფრეობის ანერეგებში განძის ძიება, რგორეი წესი,
 გვარის მიერ არის იმეშინეობელი. გვარის რეგულირე - მიკრონი
 მიგონან გვარის დავალირეობით სახეობათ "ეუსპირეიში" განძის წამო-
 სალობა, რამელოვან დეებრის საკუთრეობაშია (ან, შვესაქლო, დეე-
 ბისგან იცის მიგალოველი და მისი დამრეგულირეობის პრე დეება). აგრე,
 აგრეისლორეიში, რგორეი უიცი, გვარეი უბრეოდენ დეებრს და წამო-
 ღაბს გრეიგორეობა; ახლა მიკრონი ხელომე არამევეთ განძის. მიკრონი
 ღაბს სწორავს გვარის დავალირეობის შვესსრეგულირეობა, ის საფრეობით
 იგებრს სიცილობელს, ძეებრს შიშს, რამელოვან მის უხელობა იმ უხეობ,
 არადადაშინავრეი საბეგარეობით ნოლოვრეობისა, რგორეი მიკრონი იცის
 დეება სახელი, სადაც დეებრის გრეიგორეობა, ან გვარეობით განძის
 ვებრ, "უხეობ გვარეობა დეელოვური, უხეობ გრეიგორეობა. იქით ამისაგანვე
 ღაბებრს ახად, უხეობ განძის, გვარ მიკრონიშინავ, იკლოვრეობი..."
 /67, 103-4/. ბიგორეობით ანერეგებში გვარეობის დავალირეობის
 მიკრონიშინავ (ღაბი იკლოვრეობის გრეიგორეობით
 მიკრონიშინავ) და დეება სახელის მიკრონიშინავ მიხედვით. ხეობა ამბავი

ցրտովը յձեռ ոհնաց. հառհա սևաց սե յլածժժուաց, սոն յլածսաց յոս
 մամալեկարուց, բազժալ չլար-չլարուց յլածժժուպար՝ հոսս թս-Գանժ
 ոհնաց, սպքընս ժոհնս քաղպար՝ քարժալ չլորուուու, ոն չլար-չլարնն
 մոտժնուսաց թացո, ճըք հո ոհնաց, ոն յձեռնար՝ մամալեկարուաց.
 ոս մամալեկարուաց՝ ժամալարնու ժարուո, Գոհն սնչընուց, Գանժար-
 ցու, Գաթալարնու յլքընար՝ քարնհալ սոյ. Գոհն հո մալընուց, ոս
 քոսաց ոսմալաց, յլքըն ժոհնն յլքընար՝ յոսն ցլխսս յլքար յոհ-
 րընընուց. սլարսս բաթ ոհնաց ոյսար՝ սլարս սնչընուու. Մըն
 ճնչընընսն մալընուց ոսար՝ Գաթալարնուաց սալոսս...՝ /62,562/.

անալոգիաների ժամալարնու ժոհնն սալոսս սալոսս յլարնն ժոհնըն
 ժոհնու:

"... յոհնսն յոհնն ժոհնուսսս յլարնսն յլարն, հո մալընար՝
 յլարնսն (յլարնսն) մամալարնուար՝ հոսս ոյ մալընուց, ոյսս յոհ
 սալընու Գաթալարն ժոհնարնուար՝ ոս Գաթալարնուաց. մամալըն ժոհ-
 սար՝ մասնը յլարնսնուց. յլքըն սյ հոն քարնսս՝ սրսս մալընուց
 յլարն. Մընսնսն քարն յլընն մալընուց Գոհնսն սլոհ. յոհնսն յլ-
 արնսնուց մալընուց յլարնսն սալընուց; սալընըն հո ք-
 արնսն ժոհնուսսս Գաթալարնուաց Գաթալարնուաց՝ յլարն. Գաթալարնուաց
 հո մալընուց, յոհն ժոհնուց Գոհնուց, սալարն սարնն սր մոտար. մալըն
 մոտարնուց սալըն՝ մոտարնուց, մալըն սալ ժոհնուսն մալընընսսս՝ մա-
 լընուց ժոհնուսս. ոյսս յոհ քոհ սոն ոլքար, յլարնն սոհ քոհնուց-
 նուց, հո յոհ սոն սնչընուց. սլարն սոնար՝ յոհ յլարն սոհնուց
 ոյսար-յոհնուց սալըն. ժոհն յոհ յլարն ոհնուց ցրտովընար՝ սոտն-
 նուց յոհնուց Գոհնուց. ժոհնսն հո յոհնսն, Գանժարնուաց մալընսնս,
 մալըն մալընընուց. Մըն սլարն յոհն մոտարնուց սն ժոհնուց...՝
 /62,567-8/.

* սլոտնու յլարնսնսն, սալարն քարնսնսնսն յլարնսնսն սալըն

ურთი მუხებში ამ მკაფიოდა დავეადასავალი თიხის მარცხ-
 ანთა: ადამიანი ვერ უძლებს ჯვარის განძისაჲში ღვალის გაღრ-
 რებას და მის პირისპირ გგომას. ღუნიკა მკაფიუ ბელარული ბრუნ-
 რება, მავრამ მის მუხებში საბუჲამოჲ არის ჩამუჭრილი ჯვარის
 განძის ხატი - ეს უნდა იყოს ამ განსაყველის მუხები: მან უნდა
 აღმაროს, მუხებში მკაფიუ. ამოგომამ განსაყველი, რომღესამ
 ჯვარი მუხებზევს მათ, არ არის მუხებზევითი; არამ აღიანთ უშიშა
 წაჭყობიან ხუნის რთს მუხებზევით ნიშანი ჩაჭული განსა. ასეით
 განსაყველი, რაგორც ძლიერი გამოყობილება, ჯვარის რეჲვლებს
 პირიღველია და მას ღვთისღვარად ღირებულება აქვს, იმისგან და-
 მუჲკობებლი, ღუ რაგორ გამთავრებამა ღვთისადასავალი. რასამ მკაფ-
 რენი ხელიღვენი, სხვებშისაღვის უხილვითა ან ეგრძალებამა განსადასავ.
 რას ხელიღვენი ნიშანი? ან. რეჲკობის ხილვა სრულ სურამთს იძლევა
 იმისას, ღუ რას წარმოადგენს ჯვარის საგანდღერი: საკრალური საგ-
 ნები ისვა განლაგებული, რაგორც ასევენი ისანი რღვრებამა რღვი-
 ბამიღ სადალვეში, სადაღ იმამ მოხვამა, აღმანი პირიღველი, ღუ ის
 იწვებს მკაფრების სანსახურს, ვინჩი ჩასაღრმით, რამღის სიღინ-
 რღვეს სიმბოლური განიშენებამა აქვს. ურთის ნიშნი, სამალავი
 გვაგონებს დარბამს და მამა, რეჲკობის ჯვარის მკაფრე, ნაღნიბ და-
 რემიშია ნოხვედრილი, ამოგომამ თიხის აქ მისღვის მოულოდნელი
 და საშიში არაღერი უნდა იყოს. მავრამ ღუ გავისსუნებში, რამ რე-
 ჲკობის ჯვარის საარსოჲმან ვინჩი სამალავამიღ ნოღეს გმარე ხორ-
 ციღეს საგარეველი აქვს დარებული, უნდა ვიგინჩი, რამ იმამ მინღის
 სამღაროშია მოხვედრილი. ისვეღ რეჲკობე განსა მუხებღესურის კვალს
 ჯვარგამთ მას მუხებზე, რამ რღვისმუხებში მას სრული ამოარეღეს
 და უხვეღრმეღველი განიღრღეს ჯახვეთის გმამე, ასევე იმას გინჩი-
 კურ სხვეღრმე დარებული საგარეველი მინგანნიშენბს მის განსაღვალს

სხვა სამცხარში.

მიამ, შიშობამაჲ უნდა გაძალახონ, "ძალახონ", როგორც ადგი-
ლობრიც იხსოვრებენ, ბეურბელი, რიქელიც მიღწავს ურდმანუთონსაჲს სა-
ყრუღლათ და სარქალურ სიღრესებს; გასასღვლილი კი, ანუ, როგორც
გადმოცემამაჲა ნახუვამი, "ჩასაძრომი" ვიწროა, როგორც ბუნის
ხიფი და ის ზევნ ჯვარებნებს უვსუქნებს, სპაჲს ჩაჲნიან (ეს მათ
აჲსიღებელი: გამოცოდიღმა უნდა იყოს) ძველი მიხლოტვიზრი ეპოსუ-
ბის ტერიტორია. ზევნი მკაჲრებნიც მათ რიყხვს ეკუთვნის, ე.წ.
"ბაძიღებელი ტერიტორია" რიყხვს, რიბიღლათ ძიუბის შვედვი სამოლო
ჯამში რაჲსაჲს ფრეზირიგებნის აქმიჩენისათჲს არის დაკავშირებული.
მათგან განსხვავებნიც ზევნი მკაჲრებნი კულტის მსახურებნი არიან
და ჟუ ისინი რაიმიჲ ფრეზირიგებნის აქმიჩენენი ხედიანი, ეს ფრე-
ზირიგებმა ჯვარათჲს არის დაკავშირებული და ის მას ზოგონს მიწის
ეპოში დაუწავებული განძის სახით ფრეზის. მათნი, როგორც ფრეზირ-
რიგებმა, საიფრეზირიგებნიც და ის არ ძვეს მიწის ბეჲაჲირბე, ის
მიწის სიღრმეშია საძიუბელი. ეს არის ჯვარის ფრეზირიგებმა, მას-
განძში განიღებელი.

სახმილელი მკაჲრე შიშობა ლეონს ჯვარს სრულიაჲს სხვა სამო-
ტაჲობის, სხვა სამცხის ტერიტორიაზე მიჲყავს განძის სახიღველჲს.
ამასაჲს ლეონის მიწიღველჲობა აქვს ანჲრეზირი: ჯვარის ფრეზის და
ნიშობამაჲს უნდა იყოს ის, რაჲს ეკანაფრეზირებმა არ იყონ, სახელ-
ობარ, რას იწარხავს ნათი მიხლოტვიზრი, ჰუჲე ნანჲრეზირებჲაჲს ეკუთნი
ბეღელი ("უწო ბეღელი ჯოგელი, სპაჲს არნი არ მიიიოჲ"); ბეღელი
ხომ წიმიდა ნახუბობაჲს, სპაჲს ჯვარის მკაჲრე ფრეზირიგებლჲაჲს ჩიქით
ბეღის, მასზე უფრო წიმიდაჲს ნახუღლარი, ანიტომაჲს იქ არაღნი არ
ბეღის.

საგანძურის ხიღვას მან ახლავს შიშობის განძობა, მიო უმიღვს,

საბჭო ბელოუს, რადგან "ბელოუსი" - ბელოუსი ნიშნავს "სახელს
პუროსას", იწინადა, რასაც ბელოუსი. ბერძნული ბელოუსი ის ადგი-
ლია, სადაც ხალხური ჯაბრელები უწინდელი ქრისტიანული რელიგი-
ური დასაბუთი, მუდმივად იმყოფება, საფარველდადებული, რათა გან-
მეორე მხარეს არ იმსახურებს მათ (აქ ბელოუსის საკრალური მხარე
ქრისტე, ღმრთი ქრისტე, ის იმყოფილია დაქრისტიანობის, რთი ეს ადგილი, ბერ-
ძული, საფარველი, საკრალური მხარეა ქრისტეს სახეობის იგი).

ბელოუსი, ხალხის წარმომადგენელი, მარხის ქრისტიანული დასა-
ბამიერი სიწმიდები და საიბრელებიანი, რთივეთა ხილვა მხოლოდ
მხარე ბერძნულ და მოწინააღმდეგეებზე და მუდმივად. აქ არის ქრისტიანულ-
ლი სარწმუნოება, ბიბლია ქრისტიანული სამეცნიერო მისიონერი განდობი.
პირველად მხარეობილი აქ საკრალური ანგარიშს ვხვდებით ვახუშტის
"აქტივობაში": "... ნუნდვარის კლავსა მინა არიან ქრისტე განიკ-
ვეთილი იმისა და მუდმივად ბელოუსსა, განდა საფარველი
ასადალი არს, რამითუ არს ჯაჭვი რქინისა, ჯაბრელები ქრ-
ტიანობა, და ნიხ აქტივი. იტყვიან უფლის აკვანსა მუხ და აბრ-
მის კარავსა, მუდმივს უსხვეთ, უსაბლოდ, და სხვადასა საკრალ-
ულია. არავე მუ ველები" /75,522/. უფლის აკვანსა და აბრ-
მის კარავი მუდმივად ბელოუსის მხარეებზე და ხალხის მუდმივად:
ისინი ქრისტიანობის დასაბამის სიწმიდები. ახლა ცხადია რა
აკვანსა ხვეს უფალი ანგარიშის "ოქრის აკვანსი" და უნი არის მი-
მართლად ყმაველი, რთივეთა მუდმივად დაჭრელები დაჭრელები და-
იჭრის (ბელოუსი ხოი იჭრის ბელოუსი) რამდენად აჭრელები. ანგ-
იხვეთ, რთი ბერძნული ბელოუსი ხალხურ წარმომადგენელი ჯარ-
ბაჭრის სახეობა; ახლა უიტყვი, რთი ის მუდმივად, ახალი წმინდა,
მუდმივად. ბელოუსი უმარელები ვხვდებით დასაბამის და
აქ დასაბამის დასასრულს აბრ-
მის კარავსა და უფლის აკვანსა

ბიძე, - აკვანძი ბოლარე ყრმა აბრამანის კარგიპან არის გამოხსული, როგორც გვამიუნობს ურისტვის გენდელალოცია მახეს მიხედვით ("აბრა- ჯამ დეა ისაა, ისაა დეა იაკობ...").

ვახუშტისებურ გადმოცემაში შესანიშნავია ფრაზა "იფიცვიან... სხვათაჲსა საკურნველთა. არამედ მე ვეუბნებ". ეს ის სიტყვებია, რომელნიც უნდა ეთქვა მკურნელს, რომელიმეაჲს მკურნელსა დაუხსნის სამსახურის საკარლურობას, რომ საიძუძლოს ხილვა მოიხეხოს ქუძილს მიხილვინსგან გარკვეულ ჟამამდე, დევიდეს კი გაყვამდეა დაფარული. როცა ჯვარი აუშვებს ხელს ღვთის მკურნელს, აი, მაშინ ეძღვება მას საიძუძლოს გაყვამდის უფლება. ამ მიხედვით გამოდრ- ლებანს მიხედვით მკურნელსაჲს მე შეიფიცობს საფიცო, მისი გადმოცემის ბუნებრივი ფორმა პირველ პირში ნაწინააბრამანია, როგორც ვახუშტის მკურნელის მამალიაჲს ვხედავთ.

გერგეშის ბეღელში, როგორც საგანძურის სუბლიმური სახე, რო- გორც კურნის კურნის, გამოუჩენს ღვთის იძუმალი ნიარს მიხედვით მას, უნდა მოწმიდარობის უმაღლეს ხარისხს არის მიღებული: გერგე- შის სიმაღლე ნიარსისაჲს აბრამანისგან ბნეობრივ სიმაღლეს. მიხედვით ანდრეიტვიში ბეღელის ნიარსის მიხედვითაჲს პასახელებული არიან ნიარს ბერები და მოწმიდარი მღვდლები: "იოსებ მოხვევა, მღვდელი. ესე იყო ფრანკი სიბინების მოყვარე და მემარხული, რომელი ყოველ- გან განიხვევა სახელოდა მისი. ესე ნებნაჲს ღვთისაჲს აღვიდა მცინ- ვარსა ნიარსა ბინა, კახაგან შეუვალსა; და მუნ იხილა კარავი და აკვანძი აბრამანისა მამაღვთისა...". /11, 210/.* შემოღების სხვა ევრისის მიხედვით ბეღელის საიძუძულოდაჲს მიხილვილი ფიცილა ვახუშტის

* "კარლასობის" ავტორს შეუძლია აქვს დაშვებული: ცნობილია და სიმბოლო-აღვსორიული ნიშნები რომა აქვს მიხედვით კარავს აბრამან- სას, აკვანძი კი მიხედვით ურისტვისა.

მამუჯა ბერი, რომელსაც ბეგლენის წმიდა გოგონი გამოცხადებია და
 ღირს უფლად იგი ღვთისი საბრძანებლის სახილველად. მას უნახავს
 ოქროს აკვანი, მგრეთჳ მისი მრწვეველი და კიდევ ისეთი საკვირ-
 ველი რამ საკურთხეველი, რომლის განხილვის უფლებად მას არ კუ-
 ნია /85/. ამ სწმინდეთა ხილვის დასტურად ჟე რამე მოაქვთ ამ
 წმიდა ბერებს, ეს არის ან კარვის ნაჭერი, ან აკვინის ხის ნაწი-
 ლ, ძღვენად შეფუ ვრეკვსების, როგორც განძის ნაწილი, წმიდა
 რელიკვიები /11,210-1; 129,111,66/.

ამრიგად, ჯვარის განძი, რომელიც სხვადასხვა სახით არის
 ღვთს მკაპროს წილად - ის ხან ოქრო-ვერცხლია, ხან ძვირფასი
 ღვარი, ხან ბიწონი, ხან ჯვარ-ხატების გამოსახელებანი, ხან ქრის-
 თიანული რელიგიის სიმბოლოები, - დამარბულია ღუპამიწის ორ,
 ვრამანდების საწინააღმდეგო სურთობი - ბიწის სიღრმეში და მის
 მწვერვალზე; ის ქვესკნელშიც არის და ცაშიც, ორივეგან მიუწვეო-
 ნელია გარეშეღვთის; დადებული აქვს საფარველი, რომლის წილი
 მხოლოდ მკაპროს ღვარი ჟე იხილება მისგორი ვრეკვთე. ამ უნარს
 მკაპრე წმიდა უხორცილი იპოვებს; სხვანაირად, მკაპრე არსებო-
 ბის იმავე მისთვის უნდა იმყოფებოდეს, რაშიც იმყოფება ჯვარის
 განძი - ეს არის სწმინდ ანუ გამოცხადება წოდითი სიწმიდე-
 ღიანი. მხოლოდ ამ პირიბით შევერწიან ურთიერთად ჯვარის მკაპრე
 და ჯვარის განძი.

მკაპრე მიუახლება განძს მონიწებობა, ან უნდა მისთან ნისი
 ძლიერი საკრალური "ბუნის ძაბვის" წინაშე, ან ის გარბის მუში-
 ნებული, როგორც ფიანელი ბოვზე. ჟემცა ჩვეულებრივ მკაპრე, რომე-
 ლიც პანძნულია ჯვარის მიერ მუგანდურად, უნდა იგანდეს განძის
 მუგანდობის ძალიან; ამ მუდღებან მას ჯვარი უნდა ანიჭებდეს მისი
 მწმიდარული უხორცილის წილი. ან ჟე ის მკაპრე არ არის და არ

გაუვლია მოწმინდარობის განსაცდელი, ნაშინ სამეფო მთამომავლობა მას ნებძას აძლევს შევსარის განძს, რომელსაც საფარველი ეხდებოდა მის წინაშე. ლეონი და ვეფხვის ცხოვრების საბუთისწინა ჟამს ფარნავაზი მიმდინამო წყალბიბო მიაგნებდა უხარკვარი გროგონ სან-ფარველიდაგებულ საგანძურს და ბიბო იხსნის როგორც საკუთარ. ლეონი, ილია, რაყ მთავარი, ვეფხვისადაც /44/. ეგრეგოგვის სკვირურ ან-გრეგბი მხლორ ვმცროსი ძე ნიბიბისა, უმრწემვისი სამ ძმამი, შუბ-ღუბს მიუხაბლგებს და სელი ახლოს ციპან ჩამოცენილი რქროს ნი-გუბს (რომელიდაგან ვრბი - ლასი - საკულილი საგანია), რომელიდაც ააღებიბ მოიცილვის ირი ძმა. უმრწემვისი, კოლაქსაიბის, წინაშე ცუხელი ჩაქრა და რქროს ნიგუბმა "ლელი დაუბვის" მას; ძმებმა ალოარვის უმრწემვისი და ბიელი ძალუგელიბა მას გამასცის. მისგან პანიწყო სკვირბების სამეფო გინასტია, რაბილს საღებო რელიკვიპა გს რქროს საგნები გამოცხაგდა (ილგორია, IV, 5, 7).

როგორც სკვირური გქმულიბიპან ჩანს (ამას ჩვენი ანგრეგბ-ბიყ აპასტურავს), განძი მხლორ მას "ნებგუბა", ვისაც ილ იბიბ-ვიბეე ვუბუნის ანუ მის კანონიერ ბგლობელს - ან მეგუბ ბობილს, როგორც კოლაქსაიბისა ან ფარნავაზი, ან ჯვარს, რომელიც მის ბოსა-პოვებლად გძავენს ლეონს ამოჩაველი გქაგრვის, მოწმინდარს ჯვარისას. არალორისა მიბარბ განძი აჩვენს ლეონს: შინაგან, ვიპირიულია გ-მიოვლევილი ბუნებმას, რაყ საფარველიბ არის დაფარული; ამ გროს, როცა მას მიპარვი უახლოვებმა, განძი ბჩივალბს და აბიბ იცავს ლეონს; ილ ცუხელს ისერის, რაგგან ცუხელივანი ბუნებისაა. ამიგო-მაც ბისი პამარბვის აგგიღებმი, ბარბის წარმიგგენიბ, ლამ-ლამ-ბიბ ცუხელილს ნაბების ბილია შენაღვიბა /113, 363/. ძველი მიბოლოგ-გბი განძს მიჩვენილი ჰქავს გუბლემაბი, რომელიც ბშირ მიმბეღევა-ბი ცუხელილსმგრევეველია და განძის მინაგანი ცუხელივანი ბუნების

ობიექტივობის წარმომადგენს, იმის გასაგნებას, რაც განდობი სა-
 შინელოა; უფრო სწორად, განდობის საშინელო ეუბნო იღებს გვერდშა-
 პის სახეს მომხდებურის წინაშე და მომხდებური უკან იხვეს. ჩვენს
 ანერგებებში განდობის საშინელო ბუნება გასაგნებულა ოქროსფერი (ეუ-
 ლეი) ხმის სახით, რომელიც რისხვით ამრიალებს ღვანებას, ენობის
 მიტეხებზე აფრთხობს რა ღეოთ ჯვარის მკარებდა. ანალოგიური წარ-
 მოგება ენობილია სლავი ხალხების ფოლკლორიდან: განდობი იღებს
 ებოვლის - ხარის, ზხის, ეხენის სახეს, იმ მუფერილომისას, რა
 ფრისაყ არის განდობი (ფუ ის ოქროს, ებოველი ეუილევი ფრისაყ);
 განდობის ზხრის ძროს ეუილელო დარლი ანობებება და აშინებას ადამი-
 ანს /113,365-6/.

ანამიოლოგიურ, ყოფიო სინამდელიეში გვერდშაპი - განდობის
 მოპარაჯე ძრაკონი გველის სახეს იღებს; ზოწური არსება იყავს
 განდობს, რაგან ის მის სამილობელიშოა დამარბელი, ზოწურია. გვე-
 ლისგან დაყვი საგანძურებს ხალხის ენობიერება აზავსებს ნაყიბ-
 ვარებში, ნასაყრალებში, ბუხრევი ადგილებში, სპაყ ყოფიო და
 საკველი ებოვრება მუწეყდარია დიდი ხნის წინაჲ და, რეგორყ ვი-
 ყიო, მათი წარწოსახვიოთ ლუ რვალური არსებობა უწმინს ამ ადგი-
 ლებს სწიბიებს, კვრიეპ ხდის მათ. "ის უწიო სპრ ინახება, მიო-
 ლოთ უფროსებში იყიან, ზოწო-ორლონი. იქ გველი სპარაჲობსკე"
 /40,104/; "ოქროს გუბებშია იქ ჩალაგებელი. ისა ზხარეს, ფუძის-
 კარი, რა ეუდახიო. "იქ გველი მოგვეჩვენაო", დანებებეს ლეი..."
 /40,111/, - ანობებენ მთელიეში.

ჩვენს ანერგებებში განდობის ძიება, რეგორყ წესი, ჯვარგან არის
 დაკვეშირებულა. ჯვარის რჩველი მკარებები ჯვარის დავალბიოთ მი-
 დონ სახიფათო ეუსპედიყობი განდობის მოსაპოვებლად, რომელიც გე-
 ვების საკუბრებაშია; მკარებ გვეს განმეგვლეჯს განდობს, რეგორყ

ჯვარშია, ღუთისმეორემა გამოჰქვილია ვრთ პრის მათ ღვეთისი სავთრის-
 ღვის სავთრებზელი ღვინოგორისა. ამ გზით მოჰველებული ოქრო-ვერცხ-
 ლით და ქვირთასი ღველებით ივსება ან ახლარ იქმინება ჯვარის სავ-
 თანურნი, რთმელოჲ, რთგორჲ ღვეთის აფგინღვე ოთქვა, კულღის გუ-
 ლისგულს მუჰაგვენს; ღანძი ქმინის ღვეთის გარმეში ჯვარის კვირის,
 რთმელსავ მუჰარვე ღვეთისი სინნიჲთი დალით უახლოვერება. სხვანა-
 რად, ღანძი ახლოს უმევეს მუჰარვეს, რადგან ის ჯვარის მომეიჰა-
 რისა. მადრამ ჯვარის ღანძის (საუბარისა ჯვარის გარითგორისაზე და-
 ულ ღანძზე) შარაჲოქსი ის არის, რთ მიისი მიწაგანი უვეხლოვანი
 მუნება უძღურისა უმეიჰურნი დალის წინაძვე. ჭმავ-ხვესუნვეთი და
 გუჰამავარ-მთხვეთი გავრელებული რწმენა-წარმეგვენის მანაბ-
 ნად, მუჰარვეი მანამ ვერ მიქვარება ჯვარის მას-განძს ამოსაღუ-
 ბად, სანამ კაჭას არ დაკლავს და შის სისხლი არ ახლურებს მას.
 აღ.ოჩიანურის მასაღებში მოიჰვეება ამის დასადასგურებლად ღვეად,
 მუჰარვეის ნამმეობი, აღიარება: "... მანამეინ ახლოს ვერ მიუჰვეთ
 ამოსაღებად იმ მას-განძს^ქ მანამ კაჭა არ დაკლავთ და სისხლი
 არ დავასხით. ასე რთ ნოვექვეთ, რადგამ წიღილი წაიღო და
 ჩვენ ნება ნოვექვა ახლო მიხველისა და ღანძის ამოღებისა. მანამ-
 ეინ კი, რთ მიუახლოვერებოთ, იმ მას-განძიდან უვეხლო ამოვარ-
 ებებო და მვე გარმეგვეთგინებოდა აღიო რა დაწვას გვიჰიკრებოდა"
 /62, 160/.

აქ მოხარობილი ამბავი ქვირთ გუჰარებას სკვირთ ღველებას,
 მთხველი მუჰარვენი და კულქსანისი ორი ძმა მსგავს სიჭვაუკამი
 არიან მოხვერნიღნი: ღანძი მიწაგანი უვეხლის ჩვენთ იმეარება მათ,
 რადგან ღანძი ვერ მიუახლოება ნამეი ღვეთის მიხლოებლებს, არამე

* იგულისხმება ბაღალიგის შირქუშის ჯვარის მას-განძი.

Բըքըն, թո՛ւ ունեն ընթացիկ արժան: Եղևոյցն ոմնս, իսկ մա՛տ
 ար ցլլազնե ըստմամբն, թո՛ւնեցանց ան թոսո Եղևոյցս ըս-
 թար ի շարնսցան ար միջոնա՛ռ. Իցնի անթրքնոն ընթացիկ ժանժոն
 Եղևո իսթքնոն մո՛ճնե թոմարեցն ձե՛ց մագնս - յլազն շքմո-
 ըր լեղլլան, իստ մոսո սոսիճո թա՛լթմոթրո՛ւ ժանժո. անալ-
 թարն սա՛լալըն ժանժոն մոցնժոնս թր մո՛լոցնոնս ըստնթրքն-
 լոս ըրմանլո ըս սլալարն մոթքնոն Եղևոյցն: ո՛ւ արթոլս, սա-
 ըս ժանժոն իսթարնլո, յլազն ձե՛ց թնս ան ձե՛ց յա՛թն, իսկ
 ըրմոթր Եղևոյցն սլալոնսն ըս Եղևոյցն ըստն յա՛թն ըստն ըս-
 լո /112, 373/. Իցնի անթրքնոն ընթացիկ յա՛թն յլազն ար
 ըրմոթրն սլալոն ան ըրմոթր, արմոթր յլազն մս, թոթրոյ ան-
 թոմնեցնլո, թոթրոն սոսեղնս շքն իսթարն ըմոնս սալալոն
 սոսեղ, թոթոյ ժանժոլոս, թոթրոյ ըրն, իսթարն թն-ժանժո.
 Ենթաց յլ ոցնժոն ո՛ւ ըրմոթրն սա՛լալըն, թոթրոյ մոթ-
 ըլոնս ըսթարն մոթնոն մոթրնսն: Երմոթրն ըրնեցն մանմ ըրն-
 թարն ըսլո ըսթարն մոթնս, սանմ մոն ըրմոթր յա՛թ ար ըսլոն
 ըս մոն սոսեղ ար սսեղն մոն թան. ըս ոցն ըրմոթրն ըսլո-
 ըն սոթրմո.

Ենթաց, թոթրոյ շքմոթր լեղլլան, յսթրմոթր^{*} սնոնսն
 մսեցնլո, ըրմոթրն թոթնոն սալոնս ըս իսթարն. թոթր մոթն: ոն
 մոթրոն, յսթրոնս իսթարն, ըրմոթրն իս ըրմոթրն ըսլոն. ման
 յարն թրնս սթարմոնսն ըս ըրմոթրն սանսեթրմոն իսթարն. իսթարնս
 ըս թոթն թոթն սթարմոնսն յսթրոնս թարմոթրն ոն ըրն իսթարն

* յսթրմոթր - լեղլլան, թոթրոն Եղևոյցն ար ոցնժոն (լեղլլան, ըրմոթր,
 յա՛թ ըս սեղ.) /87, 410/. յսթրմոթր թոթ ար ոցնժոն, Եղևոյց
 սոթրոն ար մոթրնսն մոսոն մսեցնլոնս ըրմոթրն. յսթրմոթր,
 թոթրոյ մսեցնլո, շքմոթրն մսեցնլոն.

ხელში ჯვარის ტანძს, ის უსაფრთხოდ განაგრძობდა საჯაროების
 ჩამოღებში უნდა იყოს. ზოგიერთი ხალხის წარმომადგენელი, ტანძის მი-
 ჰოვება მიხედვით ისევე ადამიანს შეუძლია, რომელსაც გარკვეული
 რაოდენობის კაცობრივად აქვს ჩამოღებული /113,364/, ან სული აქვს
 ემიგრაციის მიხედვით /113,374/. ასევე, ადამიანის ბუნებრივი
 ფუნქციის ტანძის, როგორც მუხრანისა, რომელიც მათი მი-
 ტის გამოყენებით ჩამოღებულ ხელში ეფერს, რომელიც ადამიანის
 უკუდასრულებს, როგორც ნაპირისთვის მიუხედავად ტანძის. მას-ტანძის
 მიხედვით უკუდასრულებს კარგად არის გამოხატული სიტყვებით, რომ-
 ლისაც ის სახეობა ფუნქციონირებს ინტენციურად: "იქნა-უბრუნდეს უკ-
 უკუმი გამოტანი".

4. "იქნა-უბრუნდეს"

როგორც ჯვარი არის მიხედვით ღვთის შეიღობა და ამიტომაც მას
 უნდა ჰქონდეს "ღვთისშეიღობა" (ღვთისმშობელი, ღვთისმშობელი), ასევე
 ცხად არის შეიღობა ღვთისმშობელი ჯვარისა. გარკვეული ამრის "ცხად" ღვთის-
 სი "მამონის" შეიღობა; ავთანდილი რომელიც ცხად არის და შეი-
 ლიც. შეიღობა შეიღობა "ცხად" იმანვედროსა და შეიღობა "შეიღობა",
 როგორც "ცხადის". შეიღობა შეიღობა საცხადის ენობრივი ენობრივად
 ჯერ კიდევ არ შეიღობა ამ რისი შეიღობის სემატიკური იმანვედრო-
 ბა. აკად. ნ. ბერძენიშვილი ვარაუდობს, რომ "შეიღობა", როგორც-
 სიღობის შეიღობის, შეიღობის უნდა ცხად იქნას "ცხადის", რომელიც,
 მისი ამრის, შეიღობა სამკვიდროსა უნდა /15,124/. ამ ამრის და-
 ტური შეიღობა იცხად ის ფუნქციონირებს, რომ მისი ენობრივი ამრის
 მისი შეიღობა შეიღობა უნდა და იმანვედროს იმანვედროს და
 გამოხატავს: დამკვიდროსი შეიღობა იმანვედროს გამოხატავს

ფერმიწებში "შვილი" და "ცმა" ("ლუბისშვილი" და "ჯვარის ცმა").

"მაშაშვილურ" ურთიერთობას ჯვარსა და მის ცმას შორის აქვეყნებს ზედა რეზიდაცია ჯვარში მიღებულსა: საცემში პაბაყ-
ბურ პეპიშობილა შავშეს (ცრმას) პრემის ქვეშ შუაგორებზე, საი-
დანაც ის მთორეპ იბაპება /57,261/. პრემია კი, როგორც უცხო, ჯვარს განასახიერებს. ე.ბარპაველიძე ან რეზიდაცია სამარტლი-
ნაპ ხეპავს ჯვარის შივერ ზავის საცემში პაბაყებულო შავშეს
შვილად აცვანის მისტერიას /115,61/. ფიბიკური პაბაყება საცემ-
ში საკმარისი არ არის იბისაშვის, რომ ცრმა საცემს სრულუფლე-
ბიანი წვერი ანუ ჯვარის ცმა შვიქნას. უფრო შვეთ: ნხოლო ფიბი-
კური შობა არ ანიჭებეს შობილს შვილის სტატუსს. შატლიში აბბობ-
პნენ და ეს ნაშქვამი შვიქლება ნებნიშორ საცემზე გავრცელდა:
"კისტან შვილს მიუბარებსაც შვილ ნუ გქვეიანაც, იყოფიან შატლი"
/28, № 26085/.

"ხაჭში გაცვანელი ცრმა შვიქნება ზემის საკუთარი წვერი და
შემის სალოცავის "ცმა", "ოქროს ღილი" /106/. ამ სიტყვების აკ-
ტორი ატვიწვრს ფშავის სინამდვილეს: "ოქროს ღილი" ფშავრი ფერ-
მინია, რომილს ხვესურელი შესაფვეისია "ვერცხლის ღილი". ჯვარ-
რის პრემის საკაპრისებობან შობილი იწიება "ოქროს ღილად". პრე-
ვიპან ის იბაპება სრულუფლებიან ცმაპ, "პრემის ცმაპ", და მას
ამ პრეს ჯვარი, ბისი "მშობელი", ურებეს "ღილს"; ის ჯვარისშვის
არის "ღილი", რაგან ცმა ღილიც უნდა იცოს მიკვერებულო მისი
კაბის კალხას შვერეობებნი ნიშნაპ. ხოლო ღილი ოქროსია ან ვერ-
ცხლისა იმ აბრიც, რან ახლაშობილი ცმა ანიერეპან არის ჯვარის
განდი, ლუბისშვილის უნდი ცმა, ისევე ქვირფასი საკუთრება,
როგორც მას აქვს ჯვარის განდის (ჰას-განდის და სხვა "აქორეუ-
რის") სახიც. ანალოგია, შესადლებელია, შორეული ლეგენდების,

Մագրամ Թանկ սրբանորմեացու, որն ոմրոյեմի անշնորհս ԴԳՐԹ Մարա-
 լո Եանոսեոն ՍոսաՅողոյծըս Բթմոանն Տաճանցեթո րոյթարոն ճարլոթ
 շոճընթընն Տաճոն, րաթա ոյ "Ռրոն ընծրոթնթ" Կանսեոնս. "Ռրոն
 ընծրոթնթ" Գարթաշննոթ Բթմոանն Ռրոն Պոնսյ`նն ընոարնն
 /152,56/. Կարոն Բրոնն Տաճ.Մո Կանսեւրո "Ռրոն լոլոյ" Կնըն
 Եանոլոանն Եթընն Կարոն, րոնոն Եոննոն Բրոն Ռրոն.

"ՊՄՊՊՊՊ Տալոանո Տալո Կն Եանոնն ընթընն Եոնոնոթ,
 Եանոնն յո ՊՄՊՊՊՊ "Ռ յ ր ո ս թ ո լ յ ը Կ Բ" ՊՌՌՌՌ" /51,
 184/. Բյթթան Կանն, րոն Տալոնն Ռրոյր Եոնոլո րոն Եոնոն
 Բրոն Գաննոլոյր թա Տանընթընթըն: "Են" Գրոնննոնն ոյրոն-
 յոյր Բոյոյրթընթընն Սալոննոնն, րալ Սոնոննոնն Գոնոն-
 թընն Բթմոաննն Պրոննոնն Տալոնն Եոնոնն Եոնոնն Եոնոնն
 Եոնոնն; "Ռրոն լոլո" յո ոն Եոնոննոնն Տանն, րոնոնոն ընթըն-
 ընթընն Տրոն Գոնոննոնն ըն Սոնոննոնն. Կն Եոնոննոնն Գանընթը-
 լոն ոն Տոնոնն, րալ Պրոննոնն Կնոնն թա Կնոնն յոնոն Սո-
 Ռոննոնն Սոնոննոնն. րոն, ընթըննոնն Կնոնն Տալոնն Եոնոն
 (Եոնոնն Սոնոնն): "Սոնոնն լոլոն Եոն Եոնոնն Կնոննոնն Եոնոն,
 րոն Եոնոնն Եոնոն թա Եոնոնն Եոնոննոնն Եոնոնն Եոնոնն.
 Եոնոնն Եոնոնն Կն Կնոնն Կն Եոնոննոնն Եոնոննոնն Եոնոնն,
 Եոնոնն Եոնոնն Եոնոնն Եոնոնն Եոնոնն Եոնոնն Եոնոնն-
 ընթընն Եոնոննոնն Եոնոնն Եոնոնն Եոնոնն Եոնոնն Եոնոնն-
 ընթընն Եոնոնն Եոնոնն Եոնոնն Եոնոնն Եոնոնն Եոնոնն Եոնոնն:

Կանոն յոն Եոն Եոնոնն, Եոնոնն Ռրոն լոլոն,
 Եոնոննոնն Եոնոնն Եոնոնն, Եոնոննոնն Եոնոնն Եոնոնն.
 Եոնոնն յո Եոնոնն, Եոնոնն սոնոնն թա Եոնոնն...

Կն Եոնոնն ոնոն, Եոնոնն, Եոնոնն Եոնոնն Կնոնն Եոնոնն

ცხადი უნდა იყოს, რომ ოქროსფილკობიდან ცმებში სამარის უნა-
საცემო იგულისხმებდა, რომელსაც ბაგრატიონი ევროპელი მსვეტ
წოდებდა და მტრებთანგან იცავს, როგორც მთის საცხოველს მათი
ფინისში. ხოლო ბაგრატიონი, ჩვენ ვიცით, მოდებობის კავშირით
არის ქვეყნი მთის ფინისში.

"ლოლი" ნივანიშიც უნდა სამსწრისთვის საცემოში, რაგან
ის გულისხმობს საერთო კალას, რომელსაც აკრის რელივი. "ლოლი"
ვიწოდებთ სამსწრისთვის, რომელსაც ბაგრატიონი მო-ცმ-ე მათის
მორფოლოგიური აგებულებით: თავსახით მო- აგებებს ცმათ შორის
სამსწრისთვის იქნას. "ოქროს ფილკა" შორის ჯვარი არავის ანი-
ჭებს უპირატესობას (ყველა რელი ოქროსია!), არავის ანიჭებენ,
არავის ამყობენ ფუნქციონირებს; ეს უნივერსალური, ეს ბაგრა-
ტიონის უფრო ფინისით და საკმაოდ მძიმე, ვინავე უნივერსალ-
ური არ არის ცმებს, ასე ვთქვათ, უნივერსალური ცმების მიხედ-
ვით; რადგან განსაკუთრებულ მნიშვნელობას და წარმოებს შორის გაქვეყნ-
ებულა ჯვარის ზედაში. ეს შეგნებდა ანუ ცმებს საცემოს, რაგან
მან იცის, რომ მათგანაღრი მოქალაქე და სულიერი მოქალაქე ჯვარის
ბრძოლა ცმისთვის იმის შესახებ, რასაც "სამსახურის წყვეტ-
ბით" ანუ მსხვერპლის შეწირვისას მოიხსენებს: "... რასაც წყალ-
ბის გეგნებთან, გამგნის ნორმებს დამრეგებს ღმერთს მათგან-
ნივით, წინაირი კაცის მხვედრისი კაცის კან მათს მათგანით,
ლოლი-წოდებს მათგანით. ვეღო ვინ გავიგოვას მათგანის მხვედრ-
ისს ფორმის, მესამე-ე მოქალაქე მათგანს ახლებლებს, შეგნებ
მოქალაქე მათგანით, შორს მათგან ახლოს მათგანით, მათგანს
კაცის კალა მათგანით, მინორი-ე-ე-ე-ე-ე-ე-ე-ე-ე-ე-ე-ე-ე-ე-ე-ე-ე-ე-ე-
ე-ე, ნაღირვე მათგანით... " /56, 19/.

მაგნიტიური მოქალაქე, რომელსაც ფილკა საცემოში, იმ

ახლენის განადგობა, ჯვარის მუანდებლობის მორჩვე ღუთისაჲში
 რთმ არის მიმართული. ამიტომაც შიგარ გუბან არა აქვს საფუძველ
 რა და უფლები იამაგრო მუდენილი სინდორით. ამჟვარი სონარეის
 გოველი განოვლენა და მისგან გამონვეული სურვილი ეამოყალვეუ
 ბისა და განორჩეულობისა საფრის სამარჯლიან გულიმფრონას და
 უნდობლობის იმსახურებას, რაგვან ეს საფრახეს უწინის საფრის
 ერთონობას. გოვლახიან, რაჲ უპირახევისაჲ ნარმოაგვეს პირუფვეს,
 თანებმა მსხვერპლი, რეგორჲ სამბაური მინიჭებულისა მადლოერი
 ვმისვან, რეგორჲ ნახვეამისა ერთ საკულტო სიმღერაში -

უხვარსაჲ უმაჲ, ჯვეგორჲ, ლე გინდა რვა-ჯანვიანი

/77, II 73/.

საჲაჲ "რვა-ჯანვიანი" ნიშნავს საკულტოჲ იმ პირუფვეს, რეგორჲ
 საკულტოჲ არის მიგვანნილი ჯვარის კარქ. მსხვერპლი მსხვერპლია,
 - გმისგან მუდენილი ერთი უხვარი ლე კეკაგომბა ლანბარი მინიშ-
 ენიელობის არის ჯვარისსახვის, რაგვან ის მრეღის თინოველისგან ლ-
 ვისი გოვლახის მიხვეგით. კეკაგომბა, რაჲ "ანდრეჲპ არ მორის",
 ჯვარის ნინაშე ამჟანგავნიბაჲ რანდებუბა; ჯვარი რისხავს "გამუ-
 რავებულს", ვრის გარპის ჲვეულებრივ ნიშნას, გარალხავს რასა-
 ბღერეჲ (ლე რამსაბღერეჲ) ბღერბღს. ჯვარი არ "იხვეს" ისე
 გმას, რეგორჲჲ უბილობს ერენებრივი უპირახევისაჲ სოჲლიურ უპირახე-
 სობაში გარამარპის, ანუ ერენებრივი გოვლახიან გამონვეული პრესტი-
 თი აქეთის პრესტიჲგარეგობაჲ და საფრისსახვიან მუდენივი პრესტი მ-
 თინოველის. საქუივი, რეგორჲჲ მუდენიანუბის სინდორისა ნაშინი საფ-
 რისსახვიან გარეყალვეუბის ჲენებენიამში, გაპუმაგვება ერეგება. ეს
 მინიღერი რეგორჲჲ სიგვესა და ლე ამჟვარაჲ განიმარჯება ერ-
 ნიგრაჲგების ბივირ:

"... ლენი ი, ვეგეჲ ისეჲ მუდენს სამოგარეგობისას, რეგორჲჲ

ხალხი, ჰაზარძღობი. ის ხატი იმამზე გაქაღრპა, ჟორჯობა რამ
 ანოხხარეს. აფრინდა ეს ხატი, მუნიხ ვლადლოზი, საგულებელს ვდა-
 ხიან, იქ პაარსა. ამ მირონანველია გიგილი და იქაყ არჯა ეს ჟ-
 რიბი. იქიპანაყ აფრინდა (ხატი) და სუ მუვირზე ავიდა, ფალსთა-
 ვის მუვირს. ფანირია, იქთაყ და აქთაყ არავინ გასიბის. არ
 აქსონდ მამია-შამს, ვერავინ ვურ გასიბის. იქ ვუბია გათლილი,
 მასადგარალა. იქ ჟორჯობი ველარ ავირედა. იმამზე გაქაღრპა და
 ინიტობი დაღუპა. რიფა ესენი დაუღუპავ, მივირე განვეცხადა ლ
 რიგორ იქნებოდა და უბრა ნირონანველის: გაგვირე, მუნიხ მავუნი
 და მამამიფე, ნირონანველი. მიგაფენებ და მთაფენებ, ქალიხ ქალ-
 ძე დაგაფენებო. სუ გაწევეთილა ის ხალხი; მარლყ ქალიხ ქალი
 პამირჩალა, სხვა მათესავები სუ გაწევეთილან" /67,195/:

აძრე გავეყანოხ ისუთ ანერეებებს, სპაყ ჯვარი კურაში იფ-
 ნის ანოხელიო ან სხვა რამ სასწავლოე მუენის შისახელიშას თა-
 ვისი აპტილ-სამეოფელიპან, ახლა კი ვხედავთ, რამ მათაჟ ჯვარის
 ყმა განიპის ჯვარის მუენველის რილი; ლ სხვაგან, ჯვარხენი-
 სა და ჯვარე პაარსუბის ანერეებობი სავრალური იმეოტის შრეფა-
 ნული ლერიტორიას, აჩენს რა აპტილ-აპტილი კურივების, ჟუპამაფრული
 ანერეებობი მირონანველი კურივების პალხეოხ იფაროტეებს საარსო
 ლერიტორიას ინი საბეღრამე, სპამიდეყ ეს ფიმიკურაპ მესამდელებ-
 ლია. ინიტრეფა ჯვარის მუენველი, მუენება აპამიანი, მადრამ აპა-
 ნიანის ამეენებას მუვიარი აქეს პაფებული, ხოლო ჯვარი უსასრულია,
 რის ნინამეუ საბოლოოპ ნაპაურებმა აპამიანი. მირონანველის მიფება
 საყნოპან ანოირიყმა (ქალიხ მთამიშავალი, მიხ უმივეს "ქალიხ
 ქალი" ვურ აგრადელებს. ჟვარს), ჯვარში კი "კოფის ნოკიდეობი" თა-
 აჩინა ახალი კურივი, რიდეყსაყ ფიმიკურაპ ველარ უნდა ნისწიდეყს
 აპამიანის ხელი. "ქალიხმათის მუვირი", სპაყ მუენილია ხატი

სამკვეთი, ადგილი ანონიმურად, ფაქტის "ნაწილობრივად" ანალო-
გიური ნაწილი, აქვე ნაწილი არაერთი მიუხარებელია კანონის
("საინფორმაციო, იქვეა და აქვეა არაერთი განსაზღვრა") და მისაბეჭდობა
აქვე ადასტურებს ნასაფრადებს, კულტის გენერაციის ნიშნებს.

გამოყვანილია ანსასრული ტრადიციის მიწვევადს აქვე, რა-
ცა იქვეა ცხრა მინისაგან მიწვევარი დიდი რაზმი. "ცხრა" - კურ-
სხველით ნიშანი; მასში ჩაბეჭდილია გამოსვლითის უსაბეჭდო პი-
ტივისა. მარჯვად, ცხრა ძმა, ცხრა პატივადი, ცხრა ვაჟი - ეს
არის უკვე სოფელი სოფელი. მადრამ სწორად აქ მარხია გამოყვანი-
ლის ღვთა.

"ცხრას" მეთრე, ავბედიტი მხარეა აქვე. ღვთაჲ ქონილი
უსარებდენ "ცხრა ვაჟი და ერთი ქალი" /40,75/, მადრამ ამ საკ-
რალური და კურსხველი რიგებით გამოხატული სინარავე საბეჭდობის
ბეჭდა, რაცა ცხრა ძმა ვისგანსება იმ ცხრა "გამხველი" ანუ
გამოსვლით-გამოსვლით ცხრა ძმა გვეს, რამდეა უბეჭდო სინი-
რისა და მასაბეჭდობელი უსაბეჭდობის ნიშანი "ცხრადავანობა".

ცხრა ღვთა გვეს კვლავ, ცხრა ღვთა გამოხველი ქალია
/67,151/.

"ცხრას" მარხია გამოყვანილია ბეჭდობის: კურსხვეს მიწვევად
იქვეა, რაცა ცხრა ძმა "გამხველი" გვებეჭდო უბეჭდობის
გვეს სოფელს. ის უბეჭდო სოფელს, მის ხარჯად იმარხობს ღვთის
ტრადიციის; ამით უბეჭდო ღვთის სოფელსა და ქალისა, რამის
გარეშე ის მთელია უბეჭდო ღვთის სოფელს საკურსად საფრთხ.
გამოყვანილის, ნიშანითის და სხვადაგან გამოხატობის ნიშნად
ა : ცხრა ძმის კვლავ ღვთის ხარჯად (ეს არ უბეჭდო, ღვთის მიწვევად
უბეჭდენ), რამისითა და ხარჯად ღვთისა და ანაბეჭდობენ
სოფელს ვანებს. ეს ღვთის ღვთის, რამისით (მისგანსად "ცხრას")
მიწვევად კურსხველით ნიშანითა უბეჭდობ, მათი ავბეჭდო ნიშან-

ნია. და აი, გაბუჟაყვების კურონინაჟიანი ბეგე, მათ ვახაბუბათ
 საბუჟიანდერო სასწავლებლი - ზოგჯერ ჯვარჩენის ნიშნებში, რიბილე-
 შიკი ისინი ამოიკითხავენ ლეონთ აღსასრულს: სათბობი წყალი
 უყინებიათ, სახლი - რძე, აკვანში - მავშვიის შარპი. "რძე გაბ-
 ყარა, ჩვენნი ჭაბარი (წესი) ასრულაო" და, აღმათ ჯვარის ბეგ-
 ნებობა, რომ უბუჟიანთა სარჩო-სამაგებლობა სოფელი არ გაუშინ-
 ლურებულებო, სათიხარე შევიან გამაგებულ აკვანში და უახლარ
 ისამარებენ ლეს, სოფლებენ რა ბუჟილი აგვილის ხსენებას პარ-
 ჩენილთა ლაბებში /40,100-1; 109-ა,150,159; 67,195-6/.

სხვა უხრა ძმა, კრავ ნეილევი ანდრეისი ლახხი, სოფელი
 გვირაქში უხე-კოშკს აშენებთ ბაბილონის გოგოლის მშენებელთა
 კვარტე. "უღა ხო გაგინდობობ, საღუთოი" - მესამებებენ ლეონ-
 ანთ ჯვარს, რის განიკი ჯვარი უიწმობაჟ განსუგებეს უხრა ძმას,
 რიბილიკი შიჯეს სოფელს შუაგებნა. ასე გააშენებულა გვირაქის
 ურთი მოგება /40,101/. ასევე გააშენებულან ჯანარნი ლახ-
 ხეში (მთიულეთი); საღუთოს მუხი ლუკრავს უხის მშენებელი
 უხრა ძმისაჟის, ჯვართან განდობებას რომ უსწავდებენ, რაჟა
 უფუამი - "ურთი მუშაჟლრა გუაკლიაო" /,69-ა,192/.

ასევე უხრა ძმის "პალეის" ამაჟს მოგვიხარბს. მიმდღურ-
 თა ანდრეისი. ხაჟაში ურთი სოფელი უყირათ გამბობრებულ-გამბობაჟ-
 ბული უხრა ძმა მიმდღურთ. ურთ-ურთ ძმის პრემიითა და ანდრეისი
 საწაღოთ მენოჟლია შიჯი ხაჟისაჟის მისი ჟირიგორონის პაჟღუ-
 ბის მიბნი. ეს საკრალური მოქმედაჟა. ასე იქვეჟა ჟაჟაგო კულ-
 თის გენდობისში, რაჟა ის ხაგის წმიდა ჟირიგორონის მუშა-
 გამბობაჟების გამოვლენა მიმდღურის მიხრე საკრალურ სფეროში
 შიჯრა - საკრალური რიგუარის უჭრმაჟა (შეწ. აღუპას ბიჟი კრ-
 თის ლეონდებურაჟ მუშაჟა ჯვარის კარტე), რომ არაჟერი უფუამ

ხარკუვრის (მთავარბოზამის) საფრის ჭურჭორიის ხეცოფაბე. მათ
 მასხარად ეს საქვილიეს საქმიარისი იქნებომა. მადრამ ანდრეშს
 კიდე სხვა მანამაული აქვს მუმიანაბელი. ანდრეში აგებულია ჩვენი
 დის ნაცნობ მჭრეობსა და მონაპირის ნოტივბე, ლემესა აქ საინა-
 აქმევეთ მამბრემა აქვს ამ მოტივს.

"... ყოფილა სოფელი და ქხრა ძმადი ყოფილან და ვრთი მონა-
 პირე ყოფილა. და მავიდა ეს მონაპირე და სარამის მთიდა და იარა-
 ლი აიყარა და მავიკიდა ბოძბე... ჰომა, ჩამაყვიღენილა ის იარაღი,
 კიდე მავიკიღენი, ჩამაყვიღენილა და მამას უბევილა, რთ სად იყავ
 მელი, მღეს სად იარე? სად, რა მახე და - აჩაფერი არ მი-
 უბანი - და ბეგთ ხატის ჭევივი ვიყავთ და მჭრეპს ვესროლო,
 მავიქრე ფრმაძიანთ და მავიდა ისიო. ჭაგინფრა ღმირთო, ბეგთ სარ-
 უთ მავიჭრია...". (ჭაგინილია ხაპაში, იხ. ატრევე 40,51/.

ქვარე მასხარების ანდრეშში მონაპირეს მავიყავს მჭრევი - ლემ-
 ეს არე კი იყის, რთი ის ქვარის ნიშანი - მავის საემიში და მ-
 ვისდა უნიმირად სარესავის მასხარების მონაქილე ხაპა. აქ მი-
 ნაპირე არ მავიქრეშს, რთორე მონაპირე - ის არ ნაპირეშს, მენ-
 ეს ნიშნა მანაპირევიო მავიქრემა უკან. მიმელაქრის მონაპირე ან-
 დრეშში კი მონაპირე აქილშს იმ ფრინელიის მონაპირეშას, რთიქ-
 ბედაც არ ნაპირეშენ. ის მავილშს მჭრევის (ეს ნისი მენისქვარა!),
 მადრამ ვეწ მვიკიღმბ მასში ხატის მვილია ფრინელიეს (ესეც მისი
 და მისი ძმებშს მენისქვარა!) და მავიჭრის მას. ეს მავიკიღენი
 მასქილა მიმელაქრთ მავიყვიის ნიშანი. ქვარე მათევე საქუარე
 ხელით მონაქრემა მამდაყვიღელ მენშს.

სამიპირე მამდაყვიღის ურეღევენი ნიღვი იარის. სმიარად
 ხედა, "იქის ღილა" აქნიყრემა, რთი მავიქრიალერი, რთიქრესა
 ის ღილშს, ქვარის მიმეყვიღელია, რთორე მადრე მავიქრის მ-
 ვილ-

ბიზნის მიზნად იყენებენ, მისი კერძო, მაგრამ საცემოში შევსებულ
 ისეთი ფინანსად, რომელიცაც არ ახსენებს, რომ ჯვარის კარგადია და
 რაღაც და მისი დავლა აქვეყნებს ფინანსურს, რასაც აქვეყნებს.

ესადასტურებს საცემოში შექმნილი ანტი-მედიკალინური მთავარანგელოზის
 ხევისბერი, გამახარებ ხოხობაშვილის სასწაულებრივი გამოჩენისა
 (სხვათა შორის, ეს ხევისბერი უნდა იყოს უნდა). აქვე ეს
 ანტი-მედიკალინური ვადასტურებს, როცა სასწაულებრივად ჯვარის ძირითად სი-
 მიძველებზე. ახალწლის დღეს ხევისბერი, რომელიც ხელში იჭრის და
 ჯასი (სხვა უარსადაც: იჭრის და წილობები, რომლებიც ჯვარში,
 ბეჭდის კარზე უნდა მიღებონ ხევისბერი, როგორც ახალი წლის მკ-
 ვლეს) უფრო, გამოიყვანა მკვლელობა და უნებლად ჩამოსვს სიყვით-
 ახლოს, მძინარეს, სპირა ახლა კვრისა. ცხადია, იჭრის და მასიც
 და ჯვარს ხევისბერიც ჯვარის საკუთრება, მისი უნდა, როგორც
 "იჭრის დღი". მაგრამ ხევისბერი უფრო მეტად ჯვარისადაც, უფრო
 რიგითი "იჭრის დღი": ეს რიგითი ცხადია ჯვარის უნდა, ხევისბერი,
 როგორც მისი დასტურები, მისი უნდაც უნდა. ამიტომაც ჯვარი და-
 ცხადია განსაყვებელი ჯვარის უნდაც უნდა და წმინდა საცემოს, რომელ-
 ბიც ხელს უწყობს მას. ეს იყო ხევისბერი ხოხობაშვილი, როცა
 ჯვარი ახსენებს და უნდაც უნდაც ჯვარისადაც გამოიყვანა დასტურებს
 სასწაულებრივად ადგილებზე. ის გამოიყვანა ჯვარის დავლასთან დასტურებს,
 სასწაულებრივად ჯვარისადაც უნდაც უნდაც უნდაც უნდაც უნდაც უნდაც
 მისი დასტურებს და დასტურებს მთავარანგელოზს: "მთავარანგელოზი, ჩემმა
 დავლასთან დავლეს, როგორ იჭრის დასტურებს, მასიც და
 ხევისბერიც მოგვიყვანა" /65, 226/.

ასეთი სურსათების უნდაც ანტი-მედიკალინური მისი მაგ-
 რებელი პირველადისადაც უნდაც, მისი უნდაც, ეს ის ხევისბერიც და
 არა რიგითი "იჭრის დღი", - კვლავის მსახური, რომელიც წარმარ-
 ჯვარს საცემოს რელიგიურ შეგნებას და ცხადობას. ანტი-მედიკალინური

ვარნიანტი, ხვევისბერს ნის ძმებთან ერთად (ხოხორპაულნი უხრა ძმანი ყოფილნი, უხრანოვე ვაძუდაცუბუნნი), რომეღა პაულეა ("პალეა") პაპირლია ნახ ჯვარს, ცაძაურთის თავარანტვირთს; ლმარის ჯვარი, როგორც ფშავის ღვთისმეტყველთა ჯეი. განოსარჩლები პა ერთი კოფლი მჭედედი ნიუჟია ნახ გამოსასყიდაპ. ასე მოაძორა ისინი იმ ჯვარს პა საცნოს, სადაც ვაძუდაცუბუნნი. სხვა ტრადიციით, პა ეს უფრო პამახანისავედელია, ცაძაურთის ჯვარი ღუპავს ლეის ვაძუდაცუბუნნი მსაბურს.

5. პავლთი

ხოხორპაულის ამბავი აქანტურებს ვაჟა-ფშაველას სიგევეტს: ". . . ფშაველს მთვი კაჟი მთვ ხაჭბე იტბლიანი კვლინი" /22, 12/. ეს ამბი, რომეღაც აღმათ რაჟაჟ რვაღურ განოჟილიდას ვეშარება, სპარაპულაჟ ბუთავს საცნოს უნიბიწრებაში. მთვ პირიქედას ლეის სახელეჟან თომავალს საკუთარი პავლთის ცოცხალი განეჟა აწინასწარმეფეველებინებას. აწერებაჟ მეზორჩენილია ლმარის ჯვარის ხვევისბერს, გარა ლურმანაჟლის ჩევენება, რთველსაჟ ის სოციალ-ვიღეში არაჟრთგზის ხეჟავს: ნისლ ხარი ვრკინება ნიხელი ხარს პა ამ მეტყუინებაში ყოველჟეის ნიხელი ხარი ვამოჟის განარჯეებულ. ნისლში ლმარის ჯვარის პავლთია განსახივრებელი, ასე განიჟის გარა, ხოლო ნიხელი - მისი პავლთის განსახივრება /19, № 121/. როგორ ხეება, რომ ლმარის ჯვარის პავლთის მისი ცნის პავლთი სძალავს? ლმარის ჯვარი ხომ "მთვი" ჯვარი არ არის? ლეიჟა არც გარა ლურმანაჟლია უზარლო ცმა, მავრამ ის მანინე ცმაა. მისი თომავალი ამ ჩევენებაში ვაძუდაცუბუნთა. აწეჟან რევერბა მისი ვაძუდაცუბუნთა, რთელითაჟ აღბეჭდილია ნისი უხორეების ყოვე-

ნიშანდობლივია, რომ ქარას პავლაში მისი სიკვდილის ქვეშე-
დას უტოქვდა ლაშარის ჯვარის პავლაში. ასევე ზეშედეგაა პარკუ-
ნილი: ქარა რომ მიმკვდარა, ნიხიანდებს უკრარ გაუმარჯვენათ ვრ-
ეხანს. მერვე ლაშარის ჯვარს მევენის პირით გამოუხეხავებოა: გა-
ამიკვებარათ, მარჯვენა მეფი ავთალთ და ლაშარის პრემისსაშენის
მევენათ. ასევე მოქალაქე, მეუბამი პრემიანე და კრევე გაუმარ-
ჯენით /28, № 25458/.

პირვენდებანი, რომლებიც მკვეთრად გამოხატული პავლაში არი-
ან აღქრულნი, მხევერვადებლით ჩანან საყდობი; მსინი ამ პავლა-
შის მეუხეობით არიან ატორისნილინი "ქრის ღილის" ჩვეულებრივი,
გოგონი პონიპან. მხევერვადევე გოგონა განსაყველია და პავლაში
პარაპოქსი ის არის, რომ პავლაში კაყისა ცხაპევეა მხოლო და
მხოლო პეპევერეს განსაყველინი, სიკვდილ-სიკოყსილის ღვეარძე, რო-
ცა კაყის არსებობა მევენევე კეპოთა. ან, ამ პრის ჩვენს შავს
პავლაში, რეგორე სასწაული. რეგორე ჯვარი ვეხაპევეა მკაპრეს გა-
პამევევეთ ვიშარებამი, ასევე გამოუქრელებს პავლაში კაყს "გა-
მი", განსაყველინი და მამინ ხევება კაყი, რომ ის პავლაშიანი
გოგონა. ჩვეულებრივ, წვენარ "ამინეპი" პავლაში არ ჩანს, მას
მეოქოს საყარვევი ავეს პაპეველი.

მევე-ხევესწრელი პავლაში იმევე თეპის მივევენაა, რეგორე
არის ისლენიური ჩანსილინი რომელიც ხეირად იხევენედა ის-
ლენიური სავები, როცა კრევენის გამევერ ნამეხევეა საუბარი. ან,
რეგორე განმარტავს ამ ცხებას ა.გვერვერი:

"მევეთა სავები ირბელი (ყაყა), მევი - არის მევისევა,
რეველივი პირველ გოველისა კრევენეს, მევერს მივევენედა. საპევეპო,
რაც უვერე მარჩილებელი და კველიშობილია კაყი, მით უვერე მევი ირ-
ბილის მექრევა ის, მით უვერე ავევილი იხევეს გამარჯვენას ის სინ-

ბიძგის... კონკრეტული კონკრეტული ფორმის საკუთარ "იქმნის", "და-
წილს" (კონს), ამხვე ბრის ის ყველა მათგანი წინამართის "იქმნის"
მიმკვიდრია... " /120,55/.

"იქმნის ვინმეა აპაშიანის მიქმიდებელი, ამიტომ აქვე-
ურთ, უწყობიანო მიქმიდებია მისი საქონლის იმპერატორია. ყოველ-
ნიც და მიმდებელი განსჯა მუდამსადაც, როგორც იქმნის უწყობიანო
წამანი. ამას გარდა, ეს უც არსებობს, "იქმნის" კატეგორიის გა-
გვიანსადაც სკანდინავიურებთან, იქმნის არ წარმოადგენს ინფორ-
მის ისე განუყოფელიც და მარად მანძილზე მუდამს, რომ ის არ
საჭიროებდა განსაკუთრებას და სისტემატურ განმარტებას მიქმიდებ-
აში. იქმნის ხარისხზე, მის ხასიათზეა დამოკიდებული აპაშიანის
ქვეყნის სასიკეთო ბიძგის, მატარებ მხოლოდ მონაღურნიც და ფინანსური
ძალიანს მიქმიდებელიცაა მუდამსადაც მის მიმართის მათგანი იქმნის
ცხადყოფას. ამ ამრით, სკანდინავიურა წარმოადგენს მუდამ მონს
არის ფაქტობრივსადაც; აქ კვალად არ არის მიმდებელიცაა ძალიან-
ბრის პასიური მონსიკლებსა... " /120,52-3/.

აქ მქმნის საკუთარი განმარტებას "დავლანის" ენებას; მიქ-
მიდებელიცაა კონკრეტული ფორმის მიმდებელიცაა ქართული მარ-
ტიანიცაა დავლანურა განმარტებელიცაა "დავლანის", როგორც მისი მუდამ
აქვეყნის, მატ., "წმინდა ილიასთან სიყვარულსა დავლანის", "ნუცა-
ვლანის, კონსტანტინე, მიწის დავლანის"*, "თან განმარტებასა მუდამ
დავლანის", "ბიძგის კონსტანტინის დავლანის" და სხვ. /133, 175, 204-5/. ამ-
ხვე ბრის "დავლანის" ენება არის ის სასიკეთო ქვე, რომელიც ამ-

* ფრანკ ასევე მიმდებელიცაა განმარტება: "ნუცა-
ვლანის, კონსტანტინის მიმდებელიცაა მისი დავლანის, როგორც
"მუდამსადაც" "სკანდინავიურსადაც" მათგანი დავლანისადაც.

ბელს ძირველ განსხვავებას ძველ სკანდინავიურ საზოგადოებასა და ჩვენს საცემოებს შორის. სკანდინავიური პავლათი მხირობ კონტრესტა და წარჩინებულთა ზვისებდა, უბრალო მსუქნავს, რიგით მებრძოლს და არ შეიძლება ქონებებს. ლათინ გენეტიკის კონტრესტა სწორად პავლათება დამოკიდებულნი, დას მთავრს ადამიანისთვის წარჩინება და მუგობა, ხალხის წინაშეძღობა; ასევედია მუამდინარედი ღვთაება და ხელმწიფება მელამი /46,96-1/ და იწინედი მუგება ქვაბება ანუ ჭარსა* /139,255-7/.

ჩვენს საცემოში, რამდენადაც ჯვარმა მიცემენი "ოქროს ელია" მობით ცაათანანსტრა ურთმანეობან, გრედიო მათეანო პოტენციურად აჭარებენ პავლათის მესამეობობას. ყველა მუიძღობა იღის პავლათიანი - რიგითი ცმაყ და მუგუ ვრჯელებს, ღვთისმუიღობის ზამე. ლათინ ვრთხედი ლათინ სიუთხელები განოადრანს რიგითი მიცემე პავლათს და ეს გოგენის მას სახელებსთვის: "ქამეჯათ ჩაჩაურასა პავლათი პააჰდა მქარბედა..." მუგის პავლათი მარლავს უჯრო განდროიდელია ლათინი მასმეობითა და ძალით, მათრამ მანთყ პავლათი - ღვაპამიანურის მემოჭრა ნაკეპავის პასაძღვრედი სიუთხელები და მესამეობობობობი, რთა ღვთურნი განრღვევის ადამიანურნი მემოჭრეობის ჭარებობს. "ქრჯედი მათონიძეილი ღვთისგან ას პავლათიანი", აძობობ სიძღვრა. ქამეჯათ ჩაჩაურას ან ურმედი უმეგათ ეიორგის პავლათი ("არბოთს ულარგის გიორგა, გიქრის პავლათის ქარით" /88, II 100/, ლათინი ურნოპ მემოსამდღვრედი ასამდობმე, სადრავ მიჭრეობობი ხელები ვლინებდა, მათრამ ლათინი მუგებობის და სრულთადაც არ განსხვავებდა მათრავიკონის მუგურნი პავლათისგან.

პავლათმა მუიძღობა ყველას განოჭვრელობს, იღობი და ქრის

* ეს სიჭვეა მუიღვი ჭარმაგობის სახელები, რაც მუიძღობა ნიშნავებს "ძლიერი ჭარითი ნოსილი" /44, 117/.

შეიძლება მათთვის, როცა მოცემული მოქმედებები, ხოლო მისი მოქმედება ბრძოლა ანუ "უკა". ეს არის მისი მნიშვნელოვანი საქმედებები, სადაც თავს იჩენს მისი უკმარისობა. მოცემული პავლეონ თავს ეგრე იჩენს მშვენიერადანი შრომის ერთს, განსხვავებით მიმდინარე იმსუ-ბისა, რომელსაც თავისი უკმარისობა მათთვის "უკმარისობა" ხელი ქმნიდა მომარაგული" (პაბ.39,2). შეესაბამება, რომ საც-მოს უნდა ბრძოლას უკმარისა უკა, სადაც მოცემული უკონს თავს, სადაც უნდა განვიხილოთ თავისი პავლეონს ქრონო, რომლის მიტოვებით არ-სოქმედს სტრუქტურას. ამ მიტოვებით უკონს ის უნდა, რომის ჩაუბრძ-ბა უკაში და სწავლას მივლი არსებით, როცა არ უკმარისა უკონს საც-აღება:

ბრალის მიტოვებისა, ხან რომ არ უკმა უკონსა

/88, № 102/.

ის სიმართლე ხედავს უკას და მოუხმებელი უკონს გახმებდას, რომ არ გაუშვას ხელიდან უკა, რომელიც მისი პავლეონს საუბრება:

უკონს ძირში დაქმნებულს სიმართლეს უნახავს უკონსა,

მივლი გახმებდასა, მასვე უხარის მიმსა

/88, № 193/.

მაგრამ მოცემული ისიც იცის, რომ უკაში მიტოვებული თავგანწირვისას მი-ტონს პავლეონ, რომელსაც სოქმედობის სურვილი მოაქვს თავს; ის თავს იჩენს ისევე განსაუბრებელი, სადაც მოცემული სოქმედობის მიტოვება, მაგრამ გადარჩენაზე არ უნდა ფიქრობდეს, რადგან იცის, რომ "უკმარის" გაუბრძონს პავლეონს; მისი ფესვი ირაციონალურშია. ის მე-რე სადგარობაზე არის მიტოვებული და, როგორც უკმარისს მიტოვებ, მხარ-ზე აქვდება მოცემული, რომ თავისი უხილვით ფრთხილს მიხედვით ურთი და-რით მიხედვით ანონის წუთსოფელიდან და მარაგობაში მივყავანოს.

უკმა-უკმაველს ექვსი "მარტოობა", რომლის დასაწყისის სიფ-ეუბია "აქარ მივსებირა არნივი", კველნაურება ხარხარის წარმომავალი

პოეტის საკუთარ სიტყვებში განიხილოს პავლეონის მიმოქცევას; ამ მიმოქცევაში, რომელიც ეპარქია ბლენის რიგში, გადის მისი ცხოვრება. ბოქჯერ ეს მიწაგანი სი სივრცულ-ძროჯამივლ განიხილავლუბას პოეტობს მთა-ბარისა და გაბაფხულ-ბამიზრის მიწადავლუბაში /42/. მთა და გაბაფხული განიხილია, რეგრე სულეფრი ალბევებინს და მთა-გონებინს ძრო და აფვილი; ამ ძროს და აქ პავლეონის ფრინველი არ-ფილი ალწვეს ლავის კულმინაციას. ხოლო ბარი და ბამიზარი პაფეშია, მიწიფრის ფევეობაში ფოფა, როცა არწივი უჩინარებდა; მესაძლე-ბულია სანუპამიო. გაუჩინარებს.

პავლეონი ტრაგიკული ფენომენია.

პავლეონის გაუჩინარების, მისგან განწირულობის ნუფივი საფრეხეში გადის პავლეონის ცხადება, რომელიც მთავრებდა ტრაგიკულად, რაფგან პავლეონი არ შევიძლება ის არ განწიროს, ან არ პაფენის გაბეფებინს გბაზე და პაფეზოს. ან ის ეფრ ანტანს პავლეონის განიხილს და გაბეფიობამივი მიფის, რაფგან აპამიანის ბუნება შებეფულია და ეფრ უძლებს პავლეონის უსასრულობას, ლუმიცა პისი მიწივიფებინს ძრო წანიშია მიქცული.

ანი, ლორეფა, რომელიც პავლეონის მიწივიფენავ პახასილავლას იძლევა მასზე შექმნილი ხალხური ლექსები და პირობული გაფილბებინ.

რომელიც ამიბარდა ლორეფა ძაგანის გვარით,

ამავს ამიბილას ნავთი და ნაკვერცხალით.

იორში ამიბივივიფა, შორით ეინ ლა ლეალით.

პიფევილია პაუფევეს, ბევებს უნახეს კვარით.

მარჯალივი მივე წერევილიფა, მარცხინსკე მიფარის ნალით...

/88, № 44/.

რომელიც იბალება მისი განსაკუთრებულობა, მისი პავლეონი. ეს

ძველი ხალხური წარმოდგენა - თბილად განიხილეთ ამინდის და
 ძმანი მისნი, თბილი იყო ჭარნაგობი, რთველიყ შემიჯნო პიძუბას
 უნა ძველისი პავლათი, თბილია მრავლის ბეჭერი გმირი, რთველიყ
 საბოლოოდ ხელმწიფესას აღწევს. მასრამი მორღვას თბილია ჭარავს
 მის წარმომადგენელს ბატონთმონისგან (გაბრიელთი, ის აღწესადრწეს
 ჟე რთველიყ და მთონიშვილის ნაბიჭვარი გოგონა), რთვისგანაყ
 მას გამომავლია, რთვრყ ბეჭო მთონიშვილი ნაწვევებში ჩანს, საგვა-
 რველიყ პიძუბულობის ნიშნებში, რთველია შესახებ ბრწინველი ლმ-
 ბერტი ლაპარაკობს ძველის ნახატების ნინაწერებში /41, № 3, № 2/.
 ეს არის საბოლოოდ პატი, რთველიყ წიბებელი პეპის გარდა არავის
 არ უნდა ეხილა; მასრამი "ვილამი" ლელი მთქრა, როცა ნაბანა-
 ვებში მორღვა ივრის წელიდან პეპიშობილა ამოპოპა. ჟე სპრე
 "ხთისგან პავლათიან" მორღვას გვინა არ ეკარებოდა, არ საბოლო-
 ლ ნიშნების გამოსაქარავების შეძლე ბეჭი წელიწადს ნაგვარნი
 კაცის ნიღრ ნასრული იხრის მხებურპელი ხებია.

მეორე ვერსიით, მორღვას იგარავდა არა საბოლოოდ ნიშნებში,
 არამედ გვერდშემაშისგან ნაჭურარი ჯაჭვის ქვანტი, რთველიყ აღმა
 მისილა პავლათი ჩაატევიანა ხელიში:

სანაპირნი მორღვაში ჟეორს ჯიქს მახეობა ივლით,
 გუქი ვაუხხეცა მორღვასა, მინდვარში გავლა ქარით
 ვღაშე მინდვარში ნაბეჭოტი გავხედა მვერდარით,
 მორღვასა ჩასაყვილადა არჯა სამანქანით
 /28, № 44-2/.

ჟეორს ჯიხვის^ჰ რთვრყ ირემს ჭარნაგობი, მისგავს მორღვა იმ ადგი-
 ლამდე, სადაყ პასაშაშიმევე ელია მას ჯაჭვის ქვანტის სახით

ჰ აშევე ეპინოპის ამსახველი სხვა ლექსში ჟეორს ჯიხვის უნაყლე-
 ბა ჟეორს გორანი, რთველიყ მან ჩაყვება მიწის ნაჭარლიში გავ-
 რინარებულ ჯაჭვის ქვანტის /28, № 44-3/.

მამოქმედებებს ღონისძიებას, რა ძუძუთი ქვარის,
რეზილენსა, რეგორე ღონისძიებას ქვარის^ქ; საუფრო საკლასს ჰქალ-
კენ:

მეოთხედი მოსულს რატიკალი ღონისძიებას ქვარის...
მაგრამ ნაცლარი იმისა, რამ რატიკალი-ნატიკალი რა მეუფალი რატი-
კლის პერანგოსანი ღონისძიებას რეგორე ღონისძიებას "საფრანს" პატრონი რა
მცალი-მეორადი, რეგორე მაგრამღონისძიებას ნატიკალი რა რეგორეღონისძიებას
მე, ის ხედას მათი მატრალი რა მოქალაქე; ის ვარძება ჰქვარისში,
გამოქალაქებში, რისგანაც მისი სახელის საფრანგული რეგორეში კი
აფრანგული:

მაგალი, ნუ გამოქალაქები, მამა მეფა მეფა ქვარისი,
სამი მატრალი მეფრანგული რატიკალი პერანგოსანი
/88, № 43-გ/.

"მატიკალი" ქალი ამ პერანგოსანი სიფრანგული გამოქალაქებში ღონისძიებას,
რამ რატიკალი არ არის მისი პერანგოსანი ღონისძიება, რამ მის გამოქალ-
კის უმატიკალი მოქალაქე იქვედა რა მისი მოქალაქეში მოქალაქებში საფ-
რანგული.

რეგორე ღონისძიებას გამოქალაქებში მატრალი აქვედას, - ის იმისთვის
რამატრალი მეფრანს, ღონისძიებას უნიტიკალი რეგორე მეფრანგული:

მატიკალი, უმატიკალი მეფრანსა ღონისძიებას რეგორე,
ღონისძიებას ნატიკალი რეგორე, მათი რატიკალი მატრალი.
საკლას-ფრანგული მატრალი რეგორე რეგორე არნიკის მატრალი
/88, № 44/.

ქ "ქვარის რეგორე იველიკალიში, ღონისძიებას ნატიკალი" /88, № 44-ბ/ -
რეგორე რეგორე, ღონისძიებასა გამოქალაქებში "ქვარის", რეგორე რეგორის .
ქვარისი, სადაც "მატიკალი" რეგორე; გამოქალაქებში რეგორე გამოქალ-
კებში უნიტიკალი "მატიკალი".

საპ ვახტანგ ტორგასლის ვიჭარის ტყვეობა, არც ისარჩ და არც ტყვეობა არ ატანდა. შესანიშნავია, რომ ეს ორევე საბჭოთაებურ პანაკარგი მანათობის პრეს შევნიშავა ოორღვას: ვრახვე ოორში "ამოჩქვებობას", როცა ღვალე "ჰვეს" მის შიშველ ჭანს; მუორვე, როცა აჩჭილოს წვალში საბანაოპ ჩასვრმა უვურაპრებოპ მი.ტრეა ჯაჭვი. აი, როგორ გავიოქვეა ღვესაპ ეს ვიბიოპი:

ზამოპოპრენ ანდაკსა მიწაპირვენი რვანია.

ოორღვანი ანანე ჩანახვეა, რე ყვირილიბის ქანია.

ბეჩავეა რასამ მიღბიქვეს, ვბჩნვეს ნაჭირალია.

- "ჯაჭვი რა უვავ, ოორღვანი, აბიბილის ნაჭურქანა?"

- "სანაპირორჩი გაპაველ, ნაპირე მიღვალე ღვალა;

ჩავედი აჩჭილომია, მიქველე ბილი წვალა.

მე ჩავეს საბანაოპა, ჯაჭვის გვენამდე ღვალა.

მამინე პაქარგე გილი, ველარ მივბიოპე ღვალა.

ვერე გავარმა ვ ჯაჭვი, როგორც ბიბინარე წვალა.

გამაუვამდე მივეარნი, ვარ მაქველეს კვალა.

წამოვეს, რაღას ვიქვიოპი? იბიე ვარ ნაჭირალია"

/მე, № 44-ბ/.

ბანაობა ძველი მიჯოლოგიური მითია; მიბანავე ოორღვა, რო-
მილიე კარგავს მიბიოგან ბოძებულს ღე განსაყველი მიბიოვებულს,
ძველი მიბიოვობის კერსონავებს: ვნაფესავება, მად., გიღამივეს,
რობილიე მანათობის პრეს კარგავს უვურაპრებოპ მიგვებულ სიჭამბუ-
კის ბალახს, პიპი წვალებოპ რომ ამოიჭამა ოკვანის ფსკერიოპა^ჰ
ასვევე ვეჭრათიპან ნიშველარ ამოსულ გვირებს - გიღამივესა და ვნ-
ქიოპს - პაპგა ღვალე ქაღრმიეობა იბიარმა, რაე ვრე-ვრეო მიეგა-
ნისღვის საბჭოთაებურა მუიქვა (ახ.კარჩ VI).

ჰ ქაოსის ფრიველვა, ანბუმა, მანათობის პრეს ბიჭმარა საბჭო-
როს უვალს, ვნილის, ბეპინებრის პაჭვი /46,90/.

მისთვის მოკლებულია მნიშვნელობას ან არც კი არსებობს. ხშირად აქ მარტოება ზაქის პრაქტიკული განმარტებებაა; ის არის არა მხოლოდ ბრძოლის იარაღი, არამედ განუწყვეტელი გრძელვადიანი, მოგონებების მატერიალური გამოცხადებელი, როგორც მამათა ცოდნის გამტარი. ის ანივთებს საცემო გრძელვადიანს. ხშირად ისევე ნიშანის საცემო საკრთ ასპექტისა (ფუტყა ბრძოლაც საღვთო ხასიათს იღებს ხშირად), როგორც ქართული და მასი საკრძალონი ცოდვისა. რაც უფრო ძველია ის, რაც უფრო მეტის ხელშია გამტარებელი, იმე უფრო მჭიდროა - "ქმარნი ნაცადნი წინანი, ღრანტულბ უფრო შრომანი"; ან როცა მას ღესავენ, ყველა სხვა ახალ ხბარბე უფრო მჭიდროა:

წინათა ნამათ ნაქონნი პაღესნეს, უფრო შრომანი

/78, 186/

ამ "პაღესნეში" ჩანს აუთიღებლობა ძველი მოგონებობის, გრძელვადიანის, როგორც განახლებობისა. ხშირად, გამომყვანილი წინა შამის, მას შამისა წინა ზამბებნა უნდა ღესონ და ღესონ. ეს არის მათი საჭიბე როგორ-შამის პენაში. "წინათა მამათ ნაქონნი" ხშირად არა უხორბო იმარჯებებს, არამედ უწინის ისტორიას. ის არის როგორც კავშირის ნიშანი, ამავდროგონს მიუძღება იცოს წინანი საცემოთა კონსტრუქციისა, როგორც გვიცხადებს ერთი ცნობილი სიბეღერის ეს სტრუქტურები:

ხშირად, ზვესურთეს ნაჭეოთ (ჯარ. ნაჭეოთ), აღვანში ზუჰმა
გაჭეოთა, . . .

მეფე ერთეულში პაღესნე, სამინაპ ჯვარნი პაჭეოთა.

ეს ხშირად არის ისტორიული ხშირად, ამ სიტყვისი ღრმა გაგებობა.

საცემო გამომყვანილობა იმ სურსათებებში, რასაც მიჯილადე ხედავს გრძელვადიანი საბოგაყოფებში, როგორც მის არსებობს საჭეო-ველის: როცა "იბივეტი ან მოქმედება იბივენად არის რეალური და ნამდვილი, რამდენადაც ის პრადავს ან იმეორებს არსებობს..."

რომ "ჭრადიყოვლი კურღურის კაცო შივიცნობს ღვინს ღვინს, როგორც
 რვალურს, მხოლოდ იძიებდა, რამდენადაც ის წვევებს ღვინსადაცა-
 ბას და ჰბადავს ან იმეორებს სხვისს ქუცებში..." /153,64/. ეს
 "სხვა" აწინ არა უიღაც სხვა, განსხვავებული კურღურის მათარე-
 ბელი, რომელიც ხშირად ხდება მისამაძი ნაგაღილი არაჭრადიყოვლი
 კაცოსადვის, არამედ მისი წინაპარი, რომელიც მან უნდა აღიაროს
 ღვინს ღვინი, ღვინს ფიქრებში, ღვინს მოქმედებაში, ქუცებში.
 წინაპარი მას აკეთებინებს, რასაც ის აკეთებს და როგორც აკ-
 თებს. საყდო საყდობი, ღვინს მთლიანობაში, გამოჯერებლივ ჰაჭ-
 რიყოვლიც ანუ ისეთი საბოგაგება, რომელიც იქონი მამა /155,
 273/. ყოველ შემთხვევაში, ის ეძებს მამას: "ჩვენში იყოველი კა-
 ცოსადი: რკინის საკიპილიც რამბულიც. გინდ საწყალი კაცო იყვას,
 მაინც მამაქვალს ღვინს ჩამამაღლობის სიფყვას..." /22,60/. რო-
 მივლიც ძლიერ საგვარეულოს შეკვირვებლი, მასთან "ხარ-ქვამი
 შეყრილი" სუსტი გვარი აღიარებს ნაქვსადაც არა მხოლოდ მანამდე-
 როგორ ნამიერა ამ გვარისას, არამედ მის წინაპრებსაც, ღვინს რა
 მათ პირველებასაც ღვინს წინაპარს. ახალი მამის აღიარება გვინს-
 ხმობს, უნდა გვინსსმობავს, საგვარეულო ანერქმებინს გმადინს-
 ზას, მათ ჩამექვას უნებირებამი და, აღმათ, ქუცათ: გარდაქ-
 მინას ახალი საგვარეულოს მხე-ჩვეულებათა ნიხვეთი.

მეორე მოგონილი ხვესურვილ შემას კამეც და საკიპილიც, რომე-
 ლიც წინაპრისაგან მოგონილობის უწყვეტ ჯაყვს გამაბათვის სიმბო-
 ლურად, ეხმარება უნთი უნებირი გამომქვინს ა.გურევიკოსელი ჰა-
 რაფრადი, რისაც მან სუბა რაუბასობინა ძველი გვინანელიც
 (ამ გვინინის ფარგიც კაცებნი) ღვინსმეგება: "მიხმარი, ენი არის
 ნენი წინაპარიც და გუფვი, ენი ხარ შვი" /121,140/. საბოგაგობ,
 ა.გურევიკოსი რაკვირებები ძველი გვინანელიც ღვ სკანინდაველათ,

კრძოვ, ისლანდოვლთა საბოგაოვობისა და მათ წარწომატვენელთა
 უნობივრებინს სტრუქტურაზე, ლავისუფლად შეიძლება ტამოვიცენოთ
 ჩვენი საცმოებინს დასახასიათებლად; ის წერს: "ისლანდოვილი არ
 არის მონცვეტოილი ლავის რტგანულ კოლექცივის და მისი ტატება შე-
 იძლება მხოლოდ რტგორც ამ კოლექცივის წვერისა. მისი უნობივრე-
 ბა (შეცნება) არ არის ინეოვიოვალისტური, ის ამოვრებებს მხოლა-
 ვის - ლავისი ჯტუფის კატეგორიებოთ, ის ხედავს საკუთარ ლავს
 მხოლოდ ტარებად, საბოგაოვობის ლვალთ. რატვან არ შეუძლია შე-
 აფასოს ლავისი ლავი სხვატვარად, ლუ არა ისე, რტგორც მას სა-
 ბოგაოვება აფასებს" (იქვე).

"ორტვნილი კოლექცივი" არის სწორედ ჩვენი საცმო, რომილიც
 იქმინება "ვერცხლის (ლუ რქროს) ღილთა" ტაბატებოთ (ანუ მუორედ
 ტაბოთ) ჯვარის რრომის საკვარისებოტად, რომილიც არის მათი საერ-
 თო წოლო, წოლო ამრამისა. ჯვარში ტვტვანის რიტვალის ამროც
 ის არის, რომ ტვებინ ტათანსწორედენ კატრონის წინაშე ვრტმანე-
 თის მინიარტ, რომ ტამარტოდეს სახეწოტება მათი - მრ-ტმ-ე. მარ-
 ტლც, ისინი არ ტანირჩვენიან ვრტმანეოთსატვან ტამწტლობნებინს
 ტვტსტმინ, რომილთაც ხუტვსი - შეამივალე საცნოსა და ჯვარს ტორის,
 აკანონივრებს მათ წამოტვენებულ სანსახურს, და რომილის ვრტაგროთი
 აპრესატო არის ჯვარი; რონელსაც ისინის ჯერ ჯვარი, მერედა მის
 კარზე შეკრებოილი. ტვტვსათვის ვრტოთ წარწოსათველო, უპირატე-
 სობა არავის ვნიტვება. ჯვარს სურს, რომ მისი ტვინი ტანსწორნი
 იბატებოტდენ და რაკი ეს ასე არ ხეება, ის ლავის კარზე საღვლო
 რიტვალთი ტათანსწორებებს მათ. მისთვის მის კარზე ტვტვლანი წოტე-
 ბულინი არიან, მატრამი მათ მორის ჯვარი ტამოარჩვეს ლავის არტვლთ,
 რომტვლთაც საცისახურის მინიე ტვირთი აკისრიათ.

ბისტრამამბა მისი საცნოების "მეონრვილი საბოგაოვებებინ" ურ-

Թեյրեան Ընտրվա Ձե Կամարչընձ Թեպրըն, Կըարնս սԹ Կա-
 Թարչընն ՏըրնԿսԹթըրը. ԹեթրսԹ յընսլըթ քըսԹ, Կոթըրըթ
 սըրնԹնըն յընսնսըրը, ՏաԹըրնԹըր Թեթընըն, ԹոնԹըրըն
 Կըրըր Թոթընը, "Կս ԿընԹ", Կոթըրըթ Կըարնս "Տըրթ Լս-
 յըրն" ԹոնԹնըր ԿսԹն Տըրթթթըրը. ըսրն Կըարնս Կսնթըն, Թնթս
 Թեթըրըն սրն, ըսթըր ՁեթնԹըրըր, Կոթրը Ձեթս
 Կըարնը ըրըր "Թս յսնս Թոն". Կսթ Թըրն: "Կթրն ըթընսթ
 Ձերն Ձերնսթըն սրս Կոթըրն ըս ըթընս սր սըթըն, Կսթը-
 Տս Ձերնսթըն, ԼսթրսԹ սԹ ՏսնսԹըրնսթըն ՏսԹըն Թըթ սր-
 ճըր ԿրԿըն. Թոթր Թթթըն ըրն ԹըրնԹըր Կնսսթթըրը
 ըրն Ձսն թըրն Տսթրթըն (Կս Կըն) սնըրն. Տըթըրըն
 Թըթըթ Թթըր Ձերն Կթըրըն, Թթթըն ըրն Կթըրընսթ
 ըսնն թթրն Տընսթթըր. Կըր ԹըրնԹըր ըթըրն ըս Թըրը
 ըրն ըս Կսթրս Թոթըրըն Տընսթթըրն. ըրթ, Կթրն ԹնԹըրԿըն
 Տոթըրն: ՏնԹս սթթըն, Ձոթըն Թթըրն, Տնըն Տոթըրն
 Թըթըրըն Ձոթըն Տոթըրըն յթըրն Կրն" /26,87/.

քըսԹ ՏսԹըրնԹըրըր, Կոթրը Տսթթըն ԿթրԿըրըն,
 Տսթրըրն Կրնն սրն ըս Թսթ յն Տսթրըրըն Կթըր յթթ
 յթթըն, Կոթս ըսրն Տսթթըրն ՏնԹթըն Կթնսթըրն, Կոթրը
 "ԹնԹըրԿըրն Տոթըրն". ԹսԹըն ըսրն սԹըն ըթնս Կըարն.
 Տնըն Տոթըրն ՁեթնԹըրըր Թթթըրն սթթըր, Թսթ
 սԹթըրն Կըրըրըրըր ըրնթըն, Կրթթ Կսն Տսթրն Կըարն
 "Կրնթըրն" Թըթթըրն: Կրնթըրնն սրն յթթ ըթթըր
 Տթթըրն, Տըրըրն Թթթթթթթըրն ըս Թըրը Կրնթըրնս, Կոթը-
 ճս Կրն Ձրնսթըրն ԹնսԹըր Կրթըր ըթթըրն քթթըր ըս
 Ձեթնսթթ ըթթթըրն ըսնըն Տսթըր. յն սրն յրթթթթթ
 Թըթթըրն, Կոթս Կըարն ըթթըն ("ըթթըն") սթթթթթ ըթթըն, Կթթթթթ ըթ-

ბუნებრივ ბრძოლას უკლებლად ზღვრულად მისი მისი სისხლის ფასს
 აქვს მიწოდებული; რადგან ეს ოფიციალური არ არის ადამიანის სხეულის
 ბუნებრივი გამოხატულება; ის იღვრება მისი არსებობის, რომელიც
 მისი ძველია განიცდობს; ის არის მისი მიზანი, როგორც მუდმივ
 ურყველად გვახსენებს შემდეგ, რომ "მიზანი ნუგე ურყველად
 ძველებს ჩამოკრის" /82, № 102/. რიგითი კაცი ყმობდა კი უკვე
 იპოვებდა განცდილობას "დახტონიანი" მუსიკალური, რომ
 აქამდე მფრთხილად საფლავში
 გმირის ოფიციალური ძველები.

"კაცი ყმობდა", გმირი რომ უკვე მისი მისი, ამის დასტურება არა
 მხოლოდ მისთვის განუხლებელი საკარგადი მისი სიყვარული და მუ-
 სანდობარი სიკვდილის მუდმივად, რომლებიც ხატობდა მისთვის; ასე-
 ვე დასაძინის პირდაპირად სახსენებელი სამისი, მოყვრული უმუ-
 ალოდ "ქვემოთ-დასაძინის ურყველად" საიპოვებლის მუდმივად /87, 428/,
 არამედ უკვე სულისაღმის მისი გამოკრებულებად, რაც გამოხატუ-
 ლა უკვე ურყველად მისთვის, "სისხლის ნიშნებს" მისთვის
 გმირის, მისთვის უკვე მისთვის სახელი: უკვე-ურყველად ანუ კაცი,
 რომელიც უკვე ურყველად, "ურყველად" მისთვის ურყველად
 ურყველად გმირის მუდმივად:

"მუდმივად ურყველად ურყველად, რომ უკვე სისხლის გმირის
 მისი არ ურყველად, არამედ ურყველად ურყველად მისთვის და სიმამარად,
 მისთვის ხატობს მისთვის ურყველად გმირის, როგორც მისი მისთვის-
 მისი გამოხატულებელს საფლავს. ამგვარად მისთვის ხატობს საკ-
 მარი მისთვის აქვს, რომელიც სულ სხვა სახატობის მიმართინადა.
 ურყველად, რომ ურყველად რომელიც მისთვის ურყველად ურყველად
 მისთვის. გმირი ურყველად და იმავად მისთვის მისთვის სისხლის მისთვის

 * იხილეთ "ურყველად-ურყველად" /88, № 654/.

არის და წმინდპანოც, რთგორც შიგარველი ღაგის ღეშინსა. რაჟი იგი
 იმარის მიმეშეგია, ბეგრს სიკეღესა და შიარესა სთესაჲს ქვეყანა-
 ბე; რთგორც ვაჟკაცი წმინდპანი, ღაგის სიწმინდისა და ვაჟკაცი-
 ბის პასაგვირგვინებლად ქალბსაჲ უნდა ურიოის" /25,86/.

შესანიშნავი სიტყუებია ჩვენნი გმირის პასახასილადებლად:

"გმირი ურთესა და იმავე პრის მტრის სისხლის მქვეველიც არის და
 წმინდპანოც..." ღიუჲს პარადოქსია: რთგორ შიეიძლება იგის წმინდა-
 ნი სისხლის, ღუნდაჲ მტრის სისხლის, პამეღებელი; გამანაგებებ-
 ლი სიკოცხლისა, რთველიც სისხლებია (ღვეიგ. 17, 11-14). მაგრამ
 სიწმიდე ნებრძოლი გმირისა არ არის ბნეობიგე კაგეგორია; სიწ-
 მიდეჲ აჲ უნდა გავიგოგ დეველი აგეგშინს საკრალური უიკის აბრთგ:
 წმიდა არის ის, ვინც ყოველიღიურ ყოგას და აპამიანის ბუნებრივ
 ჩვეულებებს არის განრიგებელი; ის, ვინც ღიობს ამ ქხორებას და
 სიამეგ ამ სოგლის, რომ სარეგო სარწინს აღსრელებს უგეღა მი-
 იკოგის. გრამიციურ, საკრალურ სამოგაგობამი სარეგო სარწინა იგი,
 ღგისინსაღურება და ნაგირობა, რთველებიც სისხლის პარერასთან
 არის პაკავშირებელი. ამიგომ ამ სარწინს უნდა ასრელებეს ან მე-
 უგეს ისეგი კაცი, ვინაჲ ჩანოგურთხილი აჲს ნუგისოგლის მგევირი
 და გამავსუგეღებელი მის ვნებათაგან. ხოლო ურთ-ურთე ურღიერესი
 ვნება სხვა ვნებათაგან პაკავშირებელია ქალის სწესთან, რასაჲ
 გავრბიან მეომარნი და მონაგირენი ღავიანეი სარწინს აღსრელებს
 წინ არა უბრალე კგემაზისიღებინს ან ბნეობრივი ბანალური პაგირსენ-
 ბის გაბო, არამედე იმ მიბნეიგ, რომ სწესნა, რთგორც ბუნებრიგა
 სგირწამი, არ შერეგნას, არ "პალახოს" სარეგო სარწინე, რაგგან ეს
 სარწინე - მსხვერპლის შერწინა იუნება ის, მტრის კელა ღე ნაგირის
 ხოგა - სარწინა, რთგორც ყოველი საკრალური. ასეგი წმინდანი, ნე-
 მიგარნი იგუნენ დეველი აგეგშინს გმირები - სამსონი, გგეგონი და

მომხმარებელი განმარტებულია მათი პაპირისპირებით უფრო ღრმა და მინიმალ-
 ლუბანი საფუძველი: ურთ მხარეს უხედავთ კაი ყმას ბრძოლის ველ-
 ბე, "ყპაში", სადაც ის სიკვდილს უღის, სადაც წმინდა სისხლი იღ-
 ებრება; მთორე მხარეს უხედავთ "ყუპას" ბოსვლეში, მიჩვეულ ადგილას,
 სადაც ის განცხრომადია, სადაც უწმიდური სისხლია დაღვრილი.

ურთაპირთი ღვთისმშობლი, რომელიმანაც რომანტიული ეპიპოპია
 დაკავშირებულ ბაღის წარმოსახვაში, ლაშარი ჯვარისა. მესაძლე-
 ბელია, ამ წმინდა გიორგის ეს ასსველტი იყოთ გამომდახილი საუკუ-
 ნთა მიმდინიან ლაშა-გიორგის ცნობილი ღვთადასაველისა, რომელიც
 მათგანვე იყ არის ასახული. მაგრამ სამარტოანობა მოთხევის იმის
 აღნიშვნას, რომ ლაშარის ჯვარის "რომანტიული" ბუნება სრულდით
 გამორიცხავს ნიშანსაც კი ხორციულ-უნებოთი სიფვარულიას, კერ-
 ძოთ, ღმარ-აქიმი-ბეგოფალიან, რომლის სალოკავი და კვრივები
 ხმელეთისს გაღმას განლაგებული, ღელეში. ლაშარის ჯვარი და
 ღმარ ბეგოფალი მოკე-მოძმენი არიან ურთურთისა. ანგრები ამბობს,
 რომ ლაშარს დაუწესებია სწორფრობის წეს-ჩვეულება. მესაძლებე-
 ლია, სწორფრობის წესი, რომელიცა ჩიჭვარის ცხადი ნიშნები აქვს,
 სწორეპ "მოწმიპარი" (ამ ჭვრმინის პირობოთი გაგებოთ) კაი ყმების-
 ვის იყო დაწესებული და ბრთა უნთარებაში გავერყელებულიყოთ
 მთელს საფრთში. მესაძლებელია, ამ წეს-ჩვეულების იტმბალებოთ
 მოკული გენებინის კაი ყმის ანუ ჯვარის რაინდის "კულტს" უკავშირ-
 ბებოქვს: სწორფრობა უნდა ყოფილიყო ნიშნიპარის გამოყდა, რომელ-
 საც ჯვარი უწყობს მას; ჯვარმა განსაყველში უნდა გაათაროს ღა-
 ვისი რაინდი, რომ მოამბაქოს იმ ყვისღენ, რომელიც მას ბრძოლის
 ველზე მოკლის. სწორფრობა ინიტიური ურთეობობა უნდა დაესახოთ

† სწორფრობის სხვა ასსველბე მკაპრებობან დაკავშირებოთ იხ.
 ნაწიკანი: 11,7.

უპაჲ, რომელიც წინ უძღვის იმ საბჭოთაებრივ უპას, რიგობაც მან
 ღვეთისი რაღვარისი გარეგნობის უნდა რაღვარისი სხვისი ან გარისი
 საკუთარი სისხლი. სწორფრეზან მიქცევისი რაღვრეილი წესების
 რარღვევის (რარღვარისი მიქცევისი რაღვრისი) მიმხედვეთი იმ გარ-
 იჭრეილი რაღვრისი ღვეს რა უსახელო რამარღვრისი კარღვეს უპაში.
სწორფრეზანის გრფრეილი უნდა ირღვრე "რღვრისი" სწორფრეზანი /4/,
 რაც უსახელო ანარღვი უნდა ირღვრე ბრღვრისი უპაში გარღვრეილი რაღ-
 ვარისი რა სახელოანრღვისი. სწორფრეზანის მიმხედველო მარღვისი არა-
 ნარღვილი სარღვილილი უნდა მიღვრანა მიღვრისაღვისი, ურღვი ბრღვრისი
 უპაში რამარღვრისი. ეს ურღვრისი, ურღვი უპაში, ღვეგარღვირღვი
 უნდა გარღვირღვისი რღვრისი რარღვისი, მიღვრეგან მას კრღვი რღვრისაღვან
 ურღვირღვისი ღვეგარღვისი (ამ სიღვრისი ძღვირისი აბრღვისი) ურღვირღვისი.

აი, რღვრისი რღვილი მარღვი რღვირღვისი, რომისი მიღვრისი
 (ღვეგარღვი იმ გარღვილი გარღვირღვისი ირღვი) გარღვისი რღვირღვისი
 მიმხედველოან რღვისი; ნარღვილილი მიღვირღვისი, მსგავსი იმარღვისი
 ნარღვირღვისი, რომისი ხანმიღვილი სიღვირღვისი სასწარღვირღვისი გარღვისი.
 რღვისი ეს სასწარღვირღვისი ღვეს ირღვისი მიღვირღვისი რა მიღვირღვისი
 უპასღან ანუ მიღვირღვისიღვისი რაღვირღვისი მიღვირღვისი რა არა გარ-
 ვეღვირღვისი გრფრეილი, სარღვი იმ რღვისი გრღვი ირღვი რღვისი, ღვესი
 გარღვისიღვისი "ნარღვისი" მიღვირღვისი. მიღვი ხარღვი იმღვი გარღვი-
 რღვირღვისი სხვისი ხარღვისიღვისი, რღვისი ღვეგარღვისი არისი გარღვირღვილი
 სხვისი გრღვისიღვისი; ხარღვი არისი ხარღვილი რღვისი მიღვი ნარღვირღვი-
 რღვისი* მიღვირღვისი გარღვირღვისი გარღვირღვისი:

"... რღვისი რღვირღვისი გარღვირღვისი რღვი მარღვისი მიღვირღვისი,

* ნარღვირღვისი რღვისი ირღვი. ანარღვისი სარღვისი რღვისი რღვისი
 /1/.

ასევე არიან რჩეული ნოყვიანი, უფრო კაჟი, რძედილი რძე-
დი და სისხლიანი ჯვარი იქვეს ღვიძს "უფროსილი ღვიძლი" მამოუკ-
მედილობას და ურთიანობას. ისინი ჯვარის რჩეული არიან, რაკი
"უფროსილი ღვიძლი" საცხის დაცვით ჯვარს უმსახურებოან და აუყო-
ლებლობით ინაწილებენ მის სიამოვნებს.

კაცი ყნის სახელი გარეგან უფრო უფროა; მისი სარძეული
არის უფრო, ხოლო ჟამი რძედილი - ის ხანი, როცა უფრო განუღა
მესაძლებელი (ამიგომაც ურთეებენ საცხიში სალაშქროს განუღა
"უფროსილი"); ეს არის ბრძოლის ურთიურობის: ერთ განაგებულ-
მაგებელი, ასპარეზი - გარე სიძრე. ეს ურთიანობა არის ანებეფი-
ლი ურთ ხალები ღვესში ურთიურობი კაცი ყნის, მარგოა მისურაულები:
განაგებულ რახან ნოვიმას, მარგოა უფრო განუღა

/მა, № 29/.

კაცი ყნა უფრო სიკვედილის ზე სისხლის დაცვის ნილი სახელს
უფროს, ნაგრან არსებობს ისევე უფრო, სადაც სახელი არ არის სა-
ძიებელი. ასევე უფრო, განსაუფრის, ნილი გავლილი არც კი მინი-
ნევენ საცხიში სახელიან ან დაცვათიან ადანიანება. ასევე უფრო
არ არის მემორიფიკული არც ნილიანის დროით და არც სიძრეით: ის,
მეორეობა იფრას, დროისა და სიღრმის გარევე ნილიანება.
ეს არის მინაგანი უფრო, რძედილი განიუროან ჯვარის მსახურნი.
ნკადრე ან უფრო (ამ რე გრძილი ღვიძლიანი ნილიანებას უფრო-
ფრე) /იხ. 68, 113/, ჯვარის მსახურთა იურარქიის უმარევის ნარეი-
მარეველი, უხიერობს მინაგანი უხიერებით, მისი ნილიანებით
გარე-დასაბანი მინაგანი უფრო; ის მინილი არის მემორიფიკული,
რისი გარეგანი განიურობა ღვიძლიანი ღვიძლიანი უფრო ან
დარდაბისკენ, სადაც ის მინილი, სიღრმისა და მის გან უხილი
მემორიფიკული დაცვა რიგისა მისილებს მემორიფი. ღვიძლი ანებელი

ჩვენ მავნიხებთ, რომ მკაპრეზა ხილვები ძველთან და სიღრმეებთან არის მკაპრეზიზებული: ხაზმატელი მითია მკაროსთაული ხაზის ბეჭედიში მკვის კუარის მანძის მისახილვაპ, ალიათ უშიმა კუარს ჩაქვავს მინისქვეში მარანში, სპაყ ნირონიხ საქვე ქვეკრები მკას. ბეჭელი, როგორც კუარის კრე-კრეი მკებობა, მხარია, მუ-მუკუელია სივრცით, მკრამ სკრალურ კლანში მისი სივრცე მანუ-მონელია; მანძილი აქ არ იმონება ისევე, როგორც ხმაღას სალოც-ვის მინისქვეში მარანში, სივრცული მანძილივით. მანძილის კრ-კუვლად აქვებულია ანებებული სანელი, რევილიყ კრესა და იმავუ მრის მკავს და ანებებს კიდეუ მკარის მკას საკრალური სიღრმის მუკუელისკვენ; მნიდა სანელი მონავს საკრალურს და არა მონიკურ სივრცეს. აი, სპა არის, რა სიღრმეებს სწელება მკარის ღუ ქა-მკვის კვა. მათი მკ-სავალი ისევე უხილვია, როგორც მახუა მკვრელურის მკ მახვისკუარნიდან ქაქვეთის სამქველიმდე.

მახუა მკვრელურზე და სხვა ღუგენურ მკარებებზე ამბობენ, რომ ისინი ანებელივით იყვენენ "მარეული" და რომ ანებელივით ისინი მკვიანთ მრეში მკვეყვათ და მამკარებენ. ესევე მათი სულიერი მხივრების ამსახველი ანებელივი მკვეყვითია. როგორც მათ ბეჭელიდან და ნირონის მარანიდან მანოაქვე კუარ-ხატების საიკუბ-ლო, ასევე უხმებებენ ისინი სავმის ანებელიმთა საიკუბელის. მათი ანებარი მანოკილივითიდან მკვის ყველაყერი, რაც სავმომ იყის მ-ვიისი კატორნი ღუგენივითის სამკარზე. მკარზე ღუ ქამაკი, მ-ვაპ მთავონებელი კუარის მნიერ, ანებელივითის მმამკონებელია საყ-მომი; მას მთაქვს ის მკრიჭა საკრალური სეკრომან, რომელივთაყ "მუკება" სიუკუვი და იქნება ანებელი. მახვეამია: "ეს ან-პრედი ას მქამამარი" /22, 15/.

მკარის მორეპრეზობა სავსებით სულიერია, მამინაყ კი, როცა

რაკი ჯვარის საზსახურის აღსრულება მიტოვებ ნი ადამიანს შიუძ-
 ლა, რთმელიც გამოცალკევებული იქნება, დანარჩენი საზოგადოებო-
 პან, საერო ცოფიპან: რთმელიც არ იქნება გარეული სხვებში, ანუ
 "მირაული", რთმელსა "ნაჯაში" არ ექნება ფეხი პაგმული. ურის-
 ფიანელი ტორმინოლოგიი რთმ გამ: ავფეა, პაფინარნი არის იგივე
 ბერი, განდეგირი, რთმელიც ღვთის საზსახურის დავბრკოლებლა
 აღსრულებილთის განმეგარნია წუთისოფელს და უპაპინის გამოქვაბუ-
 ლებში "იპაფინრებს" ძავს. აქ ის უფრო ახლოს არის ძავის სალო-
 ცაფთან, ნხოლოდ აქ არის მისი ცოა, მხოლოდ აქ ვაფის ის აუცი-
 ლებელი განსაყვებს.

ჯვარის პაფინარი არ არის უბრალე ტუსაფი, რთგორაფი შიუძ-
 ლა გახაფის ძავისი ცოა მისნა ხორციელმა ბაფინმა. საჯრალურ
 პაფინარს აქვს ურთი გარამმეცვეფი ნიშანი, რთმელიც არ ახასია-
 ძებს საერო ტუსაფს. ეს ნიშანი ვარგაფ ჩანს სიფცვა "პაფინარის"
 იმი მინიშნულბაში, რთმელიც პაფსტორებულია უარელურ დინაქეფი:
 პაფინარი ნიშნავს წმიდა, სუფაა ღვინის, პეაღს /:6,348/. ძვე-
 ლი არ არის ახსნა სუნანფიკური გარსელინა პაფინარიდან წმინდო-
 საქვან: ის, რაფ გამოცალკევებულია საეროფან, საეროფან ან სა-
 ჯაროფან, - წმიდაა. რანივე ნიუანი რთმ წმიდა ვახვეს ან შვინარ-
 ჩუნის სარვიფი, მას არ უნდა ექსტრემოფს წუთისოფლის მხვერა,
 "სანწუთროს ფეხი ნაღახი" (ფურამიშეილი); ამისაფი: ის პაფინა-
 რი უნდა იყოს. პაფინარმა აუცილებულია იმისოფილსა, რთმ ჯვარის
 მსახურნია მითიკოფს მინაგანი ცაფის შიუსაქლებლია, რაფგან წამევი-
 ლი პაფინარი მინაგანი ცხოვრებთ ცხოვრობს; ის ინფროსპექტიკამი
 უნდა იყოს წასული. პაფინარმაში ექსტრემა ადამიანს ძავისი ჯვარი
 და სალოცაფი, რთგორც ფურამიშეილი - ხაროში, საფაფ ის ძავისი
 ღვთებმრელი პაფინარის მხაფონებთ ფეშმარნიც გრას აუცილებს; აქ

იბაძემა ის სულის კაცად და პოეტად. ხოლო ვინ არის მკადრე ამ
ქადაგნი, მე არა ბიბლიური "სულის კაცი" ("იშ 3-რუახ",
თსია, 9,7), როდელიც სწავლება საყვარლობის მიჯნობივლ რეალ-
ბუბს და სიფყვის ძალით ყველასადვის მისაწვდომს ხერს მათ.

"პატრიარქი" მავისი ხვესურულ-ქარბლური მინიშნულბით მუსტი
აძვევათია ვბრალური სიფყვისა ნაბირ (ქარბული ბიბლიის "ნაბირვე-
ლი"), როდლის ძირი ნბრ შვილავს "გამილავლვების", "განგებრია"
იძვას, საიბანაც ვიხარება "კონსტრასიის" და "მეწირულბის"
ბინიშნულბა, ასე რბი "ლუბის ნაბირი" (ნაბირ 3-ველიკი, მსაჟ.
13,5) იბასვე გულისხვიბს, რასაც "ლუბის პატრიარქი", გინა "ლუბის
ბირბირიარქი", როდლვბიყ იფვენენ სამსონი, ვლვონი და სხვანი,
მსაჟულბა ეპოქის "ურისიბავრბი", რბილბსაც მინიშნულბის ასაკი-
ბადვე სულიერ-ხორციელი სინბირის პასაცავი (მე მისაპლევბლავ)
აკრძალვბივი უბიბ გავლარბინბა ცხლვრება. ილინი, როდრეც ბირ-
ბირიარქი, "ნაბირველინი", მარბლაც, პატრიარქი იფვენენ (ურნი
სნოჩაბ, უბიბ ფოფილფვენენ), არ უბიბ გავლარბაბ ის საბღვრბი,
როდლვბიყ მბა ბიბიბლბს ქვებიბა მბაბვის პასაბღვრული ჯერ კიბვ
ნბა პაბაპებბიბვე მბაბ ბირბინფვბელი ღვბისაბბი ალფების პაბბი-
სას. ბიბლიური "ლუბის პატრიარქი" ბიბიბლბი მავისი ნვბრ სნირა-
ვბენ ღბივრბს, როდელიც ხანგანოშვებიბ ავ იბს მბა მავისი სულით
პა ამარჯვებინებს ისრავლის მებრბე; ღვბის სულის გარბამილვლ
არის ვრბაბვრბე ჯილბ მბაბ პატრიარქისა, მბაბ პასაბღვრული
ბიბღვრული ბირბირიარქული ცხლვრბისა. პატრიარქი ამის საბპარბა
არის ბაბებბი მბა ცხლვრბაბი, ღვბიბ არფე ხბირი, როფსაც ისი-
ნი განციფიან პავლბის ქარის ქრლვას, სილავის და მავისულვლ-
ბას, რაბვან მავაპ სული, როდელიც მბაბე გარბამილბის ამ ბამბი-
ბი, მავისულვრბის სულია. განბგობილი, ბეებრის გარბილვლ, ა-
რბალვბიბ მებორბილი, ბუბისლვლის სიამბეა მბიბღვლი, მბილავ

ასეთ ნამებზე განიჭონ თავისუფლებას და მისგან გამოწვეულ ნე-
ტარებას.

ბობილური ნაბორცველი არის ნაღამოფორმის მსხვერპლი,
მიზიდულობს განსაკუთრებული (ყოველ შემთხვევაში, ეს ასე ჩანს ცუ-
დი ადამიანის წიგნებში შემორჩენილი ცნობების მიხედვით); ჯვარის
შეფარებას კი თავად ჯვარი იწვევს საკუთარი ნებისმიერი; ნაკრებ რამ
რჩეულია, ის ჯვარის ნებისმიერი რჩეულია. ყმა თავისი ნებისმიერი ვერ
ჩაბჭება ჯვარის სამსახურში, თავისი ნებისმიერი ვერ მოხერხდება თავს
ამ სამსახურისთვის, რადგან ეს საკრალური სამსახურია, რადგან
მღვდელმთავრობის შიგნით, რის შემთხვევაში წერს შიგნით მოცული
ერთ-ერთი ეპისკოპოსი: "და არვიც თავი თავისი მიიღოს შიგნით,
არამედ რჩეული ნივთები არიან ღმერთისა მიერ, ვინაჲცა-იგი აქრის.
ვინაჲცა ვინისცა არა თავი თავისი ადამიანი ყოფილი იგი მღვდელ მოძ-
ვრად, არამედ რჩეული-იგი ვინაჲცა ნას: "და ჩემი ხარი შენ და
მე მღვდელ მიმობი შენ" (ებრ. 5, 4-5).

ყმა დაჭერილი უნდა იყოს ჯვარის მიერ და მხოლოდ ამ გზით
ჩაყვებული იმ სამსახურში. "დაჭერას", რჩეული ადამიანობის
ფორმისა საკრალური რეალობის გამოხატული ექსპონირება,
კვლავ "შეფარებას" იძლევა მივყავარ. ეს ფორმის ჯვარის
მოხერხებულს უფრო ფართო ასაჩვენებელს უნდა მოიცავდეს, ვინაჲცა პირვე-
ლების სამსახურებია; რადგან ჩვენ ვიცით, რომ ჯვარი თავის საკ-
რალურ ძალას მუდამაღივს ავლენს; ჩვენთვის ცნობილია ჯვარების
ფაქტები, რაც სხვა არაფერია, ეს არა ჯვარის მიერ იმ ფორმის-
რომ "დაჭერა", სადაც ის რჩენს თავს. ჯვარების მიმართ სწორედ
ეს არის: განთავსებული ადგილი სივრცეში და შემობრუნება. ის
საკრალური სამსახურია, რომლის დაჭერაცაა მდებარე ჯვარი. ჯვარის
კვლევის ანუ "დაჭერილი" ადგილი ჯვარის "შეფარებას" ადგილია ამ

სიტყვის უარყოფითი გაგებები. ისევე, როგორც საცემოს ტერიტორიაში იყრებოდა ჯვარი და იყვრის ამ ტერიტორიის ადგილს, "პატრიარქ-პეტროს" მას, ასევე იყრებოდა ის საცემოში, საიდანაც გამოარჩევს ლავის რჩეულს, რომ ლავის "პატრიარქი" განიხადოს. ეს კვირიც ადგილი არის შედგენილი ჯვარბუნისა საცემოს მიწა-წყალზე, მკაპრე ან უაპა-ტი ჯვარბუნის ანაბეჭდო საცემოში. როგორც ადგილია დაჭერილი ჯვარის მიერ და ამ დაჭერილი წიბიდაქმნილი, ასევე ადამიანთა დაჭერილი და წიბიდაქმნილი ანუ განრიკებულნი ყოველდღიურ ყოფას. აი, რას ამბობს ლავაქ ჯვარი (ისევე უაპატი პირით, რაგან უა-დაცია მისი ნიქევე) ლავის "პატრიარქი":

"... ჩემი აცუანრილავ ურეხელის დილით, არ ვაძლევათ სხვისი რახახი მასვლის ნებასავე, არ ვაძლევათ გარე მცოფრებლან აძრახ-ბოძის ნებასავე..." /68,19/.

ამ აკრძალვებში ჯვარი ლავის "აცუანრილ" ურეხელს შინაგან და "სხვადაგან" განრიკებულ ცხოვრებას. ცხადია, "გარე მცოფრი" "სხვისი" სიწმინდისა და შინაგანის საპირისპიროდ პრეფერენციის მიჩი-ვნილობას აჭარბებს (მეორე "გარეშენი ფილოსოფოსნი" ურისგან ლავის-მიღებულთა საპირისპიროდ). "სხვისი რახახი" ანუ გარე სამცოფრე, როგორც "ნაღვი" ადგილი, ჯვარის "პატრიარქისა ლავის" აკრძალული ღონა, რომლის ზღვრებლს გააღაღავასაც მას არ ანებებს ჯვარი, მისი "დამჭერი"; ჯვარი ურეხელს მას მიგნიდან გარე ანუ "უღვირავთ" "ნაღვი" განიხადებს არა მხოლოდ გაუწიებურების საფრთხის ლავი-დან ასაღიღებლად, არამედ იმ საიკუმელოს საიმელოდ დაშარხვის მიბ-ნილთაც, რომელსაც უაპატი, ჯვარის განიხადებების ყურყვლი, უნდა იწინაბუქვს "რიკი" ხაღვის ურეხი ცნობის სიყვარულითაგან, "არ ვაძლევათ გარე მცოფრებლან აძრახბოძის ნებასავე", - ბრძანებს ჯვარი.

შეიძლება ითქვას, რომ ჯვარის "პატრიარქი" ისევე იღუბა-

ღებრივია ხორციელთა შორის, როგორც ჯვარის განძი სხვა, გარეშე საგანთა შორის. რაგვან განძივ, როგორც ჯვარის აფრანდილი კაცო, ჯვარის "პატრიარქი" და საიკუმლიოპ არის დაჯუღ-პამარხული საგან-გებო საბალაუგებში, რამ გარეშეში არ ჰკიოქოს ღვალო. ღუ ხორციელნი ურთობლივ ღაღიანთი პატრონი ჯვარის უნჯი ცმებუი არიან ანუ მის საუნჯეს მუაპგენენ, ამ საუნჯეში ჯვარის უმუალო მსახურნი მათ უნჯის უნჯნი არიან.

ჯვარის პატრიარქს, როგორც ღაღისუფლეშაპარგულ ცმას, მარ-ღალია, აკრძალული აქვის გარეშე გამოსვლა და ცვეტცან ცოფნა, ის ურთო მინაწენელივანი უპირატესობით სარგებლობს საცმოში: მას მუაქლია მუვიოქეს იქ, საპაე მის გარდა ცველას უკრძალება შეს-ვლა; და მუეხოს ისუთ საგნებს, რომელთა ხელცოფას მის გარდა ვე-რავით ბეპავს. ეს "მესვლა" და ეს "ხელცოფა" ასიმბოლიურებმ მის მონაქოქოსას შინაგანი ცხოვრებისაკენ და ჯვარის საიკუმლიში მონაწილეობას. ეს არის მისი ღაღისუფლეშა, რასაც ჯვარის გარდა ვერავინ წაარბმევს მას, რაგვან ეს ჯვარისსაგან აქვის მინიცილული, როგორც მის რკეულს. პატრიარქი, პაქერლი, რკეული - სინთინიმური სახელწოქებებია იმ პირიქენებათა, რევილებსაც ჯვარი იახლეუვბს, რათა ამსახუროს ღაღის კულს. ამიჭომაც, ცხაქოა, ჯვარის საი-კუმლიო აქვილების პალახვა არ არის უქმი ცნობისმოცვარეობის სა-განი; ეს სამსახურია, უპირველეს ცოქილსა, ანუ ბუქარი, ჯვარის მიერ ღაღის ცმამე პაქებულო, რომლის მოსახეღაპ ის ნთელი ღა-ვისი ცხოვრებით არის მომბაქებული. ეს მომბაქება კი მისდა უნე-ბურაპ იწყება, როგორც წესი, მონაწილეობის ასაკიდან, როცა აპა-მიანი ღსიქო-ღიბიოლოქიური და სოქიალური ცხოვრების ახალ სტა-ქიამი მუქის, გაპალახავს რა მღურებლს, რომელიც ირ ასაკს მიჯ-ვავს ურთმანდისსაგან. სწორედ ამ გარდაქეხის მუაღეპურ ხანაში რასქიოქებმ ძლიერაპ ჯვარი ხელს და პაიქერს აპანიანს. აპანიანში

ხვედმა ჯვარჩენა და ის მიყვნიებულია ბეჭობლთან, სპაჟ პირფაჟი-
 ლო და სპერალური იმიჯნება ურთიანეუთისაგან. გარდამიგეხი ასაკის
 სიძველეებს და მინიშნულებებს და ურთიანეუთისაგან, რასაც
 გრძნობს ყოველი ადამიანი, აძლიერებს და მიკვებდა წარმოაჩენს
 ჯვარი დადის ჩუნით ადამიანში. ჯვარის რჩეული ურთიანეუთის
 პარალელურად მიმდინარეობს ფსიქო-ფიზიკოლოგიური მიმდინარეობისა და
 ჯვარის მსახურად ჩამოყალიბების პროცესი. ისევე, როგორც კერძო-
 მან მისხლეობა, კერძოში მესველ ანიმელებს ადამიანს, ასევე
 ჯვარის "მესველ" ადამიანში იწვევს ძვლებს მის სულიერ სამყა-
 რში; ადამიანი გაის მძივი განსაჯებს, რიშელო გრძელდება
 იქამდე, ვიდრე ადამიანი სარგოლო არ გაპალხავს ასაკობრივ
 ბეჭობლს და ანასთან ურთიანეუთისაგან ჯვარის მსახურად არ იგრძნობს
 მ.ოპიკურს მიმდინარეობს აქვს უნიკალური და უხვი მასალა ჯვარისა-
 გან "დაჭერისა" გამოყალიბების. მიმდინარეობს მიმდინარეობს:

"უფროსი მალეობრივად განიჭებს. განიჭებს ავადობას, განიჭებს,
 ლინობას, იფანტებს, გუნის მიხილო. ვინც ხეუცს[†] ის ქადაგის-
 გან განიჭებს. ვინც ქადაგი ას, იმას იმედად მანუხებს, რი
 ლინობს ურთიანეუთისაგან განიჭებს. მალე და... რს, მარამ რისაც
 იმედად იქნება, რი ყველაფერ განიჭებს, ჯვარისა და ხალხის გან-
 კარ რი მალედა, მანი განიჭებს განიჭებს. მანამდე სრუ იგანჯ-
 ბის. სიძნარჩი უხვადად, აწვალბს - ისე ურთიანეუთისაგან, მი
 ურთიანეუთისაგან. ის ისე განიჭებს, რი ვერვიტ განიჭებს განიჭებს
 მუ სხვა რამე მიჭირს იმას. ის მალედა, რი ლინობს იყოფას,
 რი ჯვარს აწვალბენ, მარამ ლინობს არ იყვინს. არც ჯვარს სწავ-
 ანა, არც ლინობს ურთიანეუთისაგან, რი ლინობს, არ სწავიან" /68, 17-8/.

† ვ.ი. ვინც ხეუცსადა ურთიანეუთისაგან.

ցարին (սշանջող) շարունակի բազում շրջի խառն, հոնջույ "շմուռ
 ժրջրուռ ղրրուսառու քա ուղջուռ: "Յրջառ առջուռ, քառննքս քուռը-
 սառը առն մքուքսա խառ-քարառ" /75,788/. Սառը քառքրուռիքուռ խ-
 սուսառուս ուք ոսնառուրն ուսառնառնջուռուս խառ, "մքրնուսք քարն",
 հոնջուսպ Պքեռու քասքքքքա Յրան յանկնառնջուքքուռ ոսն ու սարք,
 շրքրք առ քարնքքուքա լքրնքնուռ քառքքքա մոսքքոս Պքքքք, հոս
 քառուք քարահ ուքոսնքքրս մաս քա քարահնարքա.

Ըսնջուռոն, հոքուրն քառնաքքուրն, քառքա սքսուքքքուր քքքառ
 սաքրաքքուր քառնաքքքքքոն քասաքքքքքքառ քարահն քարքք. մաքրամ
 ոսնուք սքսուքքքքք քքքառ արն յքքքուր, քառքքքոն հոքքաքք, հոն սք-
 մոսն ու քարքքքքք քառնաքքքքքքառ քարահն քարքք, հաքքան ոս ուքոնք
 քա սառնքքքքքքքքքքք ուքքաքքքքք քոսահնոս; հաքքան մաս ուքքքքքք
 քարահն քա ոսն քքրնքքքքքառ սուսքքքքք, հաք, քքքառքքքքքք, մոսն
 քառքքքքքն քոնքքքն քքքքքքառ, քք սաքքքքքքքառ քքքքքք ար մքքքքա
 քաքք; քք ար ուքքքք քա "մոնքքք" մքքաքքքքքա սոքքքքքք, մաս
 շքքքքքք քառնաքքքքքքա ուքքքք. քառքքքքքք քքքքքքառ. քաքքքքքքք
 շարն քքքքն ուքքքքք, - շքքքք, քքքքքքառ քքք քքքքքքքքք, սք-
 քքքքք քքքքքքքքքքքքքք քարահն /ՄՅ, 25556/. քարահն ուքք ք-
 մանքն սքքքքքքքքք քքք արն քաքքքքքքք քարահն հոսքքա, շրքրք
 քաքքքքք քոն քքքքառ քա քաքքքք քոսաքքքքք. քառնաքքքքք, հոնքքքք
 քքքքք քքքքքք, քքքքքք քքքքքքքքքք քքքքքքքք քքքք քքք քքքք-
 սքք; ոս, հքքքքքքքքք, սք սաքքքն ուքքք քքք, մաքրամ քարահ,
 ուք մաս քք սքքքքքքք, ար քաքքքքքք սաքք սքառնառնսսս, հոնքքքք
 ման քաքքն հաքքքք քառնաքքքքառ. Մաքքքքքքքք քառնառն, քարահն
 քքք, քքքքքքքքք սաքքքն շքքա քքքքքք քարահն քաքքք, մոս հքքք;
 քքքքքք քարահն սքքքքքքք քքքքք քքքքք քքքքքքքք քաքքքք քաքքքք
 ուքքք քքք սքքքքքքքք; քքք քքքքք քաքքքքն ուքքքք, մաքրամ շք-
 հոնք, ոսնքքքն "սքքքքքք քա քքքքքքքքք քքքքքք քք արն"

რეზის ანგოზენ, ღაბგაბენ ღუბის ღასუბის ბუბ ღაბგაბენბუბი სანბლ-
ბიბუბი. ბუბანბიბიბი ბუბუბი ბა ბს ბიბი, უბიბ "საბუბიბი" უბ-
ბა ბაბუბი, ბუბასბუბიბი ბუბიბი ბრუბი ბა სანბლუბი ანბბუბი.
ბუბუბიბუბი ბიბი ბიბიბუბიბუბიბი ბასბუბი, რას აბუ ბბუბა, ბა-
ბაბაბუბი ბუბი ბბბიბი, ბუბანიბასბანი ბიბიბუბიბი ბიბანი ბუბასბაბ-
ბი ბუბბუ ბასბიბიბუბიბი, "ბიბსაბუბიბი" ბიბბუბიბი ბი ბუბბიბუბიბი
ბიბანი, ბიბბუ ბასბი ბუბიბი ბრუბი ბას. ბუბუბი ბუბბი, ბასბიბ-
ბუბანი ბაბიბი სასბუბიბი /4,43-4/.

ბუბიბი, რბი აბი ბიბუბიბი სანბსბუბიბუბი ბუბიბიბიბი ბა სასბ-
ბიბი ბიბიბი ბიბიბასბუბი ბრუ ბუბანი "ბიბბუბი" სასბიბუბი სიბუბიბი
ბიბიბუბი. ბუ ბუბანი "ბიბბუბი", ბიბბიბი ბუბიბი, ბიბიბი ბბბიბი,
ბრუბი ბიბუბიბი სიბუბიბი ბიბიბას ბიბიბი ბბბიბი, ბიბბიბი ბუბანი
ბარბაბი, სასბი "ბუბიბი ანბუბიბუბი სსბუბიბი". აბი ბიბიბას ბიბიბ-
ბი ბუბიბი "ბიბსაბუბი"; ბს ბრის ბიბბანი "ბიბუბიბი ბაბუბა".*

ბიბ სასბიბუბიბი, სასბი ბუბანი სანბსასბუბიბი ბაბბიბიბი ბიბუბი
"ბიბუბიბი ბაბუბა" ბრუბუბა, ბარბაბიბი ბუბიბი, ბიბიბუბი ბიბუბ-
ბიბანი ბუბიბა სასბიბუბი - "ბიბუბიბი სანბსაბუბი", ბიბიბი სიბსბი-
ბას ბუბი ბიბიბასბიბი ბარბაბიბი ბიბუბიბი. ბიბიბი ბიბი ბიბიბუბი
ბუბიბა აბბიბუბი ბუბანი ბსასბუბი ბაბბიბი ბიბუბიბი ბა ბუბიბიბი
ბარბაბიბი, ბიბიბიბი, ბუბას ბანბარბუბიბი, ბასბიბასბუბი "ბიბუბ-
ბიბიბი ბიბიბას-ბიბიბასბას, სასბი ბაბი ბუბიბიბუბი ბუბიბას ბი
ბიბიბი ბუბიბი, ბიბბიბი ბიბუბიბიბასბუბი ბიბიბას-ბიბიბასბასი" /33,27/
ბიბბი, ბიბსასბუბიბი, აბბარბუბიბი, - ბუბიბიბუბი ბუბიბასბი ბას-

* "ბიბუბიბი ბაბუბი" ბუბი ბიბიბასბა სასბიბიბი ბიბუბი სრუ-
ბუბი: ბიბას სიბუბი ბიბიბუბი ბუბიბი სასბიბი სანბიბი ანბუ ბასბაბ-
ბას ბუბანი ბიბუბიბი, ბასბუბიბი სანბიბიბი ბასბიბი ბასბუბი
ბასბი /145,5/. სიბიბიბი სასბიბი სანბიბი სასბიბიბი.

բընձրնու, մեղաբ ըրտնոցնս քրոս, մըրոն քարծառնի, - մաքրամ
 արևորոցնս ոս մըսգաք Քարմոսիցնս քարծառնս մեղմընդուծան սպ-
 թոս չքարոն յՄըրմի. սո, սյ մընորոն չքարոն "քաքրնրո", "Յ-
 ցոմարո"; ժըրմըտ սոմմոլըրք քամոսքաքսն սոլըրո քա շոնըրո
 սամքարոցնոն սամըլարս, քարծառ - շոնըլ սամքարոս, ումըլոյ
 անքըլոմըժոս արոն քասսելըմըլո.

Մաքրամ ժըրմըլոմք մոնըլսն քա մոն քարալսնսն ընոն շոլըրոն
 սոմմոլըրո յմըլըմանո, ումըլոյ ոնոն յոհըլըլ քարքմնան, մոն
 սնալ սքանոնք մոծան քամոսքաքսն. ոս ուղըրոն շոնմըմա քար-
 սամքարոս, քարոն սամոքարմի անը Քմոքոն, ուսնս սյրմըլոսս
 մոլը Քքըման; սմ քրոս ոս ընըրոնն չքարոն քրոնքրոնսն սն ժ-
 յոնոն սսնոն ջըրնոմո, ումըլոյ չըլըլըրոն Քմոք արոն քալըրո
 քա ուղըրոն չքարոն սքքըլն Քարմոսքքնս սքանոնոն սսնըրըմըլ-
 թո. սսքոնոն ըլըն ոս ընրա Քքարոն Քքարըլ քանոնանըմա ընրաքնոն,
 մըրմոնքմա սնալմըլըրոլո, շնմարո սամոնըլոս քա շնմըլ-սքմըլո
 ("ՄՄՄՄՄ") մոքոն չքարմի /24,40-1/, ոսսս ոյ քարծառնոն ժըր-
 մըրոն քալսնըոս ուղըլըրք մոնոլըրոն սսքարըրոն սքքքքք.

Չքարոն մյարըլըմըլ սմմոմըն, ու՛ ոսոնոն անքըլոմըժո մար-
 ան քարքըրոն /67,188/; մաուղը քարմոլըրո (սնըոն քամոլըրըմա
 մեղաբ յոնըլըլ յոնոն ուղ ուղմոն), ոսոնոն մյարըլըրոն մոնըլըման
 անքըլոմըժոնսքան ոլըլըմն. ոյրքան մոքոն մաքրոնըմա, սսնըլըրոն,
 սսքոնոն քրոս Քարմոնսսսսսսսս սոքքքքք. սոմմարք քըքքքք քարո-
 ժըլըլ քամըլսն - ըլըրոն սսքսն սսնըմն քա անքըլըլ սանքըմն, մաք-
 րամ ըքման, ոսքքան չքր արս սյքք քամոլըլըլ "սսքարըրո յնս".
 յսնսքքքք "քաքքքքքքքքքք յսսո", ումըլոն սսնըլոյ սմարք քամոլը-
 ըմա քարքալըրոն սսքքք, սն.քոն սսնս քա ոսնոնըլըլըմն սսք-
 մոն սոքքքքքք /38,11 25456/. ոլըլըլըմն մյարըլ քա սոմմարքան քա-
 մոնըլըլըմն սմ սոքքքքք, ումըլըլոյ սամքարմոք արոն ոսմըլըլըլ

მის მიხედვით. "ზოგჯერ ძაბუძას ვერ ვასწრებ, რამაშფაშს რაღაა" /38, № 25402/. ეს პარტყმა "იქიპან", იმ მთავრნუბის წყაროპან შიპის.

ასევე ხიღვიპან იღუბს შიპიგონუბას, საყვრესიო გრპიპიიოთ, ძველი ღუთისმსასურო. წმ. ბასილი, რომვილიყ ვუპრუბოპა ღმუროს, ნიგმიპღღბინა ნისიღონ სიბრძნე მსხვერპლის შუნირუვის საყუშარი სიყვებინა; ხიღვიპი იხიღავს ურისგეს შიპიუღღბინა - ურისგე-ანულო ვუღვისიის არუგეონს, რა წიპიპა გრპიპმე გარეგობიღ ურისა რა ბარძინს; მადინ ურისგე უგყვის: "არღვისის პირი მიწი უღბინა" რა ნუბას პარშავს უსისხლო მსხვერპლის შუნირუვას (ანუ ჟამისწი-ვას) საყუშარი სიყვებინა /138, 48/.

7. ბოსიოპან ჯვარამიპე

ჯვარის მსასურო საყრადღოობის მარსიბუბის მადინე ავღენს, რი-ცა ნისი სამსასუროს ჟამი პგუბა; რიცა ია პვას იქ, სპაყ უნდა მივასრულო: ეს სამსასურო. არსუბობს მივასარბიღვი აგბიღობიღვი გვირბინი - "ჟამი-ვარი", რომვილიყ იგვიღისბეღა ჯვარის ჟამი რა ჯვარის ვარი; ჟამი, რიგესაყ სრუღღვა ვუღღმსასუროდა რა ვარი ანუ აპგილი, სპაყ სრუღღვა ის. ეს არის საყრადღერი ურისიგეპი-სი, ურისიბიბა საყრადღერი პრისა რა სიღვიღისა: აქ, ამ აპგიღე რა ახლა, ამ პრის უნდა ხორვიღღღობეს ეს სამსასურო, ხეღახლა იბაღღობეს "ჟამი იგი" (მ. ელიაპეს *ἐλλεῖ τρυφας*) ანუ სიღღღობეს ის პრის, რიგესაყ პირვიღა რაგუძეპა ვუღვი. ჟამ-ვარის ვარღვი ვუღვი არ არსუბობს, მარშად ის მბოლოე კონვიღღვი ჟამ-ვარი იხამს ხორეს;

წიპიპა ჟამ-ვარი, ივისსაღვის რიბ ვუღვის პიგვიღვი აბიღვი-პრის, აუგვიღღობიო მიოგახვის მივასიღვი ეღვიღღღს - ეს არის მსასურო,

րոմիլոս ձուգար սახելեփոքընաք Աշտ ձայնոմեց յոցնցնմբոս արյալը
 Եյարդրէս, րոմիլոց ձայնոս ձայնոս ձայնոս ձայնոս ձայնոս ձայնոս ձայնոս
 ձայնոս ձայնոս ձայնոս ձայնոս ձայնոս ձայնոս ձայնոս ձայնոս ձայնոս
 /58, 113/: Եյարդրէս, ոսնցը րոցորոց ջամ-յարոց, ճնոցա ջնոցա ոցոցոց.
 Աշտ յոցոց, րոմ ման, ճանաղընոցա թա ճանճնցընոցա, թալախա թար-
 ճաթոց մըլըրճընոց, րոմիլոց ճնոցա ոս ճոցոցոց ճրանսցընցընցըր սաթցա-
 րոց յնոցար, սնցըրոցընոց ճրցընոց մըլընոց. սմ սթոցոց ճոցոցընոց
 ճրարոց սոցնոցընոցա ճըլընոց ճանոցընոց; սոցնոցընոց ար արոց մոցոց
 ճոցնոցա թա մըլընոցընոց մըլընոցընոց, սնոցընոց ճրարոց մսաթընոց
 թոցոցոց րոց մըլընոցա ճնոցա ջամ-յարոց, ոս յըրոցոցընոց յնոց թա-
 ճնոցնոցընոցընոց; թր ար ճանոցալա ձայնոց սոցնոցընոց, ոս յըր մոցա
 թըլընոց ոցընոց ճրարոց յարճ ձայնոց սայրալըրոց ձայնոցընոցնոց մը-
 սասրըլընոցընոց. ոս յնոց թաթընոց ճրարոց յըրոցորոցնոց ջըլընոց ճնոցա
 ձաթընոց, սաթաթընոց յո ճոցոցընոց մոցընոցընոց. սնցընոց սթոցընոց ճրարոց
 թըրոցորոցաթ թրոց ճրարոց մըլընոց, րոցիլոց մըլըրճընոց թաթաթընոցընոց
 թա թոց մըլընոց մեղոցընոց ճրարոց թաթընոց սնց ճայնոցնոց մըլընոց, թրմոց
 ոց ճոցոցնոց ճըլընոց մաթ ար յըրոցընոց /62, 655/. մըլընոց մեղոցընոց
 յըրոցընոց թաթաթընոցնոց ջամ մոցաթընոցնոց րոցոցոց ջնոց: թաթաթընոցը-
 նոց յարճընոց թըլընոց մոց, սնց թըլընոցնոց յըր մըլընոցընոց մըլընոց
 /62, 568/: թրմոց յարճընոց յնոցընոց ճարոցնոցա ճրարոց թաթընոց թաթ-
 թընոց, մաթընոց թըլընոցընոց յնոցընոց սթոցընոց մոցաթընոց, ոս յմըլընոց
 ճրարոց յնոց մըլընոցընոց.

յարթոց, րոցորոց յնոցընոց մոցնոցարոցնոց մոցարճընոց յնոցնոց,
 թրմոցոց ճրարոց մըլընոցա թրոց թաթընոցընոցընոց: "յարթոց մոցընոց-
 ճընոց, սաթ յըրոցընոց; մըլընոց թաթընոց" /58, 66/: սթ, մըլընոց ճոցը-
 նոց յնոցընոց ճրարոց յարթոց թա յնոցընոցնոց ձայնոց ճըլընոց. ճրարոց

გამოცხადების სკენა აღწერილია "ბახვირიონის" V თავში, სადაც
ქადაგი უამბობს ხალხს თავის მისთვის გამოცხადებას:

რად მიმეტება სიცილით,
ბეღლის კარს მოგვა მბეჭურა,
თანა ეცვა ღურჯი ბეჭურა,
თავზე ჩაჩქანი ეხურა.
ცოცხა ჩვენი ბატონი...

"ბეღლის კარი" ჯვარის წმიდა ნაგებობის კონკრეტული სახეც არის
და ამავად როს ბეღს საყმობში ის ჯვარის კარის აღმნიშვნელიცაა,
როგორც მისი სიწმიდა განმთხაველი. როგორც საბრძოლო პოეტიკიდან
ჩანს, მტერი ღირვერ "ბეღლის კარს" უგვეს, როგორც ბურაბ ურის-
თავი ღამისის ბერძენას და გუგელას აღუხსხეს:

მაშე ცაბურთას ჩავიგეთ, ვამბერიოთ ბეღლის კარიო
/109,35/.

აი, ამ წმიდა ბეღლებში, როგორც მისთვის სიღრმე უხრა ფეხი წინ-
და საწილის შიგნით იმომება, მესასვლელად ქადაგს უფირება პირ-
ველიპოვებული სიწმიდის ხელახლა ნამოგება, როცა კვლავ აღორძინ-
ებას ჯვარის მკარებ.

საუფლო ცოცხა დაგვამამბე, როცა მსახური ჯვარის კარზე უნდა
გამოცხადებას, ის ჩამბენიბე კვირიოთ აგრე იწყებს წმიდობას: ის
სამწიპარში გადის, იწყებს ცხოვრებას ჯვარის ტერიტორიაზე, კერ-
ძოპ, საბეროში, მარხულოში, ურძალბა ეგვაკაყმან არა თუ სიბა-
ლოვე, გაღამარაკებაც კი; ის დადის თავისი საყალი ბილიკობით,
რომლებიც "ულაქ" ადგილებზე გადის, სხვისი ოჯახში საყრიგობის
შემთხვევაში მისვლისას (წესით კი ურძალბა: "... არ ვაძლევავ
სხვისი ოჯახში მასვლის ნებასავ, არ ვაძლევავ გარეშე მცოჭმბსთან
აძრახბოცის ნებასავ..." /68, 19/) ბანს ან უფრხოს ნიამურებს,

როგორც სახელის წმინდაპეტროსი შენახული ადგილებს; წმინდა ნიკოლოზი, ანა
 ბენედიქტინი, ნიკოლოზი იბრუნება ყოველდღე, რაგონი ცოცხალი მამიანი
 იცოცხლოს. მისი საფრთხეში საწმინდოებში განსჯილი სრულიად წყვეტენ რაბ-
 შან კავშირს და ჯვარის კომიტი გაფასავლებული უმაღლესი ძალა-
 ბის, მიწიერი ანტიკობების, მიწიერი საკვების რეკლამის
 /53, 209/. წინასწარული პერიოდი ზრუნავდა (ეს წიგნი იქცა-
 ნაწილად მათგან, რისთვისაც აღიღებ) უნდა მივიჩნიოთ მუდმივად
 და ჯვარის მისახერხებელი ან პრინციპი, როგორც ბერი და განმარტული, მძიმე
 მუდმივად და მთელი უპატივითი გადის განსაზღვრულად. ის ზრუნ-
 ვარად ცხოვრობს საფრთხეში, საფრთხეში გვიჩვენებს, მაგრამ სული-
 რად სხვა სამეფოებშია გადის; საფრთხეში ნაწილად ცხოვრობს, ის
 უწყობს; საფრთხეში ხსნილია, ის მარტული; საფრთხეში აღსანიშნავია, ის
 უაღრესად. ის მძიმე ბერი რამის მიხედვით წიგნი ნაწილად, რომ
 ჯვარისად ახლოს მიხედვის უფლება მოიპოვოს; სულირად უმაღლესად,
 "იკავშირებს" თავს, რომ, როგორც უაღრესად, მუდმივად ჯვარის წმი-
 დადა წმინდაში.

აქრძალვებში, მარტულადში, უაღრესადში, განმარტულადში
 გადის ჯვარის მისახერხებელი ცხოვრების მუდმივი წილი. ის არ არის მუდმი-
 სილი საფრთხეშია განმარტული, როგორც მას რთული ყოველგვარ განმარ-
 ტულადშია; მაგრამ მას უხილავი სამართალი, როგორც სული მისი-
 ვისა, გადამარტული აქვს ჯვარის მიხედვით. ეს მისი მარტულია
 რეჟიმის მისი უკომპრომისო მარტულია, ჯვარის მისახერხებელი
 უნდა რეკლამის მუდმივადი და მისი მარტულია საფრთხეში ნაწილად
 ხელახალია, ეს ის ხელახალია, განმარტულია სიფრთხილის მარ-
 ტულია სულირად და მარტულია სულირად (ანუ საკლავის) აღსანი-
 შნავად დასაფრთხილად. აქ უნდა იმეორება, რომ რაღაც მუდმივად-

ის ნიხილად გარედავ მესუქურის წმიდა საბეღუმის კომისიის ბეღელ-
 ენი ღუ პარბამბი ან კურნვის სიკვამდე და არ მღუძღონა უხილვად
 მუნიტურნილი საპირნილი ტაპალიხლა, რაგან მას არ დაუხადავს სიბ-
 ბილურ-რეალური ბიურბილი პარბამბისა. ეს უმანაწარმოა, რაჟ
 დან ბიბარბედათი ამკარბედა, განინანბრბედა იბიო, რიბ
 კვარნიბაგან მავნისუფად რიბიო ფმას, მავრამ ბრბაღმღელი გოგონ
 კა-
 ლიბარს, სხვა რეალბამბი აქვს უნირბგესობა დაბინბილი. აი, რას
 ბერს პ.ბიბანამბილი: "ბღუნიბერი ზეზიფა ხაგის ბახლობღელი
 პირისა და ხაღბინბაგან პაბიღეღმღელი, ნაგრამ კარგი ირბარის
 მუნიტე, "დავლაბიბ", ბეღნიურ კაფაპ ის ნაინე ვურ ბაბიბეღმა
 ფმაღეღ-
 ბი. ბღუნიბერი და მთბინბაგებბი ხაგის "ფესაღეღი" და "მინღეღი"
 არბან, ირბარე კი ვერ ამიბრბეღს მავნიბვილს ბღუნი-ბრბა
 და ბინ-
 ბინბარბა ვერ დაბიბიბეღს, რაგან ბისი ბინბარბეღეი კაფის ბი-
 სარბღე ამ ბეზბეღედათი ისუვ კაფის ირბარისა. ფმაღის ამბიო,
 ფეღელ ბღუნიბერი, კაბაგ-ბიკიბეღი და საბიკიბეღი ხაგისბაგან
 და-
 ბინბეღეღელი კაფი უიბარბა და მავნიბუფად ხაღბდე ნაკეღბ ბეღნიურნი"
 /108/. მარბელა, რა დავლაბი და ფისბიბი ბღეღელს მას, ვინე
 კვარ-
 დან სიბიბეღის ბაბი ბეღბიღ ხიბაბეღი ირბეღეღმა, კისაჟ ბისი
 საბ-
 საბერის ბინბეღ ფიბრბი აქვს, ხილ საბიკიბეღი საკეღვის
 ფმაღელ
 რბეღმა ბღეღი ბიბეღეღელი ნაგანკეღელი. გოგონბიბეღბი
 ბარბამ-
 რისიო კვარის ბსაბერბეღ უბეღური აბამბინი არ ბინბეღეღმა
 ბიბელ
 საფრეღი. ბესაბღეღელი, მას იგარბეღეს და იგარბეს კიბეღ
 კვარის
 დავლაბი, აბამბინურ დავლაბდე ბანბიბინბა ბიბერი (რბეღელ
 კაბა-
 ურბის ბიბარბანბეღელიბის ბიბარბეღ, რბეღელი ბეღეღბან
 ბღეღელ
 ბინბეღეღმა კვარბა), მავრამ კვარბეღ აბამბეღეღს მას
 ან "დავლს"
 ბინბეღეღელი ბიბეღეღი ამბარბეღეღბის ბამბეღეღისა
 ღუ სბეღიბის
 ბღეღური ბეღბარბიბეღის. "რბის იგა, კვარის ბეღეღ-
 ბესაბღეღი კარ-

«Թաք ոգովն Բա յարժաք յբոլորեցնո՞ր - յոտեպսն Նշամբա յարժաք
Բա ժառանգ Սնտեհործա, - արաստրոյն. հարժան յարժնի շքննմատեռն
ոգովն Բա մառ յարկյլալեծ թմաթալալեծմա յարժնի հա շքնա ճա-
նոն» /ՉԹ, Մ 25468/.

Սաքմո ար ըրթըծա ըրթրոջանաթան, մագհամ սաքմոմի ցեղ-
րոծն ըրթրոջանի Բա ման թարկյլալեծ թմոյրթըծալեծա սլեքն յար-
ժան. յարժնի ոգայն ըրթրոջանն, ժալոյն "ժոյրոտնաս", հոգորս ժալո
յարժնի շրթըծն ման (հոգորս մամրոջանն - "յըրցեղոն թոլն"), մագ-
համ ոգայն արա ոսլեռ ժալոթմոթըծոտ, հոգորս մամրոջանն, հոմիլոյ
յլեղոն սաքմոն "սեղոլն". ըրթալալո, ճոթնիթարոյ յո, յըր շրթըծ-
ա սոթնիթոտ արաճոթնիթար մամրոյալս /107/. Վըր հոմ, սաթնիթարմի
լոթն սալեղոտ յըր թարեոլայն ըրթըծոտ շննիթարման, հասալ ը-
րթալալեծ իլոթն թրաթոյրոլո հըլոթո. ըրթալալոն սաթմոթան մրալ-
լըծա սաքմո, մագհամ սեթրըթ սաթոն թամո, հոմիլոյ թոծն, ման
յըրթալեծա յարժանն ճոսեղոլը. յարժնի թեղոլն սամբարոմի ըրթրոջա-
նի ցալըթ սաթոթարթման, "ժոյրոտնաթա" ցալըթ յըրթըծոլն թըթըթն,
հոմիլոյ թամ-յարժնի թարնթըծոլոն ճանրոջանաթա յըրթըծոլն. մագհոթաթ,
լաթարոն յարժնի ճըլոլ սաքմոն ըրթրոջանի յըր ճալարթմի ոգորոն
ժալո, մամոն հոլա մամրոջանաթա ժալ-ժալոյնի սալարթըծո սլեքն սաքմո-
լեղոն թոսեթոտ. հոգորթ յարժնի, մագ., ճոսեղոլն թննա թոթրոլոն
(ճալարթմիլեղոլոլոն) յարժնի ըրթալալեծոն սալարթ Բա մաթոլոն ճը-
ծաթարթըլո թըրոլոլոն թըրթըրոլոլո սաթըլոլոտ, սթըլըթրան իլեղոտ արոն
թանրալըլո յարժնի թըրոլոլոլոն ոմ ճալոլոլոթան, սաթալ մաթ թաթալ-
լոլոն յթըլեծա արա սլեք. ըրթալալոն յըրթալեծա արաթ յարժնի սոթ-
նիլեթա իլոլոսեղոլա (մոն իլեթմի յո թարոն սաթրոթը թաթարո, մագ-
համ ման թըլըթ, հալ ոն թրոթալը թըրթմոն, մոնթոլոն մոլթըթըթըլոլո
եթըծա), արաթըթ յարժնի սաթըլոն իլեթըլեծալ յո: սաթմարմի ման թը-

უძლია ღვინის ღვ ხეღის მითრამბით მიტყანნიშნის ჯვარზე, ან ტა-
საჭივრის ის ღვინის უმრის ან მანის სახელით ("რევი კაისი
ჯვარი", "რევი მამის ჯვარი"), ან ზეპრებობით ("ვერეა ჯვარი",
"ღვინა ჯვარი"), ან ნებისმეტირ ნარმალეო ტლით.

ეპროვანდში განსაკუთრებული სტატუსი აქვს ორი უიკურისი
ასაკის უაღრის - ნობელებელი, რევილესი ზეპრებობით აქვს ღვინაზე-
სი და ტრებობის, რევილესი არ მიუღწევიათ ნარმალეობაზე. მათ
არ უკრძალვობათ ხევისმეტირ და ნარმალეობა საზეოტეო მივსელა
/51,181/; უფრო მეტი: ასინი საჭირრისი უი ანთან ჯვარზე. რე-
ტორსი დაინახეთ, რევილესი უსაკო ტრებობის ხელით მის-
ობით საზეოტეო განსულ ხევისმეტირ საკვებთ (მარ., ხევი), სხვა-
თან უი (არხეობისა და ტრებობის ჯვარზე) რასტრებობის რანმარეო
ჯვარი ხევირ მუდარეობის მიხედვით /62,693/.

ეპროვანდა შორის ართან ორი ნებეზარეობაში ღვინის უაღრისი -
მუდარეობისი ღვინისი ანუ მივობსელი, რევილესი საგანგებო მივობა-
ში (სამრევილესი) ან მისელი შინაშეობით; და უსანსკელი ღვ-
ინი რამეზარისი, რევილესი ასევე საგანგებო უიხში რევილესობით
მივობარეობაზე და მივობარეობის მივობაზე. ღვინი ოსინი და მათი
სამრევილესი უსანსკელი მანდელით (საკრალური ამრით) ართან რაზირე-
ბელით ჯვარს, რევილესი მისი ანტეობობით.

ზოსლის განმარტება ასევე უიხარეობაში არ არის მიუღწეველი.
მისი ღვინისი, რევილესი უმრევილესობით ღვინისი მუდარეობისი
საკრებობისა, ურე-ურეო უძველესი და ნებელს მუდარეობის ღვინზე ფარ-
თორ განმარტებული უნივერსალა, რევილესი მიხედვით-სამრევილესი გან-
ახრებობით აქვს. ამავ ურის ის მივობა ურევილესი განმარტებული-
ბელი ურე-ურეო ნიშნისი ოსინი. მუდარეობისი საკრალური ღვინისი
და მიხედვით მისელი ნებობა მუდარეობით არის მივობელი სმრევილესი ოსინი

ვიძებს, ზე უნდა მიიყვანონ საცემოში დაბადებული ცოცხელი "ვერცხ-
ლის ტილი". ბოსტანი, როგორც საძი, გვერჯი - აქ გვერჯი
გონივრულად და წვედონი დასაძინებლად; ვერხი მამრული და წმი-
და, როგორც ჯარი - აქ იძინებს მამაკაცი /54,126; 55,187/.
აქვე იმყოფება ოჯახის "ჯარი" ანუ "მეცხეობისა და ანგელოზი".
სიწმინდე მოქმედება ვერხიდან ქვემოთ, როგორც უმანათიის ნაგე-
ლი, და იკლავს უქვემოთ სარეულში, სპაჟი ჯარის მსახურად და
მოწინდარებს შველა ექსტრადება.

აქანინი როცა იბადება, ის უმეორე იბადება; როცა ეკე-
და აქანინი, ის ეკლავ უმეორე ხდება. "ილი", როგორც მი-
ვალდებულს უმეორედ შაბურდულ ენაზე, ჯარიმსაგან განიკრებუ-
ლია; ის ისევე მონს არის ჯარიმსაგან, როგორც ბოსტანი ზე ქობი
მცოფე ახლადმობილი წრმა. უნიკლურად საცემოში "ილი" არაზე
ჯარიმს ხელეკი, რიგითი ცმაჟი აქ უმეორე; მიკლავდული სხვა
სოფლიდან მოსულია ხალხმა უნდა მიმართოს მიმას /65,202/. და-
მარხველინი თამს განიბანენ და ათამის სხურებთ განიწმინდებო-
ან, როგორც ახლადმოლოგინდული და ახლადმოლოგინდულინი. ზე-
გორად საცემოში, მად., არხეში; "მიკლავდულს ასევემედენ ბოსტანი"
/59-ა, 44/. ჩანს, საცემო რაჟაჟი საიკრებელი ეკეტირს ხედავს აქანინ-
ანის მომასა და სიკეტირს მონს.

8. ქადაგი ქალბი

გვერჯიანი, მარხალი, უმეორე არის შვერცხილი და მონს
გვას ჯარიმსაგან, მადამ ბოგორად საცემო წმინდე მასში ხედავს
საკლავო ეხეორებინ დასაბამს. ხელეკულინი ანგელოზი, ლამაზი მღვდელს
ხალხიანი აუგია ეკლესია და მეორეად მისთვის ქრისტიანული რე-
ლოგიის უპირველესი ნიშანი - ოქროს ჯარი და ვერცხლის ლაქები.

• **ჯვარის სიამბოდე.**

ბერი მუ მკადრა მინანთა, ბაღიან-საბიბიანი

/60,135/,

ამბობს კარაგის ჯვარი ერთ საკუთარ ღვთისძე, სადა აწერდნენ
 ჯვარისა და ნინანის - ასე ერთ-ერთ პირველ ჯვარს, კარაგის
 ჯვარის "აღმშენებელი" - მთავარმთავარი ნინის მემკვიდრე ბეგარის ასაღ-
 ბარ, რაც ახალი რკულის განმტკიცების ნიშანია (იქ, სადაც ჯვარი
 ბეგარის აწესდება, ხშირ შემთხვევაში მისი კუთვნილება არის დასტუ-
 ბული). ამ სფეროებში აღსანიშნავია, რომ ჯვარის მკადრე ჯარს
 ქალწულობის ნიშნად ნიშნობდა სამკადრე - "ბაღიან" (საღიან, სამა-
 კური) აქვს მუხრანელი სამეფოსმართლობა, რომელიც ასევე დასტოვდა
 ქალწულობის ხარისხი ნიშნებისაგან /68,45/.

ჯვარს სურდა, რომ "ბაღიან-საბიბიანი" დიდად გამოეხატებო-
 და და მისი ბერიც დაეფუძნებინა მათივე საღიანად; ნაგრამ ჯარ-
 ში აღმოჩნდნენ ერთი ერთი სურვილი სურვილი. ეს არის ჯვარის პირდაპირ-
 სი. ჯვარი არ უძღებს მათის რკულს ანთმალეობში, მაგრამ მათის
 "დასტურებელი" ის ნაშრომი სურვილი ფიზიკურად ნიშნებს, რითაც და-
 დასტოვდა განმტკიცების იმ კატეგორიაში, სადაც მთავარი ნაშრომ-
 ში და ჯვარის ბეგარებში ირისებრიან. ნიშნად ამგვარად განმტ-
 კიცების ჯარის ბერიც, რომელსაც არ უნდასტოვებდნენ უნდასტოვებდა, ჯვარი
 აწესებდა მათის რკულიდან ურკული მისამბოდეში, რაც განმტკიც-
 ის მათს სურვილს.

პირველ ჯვარს ჯარზე ანდრეში დასტოვდა: "... პირველ
 იმას აუთხარა ჯვარებმა მთელი ქვეყანაში, ახლანდელ, ქალაქად.
 იქ ჯარს სურს მუხრამ ხაზში უღიან საღიანად. მემრ დღესმინა დას-
 ტოვდა, დასტოვდა დასტოვდა, მემრ დღესმინა დასტოვდა: ახლანდელა,
 ახლანდელა, სხვა... იქ ჯარს ამ უნდასტოვდა, ეგრე საქვადგო.

უპობნაჲ" /67, 162/. როგორც ვხედავთ, ქალი, რომელიმაც მუქმან რე-
ლიგიური ცხოვრების საფუძვლები, ან ყოფილა უკლებიანსილი ხელ-
სის მივარდობის მესამსრულებლად; ის მიიქლება ქაპაგი ყოფილიჲ,
მაგრამ ვერ იქნებოდა ხელსი, ღმრთა ქაპაგის რელიგიური სმამესი
ქაპილებით მარადია და სკრისური ხელსისმამე, რაჲჲან ურთის
ქენეზისიქამნეჲ მივლის ისტორიულ ხამანი მას ქვარნი სორეჲ ქაპა-
გის შორით ირჩევის საფრეჲან. "იმი ქალს არ უხელემაჲ...". ისეჲ
როგორც ნიქიპა ნინოს, რომელიმაც უქაპაგა ქრისტეს სიფჲა მესმის
ერს და მისეჲ სახე პირველი ველსიქისა, მაგრამ მისი მიმინაჲრე-
ლი მივლებით სამეწიქნიქამნი ქამითხეჲა, რაჲი მას, როგორც ქალს,
ნათლისეჲა არ მივლები.

ანბრეზის სიფჲებით, რომ "იმი ქალს არ უხელემაჲ, ვერს სარა-
ქაპოჲ უპობნაჲ", გარდა იქისა, რომ ქაპაგობის პირველქამს და
ხელეზის მიორეველქამს აქამსტრეზის (რამჲან ვერ ქამეჲხეჲებამა, ნე-
რეჲა მარმარეჲა ველსისა), სხეჲ მიხილჲაჲ არის საგვლქამნი: ის
ჲაჲგი, რომ ქალი ქაპაგობა, ხელი ხელემაჲ არ მივლები, რაჲი მამა-
ქაპს უნდა ველსი ისტორიულად, მიქვანიქენებს ქაპაგობის უნარის
ქებრეჲა, ხელი ხელეზის ჲენქესიქის მანრეჲ ნარმეჲველქამნეჲ, რისი
საფუძვლიქი ქეჲაქამის მისიქი და მამიქამის აქტიორ მივებამი უნ-
და იჲეს რამარხელი.

ქაპაგსა და ხელეს მირის ქირეჲლი ქანსხეჲებამა, ცხარეჲ,
ქვარხან მათ მიმარეჲებამი უნდა რანბეს; მათ ნარმისაჲრეჲლი ჲეჲ-
სეჲბით და ჲენქესი სრეჲად ქანსხეჲებეჲლი ნარმეჲველქამისაჲ. მა-
თი მივარეზისსაჲესი მესამნიქამე მასალს იქლეჲა ალ.რომალრის რა-
მანქერი მიქმარეჲ (ხელსრეჲი) მესვარანეველქამის ქვარში, სარაჲ ხე-
ლესი და ქაპაგი ერით და იქიქეჲ მ.რისა.

მიქპინარეჲობს ველსესხეჲებამა ქვარის ვარქეჲ ახალი მასტრეჲ-

"Լալոս Թերոսլան, մարին სიკვდილისგან", რომ მიიღოს ეს საყու-
 ვარი "ხსნილპა, კურსხეულპა"; ყველაფერი ეს - წარმოաქმეղო
 და წამოყენებղო, როცა პაიღერება მისი სისხლი, აქის მარლა,
 უფრო სწორად უნდა მიაღწიოს ჯვარამდე, რაგვან :ს მის კარზე
 წარმოაქმენის და ეტეება, რომ ჯვარში უჩიღვეი მიბნე ლე კიბიე
 მიჩიგე დებრეშან აიჭანოს. ასე რგან ხუტესი - ხორციელი უხიღა-
 ვი ჯვარის წინამეე და ლეისი სახელო ლამარკობს; ლედა მისი
 წარმოსაქმეღი სიყვეღი მისი შეხბღელი არ არის, ის შეიღწა
 "მას ჟამსა", საკვლეო უხიღების გენეგონში და ს შეეღწაში ამ
 ხუტესის წინამეეები იღებენენ მიწაიღეღობას. ეს ხუტესი სწავლებს
 ხუტების სიყვეღებს უხადში ლე სიბმარში ლეისი წინამიჩბებისგან;
 სიყვეღი ჯვარისგან არ არის შეაგენეღელი, ხუტესი წარმოაქმეღს
 აპამიანურ სათქველს, როგორე ხორციელი, და ეს პრციესი ლეიობისა
 სავსებიე აქტიურიე და უნობიერი.

ლე ხუტესის სიყვეღები ლეისიღეიღის გასაგონაე იღე წარმო-
 ქმეღი, ქადაგის ნათქვამს საწინამეეღეღეე პანიშეღეღა აქეს: ის
 საყმიე უნდა შეისმინის, მის გასაგონაე არის ნათქვამი. აუტესის
 სიყვეღები, როგორე ლეღელი ლეღა-ვეღება, ხორციელი სამეღარში
 იბაღება და აღეღიღება სუღეღისეღე; ნაქადაგარე კი ლეისი არ-
 სიე ჯვარული წარმოაქმენის არის და მეღიპან გაჩაღეღის საყმიე,
 ხორციელი. რაკი უხორცი ჯვარს არ მეღეღეა წარმოაქმენს საყმიეს
 ხორციელი ყურთასმეღენისღეის გასაგონი სიყვეღა, ლეისი სათქმეღს
 ის ქადაგის სამეეყვეღელი იჩენეღებიე წარმოაქმეღამს; წარმოაქმეღს
 იმას, რაკ არ იყის საყმიე და ვერე შეიღეღობს ლეისი ქველე, რაე-
 გან ხორციელი "უღია და უმეყარი", მისღეის მიმავალს, მისახეღენს
 ლე მიწვენაეს საჭარველი აქეს პაღებღი. ლეაე ლეისიღეიღი რა-
 საკი ხედავს მიმავალში, მიჩიგე ლეისი კარზე ხედავს, როცა მას

ոյ մը մայր ժառո մաժըմանո,
 ոյ մը մայր եռնմըրո ընթրմանո
 /60,11/.

(սմ սաթոնոն - թեթըրոն - սպարոցո քարոնմալընձոն ոսոյ ջրոս
 ժոնթոթըրո, որո յարաթոն յարոն բարսընոն սնորընոն յրոն յարո-
 սնթոն ժանաեթո ոմ յայն, որմըրոյ ձայն "նոթոնեան", յորըր
 յոթոթեան յրեթո, յոձալոն յարոնոն բամնոն ընդըն, թեթըրոն
 յորըր սաեղո: ". . . ոմ յոյն թեթըրոն ժաննոլան, յոլոն ոննոն
 յընդընը. . ." /67,180/).

Սանաթո. Բըթոյոնոն սաեղոն յոյնթոթըրոն յրե-ջրոն սարոն-
 զմայրոն սարոյոյնոն յարոնոն. ք.եռնանմըրո սնո յնորընոն ժո-
 թոթըրոն:

"ըրոն ժորմը, սոթոյ ժեմոն մըթոն սարոյոյնո, յորոն ոթո
 "ժայն ոնընթո", ժոնթոթըրոն ձըրոն զմայրոն յոնորոն. ոթո
 ժեմոն մըթոն "ժայն ոննոն", ժոնթոթըրոն սնոյն սոթըրոն, եռնոն
 ժոթոնսեղըրոն. սարոյոյնոն ժոնթընոն սանաթոն "յնոն" զոթոլո.
 յորըրոյն մոն բարթոնոն սանթըրոն սնթընոն սմ սթոլոն ոս
 մըթոն սըրոնմըրոյնոն թոթընոն. մոն ջրոյնոն սյ ըրոնթընոն
 թոթոնոն յն սթոլոն ժեմոն մըթոնոն ոս սնոյն ժեմոն մըթո
 ժաննոնսեղըրոն: յրեթոնոն ոնթընոն թոթըրոն ոս մըրոնոն
 սմոթըրոն. ոնթըրոն յորոն ժոթոթըրոն, սր ժոթոնսեղըրոն,
 յթըրոն: Սանոն ժոնթըրոն ժոլոն յարոնսեղոյն յոյնոն սր
 ընթըրոն, զորոն զոթըրոն ոս երոն ոնթընոն յըրոնոն սրոն
 յոյնոն սր ժոնթըրոն, սր ժոթոնսեղըրոն: ժեմոն մըթոն յն սոն-
 ընթըրոն ըրոնթըրոն, մոնոն ոնթըրոն ժոթըրոն ժոթոնսեղըրոն
 /108/. յորըր սնորընոն, ոթոնթո Բըթոյոնոն յարոն "սրոնթըրոն"

მიუხსენებდა, გადმოცემული აქვს აღ. რჩიპურსაც /65,8/.

სოფლის მთელს მოსახლეობაში ურთაპირთი ქალი გრძნობს, რომ სოფელი კერძო ადგილებზე გაშენებული; რომ ის ადგილი, სადაც ის (სოფელი) იქნას, წმიდა მიწაა (როგორც მოსეს აფრახილდება უფლის ხმა სინაის მთაზე, მაყვლოვანში); კერძოებს ანუ საკრალურებს განცდა აჩნის სწორედ ეს "უნარი" სანაშაპი, როგორც ეგვიპტისა. კარათის ჯვარის დაარსებებს ანერვიზისგან განსხვავებში, ფიციური ღებულება სოფლის ხალხურიფორმაზე დასახლებების ანერვიზიყ არის. ასე რომ, ეგვიპტის - სანაშაპის ხომარის დასახლებების გენეზისში. მის მიერ "აღმოჩენილი" ჯვარისაგან გამიფორმა სოფლის დაკვების მიშეკვ ნოსახლეობა გადარის ხომარაში, რომლის გურიფორმა საიშირროფ წმიდა გიორგიმ (ხომარის "სახლმმეფომ" ან "სახლმმეფო ძეღის ანგელოზმა") ეკვებისგან გააშავისუფლა /65,1/. შამარის ჯვარჩენას უშუალოდ მოსევეს ხომარაში საყმის დაარსება და ამ დასაშამიერ აქტიში ღობის წილი ურვეს სანაშაპს.

ხვესურ მიწანისგან განსხვავებში, ფიციური ქალი არ კმაყოფილება იში, რომ ის ქადაგებს შამარის კულტს და აფრახილბს სოფელს - წინააღმდეგობა არ გაუჩინონ ახლარჩენილ ჯვარს; სანაშაპი იფორმავეს ხვეისბრის ფუნქციონასაც - ანობს სანობებს, აფიებებს ღებისმეღას, რასაც ვერ "კარტულომა" (ვერ ბეკაემა) მიწანი, ღების ის კარათის ჯვარისაგან არიველი პირველი მკარტუ იყო. მესაძლებელია, აქ ცხადებობვეს ფიციის გრადიონა, რომელიც ეგვიპტის განსაკუთრებულ რიწებას ანიჭებს, რაც შაფ გამოარჩევს ხვესურფონა და მისს სხვა საყმიშა ეგვიპტისაგან. ვაჭა წერს: "ღების ეგვიპტის დაარტული იყო, მაგრამ ღებ-მეღის საგვარტულს ქალებს საშაფოთ" ადგილი სჭერიშა. მუპირგადიციემა მოფიფხრობს, რომ ღამარის "სამჭყო" სკამზე იწ. შაობა მკარა გიფრძალებბს გვარის ქალი: "სამჭყო"

სკანონი «ავტორის უფლებების შესახებ» (1992, 75/). ამ დროისთვის უკვე
 ღია, ღია "სამხრეთ სკანონი" საერთო სამსახურის, მიუხედავად იმისა
 უნდა იყოს, რომ სანადა იჭრება საკრძოლველ სფეროში და სხვათა მი-
 სი სახელოვანად სანადის პანდემიის გამოხატული კულტურის ხარისხზე მი-
 ვანიშნებ. მაგრამ უნდა უნდა უნდა, რომ მამაკაცის რელი - საერთო
 სუ საკრძოლველი - დედასთან მხარე ურთიერთ ურთიერთ ურთიერთ.

ხალხური პოეზია იყენებს ხომარად სანადის - "უნდა, სიყვარული
 ცამბახნავედ იყოს" (1992), რომელიც, უაქსაც უნდა, "უკუ-
 ვინის იმ დავსა და დღეს იქნას, რაც ყმაველები და სხვები უნდა
 მიუხედავად ქალაქისა, არ იყოს მათ მიერ დამა და სანადის"
 (1992, 222/). ეს არის ხომარისად იმის საბუთისად და, რაც საერთო
 "სახელოვანი ძეგლის ანტიკონსა" პირველი დედასავე იყოს მიუხედავად;
 საერთო იხსნა რამდენიმე გინორმა, რომელიც მიერ იქნა ახლებზე
 სანადის:

დავლივნი ხომარის გრმა,
 იქ წყლის არ გამოდგამა,
 უნდა-უნდა იქნა ხე-ხემა,
 მიუხედავად ყმაველების გრმა,
 წარუარაღის იხარმა,
 სანადისა უნდა...

არც იქნა, არც არადა უნდა იქნა არ ახლებზე, რა სიყვარული
 წარმოგვიქმნა ხომარელი ქალი მიხარება და ხელიც მიუხედავად
 განსამხრავად, რომელიც ახლა უნდა იქნა გამოხატული,
 რომელიც უნდა იქნა იხარება მსახური ქალის, გრმისა და სანადისად-
 ღია. "სიყვარული რავეს იხარება და სიყვარული, რავეს, უნდა
 არ ახლებზე მი, გრმისა, უნდა არ ახლებზე მი, დედა იხარება!"
 (1992, 5, 7); აი, ამ ურთიერთ უნდა, რაც ყმაველი რამდენიმე...

Ժամօրհանգրվանը բնութագրվում է "Յնարի", Ռոտորյու Ռեյնի սանառան, Ռոմիլոս
 Ենամ "Բաղլոյա" մեջրի.

Արևի Երկրը Երեռի սանառան, "Ճանգրիոնի" ժմիրի, մարեղս
 "Բըթա Գմեյմի", Ռոմիլոս ժմիրի Ռաբնի - Ծրոժոլաժի Բաղլոյա յառ
 ձիւղի Բա Երմարի - Ժանասանիցրեծն Խոմարիս "Բաղլոյա" սալմի/ս. "Տո-
 Կոսեղ Բալլոյա ուրաղիս Բաժա-Տոգրեծմի/... " Ես Տոգրեծմի Զոս-
 Թաթ Ժանոսաթալս Խոմարիս (անլ Գմեյմի, ԺանՅոթաթըծլոթ) մթթոմա-
 Կոթան Բա Տանառան ՏըրիսԵրեթեծան. Տոկոսեղ Բամլոյթարիս Խոմարի-
 Թի Բա Ես Կըլաձի Երեռ Ենամ Խըծա ԲըլսանՏըլոս Բըլս, Ռոկա

ալ արկ ԽըլոսԹրիս Խմա ումիս,

արևաթ Գմեյրի Բրեթա,

Երի Գրի ոգրի ոմասա,

Ռոմ Բըլս ալ ոկոս Բըլոյա?!

Թրալոթա Թըլթալս Տանլոյա...

Ես Երեթաթրեռի Տանլոյա Բանթըծլոթա Տանառան միցր, Երմարձիւղամիոկ-
 Երեթի Բոկոս միցր, Ռոմիլոյ Երևրեթոն Տալլոթո Կեղրեծն Երեռ-
 Ժոնեծան Երեթաթ ԲանՌեյնիլ Կըթարժի:

Մարթոս ալրեթալ Տանլոյա,

Բա Խաթոյ Երեթեծնա,

Մարթոս Բալլոյա Տալլոյա,

Զրոթոնլոյ Երեթալոյա,

Մարթոթմարթոսա Բոկոսա

Խաթ-Բըթրեռ Երեթեծնա.

Տանառան Տրաթոս ուլոթ Տալլոյա, Ռոմիլոս Երեթեծա մաս, Ռոթորյու Բըթա-
 Երմար, Թրաթոկոլլոթ արա ալլոյա; միսն Տալլոյա Ժալլոթարի Տալլոյա-
 Լոյա սալմի/ս Թըլալոյա, Ռոմիլոս Թըլալաձրիսն ալ Ժամոսաթալլոյա Թաթաթ
 ալլոթրի Երեթեծնա Բա Ես Երեթալլոյա Տըլլոյա Երեթաթրեռի միմիլոյա -

კვირია. აუტორი ტაკეირებშიც კი შეხვალხ - "საქართველოს რიგს რა უნდა, არ მუ ეძინის რაღასა?" კვირია კი ქვეყნის რასასრულად აღიქვამს ამ ეთნარეზას, როცა ფელაფური უკუქმასა მუერიაღებულო:

რიგს ვინ მუგესა რს ნება,
საქმი აქეო მამრისა?
ეფიქრობ, რეოდა რამეგარა
რმ მუორმოსვლის რამისა.

კვირია არ უბრძა: ხომარაში ქაფასტროფის მუბრეფ რამეგარისა "მუორ-მოსვლის რამი", როცა ფელაფური ლეიფან უნდა რ: ებოფეს, უნდა მუორეებოფეს რმ ვირევი სანაფას უმეფება, რომეღმას ქვარის რა 'სასხოვრებელი აფვილი აღმუქრინა "რალევაბეფ" მისულ ხომარის რინაპრებს. "ბახტრიონის", ამ ესქაფოლოგური პოემის რასაფინისში სანაფას ეს ურფი მუხეფეიფ ურეულ, მარამ ანრეღმულად რეულებ-რღვი საქვივილი, რომევილი იმუორებს არქევიას, რმეფს იღლევა, რმ ხომარაში აღეფება სარეო, რსევე რეგორეფ ლუხუნის სანარეღებრღვი ტანეურნება რა რამარის გორღე "შაფგმა" ქვეყნის აღორდინებრის რიშინაფ პოემის რასასრულს.

IV. "სიხსილს ღვიძაბის დროები"

საფრის ღაფფაპასაფალი - ზარსული ცხორებების ზაფლი გამოყი-
 ლების ზარჩვენი, როგორც ვანძი, ანერეგებშია დაუნჯდული. ეს არის
 შინაპარაა, "ზინა ჟამის" გმირაა, ჯვარის უნჯ ვრათა ღვაწლი,
 უპირაფესაპ, საწმენი საგმირონი, რომელიც მათ ზიპინეს უკიფ-
 რეს ვანსაფელია, როცა საფრის - და ეს პეროფუდა ხეებოფა -
 პაღვის პირზე იცო მისული. ამ დროს ღვის იჩენდა ძალა, რომელიც
 მფრული ვარებოყვის შიშირე შინაღვროში იხსნიდა და ევლავ ააღრ-
 ძინებდა საფრის. ეს ის ძალაა, რომელიც ღლის დროზე, "მას ჟამ-
 სა შინა" შეწნა საფრის; ის ჯვარის სახით იცო მამინ გამოჩენი-
 ლი. საფრის შეწმინასთან ურთაპ, როგორც პავინახეა, იქმინებოფა
 ეჯეფი - საკრალურ-მწეობრივი შუაგული, რომლის, როგორც ევრინის
 იჩეღლე, ღვის იცრინა აპამინათა სამოგაფოება. არ არის პარაფოქ-
 სი - ეს საფრის ისტორიულ ვრათა შიყვმული, - რომ ამ შუაგულის
 შენარჩუნებას ან ხელახლა ვანმეფიყვებას ხელს უწეობდა მისი პან-
 ვრევის მოწაფინე მფრული ძალა, პეროფული შეწმეფება. აპამინი
 ვსიღლობდა, ის არ იძინებდა "მავარნი ძილია", რომ ევრამი აყუხლი
 არ ზაქრობოფა. აი, ასეი მღვიძარებების პეროფებში არის აღებფო-
 ლი ანერებში. აქ ვერ ვნახავთ მღვიძრობიან დროებას - ისინი არ
 შემოუნახავს საფრის ცნობიერებას, არ აღებფავს ანერებში,
 რაფთან ამ დროს საშიგალითი არაფრნი ხებოფა. საფრისღვის, მისი
 ნოზავლისღვის, შინაშენეღვანე და შაამებფავი შაოლო დიდი "ე-
 ლობის" პეროფებში ხებოფა, რომელიც მწვერვალებიღვი მისზან
 მათ ზარსული ღაფფაპასაფალია.

საფრის მუხსიერება ვაპარჩევს ზარსული ცხორების შინაღვნი-
 ლთან ვაწეებას და მათ საფუძველებზე ქნის ანერებულ ისტორიას,

მთავარზე მითივლები აქამდისაჲ არაუწმხველ აქანდებულოცუნენ, არაუწმ-
თი ურისთავი გაცხებუმიწინათ "სანიქიის" და ბატონობის უღელთი თ-
ვიანთი ფიციხელი უფიციხიანი არაუწმხველ გაბავსებოთ, მაგრამ არც მუფის
ფიციხელითი ხელითუფლები ფიციხიანი ნაკლების დაუწინებოთ ამ მინდებუ-
ლოვანი უფლებების დანორჩილება. გვიანფიციხელი ხანაში მუფის
ხელითუფლების დასუსტებასთან დაკავშირებოთ არაგვის ურისთავებში
მითივლები და ხვეის დასაკუთრება განიხილავს).

აქანდებულ მითს ნინაფიციხელი მურამი ურისთავი და დიდადი
ბარათა ბარათაფიციხელი თხილვა დახმარებდა. ფიციხელების დასუსტება
გაფიციხე მითს ნინაფიციხელი. მურამი და დიდადი, მითივლი დახარ-
ჯა და საბოლოო განსაკუთრება მითივლითი და ხვეი.

1620 წელს მურამი ურისთავი ფიციხე-ხვეისურთის დამონება გა-
ნიხილავს. მინახანდ ფიციხელი სასიციხე ნინაფიციხელის ნააფიციხე.
მურამი ურისთავი თავისი ამინაურებოთ არაუწმხველს მუფის ფიციხე-
ხვეისურთითი, დასუსტება სიციხეების, დასუსტება სასიციხეების, მაგრამ არ
იქნა და ფიციხე-ხვეისურთი უფიციხე დამონება. სასიციხე ბრძოლა რამიციხე-
ნიში წელს გრძელდებოდა. მრავალი ღმერთი ვაჟი დასიციხე
მურამის ხრევა-ამინაურებს, მაგრამ თავისურთების გინიციხე მთავრს
არანაკლებ "ამინაურების უფიციხე".

მუფის ურისთავი ადვილად არ დაეცხენებოდა მუფის მით-
ვლებს, რამე დიდი და დასუსტებოდა დასუსტებულ მუფის" /15,248/.

ამ, სულ ეს არის, რაც მუფის დასუსტება არსებობდა იმუფის მურამი
ურისთავი, რამე დიდი დასუსტებულს დასუსტებულს. სასიციხეების დასუსტების
დასუსტების მითს მუფის ვაჟი დამონება, მაგრამ მითს, განსაკუთრე-
ბით. ფიციხე-ხვეისურთის დასუსტების მითს სასიციხეების მინდებუ-
ლოვანი ვაჟი. მურამის ბრძოლები, რამე დიდი ადვილად იმუფის, მუფის
ამ დასუსტების დასუსტების ბრძოლას, მითს მუფის დასუსტების, რამე
დასუსტების მუფის რამე დამონება მითს მითივლი დასუსტების. მუფის

საფიქსიონი ტაბუტაყვამული ურისხავი მუფუს უფიქსიონს ხავს - ის სი-
 ლმს ნისი უნჯი ყმების პანარჩილმას და ღახ ბაჭინა ხავის ტა-
 მისხაყვამას. უნჯი საფიქსიონს მიგნებამი კი ეს ნიშნავს იმას,
 რამ ურისხავი უპირისპირდება არა მხოლოდ ხიროვილ ბაჭინს - მუფუს,
 არამედ უხორცო ბაჭინსაც, ანტილომს, ჯვარს. ურის მსჯერი ანდა
 ამბობს: "მთაში ბევრი ჯვრებია, მარა - ბევრი ბაჭინები" /136,
 300/; მთელი საფიქსიონს სიქმს და უპირისპირდება ჯვარს, და არ სიქმს
 მარტო ანთსული ბაჭინს, რიქმის მინაბილმე ბარქილ მას რქულისა-
 ლის ბარქილ მინარჩინა. ბურამის "ურისხავი" ამ ბარქილმის კი-
 ტექსტში იქმს უფრო რამ მინიშნულმას, ვიქმ მას სიქმს
 პლამი აქმს მინიშნულმე: საფიქსიონს მიგნებული აქმს, რამ "ურისხა-
 ვი" ურისხავი ქალუჭილმას, რიქმილ იმბის საქმს საფიქსიონს
 პაქმს ურისხავი ანუ ჯვარის ქმს ურისხავი ბარქილ ლის განებმე პა-
 ქმნილი ქალუჭილმის განებმას.

ქმს ურისხავი, ბურამი, ვი იქმს ურისხავი.

საფიქსიონის კიქმს, ვი მისქმს ქმს იმბის

/61, II 114/, -

ნიშნავს ბურამს საფიქსიონს. ბურამი ვი მისქმს "ურისხავი", რამ-
 გან საფიქსიონს ურისხავი მხოლოდ განებმე ქმს ბაჭინ-
 ნი, - ის ურისხავი, ვი ამ ბაჭინს იმბის ურისხავი
 ბი, - ვიქმ ბარქილ ანთსული ურისხავი. პაპირისპირება მიქმს
 ნაქმს, მარამ ურისხავი არ არის ბარქილმე ურისხავი
 არა, ბურამი იმბედა ქმს, რამ საფიქსიონს მარა მხოლოდ
 "ქმს" პასახის ის, ხეილა ჯვარის ბარქილმე მიქმს მის-
 ნი "საფიქსიონის კიქმს". მარამ ქმს ურისხავი, რამ ურისხა-
 ვი მისქმს ურისხავი ანუ ქმს ურისხავი, რამ მისქმს
 არა მარა პასახის მისქმს მიქმს მისქმს ("მისქმს

ანუ რჩევებს. ზრახვებზე, მადგამი ამბავი ძრახს საბრძანებლო იმედი-
 ან "ნარჩობნი ხმელისაში". ეს უბმავრება იმ უსუსტოტოტორ ვიშა-
 რებას, როცა ქუთის რჩეულ ვრძი სიხხლის წივიმბინს ძრახს მრავალთა
 რაკვინის მემბრე რჩეულთა შორის რჩეულნი რჩებოიან. ვრძეივლის წივ-
 რში უჭალი ბიშარშავს ლავის ვრს: "რა რავევიმან რახოვირნი
 ლევენს შორის რა გვიგებთ, რთ მუ უჭალი ვარ. მადგამი რაგვიგ-
 ვდათ მახვილს რაპარჩენილთ..." (6,7-8).

"მახვილს რაპარჩენილნი" (ფელიტეა ხერება) არის უკვრავი,
 მუმიუსტრევი ნაწილი საყმოსი, რთველსავ ვერა ძალი ვერ სძლევის
 ამ წუთისოფელში, რთველთა გასტანს წუთისოფლის რასასრულაში.
 აი, მისი სიუნჯის ლ უნჯობის ძირიშაპი აბრი. მადგამი ეს "ნარ-
 ჩობნი ქნლისანილ" მბარ არიან რახიხოთნი, რთნი რარჩენს უნჯ
 საყმით ლავიანთი რვარისა სამარაპისოპ. ლ.წ.გვმილიოვს რამოლემ-
 ლ აქვს ამრი: "ყველა უთნოსი რთი რანებებდა მტერს სიოყხლის
 მესანარჩუნებლარ" /119,87/. ასეო უთნოსა რამოყალბდა რა გან-
 მლიოდა რვარის საყმი. ასეო იცო "ნარჩობთა" სულისკვეთება
 მურამ ვრისლავის წიქსაღმბრე ბრჯოლებში.

რვარი, რთველთა საყმოს გენებინში ანაქტურებდა მისახლები-
 შას, ალარ ვრისი ლავის რამორჩეულ "ნარჩობს" ქუთორი კანონის
 ძალით, სანიპანთა რასაშამს იქებს აპამიანურ კანონთა: რთორთა
 ვრთი ლოთი ასი რიხვის მოკვლის ანუ აშარის მესრულების მემბრე
 ლოთი ინარხება, რთი ყოვეა არ რავიოთ მის მადგომს, ასევე იქრძა-
 ლდა ვრთი მუტაკვბინას ლორმებრე მუგო მერის მოკვლა; მუტამეღ
 მოკვლი ყოვეა რამებრე მუტარს, ლუნდათ ის იცოს რალუნდაური -
 მუტენგორის ლმირი /17,160/. მადგამი მურაბი, რთორთა ანტოქვარი,
 არ უხსნება მისგან რალეულ საყმოს; ის მისებვის არა ქუთისმევილარ
 რა კავურ, არამეო რვეურ კანონს, რთილის ლანახშია რავშია კავს

მოცემს - ლაშარის საიძუმილოს ტაყბადებაზე უარისმთქმელა, რიშაყ
 ეს მოცემი ჰაყურ რირსებაზე მარლა ჯვარის საიძუმილოს აყენებებს.

მურაბს მისი "ლ ილის ნარჩომნი" ებრძვიან. "ნარჩომნი" იშა-
 საყ ნიშნავს, რში საყმიო უკანასკნელი ძალის ხმევიო ებმის საბე-
 რისწერო ბრძოლაში. ეს კრიტიკული ნომენტი - "ნარჩომი" ტრადიკუ-
 ლი სულისკვეთება გამობაჯულია საყმიოსაყე სიჭყვებიო, რიშილოჰაყ
 ის ნიშარჰავს ნიშბეპურს:

აბაგიო გიშხარ, მურაბო, "ქვესური კაყი უშიო".
 აბერ ბეჯენ-გორს ტახენე, ჟუჯვარს რტავ, ტანაუშიო
 /81, № 126/.

საბულისხბოა, რში საყმიო ამ მურარის სიჭყვებში იშაყე სახიო
 - "უში" - წარმიოტევენს ჰავს მისისხლე მტერს, რიგორყ მას სურს
 რაანახეოს ჰაყი ჰავის ჯვარს, რიყა ხუყესის პირიო მიმარჰავს
 ჯვარის კარბე: "... ჩვენ ქორყიღენი რიო, უში, უმიყარნი, ჩვენს
 უპორჩობას ნუ შააჯერებ, მატვეყ რჩევა-პარჩებანნი..." /64, 743/
 საყმიო "უტაპ" რა "უმიყარაპ" წარმიოსახავს ჰავს, რაყ იშას ტული-
 ხნიობს, რში საყმიო ჰაყბე ხელაღებულია, მუილღება იოქვას, რა საყ-
 სებოო იხსენის შასუხისმგებლობას: ჯვარს ის მუესხეოს აშაგოოს მას
 უტობა - უმიყარბიო ჩაყენიღი უოქვა; მტერს ემიურება, რში მუ-უტევენს,
 რიგორყ უ ტ ი, რიგორყ ჰაყბეხელაღებული.

საყმიოს სიჭყვებში "ტახენე, ჟუჯვარს რტავ", რიშილოჰაყ ის ასუ-
 რაჰებს ჰაყის მუტევენს, "ჟუჯვარი" სიპირაველს არ ტულისხბობს, -
 ხვესურჰა ლაშარნი ნყირჯრისხევიანია მურაბის, მუილღება იოქვას,
 ურქოსჰან (რიგორყ ის ჩანს საყმიოს ჰეაღიში) მუყარებოიო, - ჟუჯვარი
 ნიშნავს მათ ჰაყგანწირულიობას, რში ისინი ებაპ არიან უტირიოწ ნეს-
 ტარი რა მუაკვებენ მტერს.

ჟუჯვარი ნიშნავს აბრეჰევი საყმიოს მონოღიოურობას, შის ნვერჰა

მიფიქროს უკვე იმის და მიზარებდას საეროთ უნებრისადაც; მაგრამ ტარ-
 უკვე დღეობისთვის: საკმარისია ფუფუნარი გამოასტყოს ამ მუშაობის
 გავლენის მიხედვით, ის იქნება. ასევე საფიქრო - გამოვა ეს არა მ-
 ვისი რეაქციის მიფიქრებობის მიხედვით, ის უკვეა მუშაობის მიხედვით-
 ხველი გავლენის ქვეშ და მიხედვით ძველს მას მუშაობის დაუ-
 მით ძლიერია იქ, სადაც ურეკდება მისი რეაქციის ურეკებობის ძალა,
 როგორც ძველდნობა ანტიუნი, რომელიც ნიშნულიც დასაძინის შეხებობა
 იქნის ძალის. რეაქციის ძალის ურეკება, დასაძინის დასაძინის ძლი-
 ერი და ის ურეკდება, როცა მიხედვით მას. რეაქციის მიფიქრება
 ურეკება, ძლიერდება მიხედვით დასაძინის. ასე მუშაობს მუშაობის, რეაქციის
 ურეკებობის მიხედვით, როცა სადაც მიხედვით მიხედვით ხველდება, რ-
 გორც სტრუქტურის, ლაღობის იარაღი დასაძინის და ანტიუნი. ხველდება-
 მის იარაღის მიხედვით, მიხედვით რეაქციის დასაძინის დასაძინის
 სტრუქტურის, როგორც იქნება რეაქციის სტრუქტურის; მის ფორმის არ ანტიუნი
 მიხედვით, რომელიც ნიშნულიც დასაძინის დასაძინის დასაძინის:

დასაძინის ურეკება ურეკება ურეკება ურეკება:

- "ქმედებს ეს დასაძინის, ურეკება, მუშაობს არ დასაძინის".
 არ დასაძინის, დასაძინის, ურეკება მუშაობის რეაქციის

/81, № 141-ღ/.

"უფრო მუშაობის რეაქციის" (ან როგორც სხვადასხვა "მუშაობის უფრო რეაქ-
 ციის" /88, № 18/) იმეორისხდება, საფიქრო უფრო ანტიუნიც, რაც
 იმეორე რეაქციის უფრო და დასაძინის. მუშაობის ურეკება ურეკება ხველდება-
 მის რეაქციის გავლენა. აქ სხვა ძალა იმეორება, აქ ანტიუნიც
 მიხედვით.

ან, ეს მუშაობის "დასაძინის" ურეკება ნიშნულიც დასაძინის მუშაობის,
 იმეორეობის, სადაც დასაძინის მისი საფიქროები: ხველდება მიხედვით
 მიხედვით დასაძინის დასაძინის - დასაძინის. მუშაობის იმეორის, რაც ის

მანამ ვერ პანიმორჩილებს საცემოებს, სანამ ამ სალოცავებს არ აიღებს, რობერტო ჯავრი სჭირს მას:

ბურაბს ჯავრი კლავს თრისა: ბუნ მიხსა, ქვემოთ ბარისა,
ქვესურთეს ჭარბიშვილისა, ფშავში ლაშარის ჯვარისა...

/81, № 113-ბ/.

ან, როგორც ამბობს ის სხვა ღებუში:

აგვი ჯავრს ამოვიტყობი ფშავში ლაშარის ჯვარისა

/81, № 136/.

ბუნ ვიცი, რას ნიშნავს ჯვარი, მფარველი ღმერთიშვილი საც-
ლისაშვის; ახლა წარმოგი გვიჩვენებ, რა არის კერძო ლაშარის ჯვარი
ფშავის თორმეტი საცემოსაშვის.

მე ვალკავე საცემოებში ჯვარის საცემოსსაშვის, როცა გვინა
მის კარზე მისვლის და მის წინაშე სამსახურით წაშვებობის შამი,
როცა სრულქმნილია შამ-ქარი, მოცემენი აქავესურებენ თავიანთ ვრთ-
ანობას და კოცხლად, ფარინათოვ განიყიან, რომ შვაგვინენ და
კუთხენიან ვრთ საცემოს, ასევე ხმელ გორზე "შახობილი" ფშავის
თორმეტი საცემო, საიდანაც არ უნდა იყვენენ მსხვილი, თავისი
უბუნავსი შვებობის წინაშე აქავესურებს თავის ვრთიანობას, რომ
თორმეტივე ლაშარის წმიდა გორისის პირ საცემოში არის ჯავრისაშ-
ვილი. საცემო ჯვარის მფარველობა ვრთებება მხოლოდ მისაშვისი მ-
როგვე ღმერთი მივე განვებობი რწმუნებულ საცემოზე, მფარვი ლაშარის
ჯვარი, როგორც იტარებულად მასზე მარლა მებობი, თავის მფარვე-
ლობას და ქალაქებშიან აქავესურებს ფშავის იყვის თორმეტივე საცემო-
ზე ვრთებელი და იმ ვრთიანობაზე, სადაც იმნი დასახლა მათმა
ღმერთიშვილი. ლაშარის ჯვარი, იგვე წმიდა გორისის, მთელი ფშავის
ხვეის შვებობისა, რის გამოც ვრთება მას "ხვეწილი ლაშარის ჯვარი",
როგორც ის მოხსენიებდა ფშავის გუბანობის სიყველესაში. ამრიგად,

ուն ԳՄԱՅՈՒՆՍԵՎՈՒՆ ՍԱԿՄԻՊՈՒՆԻՆ ՄՅԱԾՅՆՈՒՄ, ԴՈԳՄՈՐԿ ՈՂՏՆԱԼՈՒՄԻՆ ՖԱԺԱ-
 ԴԻՆ, ԴՈԳՄՈՐԿ ՍՈՌԵՆԻ, ՈՆՆԱԴՆԵՆ ՏՈՐՄԻՊՏԻ ԳՐԱՆՍԱՅՈՒՆ ՍԱ ՄԻՆՈՒ ԸՆԴՆ-
 ՍԱՏՅՈՒՆ; ՔՅՄԻՍ ԼԱՄԱՐՈՆ ԱՐԳՆԵՐ ԱՐ ԱՐԻՆ ՌԱԴԱԿ ԳԱՆՍԱՅՅՈՒՆԻՆՆԵՐ,
 ՌԱՌՄԻ ՆՈՐՄԵՆՈՒ ԳԱՄՈՐԴՅԱԼԻ ՄԱՍՃԵ ՔԱՂՎԻՊԵՂՄԱՐԳՆԵՐ ՍԱԳՄՈՒՄ ԴՅԱՐԿ-
 ԻՆ ԱՐԳՈՂՄՈՆՍԵՎԱՆ, - ՈՆ ԱՐԿ ՄԱԼԱՐՃԵ ԵՐԵՎԱՆԻՆ, ԴՈԳՄՈՐԿ ԿԱՐ-
 ԿՅՐԼ ՍԱԿՄՈՒՄ "ԵՄԵՆԻՆԵՐԻՆ" ՔԱ ԱՐԿ ԳՄԱՅՈՒՆՍԵՎՈՒՆ ԳՅՈՒՄՆԱԿՈՂ
 ԿՆԵՐԵՆԻ; ՈՆ ՎՐԵՈՒ ԵՐՈՒՄՅՈՒ ԱՐԳՈՒՄ, ՍՐՅՈՒՄ ՄԵՅՄԻՆԵՎՅԱԼԻ ԳԱՐԿՄԻ
 ՔՅԱԴՈՆՍԱՏՅՈՒՆ, ՌԱԿ ՔԱՅԱՐ ՄԻՆ ՍԱԵՂԵՐՈՒՊՄԱՌՈՒՄ ԱՆԱԵՅՐԸ - "ԵՄԻՂ
 ԳՈՐԻՆ", ԴՈԳՄՈՐԿ ՎՐԵՈՒ ԱՅԹՈՐԻ ՆՐԱՆ, "ԼԱՄԱՐՈՆ ԴՅԱՐՆ ՔԱՅՈՒՆՈՒ ԵՐՈՒՄ-
 ԻՆ ՍԱԿՅՐՅՈՒՄՆԱԿ ՄԻՆՈՒՆԱ. ՈՐՈՒ ԵՄԻՆԱԿ ՄՐՄԱՆՎՈՒՆ ՔԱՅՈՒՆ "ԿՄԱՆ",
 ԴՈՒՄ ԵՄՆ ԱՐ ՔԱՅՈՒՄՅՈՒՆ ԼԱՄԱՐՈՆ ԴՅԱՐՈՒ ՔԱ ՎՐԱՆ ԱՆ ԴՐԱ ՆՎԵՐԻ ՄԱ-
 ՈՒՆԸ "ՄԵՅՐՅՈՒՆ ՈՒՆՆ ԵՄԻՂ ԳՈՐԿՅՈՒ" /106/. "ՔՅ ՔԱՅՈՒՄՅՈՒՆ, ՈՂՏՆԱԼՈՒՄ,
 ՔԱՅՈՒՄՅՈՒՄՆԱԿ ՄԱՐԿՅՈՒՄՆԱԿ ԿՅՄԻՄԱ!" - ՔՅՆՔԱԿ ՎՐԱՈՒ ԿՅՐՈՆ ՄԱՆԳՐՅՈՒՄ
 ՈՂՏՈՒ ՔԱՐԿՅՈՒՄՆՈՒՄ ԵՆՍԵՎԱՆ. ԱՄ ԱՄՈՒՄՆՈՒՄՆԱԿ ՍՅՈՒՆՍԿՅՈՒՄՆԱԿ ՎՐԱՄ ԿՈՒՄ-
 ԼՈՒՄ ԳԱՄՆԱԿՅԱԼՅԱԼԻ ԵՈՒՄՅՈՒՄ ԿՄԱ ՔԱՅՈՒՄՆԱԿ ՔԱՆԱՅՈՒՄՆԱԿ ՄԵՆԱԿՄԻ. ՈՆ
 ԿՄԱ ՄՅՈՐԻՔԱՆԱԿ ՄՈՒՄՆ, ԵՐՄԵՐԵՎԱ ԴՈԳՄՈՐԿ ԳՅՅԱՐՈՒ ՔԱՅՈՒՆՍՅԱՌԻ,
 ԴԱՐՅԱՆ ՈՆ ԱՐԻՆ ԵՆՈՒ ՈՂՏՆԱԼՈՒՄ.

ԼԱՄԱՐՈՆ ԵՄԻՂ ԳՈՐԿՅՈՒ, ԴՈԳՄՈՐԿ ՈՂՏՆԱԼՈՒՄԻՆ, ԿՅՐՈՒՄՆԱԿ ՏՈՐՄԻՊ-
 ՏԻ ՍԱԿՄՈՒ; ՎՍ ԵՐԵՎԱ ԱԵՆԱԿՅՈՒՄՆԱԿ ԱՄ ԴՐԱՆ ՔԱՅՆ ՈՂՏՈՒՆ ՏՈՐՄԻՊՏԻ
 ՍԱԿՄՈՒՆ ՏՈՐՄԻՊՏԻ ԴՐՈՒՄ, ԴՈՒՄՅԱԿ ԼԱՄԱՐՈՆ ԴՐՈՒՄ ՎՅՅՅՅՅՅ, ԴՈԳՄՈՐԿ
 ՄԱՍՅՈՒՄՅՈՒՄ. ՄԱՐԿՅՈՒՄ ՎՐԱՐԿ ԵՄԻՂ ԳՈՐԿՅՈՒ "ՄԱՅՐՅՈՒՄՅՈՒՄ", ՈՆՈՒՄ ԳՄԱ-
 ՔԱՅՄԱ ԵՐԵՎՆԱՆ ՎՐԱՅՄԱՆՎՈՒՄ ՎՐԱՅՈՒՄՆԱԿ ՍԱԿՅԱԿ ԱՐԳՈՂՄՈՒՄ. ԵՄԻՂ ԳՈՐ-
 ԿՅՈՒՄ ԱՄՈՒՄՆԱԿՆԻ ԿՅՐՈՒՄՆԱԿ ՔԱՅՈՒՄՅՈՒՄՆԱԿ, ՍԱԿԱԿ ԱՐԱՅՈՒՄՅՈՒՄՆԱԿ
 ՔԱՅՈՒՄՅՈՒՄ ՎՐԱՅՈՒՄՅՈՒՄՆԱԿ, ՈՆ ՎՐԱՅՈՒՄՅՈՒՄՆԱԿ ԼԱՄԱՐՈՆ ԴՅԱՐՅԱՆ /65,259/.
 ԼԱՄԱՐՈՆ ՍԱՐՅՈՒՄ ՄԵՆԱԿՅՈՒՄՅՈՒՄՆԱԿ, ԴՐՈՒՄՅՈՒՄ ԱՄ ՄԱՐՅՈՒՄՅՈՒՄՆԱԿ
 ԼՅՈՒՄՅՈՒՄՆԱԿ ՔԱ ՄԻՆՈՒ ՍԱԿՄՈՒ. ԵՐՈՒՄ ՏՈՐՄԻՊՅՈՒՄՅՈՒՄՆԱԿ ԱՄ ՄԵՆԱԿՅՈՒՄՅՈՒՄՆԱԿ
 ՍԱԿԱՐԿ ԱՂՏՆ. "ՍԱԿԱՐԿՅՈՒՄ ՈՆ ՈՂՏՈՒՄՅՈՒՄՅՈՒՄՆԱԿ, ԵՐՅՅՅՅՅ, ԴՈԳՄՈՐԿ

მეშვიდობის არის მიფრთხილებული ფშავის-ქვევის ქაღმის-ქაღმის მიმართად" /195, 1969/. ხმელ გორზე, როგორც აქედან ჩანს, მთელი ფშავისხვევის ტოპოგრაფია იყო ასახული. აქ უხილავად. წველინის ყოველ დროს არის წარმოგვიჩინო მთელი ფშავისხვევი; ხმელ გორი მისი ფრთხილი არის აღმეფილი.

ლაშარის არის არა მხოლოდ ის მუხურის, სადაც ურთიერთობის გა-
ნივთიან ფშავის საფრთხი, არამედ ქვეყნიერების მუხურის, სადაც
გარდაუდოა ეს ყველა და მისი კავშირის დასამყარებლად. ურთიველ
კიდევ გავიხსენოთ ღვთის - ღვთებურ მკარებლად ხილვა, სადაც ეს
მეშვიდობის რეალურად ასახული.

მეტი გორზე მეც ვიყავ, ეს ვეძიო როგორც შეიძლება,
ხმელ გორზე ნუგა მერმუხა, მეც ავბოლოვო ვიძიო,
ჩემი საფრთხი მამონადენი ღვთებურად ამჟღავნა იქიდან...

ამ საკვლელო ღვთის ყოველი ურთიერთობის მიზნობა, რომ ხმელ გორი იმ
აღივლად არის წარმოგვიჩინო, სადაც გვიან სამყაროს ღვთის, მუხურ-
და მინიშნის **გ ვ რ ა ნ ე ნ**. აქ გამავალი ღვთის იმის ნიშნავს,
რომ ამ ადგილას შეიქმნა სამყარო და სამყაროსთან ურთიველ ფშავის
მუხურის. ასე რომ, ქვეყნიერების მუხურის ფშავის მუხურის არის,
სადაც ჩამარხულია ლაშარის ქვარის კვლევის საივნილი. ლაშარის ბერ-
მუხუხთან, როგორც მისი კვლევის სიმბოლოებთან, არის დაკავშირებული
ეს საივნილი, რომელსაც იწინავეს საფრთხი ფშავის სიმბოლოებს - და და-
ურთიველობის გარანტიად.

ეს ლაშარის ქვარი ფშავის ბერმუხიან ადგილს მუხურის ივნიან,
ხმელის მთავარანგელოზს ხედავთ. მთი ურთიველ ადგილს, რომლის წვერი
აგრეთვე ეს არის გამომხილებული როგორც შეიძლება ანგელოზების ანუ ღვთის-
მეშვიდობის სასიამოვნოდ. მუხურის ივნიან კიდევ უფრო ძლიერებდა იქიდან,
რომ ანგელოზის მანახილად ამ ადგილს. და ჩამონადენი მიწის მი' ძირში

ჩამარხული ქვევრებში გრუვებოპა, ჩაბა მემბრე მთელი ხვესურთის
 სალოცავებში განაწილებოპა. მიჩინი კუცის საიფიქროსა და ამიგო-
 მათ მის მიწისქვეშა რებრეზუარს, პარანს, "საჭარველი დებოც"
 /62,572/. ლამარი, მისი ხმელ გორი, ჭმუვის ხვეის ცენტრია, რე-
 გორს საბოტაპობრივი, ისე საკრალური; ასევე ცენტრია ხვესურ-
 თის ლევიტინსაფის გუგლა, სადაც ეს "მირვინს ხე" იმბრეპა. მატ-
 რამ ხვესურული ანბრებებინსხვის ეს მირი წარსულია, იმბრონბრე
 ხანა, რეცა გუგანი, სამაგანდურის ატვილი, ჯერ კიდეც არ იცოტა-
 მოკინილი ხვესურთა ისტორიის ასპირტბე. გუგლა, ხმალს ალვისხე, -
 წინარებწარსულია, ლევიტებინს ხანაა, რევილიც უმულოც ვბმა ამ
 ატვილებში ქრისტიანული საწმებუნებინს პანტრეპას, რაც მიჩინის
 სიმბოლური ხიბ არის გამობაგული. აქ არის მიჩინის წყარო, რეგორს
 სვეტიცხლველიცა და, რეგორს სვეტიცხლველიცა ქრისტიანული საქარბე-
 ლის მუაგული, ასევე გუგლა ლევისი მიჩინმბინწარი ალვისხიბ არის
 ხვესურთის ცენტრი. "აქიბ ლე ვიმბრე წინავე სალმეურს პრემაიცი,
 მანამ გუგანის ჯვარი გაძრევილებოპა' ის გაპაიქკოც საქარბე ხვე-
 სურთის სალოცავა" /62,570/. ჯამი მვილიცა და გუგანის პანტრეპას
 საქარბე სახვესურთის პრემაიცი, ახლა გუგანის წმინდა გორგის
 ჯვარი (უფრო ცნობილი სახელებებში: გუგანის სალთი) უძველებოპა
 ლამეურს, რეგან ხმალს სალოცავმა მწვევიცა არსებომა, რასაც ან-
 ბრეტი მწვარბინს ლამეურთებთან, უფრო წმინდა, ვრთ გაპამევიცეც ლამ-
 ეურთასთან და მინაურის ლალთთან აქვემბრებს.

ამ საკრალურ მუაგულებს - ხვესურთში ხმალს და გმუისცე-
 თი ხმელ გორს - უფვეს მურამ ვრისლავი, კაციის სახიბ გამობაგუ-
 ლი ბევი ლე ჯაგი, ლე ანტიქვარს, ჩაბა მისი პანტრევიცა წანტრინის
 საცელიცა და აილოს მისი ტერიტორია. ვრთ მურს ანის ლამაბე: "ჯეცა,
 კისაც კი გმავის პამორბილები ვრთ გელიც, რეგორს სხვაპა'ხვეს

ბეპირგაპროცემა დეკლარაცია, ბრძოლის უსაფუძვლად თავდაპირველად ლაშ-
რის ჯვარზე იმყოფება. ასე მოიქცა ბურაბი ვინისათვის; იმან განიხილა-
ბა ხატის მემორია, მამასადაც, უმთავრეს მოწინააღმდეგე ძალად
იქნას ლაშარის ჯვარი ზიარება, რისთვისაც მოსწრაფი იქნა, რე-
მედიაცი კერძო კომპრომიზი "ცოდას მიხუცი იქნას ჯაჭვი ანგელოზი-
ბის ასახველ-ჩამოსახველად..." /28,236/.

მეორე ფორმის და ხშირად მას უნარდებს ფორმი, რომ ზე ის
დავსხმის საკრალურ მუხატს საბოგაბოვბისას (ამ სიტყვის ვინის
და ფარის გავბიბი), ბრძოლა მოგებული აქვს. ეს მომხდომი გარეგნულ
მოქმედს ნაკლებინიციველადანი მინაბრძოლების ამსახველ დეუსში, ვი-
ბოქრად:

მაშ ცაბაურთას ჩავიძვთ, ვამფორიბთ ბეღლის კარით...

/82,ქ 148/.

საპ უნდა მივმარდა საყმის განაბგურბის რსურველ მებრს ძაღისი
მახვილი, - მაშინაც კი, როცა მეორე ცალკეული მოვინის კარ-ბიბამის
ესხნის ძაღს, ის პირველ რიგში სახლის საკრალურ მუხატს - ფრხოს
ურფვამს:

ნაკვეთაურის ფრხოსა მენ მენსენ რკინის კარით

/82,ქ 145/.

- რას უნდა დასცემოდა პირველად, ზე არა ბეღელს, რიბელიც, რიგორც
ვიცით, ჯვარის კერძოთა კერძოთა, სადაც არაფე უცხო კახი, მინაურნი
რიგობი ყმაც კი ვერ ბედავს მენსელს. რაკი ბეღელი დახმული კარი
სინიპოლურად განიხილავს კურფის საიბოზლოს, გასაგებნი უნდა იყოს,
რას ნიშნავს ბეღლის კარის მფორება.

მოსახლეობის დასამორჩილებლად მეორე ისე იქცევა, მოხუცს
უცხო მინაბე უცხო რკურის ხაღხს ვომებოვს:

ქიმიერ, არაგვის პატრონი, შაუბრალები ყმისათ,

ქვეში ციხეებს მფორებალი, არაბ... მე საფორებისათ

/40,70/.

ერში ხარხურნი ღვესი ამბობს, "ჯამი მოაღის, კარ გაიღებინს ღვესა", ასევე გგება მრჩ ამ საიფუძღვებრნივე ხედა გავხარებინსა. შიხ არსუ-
ბობას ღვესა მათივე ფოთლი გავსებინს. ფშაური ანერებინს ღვესაბბაპ,
ღვესარის მუხას ფოთლივე სხვანაირი ჰქონის, არაგვის მიერ ჩაგან-
ლი ფოთლი ღვესაბს ჟინვარში უნახავს და მიმხვარა, რამ ხეზე იქ-
რის მიბი იყო და მიუნიომებინს ხის მოჭრა... /65,251/. ასევე
ფუძღვებინსა დადასტურებულნი ხევისურული აღვინხეზე: "... ამ აღვის-
ხეს სთველი რი ფოთლი ჩამაუჭრავ, ვრთ ფოთლი არაგვი ჩავარენი-
ღაპ' ქალაქი წაუღავ წყალს..." /62,573/.

მიწინებინარი და იქროსმიბინანი ხეები, რიმივესა საიფუძღვ
არსებობას მათივე ფოთლი გავსებინს, - კვლევის სასიკეთებელი სიმბო-
ლოები, - მიწინსაღვის ხელები ჩასაგებები განძია. ის უიღობს მის
მიწივებას, რაგვან, ჩვენ ვიყოფ, ქვეყნის დადასტურებინს მიწაპი-
ნე მის მანძს უნდა ვიბებვეს, რამ დადასტურებინს ქვეყანა განძს-
გან და დაუძღვროს.

მაგრამ ღვესაბი ფიბიკური ძალივე ვერ აიღებს განძს, მუხაში
ფუ აღვისხეში დაუწებებულს; მან მივიღებინს ფიბიკური ძალივე "დაღ-
ვის" მიწარამივე მიიყვანოს საფიბი, მაგრამ ის ვერ მიჭრის სავრა-
ღურ ხეს. "დახარინავ ხესავე უსლიოპ' იქავ გაიკურნისავე" /62,
573/, - ამბობს ხევისურული დადამივებინს ხმალს აღვისხეზე. ამიღობ
ღვესაბი უიღობს დადამივეყვის საფიბის კვლევის საიფუძღვ, რისხვისავე
ის ღვესარის საფიბივეს საფიბიოპ საბებინსქერო განსაფუძღვი აგებინს.
ღვესაბის "ხნის ნარჩომინი" უნდა დადამივეყვინს ღვესარისაპი ვრთქვე-
ბაში - გავსებინს ფუ არა საფიბი მუხის მიჭრის საიფუძღვ, რიგორ მ-
იჭრას აფანსქლოვანი ხე. მიქვის ღვესინსმიწობის ფიბიბი - წიქქვესქვენი
გველის ჟანას არჩვევენ, ილონე არ გავსებინს საიფუძღვი: ღვესაბი გველის
ხორცს აფინვეს მათ, რისხვისავე "მივეღვევიღინებინს" სახევი დაინსა-

ხურეს. ცაბაურნი მზად არიან ძაღლის ხორცი ჭამონ, ვიდრე უღალა-
ფონ ჯვარს; ჯვარის ურგულედაში განიჟიონინი ანაჲ აგებდენ რამი-
ნაჲ შიონს:

იქით მიმიძეჳ, ცაბაური,
ძაღლის მჭამელი გოგოჭურნი...

მესამეჲ რომელიოჲს - ანდრეში არ ასახელებს - საფინს ცმას, ტრახი-
კული დიღეშის წინაშე მძგარს, არაპამიანურ საუბოვლს - ძმის ხორ-
ცის ჭამას აიძულებს დევერი ურგულინს წესით /65,309/. ასეჲს არ-
ჩვეანის ფასად უჰქუდაჲ ცმეშს ლამარის ბერძენის საიძულო.

საიძუმლოს გასცემს მინაური კახი; მინაგამელით ადმარნებმა
ახადის ლეში, აიჩქუშის საცმიში, ურეშე შიღუაური, რომელიო მუ-
ხის მიჭრის ხერხს აფიკაურს ასწავლის /65,251/. სწორეჲ მისი სა-
ბელი შემიონება სიმღერამ:

სულ-ურეშმა აფიკაურმა ამამიძრუნა ძიარს...

მიანც რა იცო ვს საიძუმლო, რომლის გარეშე ღურაბის რამდელი -
გუპამაჭრელი აფიკაური ვერ ახერხებდა იქროსიშიძიანი ნუხის, ხილო
ხვესურეში სხვა ვინმე მირონმედიანის აქცისხის მიჭრას? რა საი-
ძუმლო გასცა ფინელით ახადელია შიღუაურმა რა ხვესურეში, რიგორჲ
ანდრეშს შემიკუნებაჲს, ვინმე ბერმა არეშაურმა, ჯვარის ხელ-კახმა?

ხვესურელი ანდრეში მიგუთხრობს:

"ერეი დელიე კახ ცოფილ ღარაჲ არეშაური, ხნიურიჲ ჯვარის
ქელიკახი. მასულებს გაუგად, რი მასან იყისად რიგორ მვეჭრებინსად
ვს ხეიოჲ რაჲურეშამად ვს არეშაური. იმას უსწავლედა: ვრე სილა
მიანცანდაჲ, ინიე განაფიკაურჲ ხეიღელი ახელებინსად, მემი მვეჭ-
რებინსად. ლორე მანამ ხეიღელი ხაჭორინოსად, მასას სულ არ ჯა-
ჭრისად". მასუცანდაჲ რაჲურეშ სილაი ხის ძიარში. აქიორნიე ხეი-
ღელიჲ მასურე ხეი. ხე რი წაქუაურ, წვერმე გამბეღი რაჲე გამეცე-
ფილჲ წიღელი: აში წასული..." /62,573/.

ეს ამბავი ამტკვარად არის გამოთქმული სიმღერაში:

„... ვრთის ეჭანა ღუღელი, არიშაური ბერია.

სახელს სუმიჯიას ეტყობეს, ანდრეჰში ეგრე სწერია...
ანტელოზი ეყბაღებოდა, ვასილთრეზიყო წვერია...
აღმათ ასწავლა ღუღელია აღვის ხეჲ დასაყრელია:

“მევენი მიაყვანეთ კაჭანი ხეჲ ძირში დასაკვლეღია!”

ბენი დანაღრენს სისხლითა, ეჲ უფრო საკვირველია.

აღვის ... გაძაღყენს, ძირ არ გაწირენს, წვერია.

ღიბ გაწყდა, ყისკე წავიდა, წიოდა როგორც გვეღია...
/88, № 541/.

ანალოგიურ ანდრეჰს ცუდობან ფშავეში ლაშარის მუხაბე:

“... ბოლოს ახაპელია “შალიკაურმა” ასწავლა (აფიკაურს): მუ-

ხის ქვეშ ყოცა დაკალი და მერე მოიყრებოთ. დაკლა ყოცა. ოქროს
შიბი ნონწყდა მუხას და მუჰამი წივილი წაიღო. მუხა წაიქცა და
წვერი გაღმა ნხარენს საკვირათს დაკრა...” /65, 251/.

მურაბ ერისთავი (რადგან ის არის მათი საქციელის ინსპირატორი და მანქანდებელი და მთელს მასუხისმგებლობასაც ის უნდა კისრულაობეს) ისევე იქცევა, როგორც ჯვარის ღას-განძის მპარავე იქცევა, როცა ის წინადა განძისა და კვირივი აპგილის “გამონათვლის” მამნი, - რათა მისი ბეცყოფა მიქცებოდა -- უსურმაგ ყხოვეღს სწირავს მსხვერპლად. ერთ-ერთი უსურმაგ ყხოველი კაჭანა, რომლის სისხლი, როგორც ანტიმსხვერპლისა, ძალას უპარგავს სიწმიდეს, ის “აფრახოსის” ჯვარს, იმ ანგელოზს, რომელიც დავანებულია მის კვირვიში; უსურმაგის სისხლი განაქარებებს იმ ძალას, რაც წმიდაჲ ხეის წმიდაჲ და კვირვის - კვირვად. აჭის სისხლისასხურებ მუხას სყოველებ ანტელოზში, წყობა შიბი - კავშირი ყისა და ნიწისა და მორიგე რვიითს უბრუნებდა, რაკ ის, როგორც რელიგია, მუციური წარმოშობის იყო.

მიუხედავად ნერვებისა და განაყოფიერების, რასაც სამედიცინო ცო-
ცელი ბიოქიმიკოსი განმარტავს, მიჰყვება ხოლმე საფრთხილი ნაწილის
ან ბიოქიმიკოსი საფრთხილი მთლიანი განაყოფიერება, ბუნებრივი რეპროდუქციის
საფრთხილი მთლიანი რაბდას სოლიდარობის ძლიერი მუცელია, რომელიც ძუნ-
დას, არა ნეკროზული ფრანგული განმარტავს იმ "სისხლის წვიმების"
ეპოქის ანსახვევი სიმბოლოებში, ლევიკა კურძოპ, არა განმარტავს
სასიხ, რაც, შენაბედავლია, მუცე ძალის და სარწმუნოებას ანიჭებს
ნათქვამს:

უფრო მეტი ინფორმაცია ხედავს გულსა და კვებას,
ამიტომ ეს ხედავს კოლმეოლინი, მაგას რა ნათქვამია
/81, № 124/.

არხობილი, ვის საფრთხილი არ უმუქრება ბუნებრივი, ლევიკა სწორად
არაგვიღი ხედავს განაყოფიერება; "უფრო ცოცხალი" სისხლის რეპრო-
ბოს ჯვარისაღვის, რომელიც არ მიხედავს ნისგან ლევიკაშირას და
სისხლის. ასევე გვიჩვენებს, რომელიც არის ნაკლებად განმარტავს
ამიტომ, რომელიც სხვა საფრთხილის სწორად ლევიკა, არ არის გან-
ნაკლები ამ ეპოქაში, ამ ბრძოლაში. იცოცხლებს, გურმელი,
რომლის სახელ-ქარს გურმელი, მისი იქნის, აღმა და მისი უმუცელია
ბუნებრივი ხელი; სწორად ის განაყოფიერება ამ ეპოქის გვიჩვენებს, გვიჩვენებს
რისა, სპატი მუცელი განმარტავს ნიშნად არაგვიღიანი მოგანილი რიფის
ქვა "ჩაყვება" სამინადა, - ისტორიკულ-ანტიკვლევითი აქტი, რაც სიმბო-
ლის სიმბოლოებისა და აღმართის სამინადას:

თან მახვევს ქალმეოლინი სამინადას მუცელი მისიანი,
მუცელი-გორ ჩამოქვია, ცოცხალი ჩაყვება ბუნებრივი.
ამინადას ამინადას სანადას ჩაყვება ქვისანი

/81, № 125/.

ეს მუცელი განმარტავს განმარტავს მუცელი მიჰყვება განმარტავს
ქვარდა კვლევის განმარტავს და განმარტავს ლევიკაშირის განმარტავს

ბისჯვის, - ამ პრესაჲ, ისტორიულ ხანაჲთ, სპონტანუზაჲ ისახება
კულტის ნიშნებთ ბეჭენგორბე; სხადის, ჯარუნგაჲთი ვერ ამარდჲ-
ბორა ჯვარჲა რანგბი, მადრამ ის ბეიქმა გბორი - ქერისი, ელინ-
რი ამბრით, რასაჲ მარბობს მის მიერ ჩაყრებელი სპიანი, რეგორჲ
განღებელი ანბრბი, და სადელი, რბელიჲ წინაჲ აბგორა არის
ბერაჲბილი /10%, 134/.

2. ბერბრბი

ის ეპოქა აღბეგორი იჲთ ბერის ნიშნით; ეს კი, რაბეჲ ახლა
იქნება სპობარი, პატრონის ნიშნით არის აღბეგორი; პატრონისა,
რბილისბვისაჲ ბავს სწირავს გჲარბრბილი სავბი. ეს ეპოქებთ სავ-
ბის ბეგენბაბი არ ებიქნებთან ვრბანებლს ქრბილიგბერი ნიშნით;
ისინი, ბესაბელიბელი, ვრბორკულაჲ არბბობბენ ანბრბელი წარსულ-
ბი. ბენ განბიბილვბ მბა ბრბული მბნაკებებარ, რაკი ვისით, რბ
ვრბელიჲ ხანა ნისბეჲს ბურბ ვრისბავის ხანას; მადრამ სავბისბვის
ეს ეპოქებთ, ვრბანებბი ბერბეჲაბნი, ვერო მბობლზი ბებბარბ-
ბებბი სავბისი, რბბელიჲჲ ვბინს ბეზრისა და ლებებბრბი (მ. ბებ-
კული) ვრბილგბმბნაკებობს სავბის ბებბარბსაჲბი. რბა ლბ-
ვბრბი (ჯვარის სახით წარბიბებბილი) ჯვან იხვეს, მბბინ წამბი-
ბეჲა "ბას ჯამსა ბინა" ბბრბული ბებური ბალ. ბურბ ვრისბავი
ბაბინ აღბეგებბა, რბა ბებრბობინის ბელისუბელი ბაბელიბელი.
ჯვარი - ბებბი ჯვან იხვეს და სებებბს სავბის ბებბს ან მისი
ბაბელიჲს ანბბარა.

ეს ბებური ბავს რბენს იბის სახით, ვრბ იბაჲ ბებბინს
გბა, ვისაჲ ებბობბან ბენი სავბიბი.

ბურბ ვრისბავი იბაჲ ბებბინს გბა, ვრბაჲ გბა-ბეზსურბი

არიან შევედრებოდნენ—მეხვედნენ. ის არის ყმა ბაჭრაჭიონ მუჭისა, რიველით დაეხს დაეხს ღვივის (რასაც საცემო ადასტურებს) კუპანის საღვთოსა და ღამარის ჯვარის მიძებე, რომელსაც კონკრეტულ ინტორიულ პერიოდში მიეყვანებოდა წარმოადგენს. ბურაბ ურისთავი სხვა არადგინა, თუ არა გამუდამებული ყმა, რომელიც ყოველთა მათგანის ბაჭრინის ადგილის დაჭერას (გამამარტავებელი ანგელოზი, რიველით დაეხს მუხობივების ტახტს უპოვინება), რაც მხოლოდ მისი დაუღწევების შემთხვევაშია შესაძლებელი:

ბაღრინა ბაჭრაჭიონი, დაეად ბაჭრინა ბისაო

/68, || 54/

ეს სიტყვები სხვა ინტორიულ ვიზუალურ ნათქვამი, მაგრამ ისინი კარგად მივსადავება გამუდამებული ყმის სურისკვებებისა და საბოლოო სურვილს:

ბურაბ ურისთავის ბაჭრინი (ყოფილიყოვინაში მისი სიბაბრი) შეიძლება ნიჭი ამგვარად არის შექმნილი ურთ ბავსურულ პოეტურ ფრაგმენტში, რომელიც მუსტაფა გამიხატავს საცემო შეგნებაში არსებულ წარმოადგენს დაეხს ხორციელ ბაჭრინზე:

ანი ადგილის ვინიმი, სად შეიძლება ბბბბბბბ:

ბაიყვის წიგნი კარავსა, ბუე კურის სვეტი ბაბბბბ

/98, || 34/

ეს "კურის სვეტი" არის განმარტებული თუ "ნათლის სვეტისა", რომელიც ღვთისმეტყველთა ჯვარტყვის ურთ-ურთი სახეა. შეიძლება, რომელიც ბაჭრაჭიონ მიეყვანს და ღვთისმეტყველთა წიგნის, თან ახლავს ღვთისმეტყველთა ანუ ჯვართა — "ყოფილი სვეტად ჩამოსულთა" აჭრინებულში. წიგნი ხომ ღვთისმეტყველთა განსაკუთრებული წიგნია:

სანება ხვამბებს ბურბაგსა, სამბგარსა, სამის მღონასა,
ბაბბბბბ ნასარბაბბბა წიგნის აჭრინისა...

/6, 97/.

„კვალა ურისთავ-ურისთავა...“ /75,594, მენ.1/. .

გადაიღო ბაგრატიონთა მათგანი - ღებენა რჩება უაღვლი, ოლონო იაღვმა ღებენის გინი - დინასტიის დამაარსებელი, ირმის ეუღუნანაღვარნი ყრმა. იუარგება ხსენა გვარამბე, "ბაგრატიონთა მამაბე", და ხალხის უნებურებაში თავს იჭრის ღამა გიორგი პირველი ბაგრატიონად, რომელსაც შობს მამარი უბნო ჩასახვით მისი სხვისგან; ის შობს ყრმას, რომელსაც ასევე განმარტის ირეტი - მხოლოდ უხველი (გავიხსენოთ მბე-ირმის სიმბოლოა ღანაგადის გამეფების ანბრებში /44/). პირველი ბაგრატიონის მხოლოდ წარმოშობას, საიდანაც ხალხური ანბრებთა დასაბამს იღებს საქარმეველის უხლონა და, საბოგადოდ, დრო-ყამი /43/, ადასტურებს მამარის მემათიანის ("ისტორიკოსა და აბმათა" ავტორის) სიტყვები, რომ "ღამა" აფსართა ენაბე "სოფლის განმანახლებელს" ნიშნავს /74,58/.

ღებენა ბაგრატიონთა განსაკუთრებულბაბე, მათ რჩვეულბაბე დასტურება სრულიად განსხვავებული წყაროთ: კასტელის ჩანანებრებში ეხვერბით ბაგრატიონთა ღვთიური წარმოშობის, ღებრთთან მათი წილნაყარობის იფრის განხილვებდას. იფალიელი ბერი იმევეთის მეფეა (ალექსანდრე III და ბაგრატი IV) ნახსებობის ევეში ათავსებდა წარწერებს, რომლებიც თავისებურად გადმოსაღებენ დინასტიური ღებენას: "ყოველი ქარმეველს სქერა, რომ რომელსაც მეფე ბაგრატი ევერბობილი იოკულობა ჭამარში, უიდან ჩამიღებდა ხილელი მუჟი და დვინგასი ევერბით ნოფედილი იქროს გვირგვინი თავზე დავეგა... იმისაც ამბობენ, რომ მარჯვენა ბეჭედი ქერის ნიშანი აქუსო, რასაც საქარაფ აცხადებენ ამ სამეფოებში..." /41,75/; ალექსანდრე მეფედი ის წერს: "დაბადებისთანავე მას ბურგის ირიღე მხარეს ქვარი ქვენი გამოსახული... ანბრებენ, რომ ბეჭედივე პატარა ქვარი აქუსო" /41,76/. ბეჭედივე განოსახვილი ქვარი არის ურთ-ურთი ხილელი ნიშანი

ბატრატოვნი მუყის ნიღნაყარობისა ლავის ღუბოვრ ნახესავეთან; ეს არის მისი ნაწილიანობა, რაც ნახსენებში იყო ზარღვანთან კავშირში, რომლის მიზანს ხვესურული ანდრეში აკავშირებს ვრე-ვრენ ბატრატოვნის ცოფანსთან შატოლის ზე მუჟოს საფიში. ლავის მათისგანვე კვრნა მას გამოცოლოლო საგვარველო ნიშანი ნაწილისა - ჯვარი და კვარაღიკურაპ განლაგებული მზე და მთვარე მის ბეჭებზე -

ბიბეველია დაუბევეს, ბეჭებს უნახეს ჯვარით,

მარჯვნივ მზე წივებულეცვა, მარცხენისკე მთვარის წაღიო.ა.

ბატრატოვნის მიქნებების კვალს ვხედავთ ფშავ-ხვესურეზის საცემოთა კულტის გენეზისში, სახელობრ, რაც საშეფო შახისგან განმეგარი ფხიველინი, რომელია რელიგიური აღმსარებლობა ამგვარაპ აქვს გამოხატული XIII ს-ის მიუსტორიუს - "ფხიველინი ჯვარის მსახურნი არიან და ურისტოანობასა ირებებენ", კვლავ პატიმარჩილა ღამარმა, რასაც უნდა მოკვლოდა მათი ხელხალი მოქვევა ურისტის რკულზე - მათ მიერ აღმარებული ჯვარის პახელობა ჯვარის ვეშა-რიფ რელიგიასთან /74,111/. ამ ნსტორიულ-პოლიტიკური აქტის გამოქმადილი უნდა იყოს ტრადიციული ენობები ამიარის მიერ ხვესურე-ლის სამოგაოებებში კვლსივების აგებაზე და ღამ-გამის შენიკვა-ბე, რაც კულტის პაარუბას ნიშნავს; ან მის ნაბიდავარზე ბიგირ-თი ჯვარის, შავ., გუპანის ნახარველ დეობობლის პაარსება /28, 11 25967/; და განსაკუთრებოთ ამიარის კულტის - ამარ-აქიბ-ბეპოვლის სახელოთ, და ლამ გიორგის ჯვარის არსებობა ფშავის ხვეში, სადაც ისინი ენეგრალური სარლსაუბობა, რომელიც ლავის გამოშეი იკრებენ ფშავის ზორებზე საცემოს. ფხიველი წარემილე კვალს სტოვებს ბატრატო-ვნი - ნის ვრე ნაწილი (ხვესურეში) ის კულტის პამაფუნებელია, ხოლო ფშავში ლავაპ არის გამოქვეული სარლსაუპ, ღუბისშვილაპ, ჯვარაპ, რომელიც კვატორნობს ფშავის ხვეის საცემობს, რეგორე ვრე მელიან საცემოს

ფშავ-ბევსურეოის საფრთხეში პირიქცეულად იყნობენ. ვრთაქვრთ
წარმომადგენელს ბაქრატიონთა დინასტიისას - ეს არის მთავრ ვრეკლე
მეორე. ვრეკლე სავსებში რეალურთა მათ წარმოადგენდები, ის მათი
ხორციელი ბატონთა, რთმელსაც პაქვედებთან ბრძოლებში, მათგან მით-
სი წარმოშობა ისევე ღებდებურთა, რთგორც ლაშა გიორგისა. ისიც
შეზიჯებდა ვადაგებებურთა ფრეში და ირინს ძუძუთა განმომტოლი:

ბატონიშვილს ვრეკლესა ირინს ძუძუ უნოვინთა,
წყალი უნამს აღებთისა, თრთაღებე უძოვინთა,
დაკარგულა საჩაღებში, მონაპირეს უშოვინთა

/82, ქ 1/.

ყრმა ვრეკლე არათე იმეორებს ლავისი წინაპრის, ლაშა-გიორგის
ლავადასავალს, არამედ მის ადგილსაც კი იკავებს, გვადიღებთა რა
ბევსურელი ანდრეშებთის ლანახმად, ლამარის ძე და პირველ ბატონთ-
თნად /82, ქ 43-ი, 43-კ/. ის არის პირველი და ამავე დროს უკა-
ნასკენელი: ის იწყებს ისტორიას და ისევე ამბავრებს მას; ლამარსა
და ვრეკლეს შორის უკიდურესად შვენიშურთა წუთისმყლის დრო-ჟანბი,
ისე რთ, ვრეკლეს გარდა ბატონთიონთა დინასტიის სხვა წარმომად-
გენელს არ რებთა ადგილი. სავსის ცნობიღებთაში ლამარი და ვრეკლე -
დასაბამი და უკანასკნელი - ვრთქამიბამი არიან მთქვეურნი: "ხალხს
სწავს, რთი მთავრ ვრეკლე და ლამარი-მთავრ ცოცხლებში არიან დებრთლან
და რთცა გავუფრებთა საქარლველს, შივედებებთან..." /88, 365/.
პირველი და უკანასკნელი ვრთი ღებებებრივი სინტიბიონთ არიან მთსიღ-
ნი და ვრთქვარად ადასტურებენ ამ სინტიბიონს; ლამარცე ამბობენ, რთი
ლოვინსას იაქვებე არ ირცა, არანვე დახვეარნი ადრის სიმაღლებე
ქანრბო იცოთ გარებებურთა /81, 239/, რთ "მისი ლანიბამისი უკიდა
საკვებებთან შვენიშურებულ სხივებე" /81, 81/, ისევე "ვრეკლე რთცა
ლოვინსა და გარებებთან, ხალხს მბის შივებე დაქვირებთან ხოლებე და ლოვინს

ჩოგა შააშავებდა, ი სხვიოქვან ისევე აიღებდა ქმარსა" /88,365/;
სვეტიცხოველში ლეონიას იმ მუარეგავებოდა და მამხვრინს ხაფს
ვხუთებოდა /38, № 25468/.

სვეტიცხოველის ჭაძარი, კულტის ტენეზისის აფილო, სპაყ მი-
სი საფლავია, არის ის აფილო, სპიპანაყ მუფე ყაპ ამარედა:

ყხუთას რეას ლეფი სავარნი, შიგ ნაფიონ კულაქვარნი,
შიგ ირეა იქროს კუბოი, გამიხაფული ქვარნი.

შიგ იწვა მუფე ვრეკლე, ბაგრავიონთა ქვარნი.

ბეყას წავიდა ვრეკლე, ქრისტესთან წიღნავარნი

/88, № 58-გ/

"შიგ იწვა..." ახლა ბეყას არის წასული და პაბრუბედა, ჩოგორე
მეყსა; ამქვარაპ უნდა გამიხაფულიყო ბაგრავიონთა ლეონი წარმი-
შობა. მათი ქრისტესთან ნაფესაობა იმ კრეკლე წარმიშობედე-
ში, ჩომილსაყ, ჩოგორე უკანასკნელს, უნდა ვევირთა ლეონი რინას-
ფიონს მუფე სიმიში.

არ მიკედა, ლეირთთან წავიდა, იმა არი, წიღნავარნი

/88, № 58-ი/

მუფის, ჩოგორე ლეირთთან წიღნავარნი, არსება წარმიოქვნილია
მირონის წყარო - "მირონი მუფე ვრეკლეს ქვლეზს ჩამიქვისნი", ჟა-
უწყებს ხარხური ჟემლედა, ჩომილსაყ ისფორიული მუფე სვეტიცხოველის
ანუ კულტის პასაბამი შაპაქყავს, იმ ანდრედელ ხანაში, ჩოგა ს-
უფლე კვარაზე აქმიყენებული ხიპან მირონი წვეფა, ახლა კი მისი
საფლავია. ხოლო ხეუსურის რელიგიურ მუფედაში სვეტიცხოველს სწო-
რეპ ამ საფლავის გამიყ ვნიჭება სპირალურობა, ჩოგორე სარეყავს;
ლამა ფიორენსა და ლამარ- მუფის საფლავებზე აქმიყენდა, ჟმაველთა
რწმუნით, ლამარსა და ლამარ- რის სარეყავებნი; ისინთ იქ ლაჩიანს,
ამიქომიყ იქ არის პაპსუბული მათი ქვარები. "კარბასობაში" ეს

ქვეყნებმა ამიკვარაპ არის გამოცემული: ბერძნული იმდენივე ასე ეუბნება
 ფიცილებს, გაახსენებებს მათსავე ანერვებს, რაც მათ უნდა სკოპონ-
 რად: "... იმან (ლამა გიორგი, მ.კ.) მოგაქცევთ ზვედნ, რომე-
 ლე ახლ იქ ფიციში მარხია და ზვედნ უნდა ყმათ გამოცემლად..."
 /10,82/.

ერველი, როგორც ღვთის უბებური მეფე, ხვესურთისა და ფი-
 ცის საცემობში ღვთისმცოდნის რანგშია აცვანილი. მისი "აღმრქვნი" **ისევეა, როგორც ღვთისმცოდნის ჯვარტენა.**

ბატონიშვილი ერველესა ირნის ძუძუ უნუნია,
 გაბრუნიათ საჩალეში, მონაპირეს უპონია.

საჩალე (ხვესურთში) ცნობილია როგორც ჯვარტენის ნიშ, სადაც და-
 არსდა ვრწ-ურთი ჯვარი წმიდა გიორგისა - "საჩალეს სვეტად ჩამო-
 სული, სამკობალი ბუქის დამკრავი". მონაპირის ხსენებდაც არ არის
 ამ ფრაგმენტში მოხლოდნილი: გავიხსენოთ ის მონაპირე, რომელსაც,
 როგორც ნიკარეს, ჩანაცვავს ნაპონი ჯვარი ზვედნის საცემოში. ასე-
 ვე "ნაპონი" და "ამრქვნილია" ერველი ღვთისმცოდნე ხვესურთისა
 და ფიციის საცემობისათვის.

ერველი ნაპონია, როგორც ანერვებული პატრონი საცემობისა,
 ნაგრამ მას ზვედნ აცვავს მონაპირეული საცემო, ის ზვედნ უნის და-
 ცის საპატრონობელი საცემოს, რაც რეალური ისტორიული ფაქტია არის
 გაპირობებული.

"ქრონიკონს უმც (443) = 1755 წ. ამა ხანაში მინა ხვესურის
 ქვეყანა აღარ დაემორჩილა კახს ბატონს და პირველისაგან აღარ
 მიწებდნენ. ჩამოხანდა კახეთი და კახი ბატონი ერველი ქალაქს და
 ნოსახევა ფარვანი მამისა ზვისსა ქაჩვედნს ბატონს მეფეს დევი-
 რადს, იმედა ხვესურთისა დარაქვერა, განსტომრა მამამან უბელ-
 მან ძვი ზვისი მეფე ერველი და გასცა ბრძანება ზვედნა ქარ-
 სათა, რათა გახსენდნენ ზვედნ: მონაპირა მეფე ერველი ანამირს, მეფე-

ფარნენ ნუ ქარხველნი ამოჩრუვიო პიპეშუღა მუილინი და ამბაურ-
 მუილინი მუიო ქარხელჲანი და ურისავეთი ირნივე პავიო და ჯამიშვირ,
 ნაბძანდა ანანურისკამ, მიბძანდა თიანუას, იუ მუიოფარნენ ჯარი
 კახეოისა. მამბარნი იყო, ჟივილი პიპი და ტმა სავირო. პანიქვიოთის
 ცოველია, ჟივილი მუიო და იმანდა მუიოქუთ იარის ქვიოთაპ.
 მივიპენი, ფიქვინი მიოვებენი, ფიქვილინი დახეპენი, რაჲ იბ ქვიფა-
 ნას ტავეცოტოპა, ნიარხევის მისარხმევი. ენებაო იქიპამ ტაპასევი
 ქვიფანაში ხევისურეოისა. რა მუიოფევის ხევისურე, მუიოხევიწენი ხე-
 სურნი და იხეოვეს პანაშაჲილისა მიოვევი. მუიოქო ცოქო მათი და
 მუიოქოქო. იხილენი უფროსნი კახნი და მიარხევის ჯირონი, ცოქოხანი
 და სხვარნი ფექვიშაპი და პიპევის ცევის სანსახური, რაჲა ქვიღა-
 ტანი კახ მათევიმისაჲანი სევეოქო, ტანოარხო მუიოქიანი ცეველინი და
 ტანუოვევა ხევისურნი მივილიოქო" /54,35/.

მიოვე ურევი - მამარის ანპრევილი მივივიპრე რეპარეპაჲ
 იმიოქევის მამარის ქვიპევის, რეოქოჲ ანქვიოქილი სავივილი ნინაჲ-
 რისას: მიოქევი XIII ს-ის უოქარევა, რეო მამარის უბევი ფეო-
 ვის მივიმიქვილი და იუ ქარის სარხმევიმის ტანხევი, რასაჲ
 მუიონ ნინი ანქვიოქილი მათევი აქვის IV ს-ში, რეო მმიოპ
 ნინო ტავემარო მითეო (ქვიქო, ფეოქეო) მისანაქევი და
 "ქვიოქიანი მიფისამანი მიოქევი ნარხეო მათევილი მას ჟეო".

ურევი ტანახევის, ხელებს ქვივის რეოქოქო მუიო ხევისურე-
 ში, ანპევევის სავივილი, რაჲ ფოქევილი რეოქევი აქვიო ანის
 ტანმიქვილი: ან სავივილი პიპის ურევი (ქვი ქვიქევი აქვიოქილი)
 ნათევი ირნიოქოთხ ხევისურე მათევის /54,40/ და, ანქოქო, ნათევი-
 მივილილი ვილინი ქვიქევი მივიმიქვილი სავივის. რს ურევის მათ
 ცოქა-სხვარევის სავივილი რევი: ფოქევილი, ურევის დაქვი-
 ბის ხევისურევის და ირმათის ურევი - "ქვირის სავივილი
 /37,59/ და მუიონ ნილი სევის მათი ქვიქევი ურევი სავივილი -

Ճարձ Բյաճանի ժրպանի սաղոթոս բրոճան: անցըծոծն ժարմո:լցմա, րոծ
 յրճլլն ժրպանի Բն.ժորդրն չարնիսաժոն մոշըլլնոն ժանժըմլլո
 բրոճա - "ժալլլարն", րոմլլոն իմա անաճոն ջլալանո ոնոթոս սանլ-
 բան /4,6/.

յրճլլն, րոճոթ սալլըթոս սեղըրծոն ամալորճոնըմլլոն իլլնլ-
 րոթոն սալլոլլոմո (րալլ անբրճըլլոն իաննի յոնրլլըրճաճալլըմլլոն
 լլալլոն ժանմլլոնըմա յնճա թալլսաեո ոնժորոլլոն իանաճո), ժլրալլոն-
 լոս ժրպանի չարնի ոլլոմլլո, րալլ ոնիս նոմնալլ, րոծ իոթլլոլլո
 մլլոլլ ոլլրալլոլլոն լլոթոնճըլլոնիս թա չարնի սալլընըրճը թճմա. ոն
 սեոթլլոլլոն լլոթոնճըլլոնիս թա ճալլրաթոնըն ժորնիս սարոթճանլլ
 թալլընըլլո մոլլոնըմա, րալլալլ, թալլոն մեոնը, լլոթոնճըլլոն ոլլոմլլո-
 ճոն ոննթոլլոլլոն սլլն սալլըլլոլլո /7/. ճընոթ ոթլլա, րոծ ամ յր-
 ժոլլոթոնիս թամարնիս թա լաճա ժորդրն իանաճո թալլո սալլըլլոլլո,
 րալլ սնաելլոն անբրճըլլոն ժարմոլլոլլոն. նալլրամ մոլլոլլոն իաննի
 Բլրոնըմոն ոլլոլլոլլոն ոլլոնըմլլոն ամ չրաթոլլոլլոն ոլլոմլլոնիս սո-
 սեղըլլոն ճալլրաթոնիս թոննաթոլլոն մլլոնըմաճո. յանլլոն մլլոլլոն
 Բլրոնըմոն Բոլլոնըմա լաճարն չարնի թալլոն ոլլոմլլո, իոլլո լաճարն
 չարնի ճըմոն - ճըմալլոն թալլոնի ճըմալլոն ոննընըմլլոն, րոթոս
 սթանթրըմլլոն թաննթրոնիս լլոթոնճըլլոն - լաճարնի Բոնոն ժորդրն-
 թան, րոծլլոնալլ յոնրլլոն, "ման ջաննա ոնն", լաճա-ժորդրն թա-
 սնլլոն ոլլոմլլոն. ամ չրաթոլլոն յանլլոն թոն ժամալլոնըմլլոլլո
 մլլոլլոն յո ոննալլոն: "... Գլլոնն թոնա չր.թալլոն ջոննալլոն
 նաննալլոն Գլլոնն ոնն լաճարն-չարնի ճըմա, չր.թոնոն ճըմալլոն..."
 յոննալլոն յրճլլոն յոնրլլոն ժոն թալլոն (ոննալլոն-թան, 1703-
 1722) Բլրոնըմոն Բոլլոնըմա /5,40/; յոննալլոն յրճլլոն ժո (նալլոն-
 ժոն-թան, 1722-1732) ոննալլոն լաճարնի չարնի: "... ճըմալլոլլո
 ժոլլոն թա մլլոննալլոն ոլլոլլոն թա մլլոննալլոն ճըլլոն ճըլլոն
 թոլլոլլոն թա ճըլլոն յըմլլոննա ճըլլոննա, իոննալլոն ճըլլոննա

ერველი მარაბიულობაში მიყვარს, ერთი მხრივ, სამართან ერთად, რთველია მორის გასული რეალური დრო-შანი წარბოცილია ან უკიდურეს ძველანადვი მკვებმეული, მუხრე მხრივ, გუბანის წინდა გორგის გვერ-
 დით, რთველთანად მირთვე ღვთის განგებნილ მიღს ჰყვრის, "ღვთის ნა-
 სახე ბატონი რთვენი ვიყვით, და ხორციელთი რთვენიო. ხორციელთ ბა-
 ტონობა ერველს რგებია და ღვთისნასახედი (ხატებინსა) ბერ ბაბურს..." /77,303/, ანბოძს ანბრენი.

როგორც ვხედავთ, ნილოვ მემხებვევის - წიღისყვრის - წყალ-
 ბით გაბანვევევილა, რთი ერველს რგებობა გუბანის ხორციელთა საყ-
 ნოს ბატონობა. წიღისყვრის ფაქტი მათ მორის აბანტურვბს საყენოს
 ღვალში მათ პოტენციურ თანახმობას, კერძოდ იმას, რთი ერველი
 პოტენციურად ღვობდა ღვთისმევილთა ბატონობის უნარს, როგორც თავად
 ღვთისმევილი. ერველს, როგორც ხორციელთ საყენოს პატრონის, ბედი
 ცაშია გაბანვევევილი; აქ ჩაბბარეს და მიიღო ნან თავისი უნარ
 საყენო - თავისი წინდა მიხარობა, ლამქათი.

მეფე პერიოდულად აბის გუბანში და, როგორც უმარღვისი ქაბაგი,
 მედის ქვარის წინდათა წინდაში თავისი მიდმის წინდაღე პირიპირ
 მესაყვრელად. აღ.ოპიპურის ჩანანვერებში ანგვარად აბის გაბნოველი-
 ლი ხორციელ-უხორცილ მიდმეოა ურთიერთობა:

"ხვესურვბს მეფე ირაველიც ისე მიანბნა, როგორც ღვთაება და
 ვახბობენ გუბანის ქვარის მიდმეს. იგიც აბობობა ხვესურვბში,
 ხვესურვბ გუბანის ქვარში მიღვრირა ღვს და ღვითონ ბეღელში მვეი-
 ბობა რა ისობა ხმანაღალი ლამქავი. ხვესურვბს ვგონა, გუბანის
 ქვარს ირაველი პირადად ულაპარაკებდა, რვენი ვერ ვხედავთ გუბანის
 ქვარს, რაგვან საფარველი აძეო და როგორც მისი მიდმე და ღვითონ-
 ნად წინდა კაცი, როგორც ღვთაობა, ირაველი ღვალთ ხვერავს და ვრთ ი
 ბასობენ..." /60,143-4/; "... ის რთი ხვესურვბში მივიბობა

ლაშაჩუღის ღურჯასა ჭაჭარ ასხაეის ეიშქისა,
შაქრება, ტაშარება, კოჭორ გაქვეება ნისლისა,
ხაეის ცმაე მიეშველება ხან რომ არ იყოს მისვლისა...

ლიტერატურა

1. არაბული ა., მიხეილძეური სამყობის აღმ.საქართველოს მთიანეთის ხალხურ პოეზიასა და ვაჟა-ფშაველას შემოქმედებაში. თბ., 1982 (საპირობათი ნაშრომი, ინახება მთა რესპუბლიკის სახ. ქართული ლიტერატურის ინსტიტუტის ინსტიტუტის ბიბლიოთეკაში).
2. არაბული ა. პირველი წიგნი. ლიტერატურული კრებული. "მეცნიერება", თბ., 1975.
3. არაბული ა., ანთროპოლოგიური ბიბლიოგრაფია "ლიტერატურა"-ში ქართველური ქართული ხალხური სიტყვიერების მასალისა. "მეცნიერება", თბ., 1971.
4. ბარბაქაძე ნ., სწავლავს არხეოლოგია და პირველი ხელოვნება. 1938 (ხელოვნება, ინახება მეცნიერებათა აკადემიის ინსტიტუტის ენციკლოპედიის განყოფილების არქივში).
5. ბარბაქაძე ა., აღმ.საქართველოს მთიანეთის ტრადიციული საზოგადოებრივ-საკულტო ძეგლები, ტ. I, "მეცნიერება", თბ., 1974.
6. ბარბაქაძე ა., აღმ.საქართველოს მთიანეთის ტრადიციული საზოგადოებრივ-საკულტო ძეგლები, ტ. II, "მეცნიერება", თბ., 1982.
7. ბარბაქაძე ა., მთისა და ბარის მსახლეობის ურთიერთობის ინსტიტუტის საქართველოში (მიმდინარეობს ინსტიტუტი), "მეცნიერება", ინსტიტუტის, არქეოლოგიის, ენციკლოპედიის და ხელოვნების ინსტიტუტის სერია, 1971, № 3.
8. ბარბაქაძე ა., ქართველთა უძველესი სარწმუნოების ინსტიტუტის (ლუბანა ბარბარ-ბარბარ), თბ., 1941.
9. ბარბაქაძე ა., ღვინის დამამუშავებელი, ენციკლოპედიის, XI, 1941.
10. ბარბაქაძე ა. ირანის, კლასიკა, ტ. I, ტ. 9., 1936.
11. ბარბაქაძე ა. ირანის, კლასიკა, ტ. 2, თბ., 1948.

12. ბეჟუიძე ლ., ხალხური ავჯი ალმ.საქარბვეელს მინანუბი, "მეცნიერება", ბბ., 1973.
13. ბეზარაშვილი ე., რიბუალური სამოსელი, კრბ."ქსნის ბუბა", ბბ., 1975.
14. ბერძენიშვილი ნ., საქარბვეელს ინტორინს საკიბებში, წიგნი III, "მეცნიერება", ბბ., 1966.
15. ბერძენიშვილი ნ., საქარბვეელს ინტორინს საკიბებში, წიგნი VI, "მეცნიერება", ბბ., 1973.
16. ბამრკელი ე., აქიბიშვილი ბ., 1970 წლის 5 აპრილის რეზორა-ფილი ნუსსა, "მეცნიერება", ინტორინს, არქეოლოგიის, ენოგრაფი-ისა და ბელინებინს ინტორინს სერია, I, 1973.
17. ბაბური ბ., ქვესურელი მასალებში პრეფ.აკაკი მინიძის რეპა-უიბი. ქარბული საენაბმეცნიერო სამოგაპობინს წელიწდული, I-III, ტფ., 1923-1924.
18. ბვასალია კ., არბგვის ბეობინს ინტორინული გეოგრაფიის საკიბებ-ბი, საქარბვეელს ინტორინული გეოგრაფიის კრბული, V, "მეცნი-ერება", ბბ., 1975.
19. ბიბინიშვილი ი., ბოფურია ე., ქავბარაძე ი., ქარბული რიბლუ-ბოლოგია, I, ბსუ ბამომეცნიერბა, ბბ., 1961.
20. ბერიგოკა, ბიბინიშვილი მწერლებინს ცნობებში საქარბვეელს მესა-ბებ, ტ.III, "მეცნიერება", ბბ., 1965.
21. ბიბი სკულისკანონი, "მეცნიერება", ბბ., 1975.
22. ბოლიძე გ., ბვესურელი გექსებში, ბსუ ბამომეცნიერბა, ბბ., 1975.
23. ბიბიბა გ., აბაბინსა და მარბვილის რიბონებინს ბოპინიბიკა, "მეცნიერება", ბბ., 1977.
24. ბრბაშვილი გ., უძველესი სოპიბლურ-რელიგიური ინსტრუბებში სა-ქარბვეელს მინანუბი, "მეცნიერება", ბბ., 1982.

25. ვაჟა-ფშაველა, ბერძენი (სურათები ფშაველების ცხოვრებისა),
 მბეჭდბათა სრ.კრებული, ტ. VI, "საბჭოთა საქარბველო", მბ.,
 1964.
26. ვაჟა-ფშაველა, ტინრის ირვარი ფშაურნი პოეტიის ტამოხაბუღე-
 ბიო, მბეჭდბათა სრ.კრებული, ტ. IX, "საბჭოთა საქარბველო",
 მბ., 1964.
27. ვაჟა-ფშაველა, რრმა, მბეჭდბათა სრ.კრებული, ტ. VII, "საბ-
 ჭოთა საქარბველო", მბ., 1964.
28. ვაჟა-ფშაველა, ლმანის ჯარის რღემა ანუ ლმარმა, მბეჭ-
 დბათა სრ.კრებული, ტ. IX, "საბჭოთა საქარბველო", მბ., 1964.
29. ვაჟა-ფშაველა, ლმარმა, მბეჭდბათა სრ.კრებული, ტ. IX,
 "საბჭოთა საქარბველო", მბ., 1964.
30. ვაჟა-ფშაველა, რამე-რუნე მინსა, მბეჭდბათა სრ.კრებული,
 ტ. IX, "საბჭოთა საქარბველო", მბ., 1964.
31. ვაჟა-ფშაველა, ფიქრები "ვეფხისტყაოსნის" მესახებ, მბეჭდ-
 ბათა სრ.კრებული, ტ. IX, "საბჭოთა საქარბველო", მბ., 1964.
32. ვაჟა-ფშაველა, ფშაველი რეპაკის ნეგონარემა რა ირვარი
 ფშაურნი პოეტიის ტამოხაბუღებიო. მბეჭდბათა სრ.კრებული,
 ტ. IX, "საბჭოთა საქარბველო", მბ., 1964.
33. ვაჟა-ფშაველა, ფშაველი, მბეჭდბათა სრ.კრებული, ტ. IX,
 "საბჭოთა საქარბველო", მბ., 1964.
34. ვაჟა-ფშაველა, ფშაველის ძველი სამარბარი რა საოჯახო მესე-
 ბიო. მბეჭდბათა სრ.კრებული, ტ. IX, "საბჭოთა საქარბველო",
 მბ., 1964.
35. ვაჟა-ფშაველა, ხვესურები (სამოგარო მენიშენები), მბეჭდბათ-
 ა სრ.კრებული, ტ. IX, "საბჭოთა საქარბველო", მბ., 1964.
36. ანტონიშვილი ე., არქეოლოგიური მონარემა რა მენიშენები,
 "იურიო", 1901, № 2.

37. თვეერიძე გ., ხუთი წელი ფშავ-ხევსურთაში, ტფ., 1930.
38. მბიციანის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ფოლკლორული არქივი
(ფოლკლორისტიკის კატეგორია).
39. იქუაური, ვრთი კვირა ხევსურთაში, "ივერია", 1892, № 163.
40. კაიშაური ლ., მთიულური ტექსტები, "მეცნიერება", მბ., 1978.
41. კასტელი პონ ქრისტოფოროს, ცნობები და აღწერები საქართველოს
მუსახეებ, "მეცნიერება", მბ., 1977.
42. კვიციანი ბ., ვაჟას მთა და ბარი, "ქართული ენა და ლიტერატურა
სკოლაში", 1980, № 3.
43. კვიციანი ბ., ღამირის ანერგებელი ხანა, "მნათობი", 1982, № 10.
44. კვიციანი ბ., ჭარნაგაძის სიმბარნი, "მაცნე", ენისა და ლიტერატურის
სტრია, № 1, 1984.
45. კვიციანი ბ., ქარდის-ნოქაქვის ფოლკლორული ვარაუდები,
"მაცნე", ენისა და ლიტერატურის სტრია, 1982, № 1.
46. კვიციანი ბ., მუამირიანური მითოლოგია, "მეცნიერება", მბ.,
1979.
47. კობეჭიშვილი ვ., ხალხური პოეზია, "საბჭოთა მწერალი", მბ.,
1961.
48. კობი ვ., სკენსური მ., ცნობები საქართველოს მუსახეებ,
"მეცნიერება", მბ., 1981.
49. მაკალაძე ს., ღუშეთი, ტფ., 1933.
50. მაკალაძე ს., მთიულეთი, ტფ., 1930.
51. მაკალაძე ს., ფშავი, ტფ., 1934.
52. მაკალაძე ს., ქსნის ხეობა, მბ., 1968.
53. მაკალაძე ს., ხვევი, ტფ., 1934.
54. მაკალაძე ს., ხევსურთაში, ტფ., 1935.
55. მასალები საქართველოს მინერალურ ელემენტსა და ხელოსნობის
ისტორიისათვის, "მეცნიერება", მბ., 1976.

68. ოჩიაური ზ., უარფველია უძველესი სარწმუნოების ისტორიიდან, საფ.სსრ მეცნ.აკადემიის გამომცემლობა, თბ., 1954.
69. უორპანია ზ., ურწიკები და სხვა მასალა საქარფველის ისტორიისა და წმურლობისა, ნ.11, ტფ., 1897 ნ.
70. რაბიკაშვილი ვ., მამარევი ვაჟა-ფშაველა, "საბჭოთა საქარფველი", თბ., 1966.
71. სანიკიძე ზ., გურგუთის ხურწმონქვერული ანსამბლი, "მეცნიერება", თბ., 1975.
72. უარფველი მთიელა ბეპირსიფვიერება, მთიულე-ტუპამაყარი, ტუქსტების მონბაგება, რედაქცია, გამიქველვა და მენიშენებნი ვლ.ვირსალაძისა, საფ.სსრ მეცნ.აკადემიის გამომცემლობა, თბ., 1958.
73. უარწლის ცხორება, ტ.1, სახეცამი, თბ., 1955.
74. უარწლის ცხორება, ტ.11, "საბჭოთა საქარფველი", თბ., 1959.
75. უარწლის ცხორება, ტ.1V, მარწიშვილი ვახუშტი, "აღწერა სამეფოსა საქარფველისა", "საბჭოთა საქარფველი", თბ., 1973.
76. უარწური ცილქუთის ღუქსიკონი (მასალები), "მეცნიერება", თბ., 1981.
77. უარწული ხაღხური პოეზია, ტ.1, მიმორწიური ღუქსები, "მეცნიერება", თბ., 1972.
78. უარწული ხაღხური პოეზია, ტ.1V, ს.ჭმირი ღუქსები, "მეცნიერება", თბ., 1975.
79. უარწული ხაღხური პოეზია, ტ.1V, სახეცამი ღუქსები, "მეცნიერება", თბ., 1976.
80. უარწული ხაღხური პოეზია, VIII, სახეცამი ღუქსები, "მეცნიერება", თბ., 1979.
81. უარწული ხაღხური საისტორიო სიფვიერება, ტ.1, აქუსტების მონბაგება, რედაქცია, მესაყარო და მენიშენებნი უსენია სიხარულიძისა, საფ.სსრ მეცნ.აკადემიის გამომცემლობა, თბ., 1961.

97. ძიძიგური ვ., მასშტაბების მოგონებები, თბ., 1957.
98. ჟინჭარაული ალ., ხვესურულის აღენსებურებანი, ჭექსები და ინტერესი, საჯ.სსრ მეცნ.აკადემიის გამომცემლობა, თბ., 1960.
99. ხალხური სიზრძნე, ტ. III, ქართული ენისი, "ნაკადული", თბ., 1964.
100. ხალხური სიტყვიერების მასალები, შერეობილი კ. სონოლადვილის მიერ, საჯ.სსრ მეცნ.აკადემიის გამომცემლობა, თბ., 1955.
101. ხარაძე რ., ხვესურული ანბრები - ხალხური სამარხის მცარო. საჯ.სსრ მეცნ.აკადემიის იუ.კავახიშვილის სახ. ინსტიტუტის მიმომხილველი, ტ. II, თბ., 1951.
102. ხარაძე რ., რობაქიძე ალ., მთიულეთის სოფელი ძველად, "მეცნ. ნიურება", თბ., 1965.
103. ხახანაშვილი ა., ქართული სიტყვიერების ისტორია (უძველესი პერიოდთან XVII ს. სავ. განვლილამდე), ტფ., 1904.
104. ხიბანაშვილი ნ., ენოგრაფიული ნაწერები, სსრ მეცნ.აკადემიის საქარხველს ფილიალის გამომცემლობა, თბ., 1940.
105. ხიბანაშვილი რ., ფშავეთი და ფშაველები, "ივერია", 1889, № 140.
106. ხიბანაშვილი რ., ფშავეთი და ფშაველები, "ივერია", 1889, № 178.
107. ხიბანაშვილი რ., ფშავეთი და ფშაველები, "ივერია", 1889, № 179.
108. ხიბანაშვილი რ., ფშავეთი და ფშაველები, "ივერია", 1889, № 183.
109. ხიბანაშვილი რ., ფშავეთი ექსპერი, ტფ., 1887.
109. ხორნაული გ., მებები და სხვლები, მსუ გამომცემლობა, თბ., 1983.

110. ჯაფარიძე ბ., მორის ნათელსა და მორის ბნელსა. "ქართული
ენა და ლიტერატურა სკოლაში", № 2, 1981.
111. ჯაფარიძე ბ., შიშრა რაფობი, ენისა და ლიტერატურის განყ-
არსებელი ფოკლორის საკოორდინაციო სამუშაო XXIII სამეცნიერო
კონფერენციის შედეგები, თბ., 1984.
112. Аверкицев С.С., Золото в системе символов ранневизантий-
ской культуры, Византия, вжые славяне и Древняя Русь,
Западная Европа. Искусство и культура. Сб. статей в честь
В.Н.Лазарева, "Наука", М., 1973.
113. Афанасьев А., Постические воззрения славян на природу,
т.2, М., 1868.
114. Бакрадзе Д., Кавказ в древних памятниках христианства,
Тифлис, 1875.
115. Бардавелидзе В., Древнейшие религиозные верования и об-
рядовое графическое искусство грузинских племен, Изд.
АН ГССР, Тб., 1957.
116. Бубер М., Избранные произведения, Иерусалим, 1979.
117. Гегель, Философия истории, сочинения, т.УШ, Госсоц.-эк.
изд., М.-Л., 1935.
118. Гумилев Л.Н., Внутренняя закономерность этногенеза (ланд-
шафт и этнос), Вестник ЛГУ, № 5, 1973.
119. Гумилев Л.Н., Этногенез и биосфера земли, ВЛИИТИ, 1979.
120. Гуревич А.Я., История и сага, "Наука", М., 1972.
121. Гуревич А.Я., Эдда и сага, "Наука", М., 1979.
122. Диоген Лаэртский, О жизни, учениях и изречениях знаме-
нитых философов, "Мысль", М., 1979.
123. Дрезден М., Мифология древнего Ирана, Мифология древнего
мира, "Наука", М., 1977.

124. Домезиль Л., Осетинский эпос и мифология, "Наука", М., 1976.
125. Зисерман А.Л., Двадцать пять лет на Кавказе (1842-1867), С.-Петербург, 1879.
126. Иорданский В.Б., Хаос и гармония, "Наука", М., 1982.
127. Хикнадзе З.Г., Жертва, Жрец, Охотник, Кавказско-ближневосточный сборник, УП, "Наука", Тб., 1984.
128. Ковалевский М., Закон и обычай на Кавказе, т. I, М., 1890.
129. Кавказский календарь на 1851 год, Тифлис, 1850, отд. III (Константинов О.).
130. Мелетинский Е.М., Миф и сказка, Фольклор и этнография, М., 1970.
131. Мелетинский Е.М., Поэтика мифа, "Наука", М., 1976.
132. Мелетинский Е.М., Эдда и ранние формы эпоса, "Наука", М., 1968.
133. Мифы народов мира, т. I, "Сов. Энциклопедия", М., 1980.
134. Младшая Эдда, "Наука", Л., 1970.
135. Натроев А., Мцхета и его собор Светицховели, Тифлис, 1900.
136. Осетинские (Дигорские) народные изречения, "Наука", М., 1990.
137. Радце Г., Хевсурия и хевсуры, Тиф., 1881.
138. Собрание древних литургий, восточных и западных, вып.?, С.-Петербург, 1875.
139. Стурлуссон Снорри, Круг земной, "Наука", М., 1980.
140. Уваров А.С., Христианская символика, ч. I, М., 1908.
141. Фостероах Л., История философии, т. I, "Мысль", М., 1957.
142. Хрестоматия по истории Древнего Востока, под ред. акад. В.В. Струве и Д.Г. Редера, "Наука", М., 1963.

143. Худадов Н.А., Заметка о Хеворури, Зап.Кавк.отд.ИРГО, кн.ХІУ, вып.І, Тифлис, 1890.
144. Чибиров Л.А., Осетинское народное жилище, Цхинвали, 1970.
145. Шамалов А., Религиозные культы чеченцев и ингушей и пути их преодоления, Грозный, 1963.
146. Шейфер Д.П., Культурная среда общины, ж."Культура", № I, 1983 (пространство и коммуникация), Днеско.
147. Benveniste É., Le vocabulaire des institutions indo-européennes, 2. pouvoir, droit, religion. P., 1969.
148. Buchholz H.-G., Karagerghis V., Altägäis und Altkypros, Lpz., 1972.
149. Charachidzé G., Le Système Religieux de la Géorgie paienne, P., 1968.
150. Dodds E.R., The Greeks and the Irrational, University of California Press, Berkley, 1970.
151. Eliade M., Patterns in Comparative Religion, New American Library, New York, 1974.
152. Eliade M., Rites and Symbols of Initiation. The Mysteries of Birth and Rebirth, New York, 1965.
153. Eliade M., Le Mythe de l'éternel retour, Archétypes et Répétition, Gallimard, 1949.
154. Eliade M., The Sacred and the Profane, The Nature and Religion, New York 1959.
155. Fustel de Coulanges, La Cité Antique, Étude sur le culte le droit, les institutions de la Grèce et le Rome, P., 1908.
156. Harwood Fr., Myth, Memory and Oral Tradition, "American Anthropologist", vol.78, n°4, 1976, 783-796.

157. Robertson Smith W., Lectures on the Religion of the Semites, Edinburgh, 1889.

ს ა რ რ ე ვ ი

შესავალი	5
I. ქართული ანტიკობები	14
1. მინა-ფლანის მონუმენტი	14
2. კერძი	27
3. კერძის აღმოჩენა	34
4. კვარცხანა (იფენი კერძი)	40
5. კვარცხანა კარაფის ნერვზე	47
6. ბეჭედი - კვარცხანა სამშობლო	52
7. მფრინავი კვრები	61
8. მფრედი - კვრების მამრებზე	87
9. კვარცხანა ფრედი	95
II. საქართველოს მანძი (საქართველოში სიმბოლოები)	105
1. მასი	111
2. ფრის რვა	119
3. სხვადასხვადასხვა მფრედი	121
4. საკრძო	124
5. სხვადასხვადასხვა მანძი	134
6. მანძი	137
7. სამხრეთი	145
8. მრედი	157
III. საფრედი	
1. საფრედი კვარცხანა	169
2. მანძი	177
3. საფრედი რა მანძი	187
4. "მფრედი რედი"	207

5. პავლაოი	220
6. ნოქებუღნი და რჩეულნი	236
7. ბოსლიჲან ჯუარამიჲე	266
8. ჯაჲატი ჯალღი	275
IV. "სინსინის წამოხვის მონაღი"	290
1. მუღბის მიღრუნუბა	292
2. მიწირულნი	315
ნიშაკაშუკა	330

КИКНАЦЕ Зураб Георгиевич

СИСТЕМА ГРУЗИНСКИХ МИФОЛОГИЧЕСКИХ ПРЕДАНИЙ

(на грузинском языке)

Издательство Тбилисского университета

Тбилиси 1985

გამომცემლობის რედაქტორი ც. ხმელაშვილი
კორექტორები: მ. ვაჩუგაძე, ნ. ელიშვილი

სბ 1195

ბეჭდვითი რაოდენობა 20.04.85.

უკ 11131, საბჭოთა კლარე 60X84, პირბეჭედი დაბეჭდო

აბაზი 21,5. სააქრ. - საგამომც. აბაზი 14,32.

ფირმა 1000, მუკვეთი № 001224

ფასი 186.80 კპ.

მედიის უნივერსიტეტის გამომცემლობა,

მედიის, 380028, თ. ვაჟა-ფშაველას ქუჩა, 14.

Издательство Тбилисского университета;

Тбилиси, 380028, пр. И. Чавчавадзе, 14.

საქართველოს სსრ გამომცემლობის მედიის

წიგნის ფაბრიკა, მედიის გამომცემლობა № 7

Тбилисск.я книжная фабрика им. И. Чавчавадзе

Госкомиздата СССР пр. Дружбы № 7.